

2
Incipit Summa confessionis utili-
sima. in qua agitur quō se habere debeat cōfessor: erga
penitētem in confessionibus audiendis. quam edidit reue-
rendissimus vir ac in Christo pater dñs frater Anthoni-
us Archiepiscopus floren. ordinis fratrum predicatorum

Defecerunt scrutātes scrutiniū.
p̄lxij. Scrutiniū qdē est p̄fessio vel inq̄sitiō in
quo ⁊ penitēs scrutat̄ p̄sciām suā. ⁊ p̄fessor cū
eo. Scrutās ḡ est p̄fessor. q̄ in hoc p̄t triplici-
ter deficē. Quia vel p̄ maliciā absoluēdo quē scit nō posse.
vel p̄ ignorātiām nesciēdo discernē inter lepram ⁊ leprā.
⁊ quē possit l̄ nō possit absoluere. vel p̄ infirmitatē p̄cupis-
centie inde sumēdo occasiōes malorū ex auditu dū incau-
te se habz. vñ August. de peni. di. vi. c. i. Caueat spūalis in-
dex vt sicut nō p̄mittit crimē neq̄tie. ita nō careat munere
sciētie. Et quibus X̄bis inuuit. q̄ cōfessor siue sacerdos d̄z
habere illa tria ex auctoritate Augu. p̄allegata. P̄rio po-
testatē in foro cōscie. vt si iudex sit spūalis. Secūdo cōser-
uaē puritatē vite sue. ne p̄mittat crimē neq̄tie. Tercō ha-
bere sufficientē scie claritatē. vt nō careat mūere sciētie.

Capitulū primū de ptāte seu auctoritate p̄fessor. ⁊ q̄s
possit vel nō possit audire confessiones.

Standū p̄mo est. q̄ nō sacerdos ⁊ si possit audire
cōfessiōes in casu mort̄ nō tñ absoluere p̄t. alias
si absoluit vt sacerdos indicatiue scdm̄ quosdā in-
curit irregularitatē. sicut si celebraret. Hoc tamē est dubi-
um. q̄ non est in iure exp̄ssum sicut de celebrāte. vñ nō vi-
det̄ irregularis. extra d̄ sen. excōi. c. is q̄ li. vi. Ibi em̄ d̄r q̄ nō
incurrit q̄s irregularitatē. p̄pter aliq̄d delictū. qm̄ nō est in
iure exp̄ssum. ⁊ p̄fessus tali nō sacerdoti. tenet iterū cōfite-
ri. rō est. q̄ sol̄ sacerdotib⁹ dictū est. quorū remisistis pec-
cata r̄c. Jo. xx. Nec tamē a quolibz sacerdote p̄t q̄s absolui
sed a p̄po aut altero de licētia ei⁹. Un̄ d̄r de peni. ⁊ remis.
in c. ois. q̄ qlibz semel in āno p̄fiteat̄ omnia peccata sua
p̄po sacerdoti. ⁊ de peni. di. vi. c. placuit. rō est. q̄ nō potest
q̄s solue l̄ ligare eū. q̄ sibi p̄fiteat̄ nisi hēat iurisdic̄tes super
eū. Si aut̄ sit p̄prius p̄latus et nō sacerdos. sicut curatus

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DUISSELDORF

episcopus non sacerdos potest absolue p aliu. p mittendo
hoc alteri. Sed nota q pprius sacerdos aliter intelligit cu
di q qlibet dz p fiteri pprio sacerdoti. z aliter cu di q de
licentia pprii sacerdotis pt alteri cofiteri. Na pmo casu
di pprius sacerdos qcuz habet p ratem absoluendi ordinari
am l delegata. siue sit cois. siue sit singularis. qz actor se q
tur foru rei. sz est in elecōe eius. qz foru de multis seqt. nisi
sit actio realin q seqt foru rei de q agit. Et qz in foro pe/
nitēcie idē est actor z reus inde est q idē seipm pt accusa
re corā quocuz p fessore de oibz q illū possit absolue de cri
mine vbi cūqz cōmissio. qz h' absolutō nō respicit territoriu
sicut alia rōne rei vl delicti. Propter qd. Hosti. q qlibet
hz tres sacerdotes pprios ordiare s. curatū de c' prochia
est epm suū z papā. Sz in secūdo casu pprius sacerdos de
c' licētia pt alteri p fiteri. intelligit stricti' ille q d iure suo
ordinario hoc hz. nō ex pmissione. z sic intelligit. c. ois eq/
uocē loq de pprio sacerdote fm oēs. Na pstat q ad imple
dum illō pceptū de cōfiteōdo semel in āno oia peccata sua
pprio sacerdoti. ita sufficit p fiteri vicario curati. sicut ipi
met curato. z tñ ad cōfiteōdū alteri nō sufficēt accipē licē
tiā ab ei' vicario sicut sufficeret ab ipomet curato. An re
spectu pmi vicari' est pprius sacerdos. sz nō respē scōi. vñ
si possit qs cōfiteri vicario curati. tñ ipē vicari' nō potest
dare licētiā illi q alteri p fiteat. hec De. de. pal. in l iij. di.
xviij. Caplm secūdū de ordinario cōfessore quo ad eccle
siasticas. pl oas z clericos.

Sciendū est q papa qz nō hz supiorē a xpo. nec a
concilio quoz habz ppum p fessore qz duxerit eli
gēdū q auctoritate xpi pt eū absolue. vl ligare
in foro pñtiali. n. at in foro exteriori. qz ipē nō pt ligari vin/
culo excōicatis a q indigeat absolui. z p hoc nō optet a
xpo sibi p mitti. qz tñ pt ligāi viclop eccati sic z alij. pptēa
indiget remedio sicut z alij. qz nec xps dimisit eū siue res
medio. id hoc pcessit. vt sicut a pncipio qlubz potēat qzli
volentē se sibi subicē absolue. ita z nūc quo ad illū q nulli
est subiect' sicut papa. Si xō excōicat' eligat in papā aū
qz cōfentiat supiorē hz a quo absolui pt. sz si p' assentiat
absolui postea nō pt. sed nec indigz. qz nulli legi subest An
ex positia q arcet excōicatū a cōione fidelij z p ceptōne

et collatione sacrorum ipsam non ligat propter quod excommunicatus non impedit electum nec electores ipsam. Qui vero sunt de familia pape habent summum priuarium proprium sacerdotem cum papa. quia nulli alij subsunt. Secus est autem de capellanis eius qui pro maiorem sunt dispensati. qui pro hoc non sunt ab alijs exempti.

De cardinalibus.

De cardinalibus autem qui sunt episcopi ipsi non minus habent quam alij episcopi. scilicet libere possunt eligere. Idem si sunt legati quia sunt prelati et exempti. Si vero sunt simplices cardinales nec episcopi nec legati. dicuntur hostie eos non habere nisi papam et summum priuarium. et quamuis immediate sunt sub papa. et pro prius exempti non tamen possunt sibi eligere professorem sine ipsius aut summi priuarij licentia. quia non sunt prelati sed coadiutores prelati et pastores licet sint presbiteri cardinales et ideo tunc est quod habeant licentiam a papa. familia vero comes aliorum clericorum eorum cardinalium possunt sibi eligere professorem. quia de consuetudine sunt subditi eis. siue sacerdotes sunt siue non. **U**ltimo forte summum priuarium. quia est qui curat respectu omnium malionariorum curie pape quorum ipse papa est quasi episcopus proprius. hec per de pal. in iij.

De patriarchis et alijs.

Patriarche archiepiscopi episcopi habent proprios sacerdotes suos immediate superiores. ut episcopus archiepiscopum. ille presbiter mater ille patriarcham. ille papam et hoc nisi sunt exempti. nichilominus omnes isti possunt sibi eligere confessorem et de pe. et remis. c. si. qui possunt eos absolue non solum de occultis. sed et de manifestis. et notorijs. etiam archiepiscopo inuito. et etiam a vinculo excommunicationis maioris et minoris. et mutare vota. et relaxare iuramenta. et omnia alia propter que non esset presulenda sedes applicabilis. Hostien. dicat prius. et illud prius tenet fr. Barthelemy. in pisanella. professio. iij. §. xvj. Nec obstat quod in illo. c. si. non sit mentio nisi de absolutione a peccatis. quia cum intentio pape sit ipsi episcopi quibus est que semper ad archiepiscopum recurrere et grauius ad papam. ita potest eis pro professore ab eis electum sicut prouisum est inferioribus episcopis pro ipsos episcopos. ideo de omni peccato et vinculo de quo potest episcopus absolue inferiorum. et electus ab eo potest ipsam absolue. et in omni casu in quo potest episcopus dispensare cum inferioribus. et ille cum episcopo. quia ibi eadem ratio et idem ius. Et sicut bene dicit Hostien. istud privilegium non potest per hoc quod venit Romam. quia ibi non distinguitur vbius sit. sed si definit esse episcopus. puta quod. **¶**

cedit loco et dignitati forte perdit privilegium datum episcopi
cop. q. ipse non plus habet episcopi dignitatem. si vero cedit loco et
non dignitati non perdit. Ratio quod aliquid probatur quod professor ab episcopo
electus non potest eum absolute a vinculo excommunicationis esse. quod non
habet potestatem nisi ex electione episcopi. Sed ad hoc videtur quod non
ab episcopo eligente. si aurem mittente habet potestatem sic quod eliguntur
ab illis qui per litteras penitentiario habent quod possint sibi eligere
professorem ab ipsius penitentiariis. non ab eligentibus habet auctoritatem.
Sicut cum episcopus committit fratribus quos potest eligi. ipsi sunt
penitentiarii platorum non eligentium. Et quod etiam dicunt quod si ille elec-
tus ab episcopo in confessore est excommunicatus. maioris vero quod eligetur
ad hoc possit absolute quod ligatus. maioris vero possit perferre sacra-
menta non tamen eligi. Respondetur quod non valet istud. quod intelli-
gitur de electione ad dignitatem. immo et si quando ab episcopo eligatur
confessor. essent tunc ambo ipse et electus ligati maiori. adhuc non
impediret factum. dum non electus ille qui absoluit. non sit ligatus
maiori nec suspensus. hoc per de pal. in iij. dist. xvij. q. ij. ¶
¶ Prelati exempti habent sibi privilegium cum episcopis in eligendo libere
professorem. non ex quibus sunt exempti et prelati. sicut multi sunt ab-
bates. ex hoc ipso habent istud privilegium. quia que esset eis sp
adire papam novum per licentiam presentandi. Si autem sic sunt excep-
ti non prelati non habent istud privilegium. ubi gratia. Des subdit
collegii exempti seculares et regulares quod est exemptum in capi-
te et in membris. hi enim immediate suis prelati presentari possunt. non
alijs nisi de licentia ipsorum. Si autem sic sunt exempti quod contra pa-
pam nec decanum nec propositum habent quod habeat curam ipsorum. et ad
hoc non possunt sibi eligere. per hoc ipsum a papa vel eius penitentiario
cum alijs nullus possit eos absolovere.

¶ Abbatissa quid possit in spiritualibus.

Similiter nulla abbatissa quamvis iura episcopalia
exerceat ponendo officiales. nisi in hoc habeat spe-
ciale privilegium. quod tunc quod exempta non potest hoc habere
quia non est prelati cum non habeat claves iurisdictionis
nis. et quod eius officialis excommunicat quod per se ipsa non potest. non est auctoritas
tas ipsi. sed pape. Similiter quod quod presentat quod ab uscuque ex communi-
alteri. et est delegatus non potest dici prelati. ubi quod tunc quod exempta
quia tamen non est prelati non habet hoc privilegium. puta subprior in reli-
gione. vel prior non presentialis. aut conventus sub abbate. non
per electiones. sed ab ipso abbate ex consilio seniorum potest vel

Institut^o. nisi forte qñ mortuo abbate vel pōre ipsi fuerint
quasi ordinarij. qz tūc actio subrogata h3 pūilegiū ei^o in lo
co cui^o subrogat. s3 prior q̄ p electionem canonicā instituit^r
platus est. 7 iō si est exēptus h3 idē pūilegiū ppter qd non
oportz qz pfirmās det sibi ptātem eligēdi p̄fessore. sic nec
cōfirmās l̄ p̄secrans ep̄m. **Hec** obstat decretal ne p dilati
one. ex de pe. 7 re. **Itud** n. pūilegiū de eligēdo p̄fessorem
e qualiter p̄cedit ep̄is 7 minorib³ platis exempti. **Un̄** cū ep̄i
licet imediate subsint archie p̄is. nichilom̄ sine eorū de li
centia hoc p̄nt ēt q̄ sunt nō exempti. ergo 7 pōres hoc p̄nt
licet subsint abbat b³ maiorib³ sine licētia eorū cū sint or
dinarij. **Si** at sunt in dignitate p̄stituti. nō tñ plati. sic cātor
thesaurari^o sacrista 7 h̄mōi p̄fone nō h̄nt pūilegiū q̄zuis
exempti. **Si** nō ēent plati. s3 nō essent plati in foro p̄niali
sicut sunt archidiaconi de pari p̄curant^r cū ep̄is in foro
causarū. adhuc n̄ puto eos h̄re hoc pūilegiū. s3 solos prela
tos. hoc dico qui h̄nt curā aiarum. **Sicut** aut dixi de ep̄is
7 q̄z diu sunt ep̄i q̄ ad dignitatē retinēt hoc pūilegiū. ita
7 de illi q̄z diu sunt in plato. 7 similiter qui elect^o ab eis p̄t
agere cū eis absoluendo 7 dispensādo q̄cquit p̄t ep̄s si ei
subessent. **Sic** elect^o ab ep̄o nō potest tātū q̄z tū archie p̄s
excepto in sentētia lata a superiori cōtra eos. puta ab archi
episcopo p̄ suffraganeū suū. ab abbate cōtra pōrē p̄uētua
lem sibi subditū. ab huiusmōi. n. nō p̄t absolvere elect^o tal
confessor. **Quicūqz** em̄ pōt eligē vno electo siue mortuo
siue nō mortuo p̄t alium mutare ad placitū. 7 eoi p̄o qz tal
qui potest eligere p̄stitetur alicui videtur ipsum eligere qz
plus est factis. 7 mentis intentione eligere quā verbis. iij.
q. vj. c. i. 7 de ma. 7 obr. c. legebatur. hec **De**. de pal. vbi sup
Inferiores prelati non exempti si subsunt imediate ep̄is
copo ipsam solum habent cum supiobus pro proprio sa
cerdote. sicut abbates decani prepositi 7 archiepiscopi ru
rales. curati vero decanos rurales. 7 episcopum quando
ille decanatus est annexus cure. similiter priores qui sunt
sub abbatibus illis. subsunt 7 episcopis. non prelati vero
subsunt imediate suis curatis. siue abbatibus. siue prio
rib³ siue decanis qñ sunt de collegio l̄ simplicib³ curat^r. qñ
in prochijs suis pōrāt. dicit nō corales s̄ b̄ ut ei q̄ p̄e coio

sive sit cōtor: sive succētor: in exteriōribus. Sed quantum
ad forū p̄cie sol^o decan^o v̄r curat^o eorū. hec **De. de pal.**
vbi. sup. di. xvij.

Imp̄erator: s̄m holsien. de antiquissima **Conferi**
cōsuetudie confitef capellanis suis. s̄ sic d̄r eē
de pe. 2 re. c. li. vj. Nulla p̄suetudine introducī
potest. vt p̄ter p̄prij sacerdoti licēciam aliq̄s
possit sibi eligere p̄fessorē nisi de licētia pape. Rex habet
episcopū sive archiep̄m. in e^o citate est sedes regni. d̄r at
sedes l̄ metropol̄ regni nō in q̄ plus morat. sed in q̄ inuigē
ē 2 coronat. Principes miores. si h̄nt s̄b se citates plures
sibi a sed̄ p̄ncipi l̄ ducat^o l̄ cōitat^o d̄oiciliū sortiūt. s̄ si h̄nt
vnā citatē alia p̄ncipaliorē ab vtroz ep̄o l̄ metropolitāo li
cētia p̄fite dī capiāt s̄m **H**osti. S̄ hoc nō est verū q̄ntū
ad metropolitanū. q̄ null^o s̄ bdit^o suffraganeorū est s̄ sub
ditus imediate nisi q̄n̄ visitat s̄ solū ip̄i suffraganei. **U**n̄ cū
d̄ns illarū citatū in t̄palib^o. ita suberit ep̄is in sp̄ualib^o ac
si esset s̄uus sicut d̄ns castri subest in sp̄ualib^o curato. **I**do
sicut metropolitan^o nō possit dare licētia p̄fite dī bonū
h̄nti domos in diotēsi suffraganeorū ita nec p̄ncipi. **D**e illo
x̄o p̄ncipe q̄ h̄z d̄nū in diuers^o diotēsi b^o. s̄ nō sup̄ citates
v̄r q̄ ip̄e multomag^o ab ip̄is ep̄is petē d̄eat hoc. s̄ in e^o di
otēsi h̄z p̄ncipaliter d̄nū. l̄ ab vtroz si eq̄l̄r in duab^o. **N**ā
absurdū eēt q̄ a tot curat^o h̄ret petere q̄t in suo d̄nō in
cludūt. **D**omini x̄o q̄ in eadē diotēsi in diuers^o vill̄ h̄nt do
miniū. si in vna h̄nt p̄ncipale d̄nū in q̄ nō sit nisi vna par
rochia t̄m. sive vn^o curat^o t̄m illi vidēt subesse. **S**ed quādo
nullū habet d̄nū in illa villa q̄ sub sub se nō cōtinet plures
parochias. maxie si vna n̄ ē p̄ncipalior: altera. tūc nulli cur
rato subē. s̄ mediate ep̄o. **S**i x̄o in vna villa sit p̄ncipale
d̄nū in q̄ nō est nisi vna prochia t̄m. vel sunt multe 2 vna
p̄ncipal. curat^o illi^o est sibi p̄prij sacerdos extra ep̄m. **B**ali
ni si nullibi h̄rent māsonem nisi s̄m q̄ assisē r̄q̄rūt mō
huc modo illuc discurrūt vbiq̄ confiteri possunt. vel ep̄is
copis ciuitatū. vel curatis in quorum parochijs h̄c sp̄iti
um eligunt. **S**i vero p̄ncipaliter alicubi degunt. ibi curatū
habēt illū in e^o prochia hospitii suū sitūent. 2 de p̄positi
ly h̄eant domos pentū eē balliā 2 seneschaldiā l̄ p̄positi
turam. quia p̄ hoc officii quasi contrahendo sortiūt forū

Ceteri vero burgenses et alij laici non in potestate p[ro]nituti illi curatis substant in quoru[m] p[ro]chijis degunt p[ri]ncipaliter. **U** si in duob[us] equaliter. in q[ui] t[un]c manet q[ui] p[ro]fiteri voluit illius p[ro]chie sunt. **De de pal.** Regulariter ergo confessio si enda est p[ro]prio sacerdote. vii die Inno. in. c. ois extra de pe ni. z remis. **S**i q[ui]s alieno sacerdote iusta de ca[usa] p[ro]fiteri p[ro]p[ri]a sua voluerit. licetia p[ro]p[ri]i postulet z obtineat a p[ro]prio sacer dori cu[m] aliter ipe non posset soluere l' liga[re]. **hec ibi.**

¶ Caplm iiii. in quo notat viii. casus in quib[us] q[ui]s p[ro]t alteri confiteri q[ui]s p[ro]prio sacerdote sine eius licentia

E nota s[un]t **¶ De de pal.** casus octo in quibus q[ui]s p[ro]t alteri cōfiteri q[ui]s p[ro]prio sacerdote sine ei[us] licetia quos ponit **H**o[mo]lien. in s[um]ma. **¶ Prim[us]** p[ro]p[ri]i iudiscretōnem sacerdotis p[ro]p[ri]i z sub h[oc] casu p[ro]p[ri]i p[ro]p[ri]i q[ui] ipse sacerdos p[ro]p[ri]i est sollicitator ad malū l' reuelator p[ro]fessionis. vel est tal[is] q[ui] ex cōfessio[n]e immi net piculū cōfiterenti l' confessoris. **I**n hoc igit[ur] casu dicit **H**o[mo]li q[ui] eo ip[s]o h[ab]et licentia[m] a iure aliū adeūdi. de pe. di. vi. c. placu/ it. **S**ed alij dicūt q[ui] t[un]c d[omi]n[us] pete licentia[m] ab eo v[el] a sup[er]iori quia. c. ois dicit q[ui] q[ui] ex iusta causa voluerit salt[er]i p[ro]fiteri petat licetia[m] a p[ro]prio sacerdote **E**t quis q[ui]dam hoc in/ telligant nisi ex culpa sua hoc p[re]cedat. vide[re] t[ame]n meli[us] etiā si hoc sit ex culpa sua. q[ui] culpa sua nō d[omi]n[us] alteri nocē. puta sup[er]iori. sicut p[ro]prio sacerdote mortuo. v[el] exco[m]municato. nō eo ip[s]o liz ire ad aliū s[ed] oportet recurrē ad ep[iscopu]m. si sup[er]ior adiri nō p[otes]t. vel ēt si est eque d[ef]ectuosus. t[ame]n q[ui] ad papā nō est fa cil' recurs[us] eo ip[s]o ad aliū ire p[otes]t. **¶ Q**u[on]iam ergo p[ro]p[ri]i sacerdos oīno indiscretus z inept[us] est z q[ui] t[un]c nō p[otes]t adiri sine licetia petita l' salt[er]i cū licetia petita z si nō obtēta p[otes]t ire ad aliū dico at petita. q[ui] z si sit indign[us] audire. nō est t[ame]n impotēs cōmittē. z in hoc. s. q[ui] d[omi]n[us] pete licetia[m] ab ip[s]o. v[el] ire ad supe riorē p[ro]cordat **¶ Tho. Pe. 21. Inno. z Vul.** q[ui] si negat ab eis licentia. t[un]c dicūt p[re]dicti q[ui] idem iudiciū est de eo q[ui] d[omi]n[us] de illo q[ui] nō h[ab]et copia[m] cōfessoris. **¶ U**n mag[is] d[omi]n[us] eligere laico cōfiteri. nec in hoc trāsgredit[ur] p[re]cepta ecclie. q[ui] p[re]cepta iu/ ris nō se extēdūt vltra charitatē. nec ēt sit iniuria sacerdo ti. quia p[ri]uilegiū mēt[ur] amittē qui cōcessa sibi abutit[ur] p[ro]p[ri]a te. **S**ed **¶ De. de pal.** dicit q[ui] t[un]c p[otes]t libere ire ad aliū vt p[otes]t sup[er] **E**t si uō posset aliū h[ab]ere z necessitas imineat. dicūt p[re]

dicti doctores q̄ confiteatur peccata sua i genere sine eo
de quo poss̄ malū puenire ¶ **Secūsus casus.**

¶ **Secūsus ca** est q̄n prochian^o trātulit domiciliū suū.
q̄ tūc desinit esse prochian^o p̄mi sacerdot̄. ⁊ fit prochian^o
illi^o ad c^o prochi^o se trātulit Sed si in duab^o prochyb^o h̄ret
domū. ⁊ in vna maneret tpe estiuali. in alia x^o tpe hyema
li. vt n̄ sil^o ybiq̄ so: t̄f forū. sed successiue h̄m q̄ habitat mō
hic mō illic. ⁊ tūc recipiat sacram̄ta ybi tūc d̄itat alias ibi

¶ **Tertius casus**

¶ **Tertius casus** est cū est vagabūd^o nec h̄ns nec petēs
domiciliū. tūc iste p̄t p̄fiteri cui libet curato l' ep̄o in cui^o
parochia est imo etiā nō curato videt̄ q̄ nulli subdit^o s̄
subdit se cui vult. Nam oīs sacerdos p̄tatem h̄z ordinis ⁊
iurisdictionis ex sua ordinatōe. Sed subditos h̄z solū eos q̄
se ei submittūt. nisi q̄ h̄m iura q̄ se semel alicui submitit.
fact^o ē ei^o prochian^o nec p̄t se alijs submitte quousq̄ de p̄i
mo se subtrahit simplr nisi de volūtate illi^o. vñ d̄r ex de pe
⁊ re. c. si. p̄mittim^o eligē. q. d. iure d̄no licebat eis eligere.
sed electōne eis subtracta p̄mittim^o relaxantes ret̄tionē
q̄ possit eligē. Vñ in dicto. c. placuit de peni. di. vi. dicitur
¶ **Sine p̄sensu ei^o** cui p̄mo se p̄misit. ⁊ postea cui penitens
confessus est ¶ **Quartus casus.**

¶ **Quartus ca** est si querit domiciliū q̄ se cōferat quousq̄
se alicui subdat. Et de peregrinis q̄dē dicendū est q̄ i sine
licētia curatorū ⁊ ep̄orū p̄fecti sunt nil p̄uilegij h̄nt in hoc
cōcor̄ i hoc. s. q̄ p̄grini ⁊ negociatores ⁊ alij viatores si n̄
habent licētia a suis caratis l' ep̄is. l' sine licentia eorū iter
aripiunt. nō p̄nt ab alijs absolui. Inno. Hosti. ⁊ Guil. Si
autē de licentia ep̄orū ⁊ curatorū p̄fecti sunt eoiq̄o h̄nt li
centia interpretatiuam p̄fitendi cū sine p̄fessione digne pe
grinari nequeāt. si etiā supueniat. pascha cōicere possūt
p̄pter eandem licentia implicitā. ⁊ de casu ep̄ali absolui.
quia ep̄s nō retinendo sibi auctoritatē licētiano p̄gnos
⁊ hoc ip̄o videt̄ eis daē licentia p̄fitendi de casib^o ep̄a ib^o
sicut curat^o ¶ **De mercatoribus aut** si nūq̄z h̄rent domi
ciliū. nisi sp̄ sequendo nundinas idē iudiciū est qd̄ de vaga
bundis. ⁊ idē si in loco suo tenet hospiciū. s̄ nō declinat il
luc in pascha cōiter. Non em̄ nō vident̄ ibi h̄re domiciliū
quo ad sacram̄ta. Et idem de familia p̄ncipis l' balliūq̄

unquā in eodem statu pmanent. de quo licet ipsi teneant
hospiciū alibi. nec tamē illō declināt nisi ad horā. isti vagā
bundī censentur. Idem de familia ep̄i laica. q̄ nō sic habet
ius in ea sicut cardinales. S̄ si essent de diotēsi ip̄a de ei⁹
licentia p̄stentur. Si at̄ de alia ex quo ei⁹ hospitiū dimise/
runt. q̄ p̄ diotēsim vagā respectu illius diotēsis vagabū/
di reputant̄ vt de licentia ep̄i illi⁹. v̄l. cum. s̄ibz curati. ad c⁹
prochiā veniūt p̄titeri p̄nt

¶ Quintus casus

¶ Quintus ca⁹ est rōne dilecti. v̄l. q̄. 3. c. placuit. q̄ q̄dam
dicūt esse verū tunc solū q̄ p̄ hoc est excōicat⁹ a plato lo/
ci illi⁹ p̄pter illō p̄ctm̄ sicut p̄suevit fieri in futurū z huius
quorū ignorānt̄ auctores. mittend⁹ est tal̄ ad excōicatorē
absoluēd⁹ ab eo s̄ si p̄ctm̄ est occultū. z p̄p̄ hoc n̄ sit excō/
mūicat⁹ p̄t̄ de hoc p̄titeri. p̄prio sacerdoti. vt d̄r in s̄ūma
p̄sani. Fran. caba. refert Laudē. tenē q̄ curati. z ēt fr̄es
admissi ad audiēdū p̄fessiones s̄m formā clemē. dudū p̄nt
audiē z absoluere peccata p̄missa. nō solū in diotēsi. s̄ z eē
teritoriū diotēsis dum p̄tentes se p̄nt ill⁹ p̄titeri. i. q̄ sint
ill⁹ diotēsis. vel prochie quo ad curatos.

¶ Sextus casus.

¶ Sextus ca⁹ rōe studij vt scolares ēt si nō sint moraturi
nisi p̄ānū in studio. v̄l. q̄. nō h̄nt de spatio. l̄. ab ep̄o. v̄l. ca/
pitulo. de e⁹ licētia ibi sunt l̄. q̄ sic d̄sponūt. v̄l. de prochia
in parochiā mutāf. De ill̄ x̄o seclari b̄ q̄ veniunt de omni
pte regni ad plamētum parisi⁹. cum rex reputet se fiscum
nō cognoscens sup̄iorem in toto orbe videtur q̄ ibi possit
confiteri ep̄o z curato in quorum prochijs domos cōdu/
cunt. sicut olim in tempe Impator̄ Rome erat ibi cōis pa/
tria. z quicq̄ illuc veniebat hēbat iudicem suum. s̄ p̄torē
peregrinum. Sed p̄trarium est verum. s̄. q̄ nō p̄nt absolui
rōne plamenti si nō habent licētiā a suis p̄latis. quia r̄e
Parisi⁹ non habet p̄tatem in spiritualibus. nec in cete/
ris partibus regni. Episcopus autē non potest in spiritua/
libus soli sue diotēsi. solum em̄. Rome vbi est sedes pape
in spiritualibus omnibus est patria cōmunis. sicut eccl̄ia
cathedralis omnibus de diotēsi. vnde in curia romana si
cur̄ curato suo s̄ūmo p̄nario d̄ oī loco mūdi p̄t̄ p̄titeri. z
p̄nariariis simplicib⁹ h̄c vicari⁹ sui curati. **¶ Septim⁹ casus**
¶ Septim⁹ casus est rōe nēcitat̄is q̄ ēt i mort̄ articulo

tunc omnia sacerdos ab ecclesia non preclusus auctoritate iuris sit proprius sacerdos est de offi. or. c. pastoral. ex hoc quod habetur de conse. di. iij. c. sanctum videtur quod etiam laicus in huiusmodi necessitate possit et excoicatum reconciliare ecclesie. si non est ipse preclusus non tamen potest absolute a peccatis audiendo confessiones.

¶ Octavus casus.

¶ Octavus casus quod potest Hosti. est si sacerdos non proprius ponat spem in ratihabitione proprii sacerdotis sed ut dicitur in summa pisana et bene. i. te. ca. 2. coicatus non tenet. cuius rationem assignat. De de pal. nulla enim ratihabitione confirmat sacramentum quod nullum fuit. quod et si non in sacramentum ratihabitione saltem pape valeat potest quia illa solemnitate mutatur potest. sicut de ecclesia p. non episcopus de dicata sola ratihabitione pape dedicata reconciliata reputatur. est de conse. ec. vel al. c. a. q. t. in sacramentum valeat non potest. quia illa papa mutatur non potest. quod regula iuris est quod ratihabitione retrahitur. et mandato papatur. quoniam solo mandato et a principio res agi potest. in talibus autem locum non habet quoniam. scilicet essentia sacramenti de ficit. quod tunc totum iterandum est. De essentia autem absolutiois est potestas iurisdictionis. quoniam potestate erga talem non habet ex hoc quod ponit spem in ratihabitione

¶ Quis possit committere. et quis non audientiam confessionum.

Capitulum quintum.

Dota sunt De. de pal. in iij. di. xvij. quod omnia sacerdos proprius quod iure ordinario potest audire confessionem. potest hoc ipsum alteri committere. quod habet causam meri imperij et quod quicumque per electores habet curam animarum est ordinarius ideo omnis talis potest licentiarum quodlibet subditum cure sue alteri committere. Item ordinarius est quicumque ex officio sibi annexo hoc habet licentiam non sit per electionem. Item gerens vicem curati per legem vel consuetudinem. sicut factus per abbatem. quod vivente abbate erat delegatus non potest subdelegare. eo mortuo licentiam eius vices in omnibus obtinetur est quasi ordinarius delegatus quantum ad hoc. unde licentiarum potest sibi subditos de confessione. Idem videtur de subpriori amoto priore. vel vicario eum convenienter non habet priorem. **¶** Archiepiscopus bis citat de quo iura **¶ De Archiepiscopo bitero.** loquitur. videtur quod si ordinarius si est prebenda facit oratorem cuius officio est annexum officium audiendi confessiones omnes in locum de iote si est citate et in tomag. si est citate sed si priorem sub officium iura

penda. sed ex commissioe viue vocl epi. q̄ renocat qm̄ vult
q̄ iudiciū soluit̄ vetate eo q̄ iudicac̄ iussit talis est delega
tus ⁊ nō ordinaris. ¶ **De Archidiacono.**

¶ Archidiacon⁹ s̄ sit iudex ordinari⁹ de consuetudie. non
tñ in foro cōscie nisi sit sacerdos ⁊ tñc audit ex commissioe
vñ nō potest subdelegare. ¶ **De legato.**

¶ Legatus est ordinari⁹ in vtroq̄ foro vñ sicut in exterioribus
dat in iudices delegatos. ita ⁊ h̄ suos p̄tenciaris.

¶ **Summus penitentiarius**

¶ Summ⁹ p̄narius est ordinari⁹ in sp̄ualib⁹ tñ. vñ habet
penitenciaris suos ⁊ p̄cedit et̄ licentiā eligēdi p̄fessorem.
Sed simplices penitenciarij pape. q̄ suis sunt delegati pa
pe q̄ sol⁹ eos p̄dit nō sum. n⁹ p̄nari⁹. p̄nt q̄dem eos audire
de toto mūdo. s̄ nō p̄nt sumē adiutores nec et̄ dare licen
tiam eligēdi p̄fessorē. ¶ **Decanus.**

¶ Decan⁹ ruralis q̄ etiā archip̄sbyter vocat̄ si iite decana
tus est anez⁹ alicui cure sp̄iali reputat̄ ordinari⁹ in parro
chijs sui decanat⁹ p⁹ ep̄m. Sup̄curat⁹ videtur etiā ordina
rius curatū. ⁊ sic curati de licētia e.⁹ nō solū ep̄i possunt
p̄stiteri. Si at̄ ep̄us seu archidiacon⁹ cōfert illū decanatu
mō huius modo illi curato videt̄ delegatio. ⁊ hoc respectu
cōiū casuū. Nā resp̄cū casuū ep̄aliū tam de curato q̄s de
decano q̄bus de speciali gr̄a p̄mittit̄ absolue. de ill⁹ videt̄
distinguedū an sit retenti de iure l̄ cōsuetudie. ⁊ tñc in ill⁹
uallū ius h̄ret de se inferior ep̄o. Un̄ cuius illos p̄mittit̄
auctoritate delegata illos absoluit. Item nota q̄ qm̄ pt̄as
iurisdictionis est vna ap̄d plures. ⁊ nō apud q̄libz̄ insolidū
tūc nō p̄t q̄libet p̄ se ea p̄mittē sine cōsensu aliorū. Sed q̄
oēs t̄agit ab oib⁹ oz̄ app̄ari. Un̄ si caplm̄ sede vacante ge
rat. vices ep̄i in tp̄alib⁹ null⁹ de caplo et̄ decan⁹ p̄t ponē
officialē sine p̄sensu aliorū. s̄ caplm̄ de p̄sensu maioris p̄t
Potestas aut̄ absoluedi a peccat⁹ vna ⁊ eadē potest̄ esse
apud plures ⁊ nō penes vnū. sicut p̄s caplm̄ sede vacante
qm̄ h̄ p̄tate ei⁹ in sp̄itualib⁹ dico q̄stū ad p̄missionē nō
q̄stū ad executōes. q̄ p̄fessio soli est fienda. vñ totū caplm̄
nō vn⁹ canonic⁹ ponz̄ p̄nariū. S̄ qm̄ iurisdictione p̄fecte in
solidū remanz̄ ap̄d q̄libet eorū ita q̄ vn⁹ sine alio p̄t p̄ se
ip̄m de cā p̄gnosce. tūc vn⁹ sine alio. cui. vult p̄t p̄mittē. ⁊
m̄jo: sine maiore. multo magis ec̄ouerlo Et q̄ pt̄as. absol

uendi q̄ est apud curatū papā ⁊ ep̄m nō est vna. quilibet
pōt p se audire sine p̄sensu alteri⁹ ita etiā q̄libet eorū sine
consensu alteri⁹ p̄t p̄mittere alteri. **Unde vicarius curati**
·sine licentia ep̄iscopi p̄t audire cōfessionē illoꝝ. scilicet. q̄
sunt subditi curatorū ⁊ nō alioꝝ. ⁊ mltomagis ecōuerso
s. de licentia ep̄i audire eorū cōfessiones q̄ sunt subditi cu-
ratorū sine licentia v̄l cōsensu eorū. De hoc erat bullata
declaratio Clement⁹ ⁊ Alexā. post c⁹ bullatōes nulli⁹ pari
suis dicit p̄riū. Qui aut̄ ex p̄missione solū audit p̄fessiones
nō p̄t alter cōmittē audientīā cōfessionū. Quō ⁊ q̄n cu-
rat⁹ vel p̄sbiter parochialis possit dare vel negāe licētīā
alteri confitendi subdito si petat illam

Capitulum sextum

Dota s̄m De. de pal. in iij. di. xviij. q. si prochi
anus petat licētīā alteri cōfitendi indetermina
te n̄ det curat⁹. nisi sit x̄isilee q̄ penitēs nō eli
geret nisi eque bonū l' meliorē. Si x̄o nōiat si/
bi aliū de quo verisile est q̄ sit eque bō l' melior ad p̄fessio
nem audiendā nō neget. q̄ forte h̄z pctm̄ qd̄ erubescit cō
fiteri sibi. ⁊ pri⁹ moreret sine p̄fessioē q̄s sibi p̄titerē. Si
x̄o appaet q̄ nō est eq̄ bō aut p̄ famā. aut p̄ v̄lū sue p̄sōe
p̄ p̄uersōes p̄sōarū sibi p̄tentū q̄ m̄i religiose p̄uersant̄
⁊ tūc sump't̄ d̄z negāe inotescēdo q̄ ille nō p̄t eū absolue.
qd̄ tñ intellige cū ille ad q̄s vult accedē prochiā n̄ h̄z aū
ctōritatē nisi ex p̄missione ip̄i curati declando ēt q̄ ip̄e pa
rat⁹ est ad eū audiē. si tñ est tal⁹ q̄ ad hoc sit sufficiēs. l' etiā
q̄ est pat' sibi dare vnū aliū loco sui. in q̄ casu bñ videat vt
det sibi ad hoc sufficientē. Nā si insufficientē daret sibi im
putētur detrīntū qd̄ in se q̄ret̄ oui sue. q̄ s̄m iura q̄ parū
diligētī socio suā rē custodiēdā p̄misit. facilitati sue iputay
ri d̄z si perit. Si at̄ ille petit⁹ a prochiāo. l' diffātus hab̄z
ptatē superioris. puta q̄ est vicari⁹ ep̄i. l' p̄fessor d̄putat⁹ in or
dine miorū l' p̄dicatorū ⁊ b⁹. n̄ p̄pter hoc p̄hibēd⁹ est sim
p̄liciter. q̄ iudex mal⁹ ordiari⁹ l' delegat⁹ nō p̄dit iurisdicō
nē suā s̄z d̄z dicē petētī n̄ expedit tibi vt tu vadās ad illū l'
ad aliū. nec ibidē de volūtate mea. nec assensu. nec licētīa
s̄z ip̄e habes ptatē ab alio maiore. vn̄ nō possū tibi p̄bi
bere. sed pat' sum te audiē. v̄l p̄ vicariū. l' exnē idoneū ⁊
s̄m hoc soluiē instācia illi⁹ regule s. q̄ nō p̄t esse pastoris et

custodit lupus oves comedit. et pastor nescit. quia hoc verum est quoniam pastor scire debet. et potest. et licet aliquis semper debeat reputare alium meliorem se simpliciter. non tamen quantum ad omnia. puta quantum ad officium hoc illud. Item suspensiones habere possumus non ad iudicandum. primum sed ad cauendum nobis. Nam si video pauperem non iudicabo furem tamen ne forte sit fur custodiam rem meam ab eo et sic in proposito. tamen si prius non apparet plerumque de his quos papa. et episcopus per totam diocesim prefecit. quibus de se quod deputat ad unamquamque provinciam. ¶ De religiosis qui non possunt audire confessiones sine licentia prelati sui. ¶ Capitulum septimum.

Dota quod religiosus non deus audire confessiones est illorum qui habent licentiam sibi eligendi prefessorum quoscumque. et si haberent a papa sine licentia et auctoritate sui superioris quod sine suo superiori velle et nolle non habet. potest hoc per se esse de elec. c. si religiosus. l. vi. ad huiusmodi officium. ubi dicitur quod electio non de se facta non deus nec potest assensum sui licentia superioris sui. Sed ubi papa nominati eligunt religiosum ad aliquod officium presertim nos. et presertim industria vni non requirit alteri licentia sine presertim. siue per predicatorem. siue per audientiam confessionum. siue per prelatum siue alicuius officio. Sed ex hoc quod papa daret alicui licentiam quod possit sibi eligere quoscumque etiam religiosum per audiendo confessiones per predicatorem ex ista tamen licentia non debet religiosus audire confessiones vel predicare sine licentia sui superioris vel prelati. vel abbatis. ar. ad hoc est de iude. c. quod quod sit laudabile si tamen in dicto casu audire religiosus sine licentia sui superioris vel prelati teneret absolutio ita quod non esset reiteranda talis confessio. quantum male faceret talis sic audiendo. ¶ De. de pal. ubi super. q. iiij.

¶ De potestate audiendi confessiones attributa fratribus predicatorum et minoribus a iure per textum Clemetis. dudum. §. ij. de sepul. quod fieri possit et quod exponitur

¶ Capitulum Octauum.

Dota tertium de dudum. §. ij. de sepul. ubi dicitur Statuimus et ordinamus et in singulis ciuitatibus et diocesis in quibus loca fratrum ordinis predicatorum et minorum consistere dignoscuntur et in ciuitatibus diocesis et locis ipsis vicinis in quibus loca huiusmodi non habentur magistri priores provinciales ordinis predicatorum aut eorum vicarij et generales provinciales. ministri et custodes minorum

ad pñtia platorū eorū dē locorū se pferāt p se vel per frēs
quos ad hē idoneos forte putauerit hūilē pituri vt frēs
ad hoc electi fuerint in eorū ciuitatib⁹ ⁊ dioteseb⁹ p̄fessio
nes suorū subd. torū p̄fiteri sibi volentiū aud. ē libē valeāt
⁊ hūilismōi p̄fiterib⁹. put s̄m deū expedie p̄gnouerit pe/
nitētiā imponē salutare. atq; eisōē absolutōis bñficiū
impēdē de litentia grā ⁊ bñplacito eorū Deinde p̄fati ma
gistri puñtiales ⁊ ministri ordinū p̄dicatorū eligē studeāt
p̄sonas idoneas ⁊ sufficiētes vita p̄batas discretas hōes
tas atq; pitas ad tam salubre ministeriū exequēdū. quas
sic ab ipis electas rēp̄sentent. l. faciāt rēp̄ntari p̄latis. vt
de iporū licētia grā ⁊ bñplacito in eorū ciuitatib⁹ ⁊ diotese
sibus hui⁹ p̄sone sic electe p̄fessiones audiāt sibi cōfiteri
volentiū. ⁊ impōant p̄ntias salutare ⁊ bñficiū absolutōis
impēdant. put sup̄ius est exp̄ssum eē ciuitates ⁊ diotese
in q̄bus fuerint deputate. p̄ quas eas ⁊ nō p̄ puñcias volu
m⁹ deputari p̄fessiones nullaten⁹ audire. **Numer⁹** autē
p̄sonarū assumēdarū ad hui⁹ officiū exercendū esse debet
put diuersitas cleri ac ppli multitudo vt paucitas erigit
eorūdem. **Et** si idē p̄lati petitiā licētiam p̄fessionē audien/
darū cōcesserint illā p̄lati recipiāt cū gr̄arū actione. q; si
forte dicti p̄lati quēcūq; ex hui⁹ fratrib⁹ p̄ntat) eisdē ad hu
iūsmōi officiū uollēt habere. vel nō ducerēt admittēdū eē
quo amoto vt subtracto loco ipi⁹. s̄līr eisdem p̄ntad⁹ possit
alins subrogari. **Si** nō idem p̄lati p̄fatis fratrib⁹ ad p̄fesse
ones vt p̄mittit audiedas electis huiūsmōi exhibē licētiam
recusauerint. **Dos** ex tūc ipis vt p̄fessiones sibi p̄fiteri
libē volentiū liciteq; audire valeāt. ⁊ bñficiū absolutōis
impēdere gr̄ose p̄cedim⁹ de apostolice plenitudine p̄tātis
Per hui⁹ at p̄fessionē neq; quā intēdūm⁹ p̄sonis seu frib⁹
ipis ad id taliter d̄putatis p̄tātē in hoc impēdere ap̄liorē
q̄s in eo cutatis seu parrochialib⁹ sacerdotib⁹ est a iure cō
cessā nisi forsan eis ecclesiarū p̄lati vberiorē in hac parte
graciā sp̄ālem ducerēt faciendā. **Peti**turi **Pau.** potest
peti hec licētia a p̄latis eē suū territorium. q; est volūtarie
iurisdictionis. **Custodes** gl. priores ergo cōuētiales quō
ad p̄dicatores ⁊ gardiani quo ad miores hoc nō possunt
Dumiliter **Pau.** si petat ista licētia aspere nō vester satis

lectum constitutum a
multitudine hominum. **De**
runt p̄ntiam ⁊ de ca
h. ex q; illi p̄ntiam pos
nem de q; h. loqui. **P**
nō dō p̄ntē q; p̄betur s̄nti
stem dicit. p̄ntiam hō
p̄ntiat cū fratrib⁹ vidē
q; numerū sibi vidē de
viri. i. iudicij fit de vbo. ob
tiam sine cā reuocand⁹ p̄
rogari. q; si nō recipit in
p̄ntiam. s̄nti s̄nti s̄nti impu
lis reuocare. cū nō sint ap̄li
viri. **pape** **Re**clusauerit
ut nec recat vidē q; hōi bñ
ntiam ⁊ reuocare. p̄lati de
lite nō vidēnt de reuocand⁹
p̄ntiam s̄nti s̄nti s̄nti. **l.**
celle bñ licētiam sacerdotis
mō. s; a nō hō. **Am**g. q;
viri. p̄nti p̄nti s̄nti
pe. ⁊ re. q; illi intelligit de
time. **Is**mo. dicitur p̄ntiam
licētia p̄nti s̄nti s̄nti p̄
lequit q; s̄nti curati ista nō e
licētia ad excothōes. l. excothō
licētia. vt in d̄nt ad eos recu
na p̄ntia ⁊ bñ q; p̄ntia accē
sōnt ⁊ hoc sine solennitate p̄nti
o eia iurisdictionis. q; cū in
vire licētiam audendū. **De** eū
ntione audēntie confessionis ab

Capitulum nonum
De cōmuniōne aut aliē
fessionū s̄nti p̄nti s̄nti
quantur ista s̄nti vt dicit p̄
viri. **P**nti s̄nti q; hōi cō
⁊ absoluerit alit⁹ licētia mit

factum constitutioni. et ideo iterum est repetenda propter
omissionem forme. **A**d ministri glo. Nota quod de vicariis pri
orum punitualium et de custodibus non repetit de quibus presunt
h ergo illi petitionem possunt facere. de qua promissit. non tamen electio
nem. de qua h loquitur. **D**icitur ergo presuntualis punitatio fieri de
na de presuntibus que prebetur sensibus corporis. **F**acit de pe. di. i. in prin
idem dicit. pau. sup. verbo repunitet. **E**xigit glo. **S**i vero episcopus
pretendat cum fratribus dicentes minorum numerum sufficere. recipiat
episcopus numerum sibi videtur de reliquis recurrat ab arbitrio boni
viri. i. iudicis ff. de verbo. ob. i. p. t. i. **C**oncesserunt glo. quod licen
tiam sine causa renouat non presunt. c. d. cet. d. reg. iur. li. vi. **S**ub
rogari glo. si non recipit iusta de causa. quod scilicet non est talis
quibus super. describit sibi imputet quod malum elegerunt. et posset
omnes recusare. cum non sunt apti. sed sine causa hoc succedit sine li
centia pape. **R**ecussauerunt glo. si non recusat expresse. sed non
dat nec negat videtur quod locum habet hoc privilegium propter trina mo
nitionem l. requisites p. c. i. ex de sup. ne. pla. **V**olentium glo.
forte non intellexit de religiosis que per statuta suorum ordinum
platis suis presunt debent. **L**ibere glo. denotat quod non est ne
cesse habere licentiam sacerdotis prochie. c. primum dicit. **T**er
mo. sed ei non stat. **I**mpiri glo. absoluti ergo non habent necesse
ulteri presunt pro proprio sacerdote. **N**ec obstat. c. ois in pn. de
pe. r. re. quod illud intelligitur de eo que alteri non est presuntus legit
time. **T**er. mo. dicebat primum. sed male dixit. **I**dem pau. quod abs
licentia prochie sacerdotis presunt quis alteri presunt. nec tamen ex b
sequitur quod sint curati illi. r. o. est per glo. quod nec ipsi fratres sunt a
stricti ad executores. l. exercitium istorum actuum. nec fideles se
altricti. ut in hijs ad eos recurrant. **I**tem nota ut dicitur in su
ma pifana r. b. quod presunt episcopus acceptat fratres ad audientiam presunt
sionum. et hoc sine solennitate predicta punitatis. si vult punitte
do eis iurisdictiones suas. quod etiam sine ipso privilegio possit eis
dare licentiam audiendi. **D**e effectibus que sequuntur ex com
missione audientie confessionis alteri facte

Capitulum nonum.

Ex commissione autem alteri facta de audientia con
fessionum sine predicto modo. sine per alium modum se
quantur illi effectus ut dicitur pe. de pal. in. iij. di
viij. **P**rimus quidem quod talis commissarius presunt audire
et absolueret alteri licentia minime requisita b j

nec ille qui vult confiteri tenetur petere licentiā a propo
sacerdote ar. efficac. ex de pcur. cris q. li. vj. Nec obstat q
curat^o d^o cognoscere vultū pecoris sui. nā vultū exteriorē
poterit pgnosce sicut r p^us p^ot intueri r corrigere frater
na correctōe r paterna admōitione sicut pri^o r q^ustū ad ex
teriorē vultū attinet non min^o honeste viuūt. q^o p^ofitent^o
fratrib^o quā qui cōfitem^o secularibus curati. ¶ Quātū x^o
ad interiorē vultū melius potuerūt reddē rōnem de con/
fessis frīb^o r hui. q^o de p^ofessis sibi l^o suo vicario. q^o de in/
teriori vultu prochianorū q^o se respuerūt. r sine licentia sui
vicariū pape vel epī elegerūt nō hnt reddere rōnem. quia
p eū nō itetit quo min^o eos audiēt r instrueret. s^o p^o supio
rem qui els coadiutores dedit. r p^o parochiale q^o eū elegit
hec pe. de pal. Dicit tñ Tho. in iij. di. xvij. q. iij. ar. 5. q. v. q^o
si alicui pcedatur ptās a supiore indice cōfessiones audiē
di prochlanorū alicui^o curati. ex hoc nō fit p^ondiciū. q^o po/
testas iurisdiccōis nō est cōmissa alicui in fauorē sui. s^o ad
vtilitatem p^oimi r populorū r dei hōiem. Idem etiā tenz
Jo. an. in c. si ep^o. d^o pe. r re. li. vj. in p^oma glo. Idē ē tenz Jo
an. in cle. dudū de sepul. vt sup^o. patuit s. q^o nō teneat petē
licentiā a suo curato q^o vult ipis fratrib^o cōfiteri. Idē tenet
expresse pau. vñ glo. Ber. q^o hoc dicebat dānata fuit tā q^o
falsa p^o demētē iij. in quodam p^ouilegio q^o incipit. Quidā
temere. ¶ Secūdus effect^o hui^o cōmissiōis fm dcm pe. eff
q^o p^omissari^o p^ot audire p^o phibitōes alteri^o p^otiati. in q^o est d^ora
inter supio^orem r inferio^ore nā inferio^o cōtra inhibitōnē su
perioris nō p^ot alicui p^omittere. sicut nec p^o seipm audiē eū
ita q^o possit eū suspendē ab audiētia p^ofessionū p^o aliū sicut
potest p^o semetipm ecōuerso aut p^otra inhibitōnem inferio
ris supio^o p^ot ita p^omittere sicut pōt audire eo iūto Sil^o r
si essent duo curati de pari. r vterz insolidū vn^o p^otra inbi
bitionem alteri^o p^ot audire r p^omittere. q^o par in parem nō h^o
imperium Quā ergo inferio^o phibz ne subditus p^ofitatur
cui^oq^o sine sui licētia d^o excipe. nisi subpōi v^o ei^o vicario
als temere agit nisi loquetur talib^o q^o bñ sciūt q^o nō inten
dit. vel non p^ot phibē qn cōfiteant tales superiorū suo sic
in religionibus. cū p^o phibet ne q^os p^ofitat de tali pctō si
ne licentia sui Certū est omnibus q^o nō intendit qn possit
cōfiteri m^og^o ordinis vel p^ointiali. vel eorū vicarijs. q^o si

prohiberet speremus ei in faciem et multo magis superior
qui non potest dare licentiam alteri profutendi. cum sit vicarius hominis quod
diu prior viuit. si inhiberet ne quis sine sui licentia profuteret etc.
derideret. **S**ed mortuo l' amoto prioris vices eius gerit per con-
suetudines. vñ reputat ordinari curat. ergo prohibens subdi-
to suo. ne alij profutear. dicit excipe episcopum papam legatum summum
pontificum et archiepiscopum dum visitat. et habentes ab eis potestatem. Episcopus
vero non debet excipere omnes predictos nisi seipsum. et sic quilibet
excipiat suos superiores a tali prohibitione. **T**ertius effe-
ctus huius commissionis est quod tenetur curat. ei eucharistiam
ministrare. et etiam alia sacramenta. ex quo dicit se confessum illi qui
potuit eum absolueret. nec est absurdum quod det eucharistiam illi
cuius tamen conscientiam ignorat. sed cum eque bona et tuta conscientia
habenti potestatem. sic illum qui confessus de licentia sua. l' sibi. quod nec
etiam vicarius curati reuelat sibi confessionem. cum idem curat. dat il-
li communionem. vñ equaliter scire debet conscientiam confessi vicario su-
perioris sicut scit conscientiam talis confessi vicario suo. **E**t dicitur
curatus presumere quod melius confessus est. quam confessus est ei quod
papa vel episcopus eligit in confessorem per totum mundum l' diocesim
suam. quod quod confessus est illi quem eligit ipse. prouidendo de ipso
suis subditis. eum episcopus non debeat hoc committere nisi viris po-
tentibus ope et fide. vt de offi. ordi. c. inter cetera. l' etiam quod
ei qui confessus est quod elegit ipse. proprio arbitrio de licentia cu-
rati generaliter. et hoc nisi cum esset excoicatus vel notorius peccator
nam tunc aliquis det eucharistiam dicitur ei clare prestare de absolutioe
ab huiusmodi. **Q**uartus effectus est quod peccata confessi habenti
talem confessionem non tenet iterum confiteri. proprio sacerdoti vt
deciat Jo. xxij. in extrauagan. q. incipit **C**as electiois.

Quintus effectus est quod per hanc commissionem fit iudex qui prius
non erat. Cum enim ad absoluendum requiratur potestas ordinis et
iurisdictionis. licet ab habente ordinem et iurisdictionem
vel iurisdictionem tantum possit hec audientia committi
habenti ordinem. licet non habeat iurisdictionem. puta
simplici sacerdoti. ita non curato sicut curato. non tamen
e conuerso. Sacerdos non curatus potest hoc committere
vel curato. vel sacerdoti. et ratio diuersitatis est

quia non equaliter hec due potestates transfunduntur. Habens enim ordinem ex sola commissione non transfert ordinem. sed solum ordinatum sacramentaliter transfert siue sit iudex siue non. sed iurisdic-tio ab habente eam ordinarie sola commissio transferretur indigne privato qui nullam habet. et ei qui habet aliam. sed non istam respectu ipsius. Tertius effectus est quod qui audit confessionem non iure suo potest potestatem suam delegare mortuo vel amoto. et idem forte est ipso excommunicato vel suspensio. nisi confessione iam inchoata quis audiuit. et tunc quasi ex iure suo. sic etiam potest potestatem illo revocare. quod soluit iudicium prohibere illo qui iudicare iussit. Unde sicut episcopus mortuo vel translato officio cessat in causa. sic de cessare penitentiarius in confessionibus audiendis. nisi qui absoluit de peccatis iam auditis. glo. in c. grati. et relatum de off. et po. iud. de. quod mandatum expirat per mortem mandatorum. Similiter si dedit confessorum monialibus expirat potestas. nisi esset rector earum cui ex officio qui potestatus vel rector esset audientia aliena. et tunc esset quasi ordinarius. Videtur tamen quod non similiter ita expiraret potestas delegati delegante excommunicato. vel suspensio sicut mortuo vel amoto. quia in primo casu retinet delegans iurisdictiones licet non usum in secundo aut neutrum retinet. Ad hoc autem quod delegatus utatur iurisdictione requiritur quod delegatus in delegando quidem habeat iurisdictiones et usum eius. quod delegare est usus iurisdictionis. sed postquam delegavit non requiritur quod habeat usum quod usus eius nichil facit. ergo etc. Possent tamen dici probabiliter quod si episcopus non excommunicatus vel suspensus instituit officialem vel penitentiarium et postea excommunicatus nichilominus uterque potest procedere in officio suo. quod videtur vice eius qui iurisdictionem habet licet non usum per se. Si autem iam erat excommunicatus officialis nil agit. quod institutio vel commissio non tenet. De penitentiario vero videtur secus. quod est non sacerdos vel non consecratus qui minus habet quam excommunicatus committere potest quia non minus est commissio quam commissio. quod iure suo sacerdos audit confessionem. et committens tamen est causa siue que non propter procliarum divisionem et ecclesie prohibitiones. quam autem committens moritur vel amouetur non est deus inter commissarium in foro penitentiali aut iudiciali. quia utriusque potestas expirat quantum ad negotia non incepta.

¶ Capitulum decimum de differentia inter fratres penitentes secundum foras de. dudum et deus iter sacerdotes curatos

H fratres predicatorum habent privilegium q[uo]d
episcopis mortuis q[ui] ip[s]is suis dederunt aucto-
ritatem vel commiserunt possunt vti ea auctori-
tate quousq[ue] fuerit, p[er]sum ecclesie de pasto-
re. Item nota q[uo]d p[er] istos effectus non habet com-
missio effectus in p[er]sonis ordinu[m] reprobato[rum] de q[ui]bus d[icitur] in. c.
i. de reli. doli. vj. Nec pe. de pal. ¶ Nota ulterius diffe-
rentiam inter p[re]dictos fratres sic p[re]sbitatos et curatos. nam
p[re]dicti fr[ater]es ex tali p[re]sbitat[i]one et commisso[n]e p[oss]unt audire omnes
prochianos om[n]i[u]m curato[rum] illi[us] diocesis vbi sunt p[re]sbitati sed
non aliaru[m] diocesis. et no[n] p[oss]unt hoc committ[er]e alicui. S[ed] cura-
ti non p[oss]unt audire in q[ui]st[u] curati nisi prochianos suos tm̄
alios non nisi cu[m] licentia epi. l. curato[rum] eoru[m] et p[oss]unt hoc co[m]-
mittere alteri. s. audire suos prochianos. ¶ Nota etiā alia
differentia s[ecundu]m Lan. et Fran. eaba. in cle. dudū. Na[m] curati
possunt audire cōfessiones. et eoru[m] vicarij sibi subditorum
in diocesi sui epi. et etiā ex diocesi. s. fr[ater]es electi et p[re]sbitati
s[ecundu]m formā cle. dudum. de sepul. de q[ui] sup. no[n] possunt audire
seu absoluere ex diocesi vbi sunt p[re]sbitati. et si secus fieret
quāvis cōfessi possent ex ignorantia excusari. tm̄ q[uo]d ad eccle-
sia[m] no[n] e[ss]ent absoluti. s. si no[n] cōstaret eis deberent iteru[m] cō-
fiteri eis et infra diocesi[m] absolui a p[re]dictis. ¶ Sed si sine
p[re]dicta solemnitate p[er]mitt[er]etur fratrib[us] ab epo. v[el] a curatis
auctoritas audiendi cōfessiones simpliciter. tūc possent etiā
extra diocesi[m] audire sicut alij vicarij eoru[m]dem. ¶ De
casibus ep[iscop]i reservatis nec curati nec dicti fr[ater]es p[re]sbitati
possunt absoluere nisi in q[ui]stum fuerit a diocesanis p[re]cessu
¶ De casibus multiplicibus episcopo reservatis. de qui-
bus agitur in si. cle. dudū. de sepul. Caplin. ij.

Sciendum q[uo]d varie sunt opiniones doctorum
in dictis casibus. Aliqui em̄ ponūt plures alii
qui p[ar]tiores. Unde materia ip[s]o[rum] casuum
no[n] est bene clara. Et in summa Pisana dicit
tur q[uo]d Benedictus papa. ij. in extrava[n]gan. in-
ter cunctas declaravit quatuor esse casus episcopales de
iure. ¶ Primus. s. peccatum clerici. p[er] quod incurrit[ur] irre-
gularitatem. ¶ Secundus de incendiarijs. ¶ Tertius de
peccato p[er] quod inducenda est solēnis penitētia. ¶ Quar-
tus de excommunicatis de approbata consuetudine. b. iij

Primus est peccatum homicide voluntarij. **S**ecundus
est peccatum falsariou. **T**ertius est peccatum violentiū ecclie
sacralicā libertatē. **Q**uartus est peccatum violatiū ecclie sacralicā im
munitatem. **Q**uintus est peccatum sortilegorū diuinatorū
et incantatorum. quibus autē dicta extrauagāas fuerit reuo
cata. p. cle. dudū eēt de sepul. tamen quātū ad dictos casus
nil innouatū fuit. et si alia ibi contenta sint. et sic videtur qd
adhuc illi remaneāt. et additur in pisanella qd pōt nichilo
minus epi in suis epiatibus casus eis reseruare p. ut videēt
eis expedire. sicut possunt p. substitutiones facere. et multo magis
consiliū synodale v. puiciale. a quorū sententijs religiosi nō
valent absolue. **J**o. an. in. c. si eps de peni. et remisit glo. iij
li. vj. p. dictis casibus addit p. crimē enorme et publicū hōi
cidij. et sortilegiū. obp. sionem puerorū eēt ex casu. incestū.
corruptōnem mōialij. coitū cū brutis. m. f. m. o. n. i. u. d. a. e. t. i. e.
contractū l. cōtra interdictū ecclie. piuriū. falsum testimoni
um. blasphemā dei et sctōrū. **H**ostie. **N**o in sūma pōt oēs
p. dictos casus et addit p. naturā. et qd peccatū eēt q. libz enor
me qd p. ticulari v. generalit. p. s. u. e. t. u. d. o. r. e. h. u. a. t. i. p. s. e. p. i. s.
in quibus aliqui epi remittūt p. ctōres ad sedē ap. l. icā p. enor
mitatem criminū. et ad terrore aliorū. hec **H**ostien. **E**go tñ
nō legi adhuc esse aliq. p. ctū p. scire ita enorme a q. nō pos
sit absolue eps subditū. oū tñ nō hēat aliq. s. n. i. a. m. e. x.
cōdicatōis ānerā quāuis autē possunt absolue. si aliqui ad cu
riam mittāt bñ faciūt **G**uil. durā. et **S**peculator in repto
rio suo v. tra p. dictos casus addit alios s. deflorātes virgi
nes vi oppressas l. seductas **C**ōtrahentes p. votū castitatis
emissum **F**ornicatōes cū iudea l. saracena. **C**oncipiētē p.
lem p. adulteriū. qz vir credit suā. **P**rocuratē abortus l. ste
rilitatem in se v. l. alio **C**ōtrahētēs m. f. m. o. n. i. u. d. a. e. t. i. e.
iuramēto firmata **C**ognoscētē carnaliter baptisatā ab eo
vel cui p. fessionē audiuit **T**enētē ad baptisatū l. p. firma
tionem filios l. filias eēt necessitatē **B**aptisatē p. prios fi
lios eēt nēcitatē **V**erberantē p. rem l. matrē. et **v**surarios
et tandē sic cōcludit **T**ot casus ponē nichil aliud eēt qz sa
cerdotum. p. tatem restringere. que eis plenarie data est a
Christo. **U**nde breuiter dico sacerdotes omnia posse que
ad forū spirituale que non sunt spetialiter in iure episcopis
reseruata. et q. non sunt ipsis sacerdotibus directe vel

per aliquam consequentiam interdicta. arg. c. at si clerici
de indi. 2. c. nup. de sen. excōi. Hoc tamen fateor q. vbiq. s.
fuerit aliqd. que delictū l' enorme superioris est iuditiū q. n.
redū. 2. idem dico in omnibus casibus in q. bus est genera
lis consuetudo ecclesie q. sint ipis episcopis reservati

¶ Conclusio Jo. de lignano.

¶ Jo. de lignano in declaratōe q. facit sup. c. ois de pe. 2.
re. probat 2. concludit ex dictis immediate p. Guil. 2. Spe
2. ex de. dudū fratres predicatorēs 2. minores p. sentatos
pro audientia confessionū posse absoluere ab omnib. ca/
sib. p. cōtō. i. excepti p. cise illi q. in iure resuāt epis. 2. a casu
b. quos ep. sibi resuāt. l. de p. s. uetudine sue diotē. l. ex suo
b. n. p. l. c. i. tō. s. i. n. a. s. y. n. o. d. a. l. e. s. v. l. p. u. n. t. i. a. l. e. s. p. o. s. s. e.
absoluere. etiam si episcopi dictos casus non cōcedant. 2.
probat sic de. dudum de sepul. statuit q. dicit fratres non
possunt absoluere. nisi a casib. a quib. p. n. t. curati absouere
qui eis p. mittunt a iure nisi ipi ep. vellent aliqd. plus cō/
ferre eis. Sed 2. Guil. dicit q. non obstante q. doctores
ponāt multos casus episcopis reservados. curati enim po/
ssunt absoluere ab omnibus occultis que non sunt in iure
episcopi reservata 2. non sunt ipis sacerdotibus dire/
cte vel per aliquam cōsequētiam interdicta. licz ergo ep.
possunt reservare certos casus qui de iure competūt in se/
rioribus. non tamē hoc possunt simpliciter. nisi in duobus
casibus scōm Guil. dupliciter. s. directe. s. cum aliqui fuerit
legittime in crimine deprehensi q. merito fuerint tali po/
testate p. uandi. Secundo indirecte. s. per aliq. consequē
tiam. vt cū aliquis casus euenerit in quo ad vtilitatem cō
munem expediat q. talem casum retineat 2. nō aliter. xv.
q. ij. c. de ecclesiasticis. ¶ Non autem expedit vtilitati com
muni reservare tot casus. sed hoc est ponē laqueos in via
salutis. Sed si aliq. puer velit defendere plures casus po/
ssit episcopos rōnabiliter reservare quo ad sacerdotes p/
rochiales. cum sint de foro epō. 2. eorū cōstitutis omnibus
subiecti. tamē hoc non possunt facere ep. erga predictos
fratres qui exempti sunt. nec eorū ordinatōnibus subiecti
vt ex de. excels. p. l. c. nis p. uo. Cū g. nō possint dēi frēs ab
soluē a casib. resuati in iure ep. s. vt d. in d. c. dudū. g.
p. n. t. ab c. b. alijs absoluē viz de p. s. uetudine resuati p. t. d. l. r.

loci vel synodali cōstitutione. unū negando. aliud facendo
cōsentit di. xxy. c. qual. nec p̄nt plati dictā p̄fessionē reuoca
re l' defalcare. nec directe negando licentiā audiendi. qz nī
hilomin' b̄nt eā p̄ cle. dudū. nec indirecte. p̄hibēdo prochi
anos ne p̄fiteat' eis. eī de p̄uil. c. q̄nto. nec p̄ retentōm mul
torū casuū. qz fieret in fraudē legi qd fieri nō d̄z. vt. c. p̄iti.
tut' de p̄ces. p̄ben. **S**ileat ergo Jo. mo. h̄ q̄ dīc' qz si ep̄us p̄t
artare p̄tatem ordinariā curatorū. p̄t multo magis artare
p̄tatem eī ordinariā ip̄orū fr̄m. qz qd p̄ sup̄iorem p̄cedit p̄
inferiorē artari vel reuocari nō p̄t. vt dis. xxy. c. inferior. **A**d
p̄titutōem at̄ cle. de p̄uile. religiosi vbi d̄z qz a casib' ordina
rijs resuati quēqz a bsoluē nō p̄sumāt. **R**ndēdū est qz hoc
intelligendū est de casib' in iure resuati sic int̄dit cle. du/
dū. nō at̄ p̄ p̄suetudinē l' statuta aliorū p̄latorū qz illa remo
uet papa in dicta cle. du. dū. a q̄b' p̄nt dicti fr̄es absolue. z p̄
p̄sequis videt' q̄cqd dicat' p̄ modernos l' at̄iquos de talib'
casib' p̄ ep̄os resuati totū reuocat. p̄ cle. dudū. sp̄aliter q̄n
tū ad dictos fr̄es. si. n. p̄titutio posterior. h̄ nō faciat fr̄tōz
de p̄orū ip̄am reuocare noscant'. c. l̄z de p̄iti. li. vi. multo ma
g' reuocari d̄ca d̄z doctorū. si in p̄iū. pmulgat'. h' Jo. d̄ lig.
Sz fr̄a. caba. p' Lan. dīc' qz de casib' ep̄alib' nō p̄t dari do
ctrinā. cū dep̄deat ex p̄titutōib' ip̄orū ep̄orū z doctrina
z q̄suis Land. dicat qz h̄is irregularitatē q̄z sol' papa sol/
lē p̄t. nō p̄t absolui a pctō an̄ disp̄satōm fr̄a. caba. v. p̄iū.
s. qz p̄t absolui a pctō remanēte macla irregularitat'. **Q**
ergo nō est clarū q̄ sunt cas' ep̄is resuati in iure cōdi. iō tu/
flor via ē in h' qz fr̄es si p̄nt sciāt ab ep̄o quos cas' vult sibi
resuare z de illis non se impedire. oēs h̄o alios cas' faciāt
sibi concedē. **T**ertū est autē p̄m oēs qz absolutō ab excōdi/
catōe mato n̄ resuati ep̄is **I**tem dispensatio l' cōmutatio
votorū. **I**te relaxatio. quorūdā iuramētoū **D**isp̄satō h̄o
incertorū. an p̄tineat ad ep̄m l' ad aliū h̄es. sup̄. in ij. parte
summe ti. de re. c. iij. z ibi diffuse. **F**ran. caba. in cle. dudū.
in gl. sup̄ vero concessa. dicit glo. Jo. an. **L**ād. **P**a Steph.
z cence. tenere qz ep̄iscopus possit reseruare casus de qui/
bus curati poterant an̄ hanc p̄titutōnem dudū absolue
ita qz reseruatō p̄iudicet fr̄atribus. i. qz eē non potuerūt
tunc ab ipsis reseruat' casibus absolue. quod est cōtra
hoc quod dicit Jo. de ligna. **E**t intelligitur ista reseruatō

casuum episcopaliū de actibus exterioribus cū effectu
z non de interiorib⁹. viz si quis desiderauit. vel etiā q̄siuit
aliū occidere. istud homicidiū cordis non est de casibus re/
seruatis ep̄s. ¶ Dicit em̄ de pal. q̄ incestus qui commit/
titur a pueris qui non habent vsū rationis nō est de re/
seruatis ep̄s. quia per hoc tollitur uirginitas nec catur af/
finitas. ¶ Capitulu. xij. de sacerdote qui absoluit ali
quem a casu a quo non potest absoluere.

E nota q̄ si confessor: q̄cunq; aliquē absolue/
rit de aliquo peccato a quo nō potest. siue qz
est reseruatus ep̄o. siue quia nullam habz aucto/
ritatē q̄suis grauius peccet. precipue q̄
absoluit scienter vel ex ignorantia iuris crassa
tamen ex hoc non incurrit aliquam censurā vel ex cōicati/
onem. siue sit clericus secularis. siue religiosus talis absol/
uens fm̄. Fran. caba z cence. s̄z tenet illū quē sic absoluit
auisare de errore suo. sic cognoscit vel potest inuenire. ille
tamē quo ad deum excusatur dū hoc ignorat. Et q̄ dictū
est q̄ cōfessor: d̄s illū auisare quē absoluit. cū nō possz intel/
ligitur quādo fieri. non p̄t sine scandalo notabili. vii in con/
silio Basilen q̄dā mltū p̄iti hita sup hoc collatōne dixerūt
q̄ talis cōfessor: petat auctoritatē a superiori sup hoc casu a
quo non potuit absolue. z tñ absoluit q̄ habita uocet illū
quē absoluerat cū non possz. z per aliquē modum cooptū
interroget de aliquib⁹ q̄ sibi est confessus quasi uolens se
meli⁹ informae. ac si plene nō intellexissz. z si q̄ alia crimina
lia postea p̄miserit. z sic ab omnib⁹ iterū absoluat. de tūc
alias auditis z prius. ¶ Vel si magnū scandalū ex hoc timē
tur. sic q̄ p̄dictus modus seruari non possz absoluat a b̄tē
tem. si ab vltima cōfessione credit p̄seuerasse talē in q̄tia.
aut vt alijs placuit. cum ex hoc timeretur notabile scanda
lum eueniri. cōmitta xp̄isto summo sacerdoti. presertim
q̄ multitudo est sic neglecta. v̄l multum distat a loco vbi
est confessor. ¶ Sed si religiosus absolueret aliquē ab ali/
qua sententia ex cōmunicationis suspensionis vel interdi/
cti in iure posita incidere in ex cōmunicatione a qua nō po/
sset absolui citra sedem apostolicam. de religio si de puile.
secus si absolueret a sententia hominis. quia tūc nō incurre
ret fm̄. ¶ Pau. q̄suis grauius peccaret. sed clerici seculares

absoluendo a sententijs iuris. quāuis ⁊ ipsi malefatiāt nō
tamen aliquā incurrūt censuram

Caplm. xiiij. an in generali cōcessiōe p̄linea sp̄tialis.

Dota etiā q̄ vt dicit Jo. an. sup. c. tua nob. in ḡ
et d̄ om̄i vica Si ep̄s dedit vicariū genēalem
⁊ in mandato aliquid exp̄ssit de his q̄ requirūt
sp̄tiale mādātū secuta genēali clausula ⁊ oīa
alia q̄ p̄ nos possum⁹ ec̄ si mandatū exigāt sp̄ale fm̄ host.
satis videt q̄ talis ec̄ possit sp̄alia ad instar p̄curatoris
secus si aliqd̄ de sp̄alib⁹ nō fuisset ibi exp̄ssum. bec io. an.
Qd̄ vt intelligēdū q̄rū est de virtute verborū. ⁊ in foro cō
fessioso. nō si in foro cōscie aliter p̄staret de intentiōe p̄f
rentis. auctoritatē q̄ ille intēderit. hoc ec̄ si nō exp̄ssisset a
liqd̄ in generali p̄cessiōe intelligerent sp̄alia. xiiij. q. v. c. hu
mane. ⁊ hoc idē dici p̄t de auctoritate data ab ep̄o p̄fesso
ribus. q. s. dicendo. do vob̄ auctoritatē meā in p̄fessiōe. nō
intelligit p̄ hoc p̄cessisse casus suos n̄ alicui p̄stare. q̄ p̄ h̄
verba generalia intēdit casus suos concedere. sed dicen
do itū ⁊ illū ⁊ oēs alios meos casus. tūc intelligit totum
dedisse.

Caplm. xiii. qd̄ possint p̄sarij curie romane.

A nota q̄ penitentiarij minores in curia p̄nt
absoluere vnde cūz venientes ab oībus casib⁹
peccatorū ⁊ sentēcijs ep̄is reservatis. h̄nt em̄
auctoritatē quasi ep̄alem in foro p̄nie ⁊ maio
rationis. Sūm⁹ x̄o penitēciari⁹ ad huc h̄s maiorē in plurib⁹
alijs casibus excōicationis ⁊ dispensationis.

Caplm. xv. quid sciendū qn̄ p̄fessor nō intelligit p̄itētē

Dota x̄o q̄ cū cōfesso: nō intelligit penitentem
aut experientia lingue. aut ex d̄natione. aut ex
distractiōe mentis ad alia applicate. vel ex alia
causa fm̄ Jo. de neapo. in quolibet. q̄ cū factus
confessio p̄erigat confessiōē. cōfessio x̄o importat reuela
tionem q̄ nō p̄t esse nisi reuelatiōe vni⁹. s. confitentī. ⁊ per
ceptione alteri⁹. s. confessoris. q̄ si alterū istorū d̄ficiat in p̄
fato casu. credo de illo pctō ⁊ d̄ esse factā p̄fessiōē. ⁊ p̄ p̄ns
non impendi absolu. ōnem. bec ille. Si tñ non hoc facit ⁊
confessus quidē de hoc non p̄pendit absolutus est coram
deo nec tenetur iterā q̄ nesciat illū nō p̄cepisse. seu

intelleſſe pctā ſua ⁊ hec ſa ſunt de pctis quib⁹. l. morta-
libus. que ſunt de neceſſitate cōſtitēda. nō aut̄ de venialib⁹
ad q̄ q̄s non tenetur de neceſſitate. ⁊ vbi talia modica raro
obaudiunt̄ ab eo qui alias cognōſcit p̄ſonam.

¶ Explicit prima ps q̄ fuit de ptate ſeu auctoritate cō-
feſſoris **¶** Incipit ſecūda ps q̄ erit de ſcia ipius q̄ erit
duplex. p̄m⁹. §. ſ. q̄ duplex eſt clavis ordiſ. ſ. ſcie ⁊ potēcie

Dico. de potēſtate cōfeſſorum. nūc videndū eſt de ipō
ſcētia. **E**ſt eſt em̄ duplex clavis ordiſ. ſ. clavis ſci-
entie. ⁊ clavis potētie. **U**n̄ xp̄s petro dixit. **T**ibi dabo cla-
ues regni celorū **M**ath. xvi. **N**ota tñ q̄ iſta ſcia nō d̄ cl-
uis. ſed ip̄a potēſtas diſcernendi atq̄ examinati. ſiue cog-
noſcendi in foro conſciētie. ⁊ ptas determinādi. ſeu diſti-
niendi cauſam. i. ligandi ⁊ ſoluendi d̄ clavis potētie **I**ſta
vero duplex potēſtas eſt vna in eētia. ſ. duplex in effectu
Scientia ūt acq̄ſita non eſt clavis ſed bene iuuat vt clauī
⁊ de hīs clauibus hēs di. xx. p̄ totum

¶ Quarta ſcientia req̄ratur in confeſſione. §. ij

De quantitate ſcientie p̄feſſoris. quātam ſ. oportet
eum h̄re peritiā. **D**icit **A**ugu. de pe. di. vi
ci. oportet vt ſpiritualis iudex ſciat p̄noſcere
q̄quid d̄s iudicare **D**icit. **T**ho. in iij. diſ. xxij. in
eꝑoſitione littere. **N**ec ſcientia ⁊ ſi non ſit maior. tñ de-
bet eſſe tanta. vt ſciat diſcernere inter pctm̄ ⁊ non pecca-
tum. ⁊ peccatū mortale ⁊ veniale. ⁊ ſi in aliquo eſſet dubi-
tatio ſciat dubitare. vt poſſit ad peritiores recurrere **A**lb.
autem in. iij. dicit q̄ non tenetur ſacerdos ſcire diſcernere
niſi in comuni. que ſint capitalia. ⁊ q̄ mortalia cōmunia
⁊ que venialia ex genere. **S**ed hec neſciēs dīc̄ idem. puto
q̄ peccat mortaliter talis audiendo. ⁊ eum inſtituens p̄-
peccat quam ip̄e. ⁊ eum permittens inſtitutum miniſtra-
ſi ſua intereſt talē. p̄hibē **D**ic̄ eꝑ̄ in p̄plex⁹ caſib⁹ ſac̄dos
eccleſie. proebialis d̄s eſſe ita diſcretus. vt talia diſſicilia
eſſe ſciat nec eſſe procedendum in eis ſine ſuperioris con-
ſilio l̄ auctoritate. hec alb. in. iij. quib. durā. in ſūma ſua dīc̄
q̄ quotiēs p̄feſſor ſe inḡt̄ ad p̄feſſiōs audiēdas totiēs ſe
offert ad rīdū d̄ q̄ liz ⁊ interd̄ de caſib⁹ inopiat. ⁊ alias in
auditiſ. ⁊ queſtiōib⁹ ſeu caſib⁹ valde p̄plex⁹. **D**e bz ergo cō-
feſſo. ſciē diſcernē inter peccata ⁊ differentias peccatorū

¶ Unde scire debet confessor si ea que exprimit sibi peni-
tens sunt peccata vel non. puta an bella pncipū et iporū exacti-
ones sint licita vel ne. et vtrū ptractatū q̄ sunt sint licita vel
illicita. et qm̄ ad reititntōes teneat. et qm̄ nō. et an ei debeat p-
bibere cōionem. l. pcedere. q. si p̄fessor iudicat licitū. qd̄ est
illicitū. tū p̄fessor q̄s penitēs in foucā cadūt. n̄ forte pbabil-
ignorātia eū excuset. puta si h̄s aliquē doctorē autenticū et
famosum. cui⁹ opinioni imittit. **¶** Si cōfessor nō est exp̄t⁹
in casibus. ita q̄ nec nouit dubitat. nec p se iudicare cū pe-
riculo aie sue audit p̄fessiones. **Hec** Guil. pe. de pal. in. iij.
di. xij. oñt maiorē sciam requiri in eo q̄ se ingit. q̄s in eo
qui pōitur ad hoc a superioribus suis ex obediētie iunctōe
et de pmo p̄t intelligi dictū rigorosū. **Guil.** Durā. de scdo
dictū **Tho.** et **Alb.** dicit. n. ipe pe. ois sacerdos h̄s clauē scl-
entie et potētie. i. auctoritatē discernēdi. et potētiā ligādi
et soluēdi. liz mlti nō h̄nt sciam debitā et ep̄uersa. **Multi** n̄
sacerdotes h̄nt sciam q̄ nō h̄nt auctoritatē discernēdi. se-
cūdi q̄dem sine peccatō s̄ p̄mi cū peccatō suo. si b̄ pcuraret. ali-
as si iūti ponerēt excusati sunt. si p̄posuerūt ip̄edimētū
nec sunt auditū. **Dun.** i. officīū iudicādi necessariū est et p̄t
ad hoc cōpelli. s. ad officīū iudicādi et ad plātōes carēs scia
et tūc nō peccat. sicut in religionib⁹ p̄suetū est fieri. **Et** qd̄
dicit. **Greg.** q̄ si indign⁹ est nō d̄s obedire. et si dign⁹ debet
obedire. intelligēdū est de illo q̄ h̄s defect⁹. q̄ sunt iuris viz
irregularitatis. et tunc non debet obedire. nisi ab eo p̄ dis-
pensatōnem pmoueat. alias tenetur religiosus obedire.
alio q̄n quilibz religiosus bonus qui reputaret se indignū
refugeret. et sic soli indigni promouerent. et ponerentur. **¶**
¶ Qui vero non coactus. sed spōte accipit potestatem sine
prelacionis. sine audiēdi p̄fessiones non habens sufficien-
tem scientiam peccat. **Sed** q̄ inuitus et coactus non acci-
pit. sed suspicit. non peccat. **¶** Si sine peccato ab inscio ha-
beri et suscepi potest. sed accipi nō potest potestas iudicā-
di sine peccato. **Hec** pe. **¶** Si tam̄ in eo esset tāta ignorātia
q̄ omnino ineptus esset. quia nec etiā scit. que **Tho.** et **alb.**
dicūt sup̄. credo q̄ nō excusaret a peccato. etiā si ex obe-
dientia iniūcta ponēt se ad id qd̄ oio inept⁹ e cū piculo aia-
rum. **¶** Si cōfessor tēat scire an peccata in confessione
audita sunt mortalia vel venialia. §. 3.

Quorum autem confessor teneatur scire de omnibus que dicunt sibi in confessione. an sint mortalia et venialia. Henricus in quolibet sic respondendo distinguit. Peccata sunt in duplici genere. que dam sunt peccata que prohibita. que si non essent prohibita non essent peccata. ut sunt omnia que sunt de iure positivo. ut audire missam die dominica. semel in anno confiteri et coicare et huiusmodi. Et talia tenetur quilibet confessor scire. nisi habeat causam rationabilem que eum excuset. ut si forte tempore prohibitionis. erat in terra longinquam vel in carcere. Alia sunt peccata. non que ab homine prohibita. sed que de natura sui mala sunt. et si non prohibeantur et horum quedam sunt capitalia. ut superbia luxuria et hec non sunt que elementa et principia que de necessitate quilibet confessor scire oportet. Quedam vero sunt peccata que sunt species peccatorum capitalium. ut illa que recipiunt horum predicaciones. ut fornicatio et ebrietas et huiusmodi. Fornicatio vero luxuria quedam est. et ebrietas quedam gula et eorum peccatorum species. quedam sunt que important malum de se sui actus eo que ita non notata habeant annexum malum ut fornicatio. et de talibus et confessor scire tenetur. utrum sint mortalia vel non. ut venialia. Quedam vero de se sui actus non habent de fornicatione sed ex libidine faciente sicut agnoscere uxorem propriam non est peccatum de se. tamen possit quis uxorem cum tanta libidine agnoscere que est peccatum mortale ut si eam agnosceret etiam si non esset uxor eius et de talibus non oportet confessor scire utrum sint mortalia vel venialia. que nec presertim frequenter scire oportet. Alia sunt peccata que sunt filie peccatorum capitalium. ut illa peccata quorum fines terminantur et ordinantur ad fines capitalium. sic dolus et acquisitio rei iniuste. et de talibus peccatis frequenter opiniones sunt proprie inter doctores. et de talibus non tenetur simplex curatus non ordinarium scire utrum sint mortalia vel non. Curatus autem ordinarium. ut episcopus et archiepiscopus et ceteri alii superiores prelati tenentur scire. que ipsi sunt purgatores et tenentur alios purgare. proficere et illuminare purgari facere et illuminare. et ideo tenentur scire novum et veterum testamentum hec ille. Caveat autem confessor ne sit princeps ad dandum sententiam de mortali quoniam non est certus et clarus et ubi in aliquo materia varie opiniones sunt que plurimum et solentium doctorum. utrum sit licitum vel illicitum. sicut de non soluendo decimas. ubi non est consuetudo. parati tamen sunt ad dandum si ecclesia peteret quod quidam dicunt. eos esse in statu damnationis. ut

Inno Alij ho dicunt qd no. vt tho. Jo an. Archidi. z de emp
tione iurii montis florētie l. impressitis venetoru qd qui
dam dicunt esse usura. alij licitū dicūt z iunctū hi. **Consi**
lat tñ semp qd tutū est a talibz abstinerē. ex de spon. c. iue
nis non tñ condēnet p̄trariū faciētes. seu cōtrariā opionē
tenentes. nec ppter hoc deneget absolutōes. **Sz** vt dicit
Guil. dicat cōfessor qd illud faciēdo nō est tutū sz dubiū. z
ideo bñ sibi pvideat. **Si** at oio p̄scia cōfessoris dictare
illud esse mortale. z non posset cōscientiā deponē qd tñ dō
ad cōsiliū sapiētū recurrat z nullo mō dō facere p̄ p̄sciam
quia peccaret mortaliter. xxviij. q. i. c. dinceps. **Sz** ex his iū
cta gl. **Sz** cū illud tale eēt p̄tra opionē doctorū. z sic con
muniter seruat a sapiētioribz. q̄nvis aliqz doctorē audiet
contrariū tenē nō dō illi leui adherere **Quō** ho q̄s debe
at deponē in hō p̄sciam erroneā l' scrupulosam hēs sup. in
p̄ma pte ti. ij. c. de p̄scientia

Iteranda est confessio in sex casibus. §. liij.

Dire etiam tenetur p̄fessor qd sunt illi casus in
quibus tenet q̄s iteratē p̄fessōes. z sunt q̄tuor
Im pe. de pal. duo vero sunt ex pte p̄fētis

Primus Im pe. **L**bo. R. q. ho. iij. z oēs alios
sq̄n aduertēter tacet aliqd qd est mortale. l' credit vt p̄ba
biliter dubitat esse mortale ex verecūdia l' alia cā iniusta
tūc etiā mortalit' peccat p̄mittēdo fictionē in sacramēto
z notabilē irreuerentiā. z iterare tenet talē p̄fessionē. **Si**
tñ talis p̄fētetur eidem cui z pus. z ille bz in mēoria pctā
eius. sufficit dicē illud occultatū z illam fictōes Im **Guil.**
Duran. imo esset si nō h̄ret in mēoria vt p̄tz in fi. 3. casus
Sed si dimittēt ex aliq̄ iusta cā. puta qz p̄babil' r dubitat
eum sollicitātes ad malū. de q̄ p̄fētetur l' reuelatorē p̄fessi
onis. l' dicēdo id cū sit cōfessor manifestarz pctm̄ qd audi
uit. puta si iuste absoluit eū nō debeat z in hīs casibz non
habendo copiā. nisi talis confessoris cui confitendo aliqd
predictorum sequeretur. tunc satis videtur qd sit excusat
Dicit etiam predictus **Duran.** qd si ex ignorantia crassa z
supina aliquid retinuit mortale. quia noluit cogitare de
suis peccatis. tenetur totum iterare. secus si ex ignorantia
p̄babili. qz tūc solū illud quod dimisit **Secūdus** est Im
Lbo. z pe. q̄n nō impleuit p̄niam seu satisfactōes iūctā
pro mortalibus ex contemptu vel ex negligētia z est l'at

ius eius. si em̄ ei⁹ recordaret̄ adhuc possz p̄fici. ⁊ tūc p̄fici
endo reiterare nō tenetur. ⁊ p̄cipue q̄n nō est sibi p̄fix⁹ ter/
minus. q̄s nō possit transgredi. q̄suis sibi sit declaratū in
quo ip̄az debeat facē l̄ in alio tpe ipsam suppleē eoi⁹o at̄
q̄ facit sibi p̄positū non implēdi p̄niam sibi iūctam pro
mortalibus ex negligētia l̄ cōtēptu peccat mortaliter. qz
tenetur ad illā sub p̄cepto. **S**ecus x̄o est de p̄nā iūcta
pro venialib⁹. ad quā nō tenet̄ de nccitate s̄m **T**ho. **I**dē
si penitētia iūctam p̄ mortalib⁹ dimittē ex impossibilitate
puta infirmitate ⁊ hī. possēt t̄n p̄nā iūcta ab vno cōfes
sore mutari ab alio cui p̄fiteretur. ēt sine audiētia p̄ctorū. il
loum. p̄ q̄bus erat imposita s̄m pe. de. de pal. de hoc infra
vid **T**ertius casus s̄m pe. tho. **R**ay. ⁊ **H**olli. est ex pte cō
fessoris. q̄n videlicz notabiliter est ignorās sacerdos. ita qz
nescit discernere inter mortale ⁊ veniale de cōibus p̄ctis ⁊
p̄cipue cū penitēs hz casus intricatos ⁊ difficiles. **T**ercio.
Durā. ⁊ addit̄ hoc nisi penitēs sit p̄itus ⁊ instruat p̄fesso
rem. **C**ū at̄ vadit ad eū q̄s scit ideota et ignorantē tene
lterare. **H**ec durā. **Q**uōd v̄r intelligendū q̄n p̄t h̄re aliū suffi
cientē. nā si in aliū h̄re nō p̄t. ⁊ multomaḡ q̄n est in picu
lo mortis. p̄t ⁊ dz p̄fiteri ei q̄s hz **U**n̄ **A**ugu. dic̄ do pe. di.
vi. q̄ vult p̄fiteri vt iueniat. ḡram sacerdotē querat scientē
soluē ⁊ ligare. **Q**uart⁹ ca⁹ est ex pte cōfessoris. **E**st at̄ im
potentia absoluēdi s̄z pe. **T**ho. **R**ay. ⁊ **K**osti. qd̄ p̄t esse du
pliciter s̄m pe. de pal. ⁊ **D**uran. l̄ qz hz p̄tatem artatā ab
soluēdi. q. f. ab aliquib⁹ p̄ctis nō p̄t absoluē supiore refer
uante sibi illos. ⁊ t̄n ab ill̄ de facto absoluē. **E**t confessus
illi cū ei p̄stat. tenet̄ iterū p̄fiteri. nō quidē oia s̄m pe. de
pal. s̄z illa t̄n de q̄bus nō potuit absoluē. aut hoc est quia
nullam habuit potestatem. ⁊ hoc quia non erat sacerdos
quāuis reputaretur vel quia nō subditus. v̄l quia intrusus
aut quia excommunicat⁹ vel suspensus ab officio hī. ⁊ abso
lutus a tali cū illi hoc p̄stat. tenetur iterum confiteri. quia
realiter. non est absolutus. quāuis ignorantiam facti excu
set eū in p̄spectu dī ac si esset absolut⁹. dū nescit s̄z tho. i q̄
lis. s̄z pe. de pal. in iij. di. xvij. q. vi. sic d̄liguit ⁊ notabiliter
quia vt impedimentū qd̄ habet absoluēs ē iuris diuini l̄
humani. **S**i iuris diuini valet qz nō fuit baptisat⁹ tal̄ l̄ nō
ordinat⁹. ⁊ in hoc casu absolutus a tali tenet̄ iterū cōfiteri

hic scito. nec papa posset d̄ contrario dispensare. **S**i vero impedimētū est iuris hūani. puta q̄ suspēsus est l' excōicatus z hui⁹. tūc impedimētū aut est notoriū. aut occultū. **S**i notoriū. puta q̄ māifeste l' publice verbauit clericū. p̄ qd̄ est excōicatus notorie. aut māifeste intrus⁹. s. p̄ p̄cessionē seculariū p̄ditus in eccl'ia curata. z nō p̄ cōnōicā cōcessionē p̄ qd̄ titulū nō hz nec ptātem sup̄ prochanos illi⁹ ecclesie z talis p̄fessus illi tētur iterū cōfiteri hoc scito. **S**i vō impedimētū est occultū tūc at̄ p̄fitens scit illō impedimētum aut nescit. **S**i sit cōfiteō illi tenet iterū p̄fiteri. z peccat mortalit' cōicādo illi in d̄inis. **S**i si nescit impedimētū qd̄ etiam alijs occultū est z hoc ignorātia facti. puta p̄cussat clericū nullo vidente. tūc n̄ tenetur iterare. **A**rgumētū ad hoc de sentētia hui. q̄ liber putabat publice q̄ rata est. **S**i si hoc nesciēt ignorātia iur'. puta q̄ scit illū p̄cussū se cleri/cum. s. credit nichiloīn⁹ ip̄m posse audire p̄fessionē s̄m excusatur. p̄ hoc q̄n teneat iterā p̄fessionē scdm̄ pe. de pal.
¶ Quint⁹ ca⁹ in q̄ q̄s tenet iterare p̄fessionē s̄m pe. de pa. vbi sup̄. est impedimētū ex pte p̄fitent' scitū l' oblitū. l' ignoratum. p̄babiliter. puta q̄ erat excōicatus maiori l' m̄iori excōicātōne. s. nesciret. z cū p̄ ostēa sciuit. tētur iterū cōfiteri absolut⁹. q̄ ligat⁹ excōicātōe absoluti nō potuit a pctis z p̄babil' ignorātia p̄seruat a culpa z a pena irregl'itatis sed nō facit eū nō esse excōicātū. p̄ qd̄ si tūc eligētur. v' sibi beneficiū p̄feret ignorātia nō faceret. q̄ sibi aliqd̄ ius acq̄retur. c. apl' ice. ex de cle. ex. mī. **E**t aut̄ min⁹ capax sacram̄torum a quorū p̄cipatōe directe excludit̄ q̄s quorūcunq̄ aliorū. z iō absolutō nulla. **E**t dic̄ idē pe. q̄ in hoc casu esse in alijs in q̄bus q̄s tenet iterā p̄fessionē si cōfiteatur eidē non opteret iterā pctā explicite s̄ solum implicite. dicēdo peccavi in alijs q̄ als vob̄ dixi. sicut si nulla fuisset absolutio defacto **D**ilata. n. absolutō p̄ multos dies fieri pōt etiam si ip̄e oblitus fuerit. dū tñ p̄nia ei p̄us innocuerit. quia si nō taxasset p̄niam. tūc oportet ad memoriā reducē vt moderet̄ iste. propter quod remittens ad ep̄iscopum si non absoluat. debet penitentiam innofescere. quā post reditum absoluens iniungit dicēs. facias quod tibi dixi quia ligari non debuit ante q̄s absolueret. ita z in proposito **¶** **H**ec pe. **S**uil. etiam dicit q̄ penitentia non requirit.

tantam continuitatem agendorum et dicendorum sicut alia sacramenta ¶ Sed in una die potest fieri per confessionis et in alia die altera. vel in una die confessio audiri. et in alia impendi absolutio et iniungi penitentia peccatorum. Sextus casus est quoniam quis facit confessionem in mortali sine proposito abstinendi. sed quia iste casus habet varias opiniones et satis difficiles. sic declarabitur in sequentis. § ¶ An valeat confessio ab incontrito facta. ut eam iterare non opteat. §. v.

Quia ex conditionibus confessionis est quod sit lacrimabilis. id est cum dolore seu displicentia de peccatis saltem secundum rationem. Unde querunt doctores. utrum confessio facta a non contrito. quia scilicet non dolet sufficeret. vel non proponit se abstinere a peccatis. valeat ita quod non teneatur eam iterare. Et respondet. pe. de pal. in. iij. r. vij. q. ad arg. hoc est triplex modus dicendi. ¶ Primus est quod non valet ad remissionem culpe nec pene nec tunc nec recedente fictione. unde et tunc tenetur iterare. et hoc opinio. Sof. in quolibet. Ray. et hosti. in summa. Bonauen. in iij. Duran Rob. Albot. Vincen. in speculo histori. ¶ Secundus modus dicendi est quod talis confessio valeat ad remissionem culpe. quando impenitens contritetur et absoluit. licet tunc non recipiat fructum confessionis. tamen recedente fictione recipiet sicut dicitur de baptismo. et ratio huius forte est. quod sicut in baptismo imprimatur character ad quod recedente fictione. sequitur gratia. ita impenitentia imprimatur quidam ornamens ad quem recedente fictione sequitur gratia. Et est opinio pe. et ho. Ricar. in. iij. Jo. et Ber. in gl. videtur etiam esse de pe. vi. i. c. mensura. §. se. Dicit enim quod non est necesse quod peccata que semel sacerdoti confessi sunt eadem de novo profiteamur. ¶ Et est tertius modus dicendi concordans ambas. Aut enim talis non habet intentionem profitendi sacramentaliter et absolventi. sed deridendi. aut habet intentionem confitendi. In primo casu non liberatur a precepto diuino de confessione. quia sine intentione non potest suscipi essentia sacramenti quod consistit in visu. unde tenetur iterum profiteri. ¶ Si autem intendit tunc dilin- guendum est quod intendens implere preceptum et suscipere verum sacramentum quod ecclesia confert. aut nullam habet penitentiam de suo peccato. aut aliquid. si nullam tunc penitentiam sacramentum non suscipit. quia peccatum huius sacramenti essentialis que consistit in actu c 1

suspicientis est actus interior: unde sine eo non est. sic non
esset inimonium. si quis intendere verum sacramentum suscipere. non
bonum presentire nisi in carnale copulam et ad tempus. **S**ed si aliquis habet
penitentiam de peccatis suis. tunc iterum distinguendum est. quod aut talis
est habet penitentiam quod sufficit cum sacramento. puta attritio accedit ad profes-
sionem ex quo fit ibi contritio. vi clauium verum fugat fictio. et sic non
habet dubium quod et sacramentum suscepit et effectum eius. scilicet remissionem pec-
catorum verum non tenet iterare. et sicut immo fortiter. si accedit contritio.
Si vero habet tale penitentiam. quod non sufficiat cum sacramento ad gratiam. quod
nec etiam attritio accedit tunc est vera opinio. **T**ho. s. quod recedens
te fictio tunc incipit valeat confessio. et non tenet contritio nisi fic-
tione sua. puta si habent quendam dolorem imperfectum sed non sufficien-
ter discussis conscientiam suam. putabat autem discussisse quantum suffi-
ciebat. si dolebat de peccato preterito non proponens cauere in fu-
turo. aut econuerso. si dolor non erat maximus sic debebat ipse
tamen habere conscientiam suam non erat fictio. sed veritate esset et sic nihil
celauit. quod crederet mortale. et per penitentiam suam iudicium percur-
rebant omnia que erant necessaria. postea autem certificatus de errore
sue conscientie penitet de illo defectu. **P**otest igitur opinio. **T**home
multum modum saluari. **U**no modo loquendo de eo qui fictio est penitenti-
ue uero positio. quod scilicet habet dolorem sed ita imperfectum. quod nec cum sacramento
actu suscepto sufficit ad contritionem. nihilominus tamen habet imper-
fectum quod est fictio non penitet. quod credit esse sufficienter dispo-
situs. et sic non sciens celat peccatum quod fuit in hoc quod scilicet. non exa-
minauit conscientiam suam sic debuit. et sic quod erat error iuris diuini
non tollit fictum respectu ultimi effectus sacramenti. quod impropria
bilis verum non excusat. sed tamen eo ipso quo error tollit fictio quod exclu-
dit essentiam sacramenti. verum verum sacramentum fuit. tali ergo qui verum
sacramentum suscipit. ornatim imprimis sed gratia non datur. sed potest ea
quod redit ad cor et recollit se non bene fecisse debitum suum ex ne-
gligentiā sua oblitum. tunc incipit valeat confessio. et non tenetur
peniteri illa que prius confessus fuit sicut fictio. quod non fuit dimi-
diata ex intentione. sed solum illam fictionem tenetur iterum peniteri.
Si autem fuisset fictio positio. quod scilicet. non dolet. et sciens celat. fu-
isset confessio nulla. si confessus fuisset. non debuisset sibi dari ab-
solutio. sed si data est ei fuit. dubium est verum ornatim sit imper-
fectus. quo casu. **T**ho. non potest intelligi. **S**ecundo modo potest intelligi
opini. **T**ho. quod est positio fictio quantum ad hoc quod non dolet.
nec proponit abstinere. tunc ista fictio. non occurrit sibi. ut con-

Atenda nec actu cogitavit q̄ teneat eam confiteri. tunc. n̄
 sic d̄ pctō qd̄ occurrit qd̄. s̄ nō credit q̄ sit pctm̄. aut q̄ sit
 mortale ⁊ de necessitate p̄fitēdū p̄inde est ac si fuisset oblit⁹ p̄
 negligētia. nec fecisset debitū suū d̄ scrutādo p̄sciām suā. in
 q̄ casu solū illud p̄fitēdū est. ⁊ est x̄m sacm̄. s̄ sit h̄ ignorā
 tia iur̄ diuini. ⁊ h̄ mō p̄t sustinēi d̄cm̄ **Tho. xxij. di. ar. i. in**
solutōe vlt̄mi ar. vbi dicit q̄ ignorātia iur̄ diuini n̄ excusat
a fictōe et talē vocat fictū **Ter^o p̄t sustinēi opio** **Tho. lo**
q̄sdo de illo q̄ p̄fiter̄ eidē cui p̄us ⁊ tūc n̄ oportz iteraē p̄se
ssios p̄mā factā ei. s̄ fictā eē si ip̄e sacerdos nō recolēt pctā
p̄ius sibi dcā. q̄ nec qm̄ confessio integra est. oportz q̄ re
colat actu a p̄nci^o vsq̄ ad finem. ⁊ maxime q̄ hoc sufficit
s̄ absoluer̄ ab oib⁹. ⁊ inuigē p̄niam p̄ fictione. ⁊ p̄ alijs. q̄
tūc faciat p̄niam sibi inuictā. Item paulo post dicit idem
ip̄e pe. de pal. q̄ cū p̄fitens exp̄mit fictōes suā. puta dicit se
nō posse. l̄ nō velle. p̄ponere abstinē in futurū q̄s absoluit
sacerdos. q̄suis nullo mō debeat absoluer̄. als̄ peccaret abs
utens clauī nec valeret sibi tūc illa absolutō. tū ex q̄ inten
dīt absoluer̄. ⁊ sacramētū verū p̄ferre videt̄ q̄ p̄ferat. ⁊ si
tūc nō h̄ effectū p̄pter illi^o indispositōes h̄bit tū postea
q̄ cōteret̄ l̄ ex expectatōe v̄l dispoitione ornatu manēte
Et si dicat̄ q̄ q̄suis sit ibi forma nō tū materia. ergo n̄ ste
sacramētū. materia em̄ est pctōz p̄trit^o Dicēdū q̄ qm̄ sibi
sua fictio nō occurrit vt p̄fitenda. tūc nō est p̄fessio dimidi
ata. ⁊ qm̄ suā dicit fictōes cū alijs pctis est p̄fessio integra
Et sic materia p̄fecta. cui mat̄ie p̄t in p̄mi forma qd̄ si fiat
verū sacramētū erit. q̄suis fieri nō debeat. sicut sacerdos
h̄ns hostiā sup̄ altāe pollutū nō d̄eret qd̄ celebrare. si tū
celebrādo x̄ba p̄ferz eucharistiē x̄ba eēt Pctōz. n̄ ē mat̄ia
s̄ immōda. n̄ sit saltē attrit^o. l̄ p̄fessio sine attritōe est mate
ria immōda. b^o Pe. de pal. ¶ De attritōe ⁊ p̄tritōe

¶ **Q** q̄ d̄cm̄ est de p̄tritōe ⁊ attritōe quō p̄itens sup̄
 ip̄is debeat instrui a p̄fessore **Idō de ea clari^o dicen**
dū est Nota ergo fm̄. t̄bo. in. iij. di. xvij. q̄ d̄ca est in
ter attritōes ⁊ p̄tricioz. nā attritō iptat q̄sdā displicētā de
pctis. s̄ ip̄scāz. vñ at̄ tū. i. aliq̄ tritū. s̄ p̄tritō iptat p̄scām
displicētā de pctis. vñ p̄tritū. i. sil̄ totū tritū ⁊ in puluerem
reductū Est at̄ p̄tritic fm̄ pe. in. iij. di. xvij. voloꝝ volūtarie
ass̄pt^o p̄ pctis cū p̄pōito p̄fitēdi ⁊ satisfatiēdi volūtarie

z secundum eundem ea di. oportet q̄ contritio habeatur de
omni peccato mortali. z rō est q̄ in omni pctō mortali est
actualis auersio voluntatis a deo. Et q̄ p̄ria cōtrarijs cu/
rantur. ideo oportet q̄ in omni remissione pctōū sit actu/
alis conuersio ad deū z auersio a pctō. z hoc dicit p̄tricio
De peccatis autē oblitis sufficit cōtritio general' cū cona/
tu ad recordandū z volendū. dolere etiā d̄z de obliuione
peccatorū q̄ p̄tingit ex negligentia. si autē querat si sp̄alis
contritio de quolibet pctō requirat. vel sufficiat vna gene/
ralis. p̄ oibus. sic respondet Tho. in iij. di. xvij. q̄ quātum
ad p̄ncipiū cōtritiōis. s. cū quis de peccat' suis cogitās do/
let. z si non dōle cōtritiōis saltē dolere attritiōis. oportet
q̄ sit sp̄alis dolor de peccatis q̄ q̄s habet in memoria. sed
quantū ad terminū q̄ est dolor iam gr̄a informat'. sufficit
q̄ sit vna cōis cōtritio de oibus. tunc etiā mot' ille agit vir/
tute oīm dispositiōnū p̄cedentiū. z quia nemo scit vtrū ha/
beat gratiā q̄ requiritur ad contritiōnem id nemo pōt esse
certus de sua contritiōe. nec p̄ p̄ns de remissione. Et dicit
Richar. in iij. di. xvij. q̄ si p̄tens in peccato mortali attri/
tus de suo pctō vt. pbabiliter possit p̄sumē se esse disposi/
tum non peccat absolutōnē recipiendo. immo frequenter
virtute clauū p̄ suspitiōnem absolutōnis formaē sua attri/
tio. z sit contritio. Item nota q̄ duplex est cōtritiōis do/
lor s̄m Tho. z pe. in iij. di. xvij. s. intellectualis. q̄ est q̄dam
p̄fecta detestatio peccati s̄m rationē. z dolor sensibīl. qui
est dolor excitatus in pte sensitua cū alteratōe z afflicti/
one corpis. Prim' dolor requirit de necessitate ad remi/
ssionem peccati. z ille eē solus est sufficiēs. q̄ sic pctū mo/
tale sufficient' cōmittitur p̄ solū actū voluntat' z p̄ cōpla/
centiam deliberatā rōnis. ita sufficienter destrui p̄t p̄ de/
testatiōnem volūtatis z displicentiā rōis. z hec est etiā in
potestate n̄a p̄supposita gr̄a. Secundus dolor. i. sensibilis
eē v̄z ad remissionē peccati. s̄ non est necessarius. s̄ de p/
fectione cōtritiōis. nec est in ptate n̄stra eē p̄supposita
gratia. Item dolor intellectual' nō p̄t esse nimī' sic nec cha/
ritas a qua p̄cedit p̄t esse nimia. s̄ sensibilis p̄t esse nimī'
z ideo optet q̄ sumatur p̄ mensura debita ad cōseruatōez
subiecti. sicut ex ieiunijs z alijs corpis afflictōibus. Itē no/
ta s̄m Tho. in. iij. di. xvij. q̄ Na contritio sp̄ d̄z remanere

in habitu. i. q̄ semper d̄s habere istam dispositōem. q̄ q̄n/
do recordatur de pct̄is p̄missis h̄s displicentiā. saltē s̄m rō
nem Itē s̄m pe. in iij. di. xvij. dolor maior intellectualis d̄s
esse de maior̄ pctō habitualit̄ nō actualiter. si p̄siderētur
pctā in cōi in q̄stū sunt offensa dei. s̄ etiā in sp̄ali dolor d̄s
esse maior de maior̄ pctō. q̄ maiorē rōnem doloris habet
maius pctm̄ Dolor nō sensibil̄ pueniens eē est vt si maior
de maior̄ q̄zuis nō sit de necessitate Itē s̄m Tho. in q̄libet
z Inno. Contrit̄ d̄s maḡ diligē deū q̄z seipm̄. culpa at̄ est
p̄ deū. pena nō est p̄tra seipm̄. It̄ d̄s p̄tritus eligē pot̄ om
nem penā sustinē q̄z deū offendē. Descēdere at̄ ad hāc pe
nam v̄l ad aliā non tenet. immo facēt fatue d̄ndendo ad
ista p̄ticularia. l̄ aliū sup̄ hoc sollicitādo

¶ Sexdecim p̄ditiones q̄ requirūt in omni bona cōfessione

Dicit autē Tho. in. iij. di. xvij. q̄ cōfessio bona d̄s
h̄re sexdecim cōditōes q̄ his versib̄ continent̄. ¶ ¶
Sit simplex humilis confessio. pura. fidelis. Atq̄
freq̄ns. nuda. discreta. libens. Recunda. Integra. secreta. la
chromabilis. accelerata. Fortis z accusās z sit parē pata
Sit simplex. i. nō recitet in cōfessōe nisi id q̄d p̄t̄ns ad de
claratōnem sui pcti. z etiā q̄stititatē z nō alie historie mis
ceantur. ¶ Sit hūilis. vt se miserū ac pctōrem cognoscat
sine fictione. ¶ Pura. i. recta intentōe. i. vt nō reputetur
bonus vel laudetur ab homib̄. ¶ Fidelis. i. n̄a z sine vlla
falsitate vt nō dicat que nō fecit. vel etiā habeat fidem
de remissione pctōzū suorū si vere ip̄m penitet. ¶ Atq̄
freq̄ns. i. sepe cōfiteatur. istud t̄n̄ est de b̄n̄ esse cōfessionis.
z non de necessitate. ¶ Nuda. vt. s̄. nō inuoluat̄ obscuritas
tem x̄borū. s̄ dicat verba vt intelligat̄ pctm̄ suū cū circū
stantijs saltē necessarijs. ¶ Discreta. vt maiora cū minor̄
pondere dicat. vel nō plura sil. s̄ distincte loq̄ndo z dicēdo
nūerum si fieri v̄l scire p̄t. l̄ eē vt discreto z sufficienti ac
perito cōfessor̄i cōfiteat̄ pctā sua. ¶ Libēs. volūtaria nō
coacta timore x̄borū. vt p̄ueri. l̄ timore penarū t̄paliū vel
infernaliū p̄ncipalit̄. ¶ Recūda. vt erubescat z nō se iac
tet. vel mēte glorie p̄pter seculi vanitatē aliq̄s. z p̄cipue
ibi cōfundat̄ rōne resp̄cū dinine maiest̄at̄ offensa. ¶ Inte
gra. vt nichil retineat de his q̄ p̄misit p̄cipue de mortali /
bus. ¶ Secreta. vt nō publice s̄z occulte sacerdoti. c. iij.

dicat pctā sua q̄ cum possit absoluerē ¶ **L**achrimabil. vt
doleat de pctis p̄missis. ⁊ detestetur ea saltē intellectu ra/
tionis ¶ **A**ccelerata. vt q̄s citius p̄t cōmissio pctō p̄fiteat̄
hoc tñ est de bene esse. ¶ **F**ortis. vt nihil dimittat p̄ vere/
cundia ⁊ acul̄ as se ⁊ non alios. nec in confessione se excusē
⁊ alios inculpet ¶ **E**t si parē pata. i. adimplere p̄niam sibi
iniūctam. ⁊ facē ea q̄ h̄z necessario facere. vt aliena restitu
ere si habet ⁊ h̄mōi ¶ **E**xplicit sc̄da ps q̄ est de sc̄ia. que re
quiritur in confessore ¶ **I**ncipit ps tertia de bonitate cō/
fessoris. Et p̄o q̄liter cōfessor: duo d̄z h̄re. s. timorem dei. ⁊
zelum aiarum. S. 1.

De bonitate cōfessoris in se. ⁊ in exercitō tal' offi/
cij. **V**ic̄ Augu. de peni. di. vi. c. q̄ vult cōfiteri Sa
cerdos añ q̄z statuit̄ ois languoz in nllō illorū sit
iudicandus. q̄ in alio iudicare est p̄rompt' Judi
cans em̄ aliū q̄ est iudicād'. p̄demnat seipm. cognoscat igi
tur se. ⁊ purget in se. q̄ videt alios sibi offerre ¶ **C**uret vt
a se p̄iciat quicquid in alio d̄nosum rept. ai aduertat q̄/
dem qd̄ d̄r ¶ **Q**ui sine pctō est v̄m ⁊. iō em̄ liberavit pec/
catricē. qz nō erat q̄ p̄iuerat lapidē. quō lapiparet q̄ se lapi
dandū cognosceret ¶ **N**ull' em̄ erat sine peccato. in q̄ intelli
gitur om̄es fuisse reos. nā venialia pctā semp remittebā/
tur p̄ cerim̄dias ¶ **S**i qd̄ ergo pctū in eis erat criminale erat
Deteriores ḡo in h̄o sunt sacerdotes se prius nō edif. cātes
illis q̄ d̄m obseruabāt in sidijs. Augu. sm. n. **T**ho. ⁊ **A**lb.
audiens cōfessionē cū p̄scia mortalis peccati mortalit̄ pec
cat. tamen effectū sacramenti p̄fert cū sacro. si non est p̄e
cisus vel suspensus q̄stūeūq̄ alias malus. **U**nde Augu. i.
q. 1. c. dictū est a d̄no. **N**umeri ad **A**aron. **V**os ponite no/
men meū sup filijs ysrahel. ⁊ ego d̄ns benedicā eos. vt gra
tiam traditā p̄ ministeriū ordinati transfundāt h̄oibus.
nec voluntas sacerdotis. p̄desse l'obesse p̄t. sed meritū be
nedictōem poscētis ¶ **N**āt d̄r ea. q. **R**emissionē peccatorū
non dant auari ⁊ sibiā intelligit̄ sm gl. v. simpliciter de p̄
cisus. vel si intelligat̄ de tolleratis. tales nō dāt ex merito
vite. i. non sunt digni dare.

¶ **D**uo que debet habere confessor.

Debet autem habere confessor: p̄cipue h̄re duo. s. timo
rem vnde fiat circūspectus. ⁊ zelum aiarum vnde sit

sollicitus circa ea que necessaria sunt. **Q**uantū ad p̄mū
considerare d̄s q̄ ip̄e est mare eneum in tēplo d̄ni vbi laua
bant sacerdotes ⁊ leuite aīalia offerenda in sacrificiū: vñ
ex innūdicys a q̄bus illa abluebātur efficiebātur innūdi.
Un̄ greg. in pastoralī dicit q̄ fit plerūq; vt anim⁹ pastoris
audita tentatione ouis. ⁊ ip̄e tentet. ⁊ id cū timore ⁊ t̄reo
re d̄s poni. ⁊ nō se ingerē ⁊ cū leuitate ⁊ cū risib⁹ instare. vñ
in figuram. **M**oyles vt d̄r Exod. xxxviij. fecit labiū eneū
de speculis mulierū in q̄ lauarēt sacerdotes sc̄tā sc̄tōrū in
gressuri. ⁊ fecit scripturā. vbi sunt exempla sc̄tāū aīarū ad
quā d̄s sepe inspicere ad videndū macl̄as suas ⁊ intelligē
dum infidias diaboli. **U**n̄ subdit greg. vbi sup̄. hec neq; q̄s
sunt timenda pastorū. q; deo pens̄ āti cūcta subtiliter. t̄to
facilius liberat̄ q̄s a sua quāto magis tentatōe fatigat̄ ali
ena. Quātū d̄o ad zelū dicit greg. q̄ nullū sacrificiū ita d̄o
acceptū est. vt zel⁹ aīarū ⁊ fructū hui⁹ ostēdit **I**aco. c. v. vbi
post p̄mulgatōnes confessionis dicit. **Q**ui cōverti fecerit
p̄ctōrem ab errore vie sue. saluabit aīam ei⁹ a morte. ⁊ ca/
ritas op̄it multitudinē p̄ctōrū. **N**ō āt min⁹ trahū ad deū
p̄ p̄fessionē anime q̄n̄ diligent̄ sit q̄s p̄ p̄dicatōnē res mo/
derno tpe. vt experientia docet. d̄s ergo nō tardare q̄ voca
tur ad h̄moi. **Q**uō se h̄re debeat p̄fessor erga penitētē
de q̄bus interrogandū est in p̄fessione ⁊ tibi versus decē
p̄ceptōū d̄calogi. ⁊ versus septē p̄ctōrū mortaliū. ⁊ q̄ in
cōfessione tria d̄s obſuare interrogando p̄fessor. §. ij.

Dicit **A**ugu. de pe. di. vj. c. i. p̄ mediū dicēs Diligēs in
quisitor. subtilis inuestigator. sapient̄ ⁊ q̄si astute inf̄
roget a p̄ctōre q̄ forsitā ignorat. vñ p̄ verecūdia vellez ocul
tare. cognito āt criminē. varietates ei⁹ nō inuestigare dubi
tet ⁊ locū ⁊ t̄ps rē. q̄bus p̄gnitis adsit beniuol⁹ pat⁹ erigē
⁊ sc̄cū on⁹ portare. habeat dulcedinē in affectōe. pietatē in
alteri⁹ crimine discretōnem in varietate. adiuu⁹ p̄fitē tem
orādo ⁊ alia p̄ eo b̄ōa fatiē. sp̄ iuuēt leniendo cōsuloado
spem promittendo. ⁊ cum opus fuerit etiam increpando
doleat loquendo. i n̄struat operando. sit p̄ticeps laboris.
si vult esse p̄ceps gaudij. doceat perseverantiā. **E**c **A**ug.
Ex verbis **A**ug. pt̄s q̄ non sufficit audiē cōfessionem eorū
que sibi dicūt a peccatore ⁊ ip̄m nō interrogare. nisi esset

persona in his bene pita et scientiata. que sufficienter scit dicit que optet. Sed cum persone cõiter sint grosse in istis. et ille que sunt in alijs negotijs mundi. l' scientijs acuti. Sed promittendũ est dicitur unicuique id quod vult et eo ordine quo vult. et de pctis que per se sufficienter dicit non est iterum intergãd'ne molestes eũ in quo non optet. Sed si aliqd non bene intellexerit seipue de mortalibus. faciat sibi iterum declarare vt melius intelligat. De his vero que non plene dixit. puta quia non dixit circũstãtiã necessarias. l' nũerũ interrogare eũ de his. vt plene dicat quãtũ est necessariũ. De illi vero pctis. que non dixit. nec scit per se dicitur interrogare eũ. ¶ Quo ordine fieri deant interrogatões de quibus

Sed Ray. et hosti. in summa dicunt quod interrogatões fieri dñt de septẽ vitijs capitalibus et eorũ spẽb' tiliabus de quibus bẽs sup. diffuse in. ij. pte per totũ. non est interrogandũ de oĩbus. s; pl' et min' s; m' p ditionẽ personarũ. Sicut autem que cõfiteatur non h; necesse tenere magis vnu ordinẽ quã aliu dicendo pctã sua. ita nec cõfessor interrogando tamen ad melius memorie cõmendandũ. de quibus debet interrogare. et de quibus iam intergãuit. ne amplius habeat triplicare pgruueit tenere aliquẽ ordinẽ. et si placeat interrogare de decem pceptis que continentur in istis verbis. ¶ Vnu crede deum nec iures vana per ipm. Sabbata sanctifices bẽas in honore parentes. Non occisor eris. fur mechus. testis iniquus. Non vlli nuptã. nec rem cupies alie nam. Declarationẽ horũ versũ habes infra. Post vero in interrogationẽ sup decem pceptis pueniens erit interrogatũ super septem vitijs capitalibus. que in hoc vsu ptinent. ¶ Ut tibi sit vita semp saligia vita. In ista dictõe Saligia sunt. vij. l' f. a quibus incipiunt nãia vij. capitaliũ vitiorũ. per S vero intelligitur supbia. sub qua cõprehendit vana gloria per A auaritia. per L. Fetida luxuria. per I inuidia. per G gula. per I ira. per A accidia. Sed añq; interrogat de pctis. prius querat de excommunicatione maiori. et si inuenit eum aliquẽ sententia irretitũ. si habet auctoritatem sup hoc absoluat p̃us. Si vero non h; auctoritatẽ remittat ad eũ que p̃t eum absolue. ¶ In interrogatõibus sciendis tria debent obseruari.

Ho. in iij. dicit quod p̃fessor factus debet obseruari in interrogatõibus sciendis. ¶ Primum est quod non interroget omnes de omnibus. sed interrogentur persone de peccatis.

que consueuerūt repiri in hominibus illius cōditōis ⁊ sta-
tus **U**t stipendarij de rapinis ⁊ incēdijs Clerici de simōia
⁊ hoīs omīssis Adolefcētes de lurrūijs ⁊ h^o **U**n a pncipio
pffessōis decēa est interrogatō pfitētē de cōditōe sua. de ex-
ci^o ⁊ statu. an cleric^o. an laic^o. an solut^o l^o piugat^o ⁊ h^o vt pru-
dēt^o in possit formaē int^o rogatōs ⁊ qzū est tps q fecit vl-
timā pffessionē. ⁊ si fecit pnam sibi inuētā. ⁊ vtrū in sta-
tu grē vl peccati mortal. **S**cōm q v3 obseruat pffessor est
vt interrogent ipi a remot^o de pctis ⁊ in genere nō in vlti-
ma spetie ⁊ mō peccati subito. **U**t si ne sciebat tale pctm
committē. illud adiscat. ⁊ si ducat in tēptatōes. **X**bi grā si
fateē se cōmississe vitiū lurrūie nō statim interrogz pffessor
si seipm māibus polluit ⁊ hui^o. sed ita paulatim interrogz
de mō ⁊ circūstantijs talis pcti pmissi ⁊ hui^o. **T**ercū est q
in peccatis carnalibus nō dūdatū nimis ad pculatēs cir-
cumstātiās nō necessarias. q hoc est seipm in tentatōem
inducere. ⁊ ad inuētōnem pctōrū docē eos q ignorāt. ⁊ ali-
quādo postea talia referūt in plateis in derisum ⁊ scādālū
sacerdotū. **X**bi grā si vir fatetur polluisse mlierē eē vas de-
bitū. nō vltius querāt pffessores in q pte corpis ⁊ quō. sic
iam h3 vltiaz spēm peccati. als ho turpitudies q3 miseri-
bōies inueniūt. ipimet si volūt expmāt.

¶ De circūstantijs pctōrū ⁊ ibi versus earū. ⁊ q circū-
stantie sunt in quintuplici spetie. S. iij.

Ed nota q confessor nō solū v3 interrogat de mo-
talibus s3 ec de circūstantijs q aggrauāt l^o alleuiāt
Un Inno. in. c. ois. de pe. ⁊ re. dicit. **S**it discretus
sacerdos ⁊ caut^o. vt more piti medici supin undat
vinū ⁊ oleū vulnerib^o sauciati diligēt inqrens pctā ⁊ eos
rum circūstantias qbus diligēt ⁊ prudent^o inquisit^o intel-
ligat qle ei debeat pbere pfilū. ⁊ cuiusmōi remediū debe-
at adhibere diuers^o vtendo expiment^o ad sanandū egrotū
bec ibi. **A**d illud facit qd dicit **A**ug. de circūstantijs pctōrū
de pe. di. v. c. plderet qlitatē criminis. in loco. in tpe. in pfeue-
rantia. in psone varietate. qli hoc fecerit intētōne. ⁊ ipius
vitiū multiplici executōe. **O**mnis ita varietas pfitenda est
⁊ dicenda. **D**olendū est nō solū q peccauit. sed quia se vir-
tute ⁊ grā puauit. doleat aliorū vitā in suā fuisse corruptā
s. suo exemplo. ⁊ cōmodū qd dedisset. primo suo exemplo

bono. doleat de tristitia quam intulit bonis peccando. et de leticia quam eis non adhibuit. hec **Augu.** Que omnia intellige secundum quod declarantur in illis. Illas autem circumstantias que trahunt peccatum in alteram speciem. oportet necario profiteri secundum **Thomam.** **Alb.** et alios doctores. **Alia.** n. circumstantias profiteri. cum sint peccatum venialia. profectus est virtus non tamen est necarium. **Pe.** de pa. in. liij. vi. xvi. dicit quod numerus circumstantiarum prebendit hoc versu. Quis quid ubi pro quos quibus auxilijs cur quomodo quando. **Ray.** vero addit octauum. scilicet. quoties. et ubi in christu de quibus auxilijs. ipse dicit pro quos. **De** ergo quod pro varietate personarum et statum etiam sapientie et ordinis. et sic fuit grauissimum peccatum **Ade.** quod quanto grauus altior. tanto casus grauior. et ingratitudo maior. Quid vtrum malum quod prohibetur. vel ex genere suo. vtrum mortale vel veniale. an occultum vel manifestum. et quantum ad hanc partem grauus fit it peccatum **Cain** quod ad eam quantitas eorum generum homicidij grauior est peccatum gula vel superbie. **Ubi.** quod in loco sacro grauiter peccat. **De** quos. quod trahit illos ad peccandum. quod est proprium diaboli. vel quos posuit mediatores ad malum perpetrandum quod peccatum illorum est princeps. vel cum quibus. pro quibus. et pro quos. **Quoties** non solum quantum ad consuetudinem. sed etiam quantum ad numerum qui numerus referretur ad actum non ad obiectum actus. **ubi gratia.** **Si** in iniusta preceptum accipiat sacculum plenum mille florenis est tamen unum furtum. **Si** autem tres florenas accipiat diuersis actibus successiue erunt tria furti. quod in ipso actu est peccatum secundum speciem essentia liter. et ideo non potest unum in pluribus actibus. **Cur.** an ex infirmitate vel ignorantia vel elatione vel alia intentione fecerit. quod mortalia peccata trahunt speciem a fine. ideo hoc diligenter est explicandum. **Qui.** non furatur vel mecheb magis dicendum est mecheb quod fur. et tamen unum peccatum est in uno actu. sed habens plures deformitates. **Quo.** naturali vel innaturali. quod species est grauus in eodem genere. scilicet. agendo quod patiendo. **Quo.** si in sacro tempore. puta diebus festiuis. vel alio tempore et de pseuerantia in peccato.

Circumstantie peccatorum profite de sunt in multiplici genere. **Ad** declarandum huiusmodi. scilicet. quod circumstantie peccatorum sunt profite de sic dicit **Pe.** de pal. **Circumstantie** sunt in duplici genere. **Prime** sunt que non alleviunt nec aggravant sicut ille que nullam implicant convenientiam vel disconvenientiam ad rationem nec ex se. nec ex suspicionem. vel furari cum manu dextra vel sinistra et istas confiteri est superfluum. **Secun-**

de sunt q̄ alieniāt. s. que importāt cōuenientiam. vt facere
malum ex bona intentione vel ignorātia. ⁊ istas confiteri
est imperfectum. nisi timeret scandalum cōfessorum. **T**er-
cie sunt que important discōuenientiam ex suspitione. vt
furari multum. ⁊ istas confiteri est p̄fectum. qz aggrauāt
peccatum. nisi immineret periculum sui l' p̄fessoris. vel al-
terius terci. **S**ed quia non mutant sp̄ciem nec aggrauāt
in infinitum nō est necessarium eas confiteri. **T**ho. s. 3.
De. dicit qz quāuis ista sit cōis opinio. tutior tamē ē alia
s. vt confiteantur eas. s. cum notabiliter aggrauāt. vt fura-
ri centum multo grauius est quā furari vnu. **Q**uar-
te sunt que aggrauant ⁊ mutant sp̄m. nō tamē in infinitum gra-
uant. vt qñ vtrumqz est veniale. vel qñ p̄mūz est mortale se-
cundum veniale. vt in sp̄ciebus gule quaruz vna aduenit
alteri. ⁊ sunt quādoqz veniales ⁊ qñqz mortales ⁊ istas cō-
fiteri non est necessarium. nec illud est cōtra hoc qd dicit
Tho. ⁊ cōiter alij s. qz que mutāt sp̄ciem necessario sunt
cōfitemde. quia loquitur de illis que sunt mortalia. **R**atio
āq̄re nō est necessariū eas p̄fiteri est ista. q̄re circūstantia
est cōfitemda necessario nō qz mutat sp̄m. vt patz in venia-
li. sed qz mutat in infinitū. vt patz in mortali. **S**z circū-
stantia non mutans in infinitum. nunqz aggrauat in infis-
nitum. qz intendit penas ⁊ nō extēdit. **E**xtensio eī est in-
finita. nec p̄t crescere. s. intensio est finita. ⁊ semp̄ p̄t cresce-
re. **N**ulla ergo tal' q̄ nō mutat seu aggrauat in infinitū est
necessario cōfitemda. **Q**uinte mutat ⁊ qñqz aggrauant in
infinitum. vt quādo veniali actui. puta ad gulā studiose p̄-
patā addit ebetas. l' notabil' anticipatio hore in ieiunio si-
ne causa. **S**z vtrū in religioso sit mortale qd alteri est veni-
ale. dicēdū qz nō. puta dicēdo v̄bū ociosum ⁊ h' nisi sp̄m
mutat. qz nubē l' velle nubē. qd sc̄larib' nō est pctm̄. si hoc
fiat cā. plis generāde. l' veniale. p̄p̄t voluptatē est mortale
religioso. p̄fess' clerico l' ordinato qz sacrilegiū ē nō āt p̄mi-
mor' luxurie furti l' inuidie. qz null' vōuz se n̄ habiturū p̄mos
mor' q̄ nō sunt in n̄ra ptāte. hec **D**e. de pal'.

Circūstantie q̄ trabūt pctm̄ ad aliud gen' sunt p̄fitemde.
Nota. v̄m tho. in qdā epla. qz ille circūstantie dñi tra-
būt pctm̄ ad aliud gen'. ⁊ h̄o de n̄citate p̄fitemde que
h̄nt sp̄lem repugnantia ad aliqđ p̄ceptorū diuine legis.

Sicut furtū simpliciter repugnat huic p̄cepto. non furtū facies. Si nō fiat furtū in loco sacro circūstātie loci illam repugnātiā h̄z ad aliud p̄ceptorū qđ est de veneratōe sacrorū. ⁊ additur noua spēs peccati ⁊ sic de alijs

P̄ceptū p̄missum die festo trabit ad circūstantiā aliā

De die festo. d̄ lira sup̄ Exod. qđ p̄ctm̄ mortale p̄missū die festo h̄z spiritualem repugnātiā ad illud defācōtificatione festorū ⁊ sabbati. qđ magis est op⁹ serui le opus peccati q̄z on⁹ manuale Opus autē seruale ibi prohibetur. ⁊ sic est mortale vltra p̄priā deformitatē sue materie. ex hoc qđ p̄mittit̄ in die festo h̄z aliam deformitatē quā optz p̄fiteri. ⁊ in fine dic̄ idē. Tho. qđ illud qđ d̄ circūstantias nō trabentes p̄ctm̄ ad aliud gen⁹ sue spēs nō esse de necessitate p̄fitendas. nō esse referendū ad numerū peccatorū ⁊ eiusdē sp̄ei. qđ numerū tenetur p̄fiteri si potest. qđ non est vnum sed multa. ⁊ hoc nota diligenter

Dota tercio qđ cū cogitatio cū deliberatōe rōis in actum peccati mortalis. s. deliberādī illū actū agē etiam absq̄ ope sit p̄ctm̄ mortale. idō ad singulas peccatorū spēs post peccata operis interroga eē de p̄ctis cogitatōnū illius peccati tm̄. ⁊ de p̄ctis oris. ⁊ cū opus alī cuius peccati ⁊ deliberatio mētis. ad illud agendū absq̄ ope sit eiusdē sp̄ei sp̄etialissime. s. differt p̄m mai⁹ ⁊ min⁹. vel p̄fectū ⁊ imp̄fectū. quia. s. maius p̄ctm̄ est in ope q̄z in sola cogitatōe. idō eē de circūstantijs huiusmōdi cogitatōnū interrogādū est. puta si dicit penitēs se p̄sensisse cogitatōnibus luxurios. qđ pōt hoc esse ml̄ triplicē. ⁊ in diuersis speciebus. idō interroget̄ de q̄litate ipsarū cogitatōnū. vt si de liberauit tale p̄ctm̄. p̄mittē cuz soluta. qđ tūc fornicatio est si ip̄e solut⁹ est. aut cū p̄ingata. qđ tūc adulteriū est. aut cuz p̄sanguinea. qđ tūc incestus est. ⁊ sic de alijs luxurie sp̄ibus ⁊ aliorum vitiorum.

P̄ccatum diuiditur in tria.

Dico aliquali declaratōe p̄dictorū. nota qđ dic̄. tho c. ij. q. lxxij. qđ p̄ctm̄ diuiditur p̄ hec tria. s. p̄ctm̄ cor/dis. oris. ⁊ operis. nō sicut p̄ diuersas sp̄eties completas. sicut differunt sp̄e bos ⁊ leo ⁊ capra. sed sicut p̄ diuersos ḡdus peccati. sicut dom⁹ in fundamētū diuidit̄ in parietem ⁊ tectū. sicut in spēs incōpletas. **A**dsumatō igit̄

peccati est in ope. unde pctm̄ operis bz spetiem cōpletam
S; prima inchoatio ei' est q̄si fundatio in corde. ¶ Scōs
gradus ei' est in ore. s; q̄ habeo prumpit facile ad mani,
festandū ɔceptū cordis. ¶ Terci' grad' est in p̄sumatione
operis. ¶ Patet ergo q̄ b; tria p̄tinet ad vñā p̄fectā sp̄m̄
cū ab eodē motiūo p̄cedāt Iracundus. n. ex eo q̄ appetit
vindictā prius turbat in corde. scōo in v̄ba p̄tumeliose p̄
rūpit. terciō p̄cedit ad facta iniuriōsa. vt p̄cussidē 2 b'.
2 sic de alijs q̄bus libz de luxuria. Nec tñ intelligēdū est pe
ccata cordis esse speties incōpletas q̄si non sint mortalia.
p̄m̄mo q̄n̄ in eis est p̄sensus deliberatiuus ad actus q̄ de se
sunt pctā mortalia. tales cogitatōes sunt pctā mortalia. 2
si nō ita graua sicut pctā opis. vt dictū est 2 q̄n̄ sunt siml
cogitatio cū locutiōe 2 ope vñū est pctm̄. vt patet de luru
ria 2 alijs peccat. q̄n̄ vero quodā tpe deliberat fornicari.
2 alio tpe diuerso 2 dūtātī fornicat. s; ūt duo pctā mortalia

¶ De Delectōe x̄o morosa aliqd̄ dicit suo loco.

Regule q̄nq; cognoscēdi pctm̄ mortale a veniali.

Ad cognoscendū x̄o q̄n̄ pctm̄ est mortale vel veniale
Nota q̄nq; regulas. Prima est q̄n̄ amor l' affectō ad
allquā creaturā. s; se vel aliā tñ crescit. vel est tā magn' q̄
in eo p̄stituit vltim' finis. i. q̄ nec in actu nec habitu ordi
nat illā creaturā. aut e' dilectōem. aut eē seipsum s; deū. vt
vellet cū tali creatura p̄tētari. 2 nō curaret deū offendere.
aut ei' p̄cepta trāgredi. p̄pter illā creaturā ita q̄ ibi est a
liqua p̄cept' dei. si nō est formal. tñ interpretatiū' 2 est frui
tio creature. q; p̄ponit creatura deo. vñ cū aliq; vellz hic
cū creatura sp̄ manere nō curādo de eterna beatitudine.
s; nō sint sp̄ rudes de hoc interrogādi l' temptādi. tñ talis
amor creature sp̄ est pctm̄ mortale. ¶ Qñ at aliquis dili
git aliquā creaturā plus quā deū s; p̄pter hoc nollet deū
offendere. aut eo carē. nec ei' amititiā pdere. tal' amor cre
ature est pctm̄ mortale. ¶ Scōda regula sat' p̄cordat cū p̄ce
denti. s; cum notabiliter p̄ dilectōnem p̄ximī aliqd̄ cōmittit
tūc est mortale pctm̄ q̄n̄ versō non. tunc est veniale. q̄n̄ vero
aliqd̄ fit p̄tra dilectōnem dei. p̄t attendi penes hoc qd̄ re/
pūgnat caritati vel amititiē. quā debem' ad deū h̄re sup
omnia. quando at aliquid fit cōtra dilectōnem p̄ximī. p̄t at
tendi penes ista p̄cepta legis nature. s; qd̄ tibi

non vis fieri alteri ne feceris. et quod tibi rationabiliter et ex debito vis fieri alteri facias. et per etiam attendi penes sancti dalm actiuū quod ego infero. primo meo per mala exempla. secundum inquantū importat aliqd contra dilectōes l' qstū sit illō scā dalm. ad hoc qd sit mortale non precise determinatū est. quia in modico facere contra. primū non est mortale. aut in puo scandalisare. vñ qd libz attendat seipm qd sibi velle fieri. et qd sibi nollet fieri. et per qd factū et nō factū soluere int se et am cum suū amittitā quā sibi hnt. Tertia regula. qm̄ omittitē contra pceptū dei et ecclie l' legis nature l' superioris. qd pcepta sunt de necessitate salutis. l' contra votū publicū vel puatum vel contra iuramentū licitū. et tunc est mortale pceptū. qm̄ vero citra. tūc nō est mortale. Quarta regula. cū aliqd sit vel pmittitur l' omittitē contra conscientiam. de vel false dictatē alio quod pceptū mortale l' contra pscientiā formidantē. pbabiliter l' dubitativē. an aliqd pceptū sit mortale. tūc sp̄ est mortale si conscientia non sit sufficienter instructa. Quinta regula de actibus intus manentib' qm̄ qdam hz solam cogitationem de aliquo qstūcūqz turpem. vel malam absqz pplacentia seu delectatōe l' p̄sensu. tūc nūqz est pceptū mortale. vel nullū l' veniale. qm̄ nō est p̄sensus in actū qd eēt pceptū mortale. tūc semp̄ est pceptū mortale. qd de' voluntatem. p facto acceptat. qm̄ autē cū cogitatōe aut cōplacentia est delectatio morosa in aliqz turpi spāliter in libidinō. tūc est mortale s̄m dictū Augu. esto qd non sit p̄sensus in actū s̄m dictum Augu. iudiciū est de pceptis interiorib' ad qd etiā fac distinctio sup̄posita de sensualitate et actōe. et de peccatis puenientibus et sequētib' deliberatōe Applicatōe igitē septem vitia capitalia qd nō semp̄ sunt mortalia. s̄ sunt male radices in hōie ex quibus oriūtur septē venialia.

¶ Que debeat scire et scire p̄fessor. vtilia et necessaria in isto. **¶** Contra excoicatom iur' cōis sciat. **C**eteri p̄fessōis. S. iiii p̄fessor si p̄itēs incidit in suā p̄stitutōis synodal. iō debz inuelligatē de p̄stitutōnib' illi' diotēsi si qd h̄ret vel eē p̄uinitie l' legationis. vt meli' possit p̄nitibus puidē. Diligent' querat de nūero peccati. quotiens incidit in id vel illud. qd hōies sepe transeūt illud leniter. et de circūstantijs nō necessarijs. et de peccato quod alteri iam rite p̄fessus est. non queras cum non teneatur nisi in casu in qd tenetur confessionē iterare. de qd plene sup̄. in ti. p̄ce. et nō solum de

pectis ope ppetrat. s. etia de pectis cordis et de numero eorum. q
pstone pui pedunt interrogandū est. Et q. fm. l. ho. j. h. pec
catū cogitatiois et opis in eadē materia sunt vni. et eiusdē
speciei. s. differūt fm. mai. et min. q. s. pectū opis est graui
tūs pectō cordis. s. eō interrogādū est de specie et circūstan
tīs necessarijs pectōrū cordis. vbi gra. Si dicit se in mēte so
lum deliberasse mulierē agnosce interrogādū est vtrū solu
tā vel nuptā agnōt vel aliam. et q. die. et hoc q. ipi faciūt il
lud pectū esse diuerse spēi. Et si mulier facias eā ex trans
uerso stare. n. faciē ei aspicias. q. facies earū vtrū est vres
ait ppheta. Sed nec virū decz frequē aspice in facie. ne
eū erubescere facias vltra qz optz. virosqz gues et sapiētes
dulci. et vrbani. oportz repēdē. rusticos grossos ac ideo
fas duri. ne pectā sua pui pedāt ex lenitate vmdis. Si imu
latos vō ex dolōe et despāte. quātūz pectā pmissa sunt gra
uia cōfortae et aīare expedit inducēdo exēpla. Dauid. mag
dalen. pau. petri. Latronis et hūoi induratos. et se excusā
tes aggrauē pectā eorū. onōcēdo picula. exēplo. Ade. Saulis
Zude. et hui. q. seipos desperauit. Nota fm. m. vber. li.
de of. or. q. illorū pfectōes. p. sunt audiēde et libēti. q. magi
indigē putāt. l. q. rāo venire solent l. qz sunt exnei. l. qz sūt
in maiori statu. l. de quorū pfectōe scatur vtilitas futura.

Quomodo se habere debeat pffesor audiendo mliēs
Idem dicit de audiētib. mlieres caueāt ne nisi in
publico audiant. et nisi ab aliquo videantur. nec
multum immoientur. nisi quantum necessitas cō/
fessionis requirit. et eis que nimis frequenter cōfiteri vo
lunt assignent certum tempus extra de ipas non audiant
nec alijs colloqūis se eis exponūt et semp dur. vbi et rigidis
vtāt circa illas poti. qz molib. hec ille. Et h. est p. illos q. q.
tidie audiunt mlierclaz et faciūt eis lōgas pdicatōs. vñ aīe
tūt mltū tps et scādulū seqt. p. in ipis et in pplis. Quat
et qzta deat iūgi satisfacō seu pnia a pffesōe pntib. et qli
Nota q. p. q. libz p. cō. Ter se h. deat pntas inuigēdo
moralī eēt reglr septēnis pnia inuigēda seu impōne
da. vt hē. xxij. q. i. c. p. d. c. i. glo. et 33. q. 2. c. h. o. i. p. m. et S. se.
q. d. suabat ātiqt. et ista septēnis pnia magi l. min. aspa fm
varietatē cminū maiorū l. minor. et cōstātiarū et p. p. cōs. es
rat. q. vt dic. Iero. Apd deū n. tū v. t. g. is m. s. u. ra. qz de lo. is

nec tātū abstinentia ciborum quam mortificatio criminū
de pe. vi. i. c. mensurā. Sed hodie pñie oēs sunt arbitrio p
fessoris taxande p̄siderat/ circūstantijs criminū ⁊ p̄sōarū
⁊ hui⁹ ex de pe. ⁊ re. c. de q̄ dicit ec̄ Leo papa. xxvj. q. vij. c
tempa plenitudinis tue moderatōis arbitrio sunt p̄stitue
da. put cōuersorū a iōs. p̄spereris esse duotos Ray. ⁊ Guil
⁊ Spe. in suo reptorio hoc tenet ⁊ general' p̄suetudo sic se
bz. nec est p̄ id qd̄ dicit Gre. de pe. vi. y. c. falsas pñias dici
mus. q̄ non s̄m auctoritatē sctōrū p̄m. p̄ q̄litate criminū
ponūē **Hoc. n.** intellige s̄m Ray. cū sine necessitate rōna/
bili dimitterent pñie antiq̄t' taxate. **Idā** vltra illā cōes pe
nitētiā septēnē p̄ quolibet pctō mortali in genē ponū/
tur alie pñie maiores l' minores p̄ certis pctis put hētur
in diuer' caplis decretaliū ⁊ decretorū que q̄ cōiter non
dantur hic nō pono. q̄ pleni' hētur in summa p̄fessorū li. iij.
ti. xxxiij. q. xij. v. ti. de pe. ⁊ re. vbi ponūē casus. xly. de hui⁹
Est at̄ satis rōnabil' causa nō dandi hui⁹ pñias in dispositi
one p̄cētentiū ⁊ ec̄ aliqñ non sufficēt temp' vite **Idā** vt
Ray. ⁊ hosti. dicūt d̄s p̄fessor' talem dare pñiam q̄s verisimili
ter credat illū implere ne ip̄as violādo deter' sibi p̄tingat
q̄ si mag' pctā pmisit ⁊ dicit se penitere. s̄ non posse aliq̄s
duram pñiam facere. animet eū ad hoc p̄fessor' ei oñdēdo
grauitatem pctōrū. ⁊ p̄ pñis pñiam penarū sibi p̄pter hoc
debitarū ⁊ sic tādē inūgat ei pñiam q̄s libenē suscipiat
⁊ si sacerdos nō p̄t gaudere de oīmoda purgatōe eius sal
tem gaudeat q̄ libatū a ychēna transmittit ad purgato
rium Itaq̄ vt dicit **Hosti.** p̄fessor' nullo mō d̄s pmittē pec
catorē despatū a se recedere. ar. xxvj. q. vj. c. p̄f biter. sed
poti' impōat ei vnū p̄f nr̄. vel aliud leue. ⁊ alia bona q̄ fece
rit l' mala que tollerauerit sint ei in pñiam. **Concor.** **Tho**
in hoc. **Hoc** tñ sane intellige. viz si ip̄m alias penit̄. ⁊ dic̄
se patū facere qd̄ d̄s. sed hoc bon' pñie sufficere non posse
tunc p̄pter hoc q̄stūcūq̄ deliquerit nō d̄s dimitti sine ab
solutōe ne se desperet. **Sz** si dicit se nō posse dimittere
odium vel caste viuē. vel alienū non velle relūtuere. l' a tē
dimittere q̄s sine mortali pctō exercere nō p̄t. l' aliud hu/
iusmodi cū possit nullo mō d̄s absolui s̄m **Tho.** pe. de pal.
Alb. quia vt dicit gre. in i. q. i. iij. c. **Tunc** dā est absolutō
sacerdotis. cū interim se q̄tur arbitriū iudicis. i. dei q̄ nūq̄s

absoluit impenitentem. de pe. di. l. c. neminem. Sacerdos
aut nullā v̄z p̄mittē salutātē in sacris v̄itat. vii de pe. di.
v. c. fratres nostros amonem. vt falsis penitētis animas
laicorum decipi non patiātur. falsas penitēntias dicit cū
sic agitur de vno. vt nō recedatur ab altero. Verū si talis
pctm̄ puer vult confiteri. debeat audiri ei p̄fessio. vt dicit
extra de pe. z re. c. q. q̄dā. z si aliqd̄ v̄z intūgi non tñ absol/
uendo eū. s̄ ei declarando q̄ p̄pter hoc nō est absolut. s̄
tñ satisfaciāt p̄cepto ecclesie annual confessionis fiende. z
hortetur eū q̄ faciat oē bonū qd̄ p̄t. vt de cor. ei. illitret
ad p̄niam. vt d̄ de pe. di. v. c. falsas. et non est dimittēdus
sine cōfessione ne desperet. q̄ si instet p̄ absolutōe ostēden
do scādalu z despātiōem si nō absoluat. nullo v̄z ei assen
tire s̄ tñ ei declarare. q̄ fieri non p̄t. nec iunat eū Et si p̄
manet in scādulo non est curādū. q̄ est scādulu p̄hariseorū
q̄. iij. c. inter verba. ¶ Qualiter se h̄re debeat confessor
penitēntias iniungendo penitētib.

Imponendo p̄nias. ne vilescat auctoritas eccle
sie arbitretur confessor z ne potestas clauū contē
natur. de pe. di. l. c. sunt q̄ arbitrātur. Jo. di. c. abis
z. c. si q̄s p̄posera. nimirū malū est si puer p̄tingat errare. q̄
eret dando nimis paruam quam nimis magnam. vt dicit
Christo. xviij. q. viij. c. alligat. quia vt ibi d̄r. Melius est dō
reddere rationē de nimia misericordia q̄s de nimia seueri
tate. si. n. benignus est de. vt qd̄ sacerdos vult esse austerus.
Etm̄ habem. a Christo vt dicit Ray. qui nulli nūq̄s grauē
imposuit p̄niam. sed dixit. Vade z amplius noli peccare. z
ad hoc maxime v̄z attendē confessor excidere ab eo cau/
sas z occasiones pctōū. puta si cōuersatio ei. cū aliquo
aliqua est occasio ei alic. ruine. v̄z imponere sibi qd̄ dimitt
tat si p̄t z hui. de pe. di. iij. c. satisfactio. aliqñ imponere p̄t
ei loci mutatōnem. q̄ ei est ad scādalu si fieri p̄t. di. c. va
let. aliqñ tamen res sic se habent. qd̄ fieri non potest.

¶ Contraria penitēntia debet imponi delicto.

Item imponenda est p̄nīa cōtraria ad malū qd̄ cō
misit s̄m Ray. viz sup̄bō opa humilia. gulofo ieiun/
nium. auaro elemosine z hui. q̄ p̄traria cōtrarijs
curat. d̄ pe. di. iij. c. i. Qd̄ intellige. si credit illū velle z posse
picere Hoc. n. est ad bñ esse imponē magis usā d̄ iij

quam illam. Item si est negligens ad audiendum verbum
dei sibi p̄t iniungē fm̄ Jo. q̄ audiat certū nūorum p̄dicatō
num. **D**z tñ cauere p̄fessor ne det talē p̄niam p̄ quā fiat al
teri p̄iuditiū. puta si suo iniungat lōga p̄grinatio l' ieiuni
um plūx̄ ita q̄ ei' dñs recipet detrimētū de fruitio suo. si
eē imponeret v̄roxi vt daret multas elemosinas. dabit de
bonis viri si patrenalia nō bz

Pro p̄ctō occulto nō dz dari manifesta p̄nia.

Item p̄ p̄ctō occulto nō est manifesta p̄nia iniungenda
Ita. vt possit inde oriri aliq̄ suspitio peccati cōmissi.

Et nota fm̄ Jo. an. sup. de. dudū. de sepul. sup. x̄bo au
dire. q̄ prius dz sacerdos imponē p̄niam q̄z facē ab/
solutionē a peccat. qd̄ pbat ex ip̄o textu de. q̄ pri' loquit̄
de p̄nia iniungēda postea de absolutōe. tū eē ex rōe. q̄ cū
absolutio sit cōplementum ⁊ forma in p̄nia. pri' dz esse satis
factio q̄ est ps material' p̄nie. saltem in p̄posito actuali vt
exp̄ssa satisfactōe q̄ dz imponi p̄ sacerdotē acceptet eā pe/
nitēs sicut p̄fessus est. ⁊ doluit. ⁊ inde sequit̄ absolutio. **S**
p̄riū d̄r esse de cēsi. c. si. vbi d̄r. q̄ archiepi p̄nit in v̄sitatōe
absoluē. ⁊ p̄nias imponē. ergo hoc de nēccitate non p̄cedit.
q̄ tñ cōiter sit p̄trariū. vt. s. p̄us absoluat ⁊ postea iniungat
p̄nia. quōcūq̄ fiat vel an̄ l' post sufficit. **P**resupponit em̄
p̄fessor illū h̄re p̄positū eā faciēdi qd̄ sibi iniūget cū ip̄m
peniteat. **S**cōm Jo. si penitentē absoluis. cui' generale cō
fessōm audiuiti absoluas eū. ⁊ a penitētis oblit' iniūctis
ab alijs sacerdotib'. ⁊ si aliquarū p̄niarū iniunctarū meōz
sit q̄ nō impleuerit eas si iudicaueris expediēs cōmittes
eas nisi essz in casu a quo nō posses absoluere

De p̄ mutatōe p̄nie hēs sup̄ ti. p̄cedēti c. si. vbi eē multa
de satisfactōe **M**emoriale dicēdū penitēti circa p̄nias

Qantum est etiā sibi declarare ⁊ p̄ **C**onfitemi
mittē q̄ si aliq̄ die ex obliuioe l' negligentia dimittēt
p̄niam impositā. puta ieiuniū vel orōes ⁊ hui'. q̄ possit a/
lia die remittē. **E**t fm̄ De. de pal. p̄scludū est diuitibus
⁊ nobilib' q̄ q̄rāt p̄cipatōem honorū q̄ fuit in religioib'
in q̄bus sunt ⁊ plures penalitates q̄z alibi. ⁊ magz deo acc
cepte ⁊ q̄ in p̄niam imponat eis q̄ non solum q̄ facient p̄
seip̄os. s̄ etiā q̄ p̄curabunt. ab alijs. ⁊ om̄ia quorum sp̄eli
ter sunt participes **D**icit eē **D**e. de pal. in. liij. q̄ dz con/

fessor: cum minorem pñiam debito imponit innotescere
ei q̄ illa pñia sibi imposta nõ est digna ne decipiat putãsa
sufficere. s̄ qd̄ daret. p̄ quolibz mortali septennẽ agẽ pñiam.
q̄ si h̄ non pficiet in purgatorio luet. ¶ Si tñ p̄ illã decla-
ratõem crederet eũ incidẽ in despatõem. nõ d̄z sibi hoc d̄i
¶ Quid sciendum qñ penitẽs nõ p̄fitef̄ pctm̄ ali ¶ Cere
qđ mortale. qđ p̄fessor: scit esse in eo.

De p̄fitef̄te at̄ qui non p̄fitef̄ aliqđ mortale. qđ nouit
de eo p̄fessor: ex eo q̄ reputet illud pctm̄ ¶ Bi. Goff. in
quolibet. ix. q̄ si est certũ illud esse mortale. tũc quicũq̄ cõ
fessor d̄z ei face p̄sciã de eo. cũ p̄fessor ordinet ad vtilita-
tẽ eius. ¶ Sz vtilitas eius est. q̄ sciat statũ suũ nec d̄z eum
absoluẽ. s̄z reputare eũ indignũ 2̄ indispositũ ad recipien-
dũ absolutõm dũ manet in tali statu ¶ Sz si dubiũ est vtrũ
sit licitũ emẽ redditus ad vitã. tũc aut p̄fessor est ordinariũ
eius. ita q̄ tenet p̄fessõm ei? audire. 2̄ tũc si sit opiniõis il-
li? q̄ illud nõ sit pctm̄ d̄z eum absoluere simpliciter. ¶ Si at̄
credit q̄ sit pctm̄ d̄z ei face p̄sciã q̄ p̄fitef̄ se diligẽter in
formet de illo facto vtrũ sit pctm̄. s̄z dato q̄ ille nõ velz re
tenet eũ absoluẽ. nec d̄z eum reputare inhabilẽ ad absolu-
tõem. q̄ hoc ex errore 2̄ nõ. p̄terua opiniõem. p̄cedit. ¶ Dz
dinari? at̄ absoluẽdo d̄z seq̄ p̄ iuditiũ ecclesie nõ suũ ¶
Si at̄ sit p̄fessor delegatus q̄ in nullo tenet p̄fitef̄ nisi ve
lit. si credit illud esse mortale non d̄z eum absoluere. q̄ ex
mera volũtate depẽdet vt absoluat l̄ dimittat. d̄z. n. se qui
ppriũ iuditiũ in absoluẽdo. 2̄ peccaret si absoluẽt. h̄ ¶ Goff.
¶ Sacerdos dicitur soluere vel ligare tripliciter 2̄ de
modo 2̄ forma absoluendi. §. vi.

Dota tandem s̄m Ray. q̄ sacerdos d̄r soluere vel li-
gare tripliciter ¶ Uno modo p̄ ostẽsiõem idest ostẽ-
dendo solutũ vel ligatũ. dico cum absoluitur. s̄z em̄ sit pec-
cator per cõt̄itionem a deo absolutus. tamẽ in facie eccle-
sie adhuc manet ligatus. 2̄ sic intelligitur. c. quantumlibet
de pe. di. i. ¶ Alio mō ligat sacerdos dando penitentiã
ad quam obligat peccatorem.

sacerdos dando penitentiam ad quam obligat peccatoꝝ
z soluit cum penam sibi debitam dimittit. vel ad sacramē
ta admittit de pe. di. c. multiplex ¶ **T**ercio mō p excōica
tionem z absolutōes ab ea. ij. q. liij. c. nemo sit. tñ fit s̄m pe.
absolutio a peccatis realiter p̄ miseriu sacerdoti. nō q̄dē
p̄ncipaliter z auctoritatīue. q̄ hoc est. ppriū dei. de pe. di.
i. c. verbum ¶ **N**ec solū ostensīue. q̄ z hoc faciebāt sacras
menta veteris legi siue testamenti. nec solū de p̄catie quia
sic magis absoluet bon⁹ laicus. q̄ mal⁹ clericus. nec solū p̄
cōtritōnem p̄tenti. q̄ tūc nūq̄s q̄s efficit̄ ibi de attrito
p̄ritus ¶ **S**z opatur in instrumentis absolutō ad remissōem
disponendo ad gr̄as z nisi oppōat̄ obstaculū fit de attri
to p̄ritū. z iam cōtritio adaugz gr̄as. hec pe. de pal. cui cō
cor. tho. z fit hoc virtute clauū q̄ dicūt plures in effectu. q̄
vna est pt̄as discernēdi alta diffiniēdi. **U**na tñ est eēntia/
liter. s. pt̄as iudicandi in foro aīe collata a deo z in aīa im
pressa debilititer p̄ susceptōes sacerdotij. hec pe. s̄m vero
Ray. nota q̄ triplex est iudiciū. s. dei petri z celi ¶ **I**n p̄mo
absoluit̄ pctōz p̄ cōtritōnē ¶ **I**n sc̄do. s. iudicio petri. i. cō
fessionis p̄ absolutōes. si tñ pri⁹ sit absolut⁹ a deo. saltem
ordine. alioqn non. vii. d̄. xliij. q. i. c. manet petri p̄uilegiū
q̄n ex equitate fertur iuditiū ¶ **I**n ter. i. iudicio celi. i. curie
celestis absoluit̄ p̄ approbatōem. de pe. di. i. nūquit cain
Alio mō z alijs verb̄ d̄ triplex iuditiū p̄mum dei. **S**c̄dm
petri in ecclesia militanti ¶ **T**ertiū sursum in ecclia trium
phāti. p̄mū est de quo de⁹ mundat aīas in p̄ritōe z hoc p̄
cedit. reliq̄ duo. s. tpe dignitate z effectu. est. n. ille q̄ claudit
z nemo ap̄it. aperit̄ z nemo claudit. **S**c̄dm qd̄ seq̄r post
illum est iudicium sacerdoti. q̄ auctoritate clauū ligat vel
soluit eo mō quo paulo aī dcm̄ est. **T**ertium qd̄ seq̄it̄ est
iudicium approbatōnis. s. celestis curie z angelorum ¶
Nota etiam s̄m **P**e. de pal. q̄ est triplex clavis regni celo
rum **P**rima est auctoritat̄. z hanc habet solus deus. quia
cum clavis sit pt̄as aperiendi celum z deus solus p̄ncipal
liter possit remittē peccata quibus solus claudere celum
z gratiam infundere q̄ aperitur. idō habz hanc ipse solus
¶ **S**ecunda est excellentie hanc habet solus christus in
q̄ntum homo. ipse em̄ merito passionis aperuit celum. tol
lens impedimentum nature. qd̄ nullus tollere potuit

Tertia est clavis ministerialis hanc habent sacerdotes q̄ ministerialit̄ & dispositiue agūt ad amotōez obitaculi. i. vcc tis seu peccati. & aperitōnem in collatōez gratie. ¶ Clavis autem ministerial̄ est duplex. vna d̄r ordinis. alia iurisdicō / nis. & forte sunt realiter distincte. q̄ licz clavis iurisdicōis non sit aliquid reale. t̄n̄ clavis ordinis est aliqd̄ reale & in / delibile. & clauē ordinis hz oīs sacerdos. s̄z clauē iurisdicō / nis nō hz nisi habeat subditū. vñ & curat̄ non sacerdos hz clauē iurisdicōis & nō clauem ord̄is. Itē clavis est duplex. s̄. clavis sciētie & clavis potentie. vna t̄n̄ est eēntial̄ r̄.

¶ Forma verborum absoluendi penitentem

Dicit **De. de pal. q̄** hō q̄ ignorat vtrū vnq̄z fecerit vnā p̄fectā p̄fessōez expedit q̄ in oī p̄fessione sa / cramentali p̄ oīa sua p̄ctā sp̄aliter enūmēata se / quatur generalis clausula. s̄. de oīb̄ alijs mortalib̄ & venia / libus p̄fessis & non cōfessis ac oblit̄is. dico meā culpā & sic / seq̄tur absolutio. et̄ valebit ad remissōez culpe & pene eti / am mortaliz scite ac eē oblite. ad q̄s t̄n̄ nō tenebat̄ als / in sp̄iali p̄fiteri. iterū q̄. s̄. sufficeut̄ confessus est.

¶ De forma & vi v̄borū q̄ requiruntur in absolute.

Forma absolute s̄m̄ t̄bo. in tractatu de forma absolute est bec q̄stū ad substantiā **A**bsoluo te. & cōsueuit̄ addi ego & a p̄ctis tuis & si nō diceret̄ sub / intelligeretur. q̄. n. in sac̄is v̄ba h̄nt̄ efficacit̄ ex inilitutio / ne diuina tenenda sunt d̄r̄miata v̄ba p̄sonātia inilituti / one diuine dicēti. Quēcūz solueritis. & ista v̄ba cōueniūt̄ ego te absoluo **I**dem **Inno. & Hosti. & mel.̄** addit̄ s̄m̄ pe. de pal. ab oīb̄ p̄ctis tuis q̄s dicē a p̄ctis tuis p̄fessis & obli / tis. & melī d̄r̄ ab oībus p̄ctis q̄ cōfessus in generali l̄ sp̄ali / de quib̄ intendis **De** ista & alijs formis diuers̄ absolute ab excōicatōe & p̄ctis dicet̄ infra in fine interrogatōij. Solet̄ at̄ papa aliq̄n̄ tantā facē grām q̄busdā vt̄ ab oīb̄ censuris & penis simpl̄r iur̄. & ab hōie latis possit̄ absolui in foro saltē conscie. & tūc cōfessor̄ p̄t̄ ista forma vt̄i q̄s a cu / ria romana habui & vsus sum.

¶ Forma absolute ab omnib̄ censuris & penis tam a iu / re quā ab homine latis

De plenitudine p̄t̄tis aplice. ē auctoritatē p̄ p̄nti / gero absoluo te ab oībus censur̄ eccl̄iasticis sentē

tijz & vinculis et cōmunicationum suspensionum & interdi-
cti tā ab hōie quā a iure latie. nec nō ab omnibus negligē-
tijz & defectibz cōmissis in sacrañtorū administratōe offi-
tijz actibz tuis. vel nōie tuo factis supplēdo de solita apo-
stolice sedis clementia oēs defectz eorūndē aboleo & oēm
maculā infamie & inhabilitatis vñdecūqz ptractis. dispē-
soqz tecū sup omni irregularitate. simonia in ordine & bñfici-
tio actiue vel passiue quacūqz occasiōe l' causa. etiā circa te
in collatōe ordinū & aliorū sacrañtorū ptractis seu cōmis-
siss Resituo & habilito te ad statū samā honorē & execu-
tōem officiorū ecclesiasticorū quorūcūqz. ac ad oēs gradz
dignitatū & honorū. ad bñficia ecclesiastica habita & hñda &
tibi & his qz habes de nouo. pūideo relaxādo tibi fructus
quos male pcepulī seu lesa pscientia ex eisde. ac alia qz in
ludo ex successiōe ac alias ad te supuenētia. ue subiactē re-
stitutiōi vage in forma plenissima In nōie p̄ris & filij & sp̄s
sancti amen. ¶ Si at aliqz dubitat an p illis sp̄tial' exi-
baē forma absoluedi necessaria. qui a sede aplica hñt pri-
uilegiū qz in articulo mortis dūtaxat sel' p̄nt absolui & hñe
plena remissiōem om̄ium suoz: um peccaminū. la culpa & a
a pena vt alij exprimūt. Rñdet h̄m qz a magistris tā in cō-
cilio p̄tan. qz basilien. dictū fuit qz nō s̄z sufficit qz ea om-
nia & singula faciat p quibz p̄fata indulgētia dat. put in
bullis vel priuilegijs taliū exprimē Nec putet aliqz qz qñ
in articulo mortis fuit sel' absolutz plenarie. & vsus est sel' il-
lo priuilegiogz postea in alio articulo mortis vti illo iterū
valeat. nisi papa latiorē auctoritatē daret. quā dat qñ po-
nit qz in articulo mortis dūtaxat sel'. & ita Rñsim est in
p̄cilio p̄stantensi alio a clarissimis viris pluribz de hoc re-
quisti. Nec mirū qz priuilegiū de indulgētjs tm̄ vs l' dat
q̄ntum sonat. nō at extendi d̄z vltra.

¶ Quid siēdū qñ p̄fessor absoluit penitētē de q̄ nō debuit
Sed quid de p̄fessore qz absoluit p̄ntētē. de quo nō de-
buit aut ex ignorātia vel verecūdia vel festinatōe vel
hui. & p̄fessor postea exp̄it se et rasse. nuncquid tenet p̄ntē-
ti hoc dicere Rñdet h̄m cēs qz p̄fessus excusat' est. & corā
deo absolutz interim qz nescit. l' p̄fessor nō dicat. qd ergo
faciet Collatio facta fuit de h' cū multz notabilibz doctoribz
b' theologie in p̄cilio basilien. Nā qdā dixerūt qz p̄fessor d̄z

infortitate a superiore impetrae abso' uedi eū. et si sine mag
no scādulo fieri p̄t. v. cae nō absolutū. et sibi dice' ac eū ab
soluere p̄ auditam p̄fessionē. v' si magnū scādulū timeret
absoluat eū absente. si ab vltima cōfessione ad huc sperat
esse in grā. Adhuc at̄ et alijs placuit si notabile scādulū tie
retur summo sacerdoti deo p̄mittat et solā pdignā p̄niam
p̄ eius negligētia pagat p̄fessor. p̄sertim qm̄ m' titudo sic
est neglecta. v' multi eorū distant a loco. vbi est cōfessor

Quid de cōfessore q̄ non intelligit penitentē.

Quid etiā sentiēdū est de eo qui p̄itet et p̄fessor nō in
telligit eū. aut ex dormitōe. aut ex impitia vel distrac
tōe nimia l' sili cā. R̄ndet Jo. de bartheberg' antiqu' do
ctor: in quolibet. suis Sacramental' absolutio p̄erigit p̄fessio
nē Omnis hō p̄fessio imp̄tat reuelatōem que nō p̄t esse si/
ne relatōe vni' et p̄ceptōe alteri'. cū ergo alterū istorū defi
ciat l' p̄ceptio sacerdoti' in p̄fatu casu de illo pctō nō credo
esse p̄fessionē. et p̄ p̄ns nec impendi absolutōnem **Nec ille.**
Sz istud videt̄ debere intelligi vbi obaudita sunt pctā q̄
uia que sunt de necessitate salut' p̄fite'da. nō de alijs q̄ ca/
dūt sub cōsilio. et vbi talia modica obaudiunt raro ab eo q̄
alias noscit p̄sonā d̄s cōfessor: facere iterare ea q̄ ex somno
nō intellexit. In penitēs teneat̄ iterare penitētia ei in iun
ctā in pctō mortali factā in toto l' in pte et an dicta p̄niam ta
lter facta ei valeat in foro militanti' ecclesie. §. viij

Utrum hō p̄niam seu satisfactōem impositā p̄ abso
lutōem debitā in pctō mortali factā. l' in toto l' in pte
teneat̄ hō iterare **Sup** hoc sunt varie opiniōes **In** hoc tñ
oēs p̄cordāt q' satisfactio facta in mortali nō v' ita sic n'
alia opa facta in mortali valēt in foro dei ad tollendū vel
minuendū debitū pene p̄ peccat' ad qd̄ ordinat̄ ois satisfi
factio. q' cū nō sit amittitā cū deo nō p̄t esse acceptū tale
opus ipi deo sic factū **Sz** vtrū valeat in foro ecclesie militā
tis. ita q' nō teneat̄ eā iterare **In** hoc est varietas opinio
nū. et aliq' dicūt q' teneat̄ iterare. q' cū nō potuerit satisfi
cē deo. nec eē potuit satisficē sacerdoti. q' in p̄sona dei illō
sibi iniurit **Sz** pe. tarā. et Jo. pi. vident̄ simplr̄ dice' sine di/
stinctōe q' tal' nō teneat̄ iterare t̄les satisfactōs. q' satisficē i
foro ecclesie militāti' in q' date sūt. et v' nō iudicat̄ de dispōe
lutioni' **Jo** videt̄ sentiē **Uinc. i spe. bil. li. ix. et d. Anibal. i. iij**

Et pro ista opinione videtur satisfacere impositio septēis
pñie que regulariter fiebat. p quolibet mortali ātiquitas
vt xx. q. i. c. p̄dicandū. **E**t verisile est q̄ in tāto intervallo alī
quod mortale cōmittebat vñ si optuisset iterare fuisset la
queum imponē animabus **T**ho. hō cū **A**l. in iij. distin
guūt de satisfactōe dic. n. q̄ qdā sunt satisfactōs in q̄b⁹ re
manz aliq̄s. effect⁹ in satisfaciētib⁹ ec postq̄s act⁹ satisfactō
nis trāsit vt ieiunio remanet corpis maceratō l⁹ debilita
tio. z ex elemosina substātie diminutio. z tales satisfactio
nes in peccato non ositare qz q̄stū ad illō qd ex eis rema
net p penitentiā sequētē accepte sunt. **A**lie hō satisfactō
nes sunt q̄ n̄ relinquūt effectū in satisfactōe. postq̄s transit
actus sicut in orōe z huius. **A**ctus em̄ interior q̄ totaliter
transit nullo mō viuificatur. vñ oportz qz tales satisfactio
res iterent. **E**andem opionem tenz pe de pal. mag⁹ decla
rans. dicit em̄ qz in satisfactōibus hñtib⁹ effectū derelictū
post opus. vel elemosina p̄uatōnem eris **I**eiuniū corporis
debilitatōnem z huiusmōi. si postea p̄teat z pseueret. sic
baptismalis charact⁹ hz effectū recedēte fictōne. sic z istud
derelictū ex sacramto qd opatur ex ope opato incipit va
lere ex sequenti eius approbatōe z sacerdotis ratibabitio
ne. cū illum x̄e penit⁹ z non ex simplici viuificatōe. qz op⁹
opans mortuū nūq̄s viuificatur. z sic illa pñia satisfacit. n̄
solū in foro ecclesie. s̄ ec in foro dei q̄stū ad illō derelictū
vt non opteat iterare sicut ieiuniū elemosina z hñioi. **S**z
si nō habet effectū derelictū. vt oratio. tal pñia scā in mor
tali nullo mō satisfacit. qn̄ h̄ v̄l alibi oporteat satisfacē. qd
videtur intelligendum in foro dei. qz nec rōne ip̄ius opis
cū faciat. nec rōe derelicti cū postea penitet eum cum nō
habeat effectum derelictum. s̄ in foro ecclesie satis facit.
qz non est necē eam iterare si vult esse in statu salutis. pos
stea penitendo sicut necesse habebat ip̄am implere cū suz
it sibi imposita **U**nde idem **P**de. dicit paulo supius qz qñ
hō est de omnibus p̄tritus z cōfessus. z accipit pñiam cum
absolutōe. si reciduas pagat eam in mortali. ip̄e qd se lis
berat ab iniunctōe sacerdotis nec incurrit pctm̄ inobediē
tie. qd incurreret si eā nō p̄feciss̄. qz nō est fortius vinculū
confessionis quā dei vel ecclesie. **S**ed in mortali existens
implendo preceptum dei s. de bc noze parentum. vel p̄cep

tum ecclesie. vt de ieiunio ⁊ de elemosina ab illo absolute
se liberat. ergo ⁊c. h^o pe. Cum ergo pⁿⁱia iniuncta ordinetur
ad tollendū l' diminuendū debitū pene t^{pa}l' talis q̄ pⁿⁱā si
bi impositā nō hntem effectū derelictū. vt oīdes p̄fecit in
mortali. si reuertit ad pⁿⁱiam ⁊ tādē morit̄ in statu gr̄e
er q̄ illā nō iterauit. cū p̄ ip̄as nil sit solutū de debito pene
t^{pa}lis. soluet eā in purgatorio. n^o p̄ alia bōa h̄ satisfacta
q̄ si non reuertat ad pⁿⁱiam. q̄ penitētā p̄fecit in mortali
q̄dēus. siue hntem effectū siue nō hntē derelictū soluet il
lud debitū in inferno semp. sic ille q̄ morit̄ cū mortalib^o ⁊
venialib^o de vtriscq̄ soluet penā eternā in inferno. Quāuis
enī p̄ veniali debeat pena t^{pa}l' q̄ finē h̄. tñ p̄ accidēs est
q̄ veniale puniat in inferno pena eterna. s. rōe stat^o. q̄ in
inferno nulla est redēptō. Non. n. est ille stat^o expiandi cul
pam ad q̄s sequit̄ pena ⁊ id sp̄ remanēte culpa veniali du/
rat ⁊ pena. Ita tenet tho. in iij. di. xij. Sz de pena t^{pa}li
debita p̄ mortali p^o p̄tritionem. pe. de pal. sic declarat in
iij. Actō postq̄s est deo recōsiliat^o est debitor pene finite
nō qualitercūq̄ soluende. s̄ in statu gr̄e in q̄ solū est deo ac/
cepta Alioq̄n est debitor pene tante. q̄tā meret̄ culpa. ⁊ il
la est infinita. Cū peccatori p̄ se debebat q̄dem pena infi
nita si erat in mortali s̄ mutata fuit. in t^{pa}lem supposito
q̄ p̄seueraēt in amittitū Acceptauit. n. de^o absolutōez a pe
na et̄na. ⁊ impositōem pene finite sub p̄ditōe si in gr̄a fiet
Et si q̄ratur quare de^o magis acceptauit absolutōez a cul
pa sine p̄ditōe q̄s absolutōez a pena. dicendū est q̄ culpa
transit ⁊ macula transit. ⁊ gr̄a in momēto aduēit. s̄ satisfa
ctio futura est. Futuris at̄ solet p̄ditio apponi nō at̄ p̄nti
bus nec p̄terit^o. vel si apponat̄. certa est. q̄ si est in gr̄a pro
tūc non pōt esse sine gr̄a. Ideo remissio culpe fit sine p̄tra
dictōe. vt sit simpliciter quia p̄dictō existit Cū sicut p̄ sacra
mentū non remittēt culpa nisi adēēt gr̄a. sic nec postea p̄
satisfactōez remittitur pena nisi adsit gr̄a. Talis ergo di
missa culpa punietur in inferno pena infinita. nō propter
cōmutatōez finite in infinitū. sed quia debitor est pene in/
finite. ex q̄ non soluit penā finitam sub conditōne q̄ debu
it. sicut p̄dens paulegim cler. incidit de foro meriti ad fo
rum sanguis. sic q̄ declinat forū eccle incidens in mortale
ad forū iusticie exterminātis inuenit penā eternā e 1

Hoc qđ dicit pe. videt̃ intelligendum de eo qui penam
iniuctam nō hntem effectū derelictū factā in mortali. sci/
to ab eo l' de q̄ dubitabat p̄tēnit iterare v' etiā credit vel
dubitatur se debere iterare ex negligentia dimittit r' ex la/
bore recusans h' r' in purgatorio facē emendā deo. S' si q̄s
dimittit iterationē talis p̄nie ex impossibilitate. q' ei desi/
cit temp'. vel credit se eam fecisse in statu gratie. v' si fue/
rit in mortali cognito ab eo l' etiā si sit se eā se eā fecisse
in mortali. iterare facit p' aliū quē credit bonū. l' eē si nec
p' se nec p' aliū iterat credit sibi sufficē ad salutē qđ imple/
nit sibi iniuctam intendēs q' h' min' fecit satisfacē in pur/
gatorio. et' deo facere emendā p' hui' omissionē talis non
dānatur. **Un' r' ipe pe. dic. di. xlv. q. ij. q' q' facit p̄niam in f**
iunctam in mortali. p' se. p' tanto non tenet iterare. q' pōt
in purgatorio satisfacē. r' si dicatur q' videt̃ incōueniēs q'
tū. q's puniatur. p' pctō dimisso. sicut. p' nō dimisso q' pe
na eterna. r' sic non videtur in aliquo. p'fuisse p̄tritō r' con
fessio. Rndet pe. q' h' tate puniat̃ extensue nō tū intēsiue
sic p' vno pctō. ita diu q's p' mille. s' non tam acerbe. Si eē
p̄tem p̄nie fecit. s' in statu gr̄e. r' vñ dics remāsit p' illa die
eternā luet penā. si non penit' tū non tam acerbe. ac si nū
quā p̄rit' nec confessus esset. nec in aliq' satisfeciss' alias
pctū rediret hec pe. ¶ Remediū tuel' siue p' s' lū dandū pe
nitenti q̄liter p̄ficere debeat p̄nias sibi iniuctā. r' q' penitē
tia debeat sibi dari securio.

Dota tamen q' dum q's facit p̄niam sibi iniuctā. si la/
batur in mortale. q̄uis bonū sit q's citi' p̄fiteri. tamē
cū p' solam p̄ritōez pctū dimittatur r' gr̄a restituaē. quā
cito ipe conterit̃. eē an' q's p̄tetur p̄sequendo dictā pe
p̄niam. r' si sit talis p̄nia que nō relinqt̃ effectū p' se in fo/
ro dei realiter. satisfacit q' in statu gratie ē. vñ in nullo te/
netur iterare. **Ad tollendū at̃ omne dubiū tutius videtur**
q' cōfessor r' si dat p̄nias diutinas. det p̄nias vt ieiuniorū
elemosinarū pegrinatōnū r' hui'. put̃ req̄rūt pctā. non tū
iniūgat diuturnas p̄nias oratōnū. r' p̄cipue his de q̄bus
potest dubitari de reciduo. ¶ De celatione p̄fessionis.
r' de penitentia sacerdotis confessionē reuelātis. s. viij.

Dotat Thom. in iij. di. xxi. q' audiens confessionē tes/
netur celare audita in i' p̄a. quia in sacramentis id qđ

Perit exterius est signū eius quod gerit interius. vñ sicut
deus hōi p̄fidenti tetigit pctm̄ interi⁹ ita ⁊ sacerdos d̄z ce
lare exterius. vñ tā ⁊z violator est sacramēti reuelator cō/
fessionis Et est alia rō. qz. s. hoc p̄ hōies magis trahit ad
p̄fessionē ⁊ simplici⁹ cōfitemē. vñ ⁊ si ex hoc aliq̄d p̄iculū fu
turū immineret. ⁊ hoc solū sciret p̄ p̄fessionē. vt de hereti/
co q̄ corripit fidelē l̄ de m̄imōio illicito. qd̄ aliq̄ volūt cō/
trabere. l̄ de p̄ditōe ciuitatis fienda non p̄pter h̄ d̄z reue
lari p̄fessio ad impediēdū malū. vt q̄dam dixerūt. sed s̄m
est. **D**z at mouere eo q̄ cōfitemē vt obuiet l̄ desistat. ⁊ p̄a
lato dicē qz vigilet sup̄ gregē suū ⁊ hui⁹. si vlla reuelatōne
hec **T**hom. **Q** si iuder inq̄reret ab aliq̄. an sciat aliq̄d de
illa materia p̄ p̄fessionē. l̄ p̄ aliū modū dic. **E**uil. qz si nō p̄t
alio mō declinare iniquū iudicē p̄t r̄ndere nihil inde scio
qd̄ subintelligitur vt hō vel ec̄ nihil scio p̄ p̄fessionē. qz subin
telligitur tibi reuelandū. sic exponit illd̄ **M**ath. xxiij. c. de
die illo ⁊ hora nemo scit. nec fili⁹ hōis. ⁊ subintelligit reue
landū vob̄. **P**otest ⁊ hoc variāe hō cū nō adducit in testi
moniū vt hō **E**t itō absq̄ lesione p̄scie p̄t iurare se nesciē
id̄ qd̄ sit t̄m̄ vt de⁹ **S**ed nez ec̄ **V**m̄ pe. de pal. in liij. di. xij.
p̄licentiā l̄ p̄ceptū cuiuscūq̄ superioris factū ec̄. pape sub pe
na excoicatiois nō l̄z reuelare cōfessionē qz sigillū p̄fessionis
est de iure diuino ⁊ de nēcitate sacri. **P**apa at licz aliq̄n
dispenset in p̄ceptis diuinis. vt in votis. qz oīū redd. tō est
de iure diuino nō t̄m̄ p̄t dispensare in sacramt̄. s. vt q̄s non
baptizet vel p̄firmet. vel non p̄fiteat ⁊ qd̄ dictū est celatō
nem p̄fessionis esse de necessitate sacramēti nō sic intelli
gitur qn̄ sit verū sacramtū. etiā si ip̄a cōfessio nō celaret. qz
vtriq̄ esset sacramtū ec̄ si sacerdos reuelat. qz nec sic est
de nēcitate qz de⁹ tegat. qz si non satisfiat de⁹ nō tegit
s̄z reuelat ad penā aut si accedat fictus de⁹ nō tegit. ⁊ ni/
hilomin⁹ sacerdos tenetur celare. s̄z d̄r celatio p̄fessionis de
necessitate sacramenti. qz natura sacramēti necessitat eū
ad celandū. natura dico ⁊ q̄stū ad id̄ qd̄ est sacramtū. qz
sit in occulto solus cū solo. ⁊ q̄stum ad id̄ qd̄ est sacramen
tū ⁊ res. licet p̄iia. interior q̄ etiā est occulta. ⁊ quantū ad
rē t̄m̄ q̄ est remissio pctōrū. p̄ q̄ tecta sunt pctā. **N**ota **V**m̄
pe. de pal. qz qd̄ di. t̄ho. p̄ occultatō p̄fessionis ē de eēntia sa
crāmēti. nō sic est. intelligē d̄. qz sit ei⁹ materia l̄ forma eius

sed q̄ est de natura eius obligatio ad occultatōes sicut
dicemus de essentia leuis est ferri sursum l' de cētia mī/
monij est reddē debitū. i. obligatō ad ipm. r at pctm mo/
tale reuelare p̄fessionē. q̄ est p̄ ius diuinū r positiuū. vnde
r grauitur ponitur ab ecclesia.

Penitentia cōfessoris p̄fessionem reuelantis.

P̄fessor reuelans p̄fessionē de iure antiquo d̄ depo/
ni r toto tpe vite sue ignomiosus pegrinari. d̄ pe. di
v. c. sacerdos s̄ fm. c. ois. de pe r re. d̄ deponi r ad agē
dā p̄petuā p̄niam in monasterio arto detrudi. s̄ fm hosti
faciet p̄niam certo tpe r exinde aliā s̄ h̄ p̄niam imponēda
est q̄ q̄s in iudicio conuicitur de hoc l' fatef̄ de iure. nam
alias in foro p̄nie videt̄ esse arbitraria sicut. p̄ alijs pctis
Quāuis at̄ confessor. p̄niam penitētis māifestare ei' pctm̄
alteri fm̄ **T**ho. r pe. nō tñ debet vti licētia tali. nisi ad eui
tandū aliq̄d malū. tenet̄ tñ ille cui aliq̄d reuelat̄ de sentē/
tia penitentis illud celare nisi forte pctōr velit q̄ ille abso
lute r libere sciat. **L**icentia tñ q̄s dat penitens p̄fessor de
reuelatōe peccati q̄stūcūs general' nō intelligit̄ nisi ad bo
num cōfidentis fm̄ pe. de pal. **S**z nota fm̄ eūdem est q̄
si iudex diceret aliquo capto p̄ maleficio dat licentiā con
fessori q̄ dicat. si tu es p̄fessus de hoc l' de illo nō tenet̄ da
re. nec ex hoc p̄tra eū debet haberi suspitio de delicto. q̄
q̄ forte hoc facit. p̄pter vitādū scādulum. s̄ r si daret sen
tentiā. sic licentiat' nō d̄ dicē pctm̄ illō si est p̄missum. **I**tē
si p̄cipet p̄latus alicui cōfessori q̄ dicet̄ sibi pctm̄ alicuius
q̄d est oīo occultū. ec̄ si confessus dedisset̄ licētia illi q̄ dice
ret nō tenetur dicē neq̄ obedire vt reuelet̄ illud. q̄ p̄latus
non est iudex occultorū. immo etiā si p̄fessus ec̄t diffama/
tus de illo pctō. r p̄ infamiā pueniret̄ illō ad p̄gnitōes iu/
dicis. q̄nis ip̄e p̄fessus interogat' a iudice siue p̄lato te/
netur se māifestare. tñ p̄fessor ei' ec̄ habita licentia ab eo vl
cendi. nō tenet̄ iudici sibi p̄cipiētī vt dicat ec̄ si sit n' d̄ q̄
fori non sunt p̄muscendi. s̄ p̄nialis r contentiosus. **S**z si con
fessor scit pctm̄ alicui' nō solū p̄ p̄fessionē s̄ etiā p̄ aliū mo/
dum puta q̄ vidit l' audiuit p̄ talē r talē modū p̄t dicē q̄
illud vidit l' audiuit. dūmō dicat se scire illō p̄ p̄fessionē. nec
refert vtrū pri' p̄ p̄fessionē audierit. r postea p̄ aliū modū
sciuerit r ecōuerso. **I**n quo casu. s̄ prius sciuit pctm̄ an̄ cō)

feſſionem non oportet q̄ p̄teſtetur ſe nō recipere illud in cō/
feſſione. q̄ ſine p̄teſtatione p̄t dicere q̄ſtū ſit ex p̄feſſione. nec
tū d̄z hoc dicere ſine maḡ cauſa ⁊ rōnabili. Itē ſm̄ eūdem
pe. cū p̄feſſio n̄ auferat p̄feſſori ius ſuū n̄ p̄ſtat ei ius nouū
in alio foro. q̄cquit videtur p̄feſſori faciendū v̄l omittendū
p̄ bono ip̄i p̄ſentis. l̄ p̄ bono cōi p̄t facere omittere. dū
modo p̄pter hoc nō reuelat p̄feſſio ad qd̄ ſolū obligat. l̄z
alias illud non eſſet factur⁹. **Uñ** ſi p̄ cōfeſſionē prioris l̄ al/
terius ſcit abbas q̄ nō expedit p̄ori tenere monaſteriu. ⁊
ſcit talis q̄ aſ ad libitū p̄t amoueri. expectet quouſq̄ ſine
nota reuelatōis poſſit eū amouere. ⁊ tūc ſtatim amoueat cū
em̄ ex audientia p̄feſſionis non obliget ad aliqd̄ niſi ad ce/
landū. ⁊ ſi obligaret ad aliqd̄ hoc eſt ad medendū anime
penitentis. ſicut medic⁹ abſq̄ tñ reuelatōe p̄feſſōis. ex q̄
aliq̄ in cura ſuſcipit tenet ſibi dare remediū p̄tra recidi/
uū. ⁊ ſic in p̄poſito q̄ſcito p̄t amouere amoueat. **Si** at̄ talis
erat q̄ non ſine iuſta cā amoueri poterat poterat cū audia/
entia p̄feſſionis nullū ius ſibi p̄beat in alio foro in q̄ non
ſcit ſibi vt iudici amoueri nō poteſt. **Idem** tho. Itē q̄ p̄la/
tus licentiā intrandi ciuitatē ſive villā ſubdito dare p̄t ad/
libitū l̄ negare. l̄z alias nō eſſet negatorius p̄pter piculum
qd̄ ex ſola p̄feſſiōe nouit. negare p̄t dum tñ ex hoc ſuſpicio
non oriat̄. **In** occulta tñ eſt ſp̄ mouere poteſt illū q̄ p̄feſſ⁹
eſt. q̄ hoc nō eſt reuelare p̄feſſionem. **Silr** curat⁹ p̄pter cō/
feſſionē p̄t negare cōiōnē q̄n̄ eā dare alias tenet. vt in pa/
ſcate. alias ſic dicens. **Tibi** nō teneo: nūc dare nō obiciēs
de crimine p̄feſſor non p̄pter hoc d̄ reuelare p̄feſſionē. **Sz**
ſi alicui cōquerēti p̄tra ſuū prochiale ſacerdotē. q̄ nō vult
ſibi dare eucharistiā. ip̄o ſacerdos alijs dicet q̄ hoc facit.
q̄ h̄z pctm̄ a quo non p̄t abſoluē. ⁊ ip̄e n̄ vult ire ad ep̄m̄
hoc eſſet reuelare p̄feſſionē q̄ſuis ip̄e non intendēt hoc: q̄
grauitatem peccati exp̄ſit. hec pe. **Et** idē eſt cū dicit ſe
audiuiſſe q̄ſdam nō iando eū. ⁊ non abſoluuiſſe. **Silr** de ep̄o
q̄ p̄ cōfeſſionē nouit corruptōez monial̄ que petit b̄ndicti/
onem. q̄ autē eſt caſus in quo tenetur ⁊ tūc negare non d̄z
q̄ ſi p̄ confeſſionē eiufdē ſibi p̄ſtat. nō tñ ſibi conſtat vt iudici
in illo foro in q̄ ſic ab ordinario monaſterij petit mo/
nialib⁹ benedictōez. ⁊ q̄libet p̄ ſe ip̄a. **Si** at̄ hoc ſcit p̄ con/
feſſiōem e⁹ q̄ vidit. v̄l q̄ eam corrupit. nō ſufficiēte e iū

constat. etiam si extra confessionem dicat. unde negare non debet. Si autem aliter scit non tenet benedictionem impartiri. et per sine reuelatione confessionis negare ita confitetur. sicut non confitentur. Et quod dictum est de benedictione monialium. scilicet virginum. idem est de benedictione abbatissarum. ubi virginibus contra benedictionem secundum quosdam qui dicunt quod licet aliquis possit esse abbatissa vidua sicut paula mater Eustachii. tamen absurdum eis videtur quod monialibus benedictis possit abbatissa puelle carere illa benedictione sicut est secundum iura. professis non de nouitia preferri in abbatissa immo nec professam tacite nec expressis. de elec. c. indignitati/bus. in prin. li. vi. quod tamen quod non prohibetur processum est. idem videtur benedictio abbatissarum quod non requiritur quod virginitate magis quam abbatum cum non sit iure cautum. sic de benedictione virginum. De. de pal. Si quis homo habet liberam electionem per solam confessionem. licet per solam confessionem sciat aliquem indignum ad promotionem ad quod eligitur quem alias putabat dignum non de eligendo ex conscientia sibi sic dictante. quod eligendo sciens dignum indignum negotium gerit inter ipsum et deum. Unde potest etiam ex his que scit ut de iudicac. ita et in proposito sed bene putare quod pateretur penas iuris. puta quod esset priuatus iure eligendo. et a fructibus per triennium suspensus. qui eligerit illum quem scit ut deus indignum. sed nescit ut homo. quod de his que scit homo ut de solo deum habet ultorem. non hominem et homini. pe. Quamuis autem de nudatione confessionem non sit ibi sacramentum teneat tamen sacerdos celare. quod pars est sacramenti. De.

¶ Qui teneatur ad sigillum confessionis. S. viij.

Dicitur De. de pal. ubi super quod ad celandum confessionem tenetur is qui confitetur licite vel illicite mediate immediate. Unde non sacerdos qui in casu necessitatis audit de mortalibus et venialibus. Item interpretis quem per se penitentis adhibet. Item qui casum audit. Item cui de licentia confitentis reuelatur. Item qui se confessorum fingit. Item qui latenter absconditus confessiones audit. quod est sacrilegium. et iniuriam facit sacramento. Item confessor ante quam absoluat. et etiam quando absoluit tenetur celare. Item nota cum quis recipit aliquid sub sigillo confessionis. quamuis ei non fuerit confessus dicens illud tamen debet ita secretum tenere. ac si haberet in confessione. non quidem ratione sacramenti quod ibi non est. sed ratione promissum si promissum illud sic celare. Nec secundum libro. 2

De. de pal. Dicunt tamen **Tho.** 2 pe. q. homo non debet
aliud de facili recipere in confessione. Addit q. de pal. q. q. tra
didit in confessione aliquid quod non est confessio. videtur facere in revere
tia sacramenti cum nihil sit. eque celandum eo q. scit in confessione. **Sil.** cum
quis accipit ab alio quod confitetur recomendas ut illud teneat secretum
tenetur ad celandum. et frangens quodlibet istorum sigillo/
rum siue secreti siue confessionis. peccat mortaliter. Et tunc
que quis recipit sub sigillo confessionis et non in confessione
ne. non plus obligatur quam si quis iurat tenere secretum aliquid
Unde cum aliquis quando iurat celare aliquid malum quod ma
nifestando cum alijs possit impediri. illud malum aufertur. ut
proditio aliqua et huiusmodi. tenetur manifestare non ob
stante iuramento. xxij. q. iij. c. inter cetera Ita et quod accipit
sub sigillo confessionis. et non in confessione.

Ad que se extendat sigillum confessionis. S. si.

Dicit **Tho.** in. iij. q. directe non nisi ad illa que cadunt
sub sacramentali confessione. Indirecte autem non so
lum se extendit ad ea que audiunt sub confessione ut peccata
sed omnia alia per que possit peccator peccatum deprehendi
ut si diceret q. non absoluit eum vel talis cuius impedimen
tum cognouit per confessionem solum. non est tali veror. ni
bilominus alia etiam que in confessione dicuntur non perti
nentia ad confessionem summope sunt celanda. tum prop
ter scandalum. tum propter prouitatem que ex consuetudine
sequitur ad dicendum audita in confessione. **Tho.** De. d.
pal. melius prosequitur istam materiam dicens q. directe et
principaliter peccata confessata et circumstantie inquam hu
iusmodi et persona tertia cum qua quis confitetur se peccasse ca
dunt sub sigillo confessionis. licet quidam hoc negent de perso
na cum qua quis confitetur se peccasse. quod tamen ipse re
probat. et quando per locutionem de peccatis confessis potest
deueniri per se vel per accidens directe vel indirecte. vel
per quemcumque alium modum in aliquam cognitionem vel dubi
tationem. vel opinionationem vel suspicionem. de confessione
vel inquam potest ei eueniri detrimentum in anima siue in
corpore siue in fama possessionibus vel amicis. vel potest
propter hoc scandalum in populo generari. vel confessio
magis odiosa vel nimis dilecta. e iij

vel magis onerosa. vel minus preciosa reputari. et confessio et
huiusmodi locutionibus abstinere. et quod raro vel nunquam potest con-
tingere. quoniam ex reuelatione peccatorum in confessione scitorum. et non per
alia viam possit sequi aliquid de predictis in convenientibus. quibus
forte nullum pertingat. et multum cauere quod non dicat peccata audi-
ta in confessione quantum generaliter loquatur. l. quod dicat. l. hec
De. Et magister Umbertus dicit quod cauendum est ne unquam dicat
quod in forma vel alia locutione Ego audiui hunc casum in confe-
ssione. nec unquam etiam dicit quod in illa abbazia l. castro l. vil-
la l. ciuitate in quibus audiui confessiones fiunt multa peccata et hu-
iusmodi. quod propter hoc credunt simplices quod hoc sit reuelare
confessionem. quibus non reuelat per talia verba. sicut De. Nisi ex
huiusmodi locutione possit peccatum alicuius deprehendi. dicendo autem iste est
mibi confessus sua peccata. non est reuelare. quod nihil ponit in pa-
la. quod si dixerim. quod peccatum non habem. et. sicut dicens sibi fuisse
peccatum de magnis et multis peccatis. hoc est reuelare con-
fessionem sicut De. Bona autem alicuius opera quam quis scit ex confes-
sione. puta quod est virgo. l. quod nunquam peccauit mortaliter et huiusmodi
sicut dicit. nisi quod ex hoc quod unquam laudat de huiusmodi quod alterius peccatum
reuelat cum non laudat de eodem. quod quod de uno dicit de alio nega-
tur. di. xxy. c. qual. vii si de duobus penitentibus dicit confessor quod
deus est statim suspitio contra alium si idem non diceret. hec pe-
de Pal. Unus et magister Umbertus dicit simpliciter abstinendum
ab huiusmodi locutionibus addens etiam quod confessor dicit cauere. ne unquam per
aliquid genus peccati ostendat penitenti minoris familiaritatem
l. signum minoris dilectionis Alia que dicitur in confessione nec peccata
nec ualencia ducere in manifestationem penitentis. puta quod in tali
terra sunt bona uina. non cadunt. sub sigillo confessionis

¶ Quid sciendum quando confessor indiget consilio super uno casu
Nota est quod quando confessor indiget consilio alterius. nisi habe-
at licentiam a penitente de persona manifestanda dicit loquor ita
obscure et caute et a remotis. ut nullo modo consules unquam po-
ssit imaginari de persona Unus dicit considerare personam et tempus ido-
neum. nam si quis audierit unum clericum aduenientem. si confessor uo-
dat subito ad interrogandum de aliquo simonia et huiusmodi. nonne
satis probabiliter. et quasi uolenter habebit ille suspicari de il-
lo clerico. et ideo in huiusmodi magna cautela est adhibenda. quod si con-
fessor ne sciret. vel non possit casum exprimere super quo indi-
get consilio. quin ille consultor intelligeret personam et il-

la non vult sciri dz tre ad alium p consilio. q si alium suffi
ciētē hēre nō p̄t nō se intrōmittat **Uñ** De. de pal. dic̄. **¶** Si
nō possz p̄teriri pctm̄. ppriū. nisi dicēdo aliqd̄ pctm̄. p qd̄
manifestat cōfessio alteri. nō dz illud cōfiteri. etiā si esset
mortale qz sufficit tūc cōtritiō cū pposito cōfiteri qñ ip̄
se habebit copiā tal̄ sacerdotis. cui illud pctm̄ suū cōfiteri
nō manifestet alteri. cōfessio **Rō** est qz fortio: est obli
gatio ad celādū qz ad cōfiterēdū **¶** Si q̄s at̄ reuelat in cō
fessione debita sua z credita sua z hui. z qñ. zan sacerdos
possit alias reuelare. vide de hac materia plene in tercia
pte summe.

¶ **Explicit Tractatus de confessore**

¶ Incipiunt xxxvi. excomunicaciones reſuante ſedi apo
ſtolice tam a iure qz p pceſſum. ſiue p extranaſcates. z bre
uiter recollecte **¶** Deinde ſequunt̄ excom̄icatōes reſuante epi
ſcopis vniuſcuuſqz dioreſis

De iniurijs manus violētas l̄ temerarias in de
ricū l̄ religioſum vel monialē l̄ alterā religioſam pſo
nā. papal̄ eſt abſolutio. ſi iniuria eſt enormis. h̄ tñ declara
tōem vide in. iij. pte in ti. de excom̄icationib. z. xvij. q. iij. c.
ſi qz ſuadēte diabolo. in decretis **¶** De incēdiarijs ecclia
rū l̄ aliorū locorū ſacrorū l̄ religioſorū vel cimiteriorū ē pa
pal̄ excom̄icatio. poſt qz ſunt denūciati ſz p ep̄m poſſunt ab
ſolui añ denūciatōem. de hac vide in c. cōqueſti. z in c. tua
nos. extra. de ſen. excom̄. **¶** De effractorib. p̄dictorū locorū
ſacrorū q̄ etiā poſt qz fuerint denūciati. eſt abſolutio papa
lis. ſz añ denūciatōnem ep̄al̄ abſolutio. extra. de ſen. excom̄.
c. conq̄ſti. **¶** De incēdiarijs aliorū locorū nō ſacrorum. de
conſulētib. aut fautorib. q̄ tales non ſunt excom̄icati a
iure commūi ſz ſunt excom̄icādi **¶** Si tñ fuerint excom̄
mūicati aliquo iure p̄ticulari. p̄nta excom̄icatione ſyno
dali. l̄ ab bōie. z fuerint denūciati eſt papal̄ abſolutio. **¶** U/
de de hoc in c. tua. de ſenten. excom̄. **¶** De falſantib. l̄ ſas
papales. v̄ falſis ſciētē v̄tētib. e. de crimine falſi. c. dura
¶ De apponētibus manū ad corrigendum eē minimū
l̄ ſam vel punctū mininū in his l̄ ſis. excepti his q̄b. eſt com
miſſum. eſt papalis abſolutio. ſm̄ **¶** Doſti. p ſuiām curie la
tā **¶** De fingentibus nouā herelum vel iā dānatā ſeq̄
tib. xxiiij. q. i. c. i. z. ij. e. de here. c. ad abolē. dū. z nunc eſt

casus papalis p extrauagantem. Martini q̄nti vt patet
in p̄cessu ipsius ānuali. ¶ De scismaticis z p̄cipue de seq̄s
tibus scisma Petri de luna. z successorū eius z fautorū ip
sius scismatis est papalis absolutio p̄ p̄cessum curie. ¶ De
credentib⁹ receptorib⁹ defensorib⁹ z fautoribus hereti
corū est papal absolutio. z quō intelligant ista nōia. vide in
sum. ti. de excoicationibus in. iij. pte sum. ¶ De cōmitten
tibus simoniā siue p̄ ordinib⁹ siue p̄ b̄nificijs z officijs. vel
platuris ecclesiasticis. l. p̄ ingressu in religionē. l. p̄ alijs sp̄i
ritualibus est absolutio papal p̄ extrauagātem. ¶ Martini
quiti. vide de hac in ij. pte sum. ti. de simonia. ¶ De faciē
tibus vel p̄missionē recipientib⁹ ex pacto l̄p̄missione oc
cultā vel manifesta. aliqd̄ eē puū. p̄ aliq̄ iusticia vel gratiā
pro alio vel p̄ se in caus̄ iudicialib⁹ seu p̄ l̄ris obtinēdis
ab apololica sede est papal absolutio p̄ extrauagātē Bo
nifacij octaui. ¶ De scienter vtētib⁹ talib⁹ gratijs l̄ris sic
obtentis est absolutio papalis p̄ extrauagātem bonifacij. ¶
De piratis z quibuscūq̄ alios in mari dep̄dātib⁹ est papas
lis absolutio p̄ p̄cessum curie. ¶ De impediētib⁹ dep̄
dantib⁹ l̄ inuadentib⁹ adducētes victualia seu alia ad vsū
romane curie necessaria. v̄ ne talia deferant̄ aut adducā
qd̄ curiā. z de defendētib⁹ talia facientes est absolutio pa
palis p̄ p̄cessum curie. ¶ De capientib⁹ detinentib⁹ dep̄
dantibus romipetas z p̄grinos ad vr̄bē romā accedētes
tam cā deuotōis q̄z p̄grinatōis. z silr in ea morātes z re
cedentes ab ipsa. est absolutio papal p̄ p̄cessum ānualet
q̄ sit in curia. Et siliter de dātib⁹ p̄silij z fauorē ad talia su
pradicta faciēdū est papalis absolutio p̄ p̄cessū. ¶ De por
tātibus arma equos z alia necessaria ad impugndū xp̄ia f
nos l̄ transmittentib⁹ seu galeas z naues v̄dentib⁹ vel in
piraticū saracenorū gubernatōes exercētib⁹ dantib⁹ auxi
liū p̄silium z fauorē in dispendiū t̄re sctē eē desuudeis. c. ad
liberandā. z est casus papalis p̄ extrauagantē Clementis
z per processum curie. ¶ De portātib⁹ eē victualia z ali
a quecumq̄ mercemonia in Alexandriā vel in alia loca sar
racenōū t̄re egypti l̄ mittētib⁹ i ipsa. l̄ de suis portub⁹ vt eis d̄
ferāt exhibētib⁹ l̄ eībi p̄mittētib⁹ aut dātib⁹ auxiliū z fauorē.
z ē papal p̄ p̄cessū curie. Nota q̄ vēti i h̄ h̄nt l̄niā. de p̄tā
tes p̄dca l̄ aliq̄ mō p̄dctōū z ad b̄ opātib⁹ ad oēs t̄ras sol

dāo s̄biectas est papalis absolutō p̄ extrauagātē **C**lementis
De cūtibus ad terrā sctām ec̄ cā deuotōis seu voti sine li
centia sedis aplice. ⁊ est absolutio papalis put̄ regis in li
bro p̄narij summi penitentiarij. q̄ ⁊ ip̄e hoc pt̄. ¶ De insecu
toribus cardinaliū hostiliter ⁊ est excoicatio papalis p. c.
felices de penis libro vi. ¶ De bānientib⁹ ep̄os vel capiētē
bus. ⁊ insecutorib⁹. l̄ hoc fieri mādantib⁹ aut facta ab alijs
rata hūitibus l̄ in his dātib⁹ p̄siliū ⁊ fauorē vl̄ scient̄ tales
defendētibus. est papalis absolutio p. c. si q̄s. de penis in
de. ¶ De exēterātibus l̄ frustra ꝓcidentib⁹ seu decoquere
q̄s defuncti vt̄ ei⁹ ossa ad ptes alias deferāt. est papalis ab
solutio p̄ extrauagātē Bonifacij. ¶ De occupātib⁹ l̄ deti
nentibus vel hostiliter discursētib⁹ p̄ se l̄ p̄ aliū directe vel
indirecte sub quocūq̄ titulo l̄ colore ciuitates terras loca
vel iura ad romanā eccl̄as p̄tinentia. ⁊ adherentib⁹ fautori
b⁹. ac defensorib⁹ eorū ē abso⁹ papal̄ p̄ p̄cessum curie. ¶ De
his q̄ occasione sentētie excois suspensionis l̄ interdicti la
te dāt licentiā eos grauādī q̄ eā tulerūt. vl̄ suos in p̄sonis
rebus l̄ bonis illorū quorū occasione late sunt. l̄ q̄ eos obſ
uant vel q̄ taliter excoicatū cōicere nolūt. nisi licētiā ip̄as
integre reuocent. ¶ Similiter q̄ octā licētiā vsi fecerint
vel etiā sine licētiā hoc fecerint suo motu excoicatōnē in/
currunt in qua si pmāserit p̄ duos menses. est papalis ab/
solutio. vide de hac in caplo. de dñis in ij. pte. ⁊ infra in ex
co. p̄tinentib⁹ ad diotefanos. in. ij. exco. ¶ De his q̄ cogit
aliquē celebrare in loco interdicto. l̄ ad audiendū ꝓuocāt
excoicatos vel interdictos. vel phibent interdictos. vel p̄
hibent eis ne moniti exeant. ⁊ de his q̄ uoniti nō exeunt
de. grauis de sentētia excom. ¶ De his q̄ imponūt in ter
ris suis noua pedagīa vl̄ augent antiqua. ⁊ est excoicatio
papalis per p̄cessum curie. ¶ De laycis recipientibus
in romana curia litteras dñi pape de manu alicuius nisi
de manu dñi pape vel bullatorū vel nunciū recipientis de
manu predictorum.

¶ Excommunicationes papales cōcernentes religiosos
religiosasq̄

De clericis ⁊ religiosis inducentibus ad uouendum
iurandum. vel penitendum. de eligendo apud

apud eos sepulturā vel vt eam vltim^o nō mutēt tam elec-
tam excōicatio est papal. p. de. cupiētes. de pe. ¶ De reli-
giosis q̄ absq̄ sp̄tiali licētia ppriū sacerdotis solēnsarent
m̄f̄mōia aut ministrarēt sacm̄ eucharistie l' extreme vno-
ctionis. de. i. de. suile. est excōicatio papal. ¶ De religioſ q̄
excōicatos a canone absoluūt a casib⁹ nō p̄cessis. aut q̄ ab-
soluūt a sententijs p̄ statuta synodalia l' puñtialia pmulga-
ta. aut absoluūt a pena z a culpa est excōicatio papal. p. de.
l. de. priuile. ¶ De inquisitorib⁹ hereticorū q̄ odio gr̄a vel
lucro z amore p̄tra iustitiam z p̄sciam omiserint p̄tra quē
piā. p̄cedē l' ip̄as heresim alieni imponderēt. aut imponderēt
q̄ impedirēt officii suū est excōicatio papal. p. de. multorū
de here. ¶ De medicantibus p̄fessis q̄ transeūt ad aliq̄s re-
ligionē monachalē excepto ordine cartusienſiū. z recipien-
tib⁹ tal' scient' est excōicatio papal p̄ cōstitutōes Martini
factā Cōstantie. ¶ De clericis sciētē z sp̄tē cōicātibus ex-
cōicatis a papa in diuinis est excōicatio papal s̄m̄ Hosti.
¶ Ita excōicatio tū h̄z dubiū. ex de sen. excō. c. significasti. ¶ De
participātib⁹ in crimine. pp̄t q̄d al. q̄s est excōicāt' aliqua
p̄dictarum excōicatiōnū est excōicatio papal. p. c. si p̄cubi-
ne. ex de sen. excō. ¶ De his q̄ absoluūt ab aliq̄ p̄dictarū ex-
cōicatiōnū citra sedem aplicā. p̄ter q̄z in articulo mortis. q̄
talit' absoluti si non rep̄ntāt q̄sciti⁹ p̄nt ei a q̄ p̄nt absolui.
vel mittāt p̄ absolutōe reincident' in eādē. s. papalē excō-
municatiōne. p. c. eos de sen. excō. li. vi.

¶ Excōicaciones episcopis ex iure reseruate.

DE verberantibus clericos religiosos l' moniales
seu talibus man⁹ violentas inicientib⁹ seu teme-
rarias est ep̄alis excomūicatio. si fiat leuis iniu-
ria talibus. per. c. puenit extra de sen. excon. ¶ De his qui
inituntur ordinationib⁹ seu alienationib⁹ a scismaticis facti
est ep̄alis p. c. i. extra de scisma. ¶ De his qui usurpant de
nouo vacatiū eccliarū monasteriorū vlt' aliorū pioū locorū
custodiā. seu guardiā titulū aduocatiōis seu defensionis
q̄. pp̄rie sūt nōia p̄onat⁹. l' ip̄orū locorū vacatiū bōa occu-
pāt. l' regalia. i. collectā q̄ fit rōe regi l' impatorū seu t' butū
f̄gi debitiū. vt. c. genēali. d. elec. li. vi. ¶ De de. l' mo. ip̄orū loco-
rū vacatiū q̄ b⁹ fieri p̄curāt. z h̄ excōica^o cū p̄ori hēē. excō.
ē ep̄al. p. c. genēali. d. elec. i. vi. ¶ De his q̄ ab eccl' ijs z p̄f̄s d̄s.

ecclesiasticis per se vel p alium suo nomine vel alieno pro
pionis l' reb^o q̄s nō cā negociatōis deserūt vel deferri sa/
ciūt seu trāsmittūt exigūt aliq̄d pedagiū l' guidagiū est ex
cōicatio epālis. p. c. quā q̄s. de cēsi. li. vi. ¶ De his q̄ fece
runt statuta ptra libertatē ecclie. 7 qui scripserint ea . qui
sunt ptātes. psules. rectores 7 psiliarij locorū vbi dca statu
ta seu ec̄ psuetudines edite sunt l' suate 7 q̄ suare ea fece
rint. 7 fm ea iudicauerint. v̄l q̄ in publicā formā redegerit
iudicata est excōicatio epālis. p. c. nouerit. de sen. excō.

¶ De rectorib^o ciuitatū faciētib^o exactōes indebitas des
rid religiof l' ecclesijs eorū. si post q̄s fuerint moniti. nō de
sistant est epālis excōicatio. p. c. nō min^o ex de immu. ecclie.
7 c. aduersus psules ¶ De his q̄ absolutōem ab aliq̄ excōi
catōe l' reuocatōe ei^o suspēsiōis l' interdicti extorquent per
vium l' p metu. neq; vs absolutio. s; incurrūt nonā excōica
tionē est epāl excōicatio p. c. 1. de his q̄ vi metu sine cā sūt
li. vi. ¶ De his q̄ p assassinos. i. quosdā infideles. q̄ ex fals
suis opiniōibus de facili mittebant ad occidēdū xpianos
7 q̄ infici fecerint l' mādauerint aliquē xpianū. ec̄ si mors
nō fuerit subsecuta. 7 de receptatorib^o 7 defensorib^o 7 oc
cultorib^o eorū est excōicatio epāl. p. c. p hūani. de homici.
li. vi ¶ De ptātibus. capitaneis. rectorib^o. psulib^o. iudicib^o
psiliarijs. 7 alijs officialib^o q̄ statuta faciūt scribūt l' dictāt
p que q̄s cōpellat solue vsuras l' solutas nō repetē est epā/
lis excōicatio. de. ex graui. de vsur. ¶ De his q̄ occasione
sine excōicatis l' interdicti late vānt licētiam grauand
illos q̄ tulerint eas l' suos in psonis l' rebus. h tñ casus est
epālis vsq; ad duos mēses ab incurfōe sine. ad inde vero
est papal excōicatio. per c. q̄cūq; de sen. excō. li. vi. ¶ De
his q̄ indicāt statuta edita in fauorē vsurariozū. 7 q̄ hnt su
per hoc ptātē. nisi statuta ipsa deleuerint aut si ea permise
rint obsuari ¶ Un̄ illi q̄ faciūt capitula cū iudeis. vt dñi 7
cōitates 7 p̄tinētia q̄ possunt fenerari. 7 q̄ nō possint repe
ti in iuditio vsure extorte ab eis 7 huius vidētur incidē in
hāc excōicatis. 7 dñi qui ea faciunt 7 ciues qui psuunt
de. ex graui. de vsuris ¶ De his q̄ pcedūt rep̄salias ptra
psonas ecclesiasticas spetial^o aut genēal^o. est episcopalis ex
cōmunicatio p. c. si pignoratōis. de iuris 7 dam. da. li. vi. ¶
De Rectoribus scolaribus v̄l quibuscūq; officialibus eorū

qui cognoscerent de crimine heresis. aut captos liberarēt
vel diocesanoꝝ i[n]quisitorū officiu[m] impedirent e[st] e[pi]s[co]p[ali]s
p[er] c. vt inq[ui]sitor[um]. de here. li. vi. ¶ De his q[ui] sciēter p[er]trahūt
m[on]ia in casibus nō p[er]missis z p[ro]hib[itis] p[er] sanguinitatis
z affinitatis. z de p[er]trahētibus cū monialib[us] e[st] e[pi]s[co]p[ali]s. vt
de. eos de p[er]s[on]a. z aff. ¶ De d[omi]nis t[er]ralib[us] q[ui] subditis in
terdicit n[on] p[er]missis vel p[er]sonis ecclesiasticis q[ui] t[er]ra v[er]edant v[er]
emāt ab eis bladū molāt. panē coquāt z hui[us] obseq[ua] erbi
bere p[re]sumāt. e[st] e[pi]s[co]p[ali]s exco[m]municatio. p[er] c. eos de immu. eccle.
li. vi. ¶ De his q[ui] impediūt q[ua]n[do] corā iudicib[us] ecclesiasticis
legat[is] vel ordinarijs in casibus q[ui] ad eos p[er]tinēt illi q[ui] p[ro]que
runt iustitiā possint obtinere exco[m]municatio e[st] e[pi]s[co]p[ali]s. p[er] c. q[ui]
immu. eccle. li. vi. ¶ De h[ui]s q[ui] compellūt impetratores lit
terarū aplicarū. l[icet] alios recurrentes ad forū ecclesiasticū in
causis. que de iure l[icet] antiq[ua] p[ro]suetudine ad ip[s]m p[er]tinēt. l[icet] ad
desistēdum l[icet] litigandum de eis in foro s[ec]ulari grauaus
d[omi]ni iudices ecclesiasticos. vel impetrātes seu litigantes seu
volētes coram eis litigare. vel grauādo p[ro]p[ri]os eorum
vel capiētes res vel ecclesias taliū v[er] quocūq[ue] alio mō. di
cto c. q[ui] e[st] e[pi]s[co]p[ali]s. z s[ec]l[ar]i de d[omi]nib[us] p[ro]siliū z fauorē. z auxiliū
ad omnia p[re]dicta in duob[us]. §. p[re]cedētib[us]. ¶ De his q[ui] p[er]atos
capitla. seu alias p[er]sonas ecclesiasticas cōpellūt ad submit
tēdum l[icet]. l[icet] ad alienandū bona immobilia seu iura eccle
siarū. z s[ec]l[ar]i laici q[ui] vsurpāt sibi illicite h[er]editatē. z si nō desiste
rint postq[ua] fuerint admoniti e[st] e[pi]s[co]p[ali]s exco[m]municatio. p[er] c. hoc
p[ro]sultissimo. de re. eccle. nō alie. li. vi. ¶ De his q[ui] fingūt frau
dulēter aliquē casum p[ro] quē aliq[ui]s iudex mittat ad aliquas
mulierē p[er] testimonio. e[st] e[pi]s[co]p[ali]s exco[m]municatio. p[er] c. mulieres. de
iudi. li. vi. ¶ De his q[ui] vocant ad dirigēdas mōiales in ele
ctionib[us]. nisi abstineāt ab his p[ro] q[ui] possit discordia nutriri. e[st]
exco[m]municatio e[pi]s[co]p[ali]s. p[er] c. indēnitatib[us] de electi. li. vi. ¶ De his q[ui]
grauāt clericos vel alias p[er]sonas ecclesiasticas ad q[ui]s spec
tat aliq[ui] electio p[ro] eo q[ui] rogati seu alias inducti eū p[ro] quo
rogabant seu inducebāt noluerit eligē. l[icet] p[er] sanguineos eorū
aut ip[s]as ecclesias seu loca b[en]eficijs seu alijs bonis spolian
do. seu alias iniuste p[ro]sequēdo. c. sciāt cūcti. de elec. in. vi. z
e[st] e[pi]s[co]p[ali]s exco[m]municatio. ¶ De his q[ui] loquunt[ur] secrete. vel
mittunt scripturas v[er] nunciū alicui cardinali quādo sunt

reclusi occasione electionis pape. est episcopalis excom-
nicatio. p. c. vbi piculum de elec. li. vi. 2 de dñis 2 rectorib⁹
2 officialibus q̄ imminēte dicta elcōe nō fuan̄t ip̄am p̄st-
tutem. p. c. vbi piculū ¶ De his q̄ pcurāt q̄ cōuatores
dati se intronitāt de his q̄ nō licēt. i. de alijs q̄z de ma-
nifellis iniurijs 2 violēt. s. est excoīcatio ep̄al. p. c. statum⁹
de offi. dele. li. vi. ¶ De dñis rectoribus ad regimē vrbis
Rome 2 elect⁹ 2 fantorib⁹ q̄ fecerint p̄tra p̄stitutōnem sup
hoc factā est ep̄alis excoīcatio p. c. fundam̄ta. de elec. li. vi
¶ De electis m̄gr̄is doctoribus 2 scolari⁹ tractatibus cū
aliquo ciue Bononiēsi de p̄ducēdo hospitiū irrequisitis in/
q̄linis nisi tps p̄ditōis fuerit elapsus est ep̄alis excoīcatio
p. c. ex rescripto. extra de locato. ¶ De doctoribus seu
magistris q̄ sciēter illos religiosos q̄ dimiserūt dos
cēt lras. s. legē l̄ phisicā est excoīcatio ep̄alis. p. c. vt piculo
sa. ne. de l̄ mo. li. vi. ¶ De dñis 2 rectorib⁹ t̄palib⁹ q̄ non
fecerint obfuar̄i ea que statuum̄t p̄tra infecutores cardi-
nalium. seu alicuius de familia eorū vl pape est excoīcatio
ep̄alis. per. c. felix. de pe. li. vi. ¶ De his q̄ impediūt visita-
tores monialiū vl canonicarū. si moniti nō desistāt est ep̄i-
scopal̄ excoīcatio. p. de. attēdētes. de statu mo. ¶ De im-
pugnantibus litteras pape añ coronatōem ei⁹. 2 est b̄ndi-
cti pape. ij. ¶ De q̄busdā mulierib⁹ que begbine dñr. 2
de religio⁹ faciētibus eis in illo statu. 2 erāt ille certū ha-
bitū assumētes. nulli obediētā p̄mittētes nec renūciātes
pprijs. nec regulā h̄ntes. lz q̄busdā religio⁹ sp̄ualiter inbe-
reāt. de here. c. ad n̄am. in cle. ¶ Nec intelligunt̄ sub hoc
nōie ille que etiā begbine l̄ velite dñr de p̄nia beati Dñi
ci. vt patz in declaratōe Johis. xxi. 2 idem dñ de tercio or-
dine beati Francisci. immo ex illa cle. vidēnt̄ dici begbine
ille excoīcate que habēt illos errores ibi p̄positos q̄ cum sa-
pian̄t heresim. est bodie forte casus papal. 2 est p̄tra tales
begbinas ¶ De his qui absoluti ab excommunicatione
in articulo mortis. vel propter aliud impedimentum non
representant se q̄scitius commode possunt ei a quo debe-
bant absolui. quia reincident in eādē. de sentē. excom. c.
eos. libro sexto ¶ De participantibus cum excommuni-
cato in crimine.

propter hoc est excoicatus dando ei consilium ⁊ fauorem.
c. si concubine. de senten. exco. ¶ De his q̄ absoluit a sede
apostolica vel legatis. ⁊ iniungit eis q̄se. repñent ordina
rijs l' alijs suscepturi pñiam ⁊ passis iniuriam seu alios obs
ligati eis q̄bus scient satisfaciāt si hoc nō faciūt cū pmū
comode poterunt. quia reuincūt in eadē sentētiā. d. c. eos
¶ De his q̄ p̄tinuaciter asserit romanā eccliam nō esse ca
put oīm eccliasarū. nec ei tāq̄s capiti esse obediēdū. di. xij.
c. nulli fas ¶ De his q̄ sepeliūt corpa in cimiterijs tpe in
terdicti in casibus non p̄cessis a iure. de. eos de sepul. ¶
De his q̄ excoicatos publice aut nōiatim interdictos vel
vsurarios māifestos scient sepeliunt in cimiterijs. de cā. de
eos ¶ De clericis qui manifestis vsurarijs ad exercēdum
fenus domos locāt. l' alio titulo cōcedūt est excoicatio ep̄a
lis. per. c. vsurarū. de vsuris libro vj. ¶ De eo q̄ nō est elect⁹
a duabus ptib⁹ cardinaliū. ⁊ se gerit p̄ papa. caplo licet de
electione ¶ De monachis ⁊ canonicis regularib⁹ archidi
aconis decanis p̄positis plebanis cantorb⁹ ⁊ alijs clericis
personatū hñtib⁹. aut etiā q̄buscūq̄ p̄biterijs q̄ audiūt le
ges v' p̄blicam. est ep̄alis excoicatio. p. c. nō magnope ne
de v' mo. ¶ De religiosis q̄ temerarie v̄bicū hitum sue
religionis dimittūt excoicatio est ep̄alis. per. c. vt piculosa
ne de. l' mo. li. vj. ¶ De religioib⁹ q̄ accedūt ad studia. nisi a suo
plato cū consilio maioris part̄ p̄uētus litentia sibi sit con
cessa. d. c. vt periculosa li. vj. ¶ De religioib⁹ q̄ decimas debi
tas ecclesijs sibi appropriāt l' vsurpāt siue q̄ nō permittūt
solui ecclesijs decimas de aialib⁹ familiarū ⁊ pastorū suorū
vel aliorū immiscentiū ip̄a aialia gregib⁹ eorū. tales si non
hñt administratōnes ⁊ beneficia sunt excoicati. si habēt sunt
suspensi. nisi requisiti destiterint infra mēsem. de. religioib⁹
de dci. Et est ep̄iscopal' excoicatio ¶ De monachis ⁊ cano
nicis regularibus non hñtib⁹ aliq̄s administratōnem qui se
cōferūt ad curias p̄ncipū sine licētia suorū platorū. vt dā
nū aliqd̄ inferāt suis platis aut monasterijs. ⁊ q̄ sine licen
tia arma tenēt infra septa monasterij. est ep̄alis excoicatio
per de. ne. in agro. de sta. mo. ¶ De religioib⁹ vel monialib⁹
p̄fessis ⁊ de. in sacr. ordinibus p̄stitatis. q̄ p̄trahūt m̄fimo
nium de facto est excoicatio ep̄alis. de. eos de cōfan. ⁊ affi
¶ De inquisitoribus hereticorū q̄ p̄textu officij inq̄sitōis

quibusuis modis illicite pecuniam extorquent. vel sciēter
bona ecclesiarū ob delicta clericorū fisco ecclie applicant
nec pnt absolui nisi qbus extorserint plene satisfecerint
pecunia est excōicatio epāl. de. nolētās de here. ¶ De
religio q non fuant interdictū qd fuaat sancta mī ecclia
romana. vt de. ex. frēntib. de sen. excō. ¶ De religio.
q pfitentibus sibi non faciunt psciām sciēter de decimis
soluēdis. tales ab offitio p̄dicatōis sunt suspēsi. donec cō
mode possint faciāt eis psciām. 7 si interim p̄dicāt. sunt ex
cōicati epāl excōicatōe. 7 silt de religiosis q dicūt aliqua
vba. vt retrahant audientes a solutōe decimarū est epāl
excōicatio. p. de. cupiētes de penis. ¶ De religiosis mē
dicantibus q douos ad habitādū l' loca de nouo recipient
aut de nouo recepta mutarēt. vel alienarēt. c. i. de exce. p.
la. in de. ¶ De fratribus minorib' q tpe interdicti recī
piūt ad diuina frēs l' sorores de tercio ordine s. Francisca
est epāl excōicatio. c. cū de eo. de sen. excō. in clemētinis.
¶ Ingridiētes monasteria monialiu ordinis p̄dicatorū ex
calus necarios. q declarant in p̄stitutionibus suis. pnta ad
dādū sacm infirmis. ad medēdum eis. ad repandū edifi
tia. 7 hui'. nō habita licētia a papa vt a mgro ordinis. vel
alio cui fuerit p̄cessa talis absolutio. vt patz in bulla ipsius
ordinis. cuius bulle trāsumptū vidi ego ¶ Ingridiētes
mōasteria monialiu ordinis minorū extra calus necarios
p̄cessos in p̄stitutionibus suis sine licētia pape vel ministri
ordinis excōicatōem diocesanis reſuatā incurrūt. put au
diui a qbusdā fide dignis ¶ Nota q ab excōicatōibus
q fiunt ab hōie sine a iudice regulariter non p̄t q̄s absolui
nisi a suo excōicatore. l' ab hōie plenariā iurisdictōem sup
eū. vel a supiori suo. nisi in articulo mortis ¶ Itē nota q
frēs p̄dicatores 7 volentes ingredi eorum religionem pnt
absolui a p̄latis ipsius ordinis a sententijs excōicatōis su
spensōis 7 interdicti latis ab hōie. vel a iure. saltem ab il
lis quonum absolutio reſuat epō. ¶ De materia omniū
supradictarū excōicatōnū tā pontifici summo qz ep̄is vni
uscuiusqz dioceſ tā a iure qz p̄ eſuagantes 7 p̄cessus curie
vide plenius 7 clarins ac diffusius si vis videre in titulo de
cēsuris ecclesiasticis. in tercia pte summe. siue compilate
p. me frēm Anthoninū archiep̄m Florentinū. f. 1.

Et sic est finis om̄ni casuū tam summo pontifici quam epis
copis reseruatorum

Primo notādū est q̄ sunt due spēs excoīcatōis. s. ma
ioris ⁊ minoris. Excoīcatō maior semp̄ est pct̄m̄ mor
tale. ⁊ talis p̄mo est sepat̄a deo. ⁊ nō p̄t cōicare p̄ aliqua
vtilitate anime sue. Sec̄do est sepat̄a a sc̄tā ecclia. i. a cōione
⁊ participatione fidelium exceptis hīs casibus qui supra
specificati sunt. Et sunt q̄nq̄ in quibus ipe excommunicat̄
non p̄t p̄cipae q̄ cōtinentur in hoc x̄su. Si p̄ delict̄ ana
thema q̄s efficiat. Os orare vale cōio mēsa negat̄ Qui
sic intelligūtur. Os. i. locutio. Orare. i. orō cū alijs in ecclia
Cōio. i. cōicatio sacramentorū. Vale. i. salutatio. Mensa
i. cibis ⁊ pot̄. Excoīcatio x̄o minor aliq̄n̄ est mortale pct̄m̄
aliq̄n̄ veniale. s. anq̄s dicatur q̄n̄ sit mortale l̄ veniale. no
to prius q̄ nouem modis hō p̄t incurere excoīcatōnē mi
norē. Primo q̄n̄ q̄s p̄cipat cū excoīcato excoīcatione
maiori aliquo istorū modorū sup̄ dictorū. Sec̄do q̄n̄ quis
cōmittit sacrilegiū. sicut q̄ furat̄ in ecclia l̄ in ea illicitum
qd̄ facit. Tertio. quādo q̄s est publicus cōcubinari⁹ vel
fornicator. Quarto q̄n̄ quis acceptat aliq̄s eccliam a lay
co ⁊ illam sic tenet. vt xxvi. q. ij. c. si q̄s. Quinto q̄n̄ q̄s est
simoniacus q̄ est ec̄ excoīcat̄ excoīcatione maiori. Sexto
fm̄ quosdā q̄n̄ in bello iniusto xp̄ianos exercet q̄s artem
balistarū aut sagittarū. Septimo oppressores inopum ⁊
pauperū publici p̄dones. publici vsurarij. meretrices qui
oēs largo mō loquēdo p̄nt dici excoīcati p̄ q̄sto taliū obr
lationes nō dūt admitti ad altare sc̄t̄m̄ dñi. Octauo illo
rum quibus denegat̄ ecclesiastica sepultura. sicut sunt illi
q̄ mouē in torneamētis. qui dato q̄ p̄itentes moriātur
non ponūt in cimiterio. s̄l̄r etiā of̄ de illis qui nō cōicant
semel in āno sine necessitate ⁊ cā. vt c. oīs. de pe. ⁊ re. No
no oēs publici pct̄ores. Oēs at̄ casus sup̄dictos pōit Inno.
Ray. ⁊ hosti. ⁊ in quolibet p̄dictorū casuū p̄t absolue sum
plet sac̄dos ēs. p̄ter q̄s forte in simonia ⁊ excoīctōe maio
ri. In p̄mo ergo casu. s. in p̄cipatōe cū excoīcat̄ maiori ex
coīcatione p̄t homo peccae mortaliter ⁊ venialiter. Mor
taliter tripliciter. Primo q̄n̄ p̄cipat in eodē crim̄e pp̄
q̄ est excoīcatus dādo p̄siliū auxiliū ⁊ fauorē. rōne c̄ pct̄m̄
p̄mittitur. Sec̄do q̄n̄ p̄cipat cū excoīcato in aliq̄ alio cri/

mine vt dictū est incurrit excoꝛcacionē maiore. sed in sc̃do
mō cadit tñ in minoꝛi excoꝛcacione eē si m. c. aliter peccat
Tercio q̃ cōdicaret cū excoꝛcacione maiori excoꝛcacione in sa
cramentis puta accipe corp̃ r̃p̃i cū eo. l̃ sacros ordines in
currit excoꝛcacionēz minoꝛē. peccat tñ mortal. ter. In alijs
autē casibus sup̃dictis nō peccat quis p̃cipādo cū excoꝛ
catis. nisi p̃ q̃sto aliquis in cōtēptū p̃cepti z p̃hibitōnis
facte audacter cū excoꝛcacione. z ad libitū p̃uersare. aut in
salutādo. vel in comedendo. aut in loq̃do sine necessitate
aut in orādo l̃ cōdicando. **S**z nota q̃ sacerdos recipiēs ali
quē excoꝛcacionē maiori excoꝛcacione ad effitiū eccle. aut ad sa
cramenta. aut ad ecclesiasticā sepulturā. nō solū mortaliter
peccat. s̃z subito est suspensus ab adm̃stratōe z sibi est in
terdictus introitus eccle. quousq̃ sit absolut⁹. z efficitur
quali irregularis. z si taliter interdictus moriatur non d̃z
poni in cimiterio. nec d̃z p̃pter timorē sacerdos desistere
q̃n talem excoꝛcacionē expellat de ecclesia. q̃ non excusat ra
tione timoris nisi talis esset timor qui posset cadere in cō
stantem virū. tūc enim ṽm quosdā excusatur ab interdicto
Most. autem dicit q̃ beatus erit talis sacerdos si se pre
paret ad martiriū. **N**ota igitur quē habuisti. q̃ in uouem
casibus homo cadit in excommunicationem minoꝛē ratio
ne cuius separatus est ab effectu sacramentoꝝ z quantū
ad deum. **N**am peccatum mortale animā separat a deo
z excoꝛcatus quocunq̃ est in mortali peccato. preterquā
participādo cum excoꝛcacione maiori excommunicatione in lo
quendo. salutādo. z orādo. cōdicando. z comedēdo. in qui
bus casibus ṽm. **T**ho. homo non peccat mortaliter nisi
propter contemptū dato q̃ excoꝛcacionem incurrat. ideo
qui est in peccato mortali quocunq̃ aliter est excoꝛcatus.
etiam quantum ad ecclesiā est separat⁹ ab effectu. i. a gra
tia z sacramentis. quia nullus qui est in peccato mortali
cum sit indispositus p̃t consequi gratiā sp̃s sancti p̃t
tamen intrare in ecclesiā stare in officio diuino. z etia cū
alijs in alijs participare. sed nō potest pacē in ecclesia re
cipe cū pax ip̃a sit loco cōionis. **S**ed hec om̃ia plenius ha
bentur in decretis z decretalibus. z in summis ideo cum
expedit videre. quere diligentius in ip̃is.

Postq̃ ille qui vult confiteri dixit ex se ea que voluit

de peccatis suis. si non dixit sufficienter. qđ qđi semp acci-
dit interrogandus est plene de his qđ nō dixit put videbitur
fore expediēs. **¶** Si nō modicū l' min^o dixit potes inter-
rogare s'm ordinē impositū. viz p^o de decē pcepti. postea
de vitijs capitalib⁹. non at oēs de oib⁹. s; de illis qđ solent
in talib⁹ repiri z nō solū de illis pctis interrogādi sunt. s; de
omnibus circūstātijs pctōrū. put sup satis ostensum est
¶ Nō tñ est necesse de quolibz pctō mortali oēs circūstātijs
pdictas pferri. s; solū illas qđ trahūt pctm in aliā spēs. que
s; h; spetiale deformitatē oppositā alicui pceptorū **¶** Sed z
de nūero pctōrū mortalū s. quotiēs mortale pctm pmissū
est in quibet pctōrū spē diligenter interrogādū est.

¶ Incipit pma ps de mō interrogādi penitentes a cōfesi-
ōne s'm decē pcepta leg⁹ **¶** Primum pceptū p̄tinet tria capi.

Primum.

¶ Unum cole deū Circa hoc pceptū sic potes interro-
gare z primo de votis.

De Votis.

Dota s'm magistrū sctētiarū in iij. di. xviij. q. vo-
tū est testificatio qđdam pmissionis sponta nec qđ
fit deo. de his qđ dei sunt. z fieri debz vel breui⁹.

¶ S'm Tho. Votū est pmissio deo facta de aliqđ qđ sit deo
acceptū. ad qđ reqrūt tria. s. deliberatio volūtatis. ppositi-
tum z pmissio. vltimū oritur ex scđo. ij. ex pmo. **¶** Si trans-
gressus est seu obmisit implere aliqđ votū licitū. z si aduer-
tenter cū possit est semp mortale. z totiēs quotiēs frangit
¶ Secus si ex obliuione l' qz non poterat vt infirm⁹ ieiunare
z hui⁹ **¶** Si vouit se aliquid mali facturum. vt vindictam
vel maioris boni impeditiuū vt non ingredi religionē hoc
est mortale z sine aliqua dispensatōe dz illud infringere

¶ Si nimis tardauit implere ppter i qđ a memoria exci-
dit omnino. l' venit ad statū nō valēdi implē. cū pri⁹ potuiss
set mortale videt **¶** Idē qđ dimisit ppositū implēdi. cum
tñ possz. alias mora implēdi votū qđ sibi nō p̄firit tps nō
videt mortale. nisi mora estz valde nimia. z nisi ex hoc ei im-
mineret piculū nō valēdi implere. vt de voto ingrediendi
religionē cū tñ nō h̄ret causam legitimā cogentem dila-
tionis. tūc eē est mortale **¶** Si fecit votū de re licita. vt de
elemosina. ieiunio z h⁹. s; ob malū finē. puta vt possit facē

vindictam aduulterum ⁊ huiusmodi mortale peccatū est
nec tenetur illud implere. ¶ Si fecit votū abilitētie ⁊ b^o
⁊ dubitat vtrū possit implē l' nō ⁊ sine dispensatōe l' cōmu-
tatione superioris cō possit faciliter recurrere ad eum. v^o ad
cōfessorem suū p' p'ilio frangit mortale videt. Nota tñ q'
viri possunt irritare vota vxorū. s. s' b' stātie pegrinatōis ele-
mosine. ⁊ accessus ad talē locū. ⁊ maxime votū elemosina-
rū si non hñt nisi decē absq; alia superiorū dispensatōe ⁊ si
fiat tal' irritatio ec' sine causa rōnabili a viro amō nō tene-
tur vxor implere talia vota. Dubiū est de voto hyerosolo-
mitano qz hoc in fauorē fidei emittit. De irritatōe voto-
ū impuberū ⁊ filiorū familias ⁊ religiosorū vide in scō a pte
summe ti. vltimo. ¶ Si hñs votū castitat'. l' religionē intrā
di ⁊ m'imoniu' p' traxit mortale est. nō p' t' sumere illō abs-
q; mortali pctō. qz adhuc p' t' illō implere. ⁊ v^o añ p' sumatio-
nem in matrimonij. poss' p' sumationē xō reddē tenet' debitū
etiā interpretatiue petenti. Sed exigendo sp' peccat' morta-
liter. vñ p' sulendū esset ei petere sup' hoc dispensatōes a pa-
pa. s' m' Guil' poss' ec' ep' dispensare nisi talis esset p' tinēs
⁊ obseruās ipm. ¶ Si fecit votū stultū ⁊ irōnabile. vt ieiun-
nare dñica die. vel nō pectinare caput l' lauare in sabbato
⁊ bñoi mortale non est. sed p'hibend' est illud implere.

¶ De voti transgressione.

Et nota q' a transgressiōe voto-ū p' t' de iure cōi ⁊ cō/
suetudine p' fessor' absoluere qz nō est de casib' reserva-
tis. sed de dispensatōe ⁊ cōmutatōe voto-ū nō p' t' se intro-
mittere sine sp'ali p' missione diotefanorū. l' alteri' q' possit il-
lam dare. Ep'i autē in oibus pñt cōmutare l' dispensare. nī
si in voto castitatis l' religionis ⁊ trib' votis pegrinatōis
s. hyerosolomitani. ad sc'm Jacobū. ⁊ ad limina ap'lorū. i.
Romam. in quib' votis papa l' summ' p' s'arius soli dispen-
sant vel cōmutant.

¶ De votis habes in scōa pte summe.

¶ De superstititionibus. c. ij.

Fecit ip'e l' fieri fec' aliq' malefaciū. seu iuxta vulga/
re malias in quib' semp' sūt incātatōes occulte l' ma-
nifeste. demonū inuocacōes. qd' sp' est mortale. ⁊ dignum
morte corporali. ¶ De Incantatiōibus.

Fecit vel fieri fecit vel pcurauit aliq's in/ f ij

cantationem cum sacramentalibus ecclesie vt aqua bapti-
fmali vel oleo sc̄to z hui⁹ ob sanitatem l' aliā cāz est morta-
le z grauissimum.

De Adoratione creaturarum.

Sadorauit aliquā creaturā faciēdo ordē ad eam. vt
ad lunā solē z stellas cū p̄mō apparēt z h⁹ est morta-
le peccatū. De Diuinationibus.

Sfecit vel fieri fecit aliq̄s diuinationē ad inueniēdū
furta l' ad sciendū occulta. vel futurū. quod sibi cōtin-
gere potest est mortale. De Arte notoria.

Sdidicit artē notoriā. vel vsus est ea ad sciendū aliq̄
vel si vsus est arte nigromātica mortale est. z si habz
librum inducend⁹ est vt eū comburat. als nō est absoluen-
dus sicut est liber Almadel Seriforas z aliq̄ libri cōcuburē
di sunt. qz mortale est vti eis.

De constellationibus.

Stercōstellationib⁹ vel planetis sub quib⁹ nat⁹ est ali-
quid iudicauit determinate de p̄uersatōe ei⁹. Idē si ex phi-
sonomia credere. n. hōiez ex facto vel p̄stellatōe l' p̄plexiōe
cogi ad bonū l' ad malū est hereticum.

De Sortibus.

Svsus est sortib⁹ diuinatorijs qd est mortale. ex leui-
tate autē veniale. Si dedit aliqd turpe vxor: viro ad
comedēdū. l' alteri vt amaret eā l' fecit vt dixit aliqd turpe
ad hui⁹ est mortale. interrogādū est quid fuit illud.

De Incantationibus.

Sfecit l' fieri fecit aliq̄s incantationē ob sanitatē cōse-
quendā. z qñ hoc fit sciēdo esse p̄hibitū. est mortale
cōiter. qñ nō ex simplicitate fiet p̄ntādo eē bonas odes
videt veniale. Sz si nollet in futurū abstinē negāda est ei
absolutio. qz ex obstinatōe z malicia videt eē mortale z in-
terrogādū ē de v̄bis quib⁹ vtūē. z de obsuātys q̄s addūt

De Breuib⁹.

Sfecit l' fieri fecit vsus ē breuib⁹. q̄ cōit sūt s̄filitiosa
ex v̄b l' carta in q̄ sūt. l' mō iponēdi l' portādi l' tempe
scribēdi. z inuēta superscriptōe earū iponēdū ē qz p̄burāt. z
si nollet nō sunt absoluedi qz tūc ē mortle. Si nō putabāt
talia eē licita tāq̄s odes veniale videt.

De Obseruationibus temporum.

Obfuauit vnā diē. magis q̄s aliā. in n̄ incipiēdo aliqd̄
tāq̄s malū. vt dies egiptiaticos. l̄ diē in q̄ occurrit de
capitatio scti Jo. bap. l̄ diē ascensōis. in colligēdis herb̄ z
h̄mōi veniale videt̄. q̄n̄ ex simplicitate h̄o fit siue scribēdo
aliq̄. l̄ portādo ad suspēdēdū in aliq̄ loco si simplr̄ credit ve
niale est. Si x̄o h̄o credēt aio abſtato. tūc mortale eēt ta
lia obſernare. **De ſomnijs.**

Obfuauit ſōtia fatiēs aliq̄s orōes z obſuatōes. z
po. itea ex his q̄ ſōniat volēdo de futur̄ z occult̄ iudi
care z pnūciāē mortle ē. als at̄ sine obſuatōe aduicta ad
biberē fidē n̄s ſōnijs pctm̄ ē. z si ex se ū sit mortale. tū p̄
culofū ē q̄ sic diabol̄ mltos decipit. Si ex effuſiōe olei de
lucna l̄ eralitātōe ali q̄rū auū l̄ vlulatu canū l̄ magtūdine z
ptinuitate vētorū z h̄o exiitauit aliqd̄ mali euētūrū qd̄ fa
tū ē. Si exiitauit mltiēs puerti i cattas l̄ alia aīalia z ire
de nocte z fugē ſangnē puerorū z h̄o qd̄ ē ipoffibile niſi dō
ziē fatū ē credē. De hac materia dīnatōnū icātatōnū z
ōiys ſititōnū vide luce clari⁹ in decret̄. xxv. c. p totum.

De blaſphemia multiplici dei z ſanctorū. c. ij.
Si blaſphēauit deū dicēdo eū viſū eē iultū z oīa iuſte
diſponēz eē acceptatorē pſon arū. l̄ nō vidē q̄ ſiūt. vt
nō curare d̄ actib̄ h̄ōim l̄ pditorē. l̄ ſine merito puniēz l̄ fla
gellare eū l̄ nō poſſe iſtud l̄ iud̄ facē z h̄o. qd̄ l̄z horū ē mor
tale. cū aduertit qd̄ dic̄ z itelligit. Si blaſphēauit deū vel
aliq̄s ſctm̄ q̄ p̄pe d̄r̄ maledictō vt maledict⁹ ſit x̄. vt ſit ex
ira ſp̄ ē mortale. ſi aduertit ip̄a ſba.

Scdm̄ p̄ceptū de iuramēt̄ z piurijs. h̄s. c. ij.

Primum.

Nec iures vana p̄ ip̄m. Primo de piurio ſi iurauit in
aliq̄ curia corā iudice mēdatole mortale est q̄tūcūq̄
als h̄iet iultā eās. z q̄ inducit ad hoc aduertent vt iudex
aduocat⁹ pcurator. z h̄mōi mortaliter peccat. Si iurauit
eē ex iuditiū in cōi ſmōe q̄cūq̄ ex cā l̄ leuitate l̄ vtilitate
vel iocoſitate. l̄ q̄liſcūq̄ mō. nō ſolū ad ſancta dei euāgelia
z per corpus x̄pi z ſancco. um. ſed etiā per fidem. per deū.
ſi deus me adiuet per virginem mariam. per crucem per
animā ſuam z huiusmodi. hoc ſemp̄ est mortale q̄n̄ aduer
tit ſe iurāz l̄ ſm̄ dicē z tociēs q̄tiēs ſic iurādo aduertit. Si
aliqd̄ iurauit p̄ certo de q̄ dubitat vtrū ſic ſit mortle eēt

et precipue iurādo in iudicio. ¶ Si iurauit perpetrare aliqd
quod est mortale. vt facē vinctā nō dimittere ꝑcubinā.
seruāē iniusta statuta. tenē secretā iniq̄s piurādoes morta
liter peccauit. nec d̄z illud seruare. ¶ Si iurauit tenere secre
tum aliqd qd̄ est tractatū in ꝑsilio. vel aliud qd̄ nulli est no
ciū. si aduertent māifestat peccat mortaliter ip̄e ⁊ q̄ illi/
mulat eū ad manifestādū sciens illud eē secretū. ¶ Si iura
rauit seruāē statuta alic⁹ ciuitatis l' vniuersitatis aliqd̄ sci
enter ex illis transgrediēdo statutis peccat mortaliter. ¶
Si tñ aliqd̄ statutū est abrogatū ꝑ ꝑtrariā ꝑsuetudinē. qz
quotidie ꝑ oēs sit ꝑtrariū ⁊ diu nō videt ꝑiurus si nō ser
uat illud eo qd̄ nō h̄z vim statuti. di. iij. §. leges. ¶ Si iura
uit ꝑ aliqz modū opprobriū ꝑ dei mēbra l' sctōrū vt faciūt
ribaldi mortaliter peccauit. qz blasphemia reputat. xij. q.
i. c. si q̄s ꝑ capillū. ¶ Si ꝑmisit se aliqd̄ facturū licitū in ho
norē dei l' aliorū sctōrum. si nō intendebat obseruare morta
liter peccauit. ¶ Si at̄ intendebat obseruāē s̄z veniēte ter
mino q̄ d̄z implere nō fuit ꝑmissum. cū tñ posset s̄z cū in
cōmoditate sua peccauit mortaliter. nisi ille cui ꝑmisit aū
terminū relaxet iuramentū. qd̄ facere ꝑt si ꝑmissum in il
lius vtilitatem tñ cedat. nā si in vtilitatē aliorū l' in hono
rem dei ⁊ sctōrū nō ꝑt ille relaxare. s̄z ad eꝑm l' papā ꝑtinz
relaxatio l' ꝑmutatio. si at̄ nō ꝑt implere excusat a ꝑctō. ꝑ
tūc cū non ꝑt. ¶ Si q̄s eē ꝑmittat cū iuramēto se aliquid
facturū qd̄ nō est alic⁹ impositōis boni l' mali. vt m̄r de
verberādo filiū. vt de bibendo l' nō ⁊ h̄ videt veniale iura
tio ⁊ piuratio. Si iurauit sine cā rōnabili ꝑ q̄buscūz mini
mis. dicēdo eē vitatē veniale est. nisi facēt in ꝑtemptū ⁊
inducēdus est. vt abstineat ꝑpter piculū ꝑiurij. Si indux
it aliqū ad iurādū q̄s oīo credebat fl̄ in iuraturū mortale
peccauit. nisi esset iudex hoc faciēs ex officio suo s̄m iuris
ordinem.

¶ De Adiuratione. c. ij.

De adiuratione q̄ est inducere aliquē ad aliqd̄ faciendū
ob invocādoes alic⁹ rei sacre. ⁊ si ē ꝑ modū coactōis in
tēdēs eū obligāē ꝑ modū iuramēti ad aliqd̄ faciendū. vt ad su
ꝑiores ⁊ alios i q̄b⁹ h̄z ꝑtātē mortale. sic adiura cōꝑꝑbe
ꝑ d̄m. ad sibi s̄bditos nō ē licita eo casu q̄ licet eis ꝑcip̄e
aliter nō. ⁊ tūc adiurat⁹ tenet illd̄ facē vel dicere als esset

mortale sicut transgressio precepti. Si adiurauit platos vel
sotios l' inferiores p modū de peccatōis intendēs receduce
ad iuramentū ad aliqd boni faciendū. nō est malū l' ueiale
Si leuiter z sine causa est adiuratus nō faciēs illō non pec
cat **Lbo.** Si adiurauit demōes p modū peccatis l' ad sien/
dum aliqd ab eis. vel aliqd obtinēdū auxiliū est mortale. ni
si quis faceret ex familiari consilio spūs sc̄ti. l' nisi ex qua/
dam simplicitate. querēs ab obsessis a diabolo. s; p modū
coactionis l; eos adiuracē ne nob noceāt Si adiurauit cre
aturas irrōnabiles ne diabol' eis vtatur in nīm nocumen
tū l; Si at vt demon opet in eis mortale est. vt incātato
res spētū Si in cātilenis z turpib' fabul' miscuit deū z
sc̄tōs. z in narratōib' turpib' z amatorijs est mortale als
ueniale nisi facēt in cōtemptū dei **Tertiū** preceptū de ob
seruatione festorum ptinet duo. c.

Primum.

Abbata sanctifices. Quia q̄stū ad determinatō
nem dierū illud preceptū est de iure positio. iō h
ānectere p̄t de ieiunijs eccle z auditōe misse. **¶**
Primo ergo si fecit aliqd māuale op' dieb' diuicis z festi/
uis. v' alias preceptis ab ecclesia ex necessitate. qz mortalitē
peccauit si p notabile spatiū. secus si fueret aliq̄ puncta
Si xō ex necessitate viz qz hostes expectāt l' veniūt in un
dationes aq̄zū z huiusmōi. tūc liceret remouē blada z sup
pellectilia z hīmōi. z debent obfuarī de vespa in vespam
i. de sero ad sero. de conse. di. iij. c. pnūtiandū. z h' requiritur
magna prudentia in p̄sulendo Si vendidit l' emit dieb'
festiuis non cōmestibilia de die in diem vt panē vinū case
nm carnes z huiusmōi mortalitē peccauit. Si p modū ne/
gotiatiōis nō in casu magne necessitatē. In nūdinis tū ex
q' plati eccleāū tolerāt. si ū imittūt audie miss' ā fm pe. de
pal. vident' excusari q' mercātur in dieb' festiuis. s. a pctō
mortali. Si fieri fecit aliqd p̄dictōrū a suis filijs discipu/
lis seruis laborātib' sine necessitate peccat mortalit' man
dans z exequēs. Si tū mādās seu mgr l' patron' nō hz ne/
cessitatē. sed discipul' ei' l' vnu' ruitic' hz necessitatē ita
q' aliter nō possz viuē. vel qz discipul' nō obedit aliq̄m ma
gistro in his dieb' vendendo l' faciēdo aliqd exercitiū ei'
artis p aliquo tpe. Et nec iste nec ali' de illa arte vult cō/

ducere eū secum ⁊ aliud exercitium nescit facere videt ipse
excusari. Nā si in obsequiū ecclesiarū paupcularū alī qñ licet
aliquid laborare dieb' festiuis s'm doctores q̄stomag' licet
p' sustentatione vite ei' in necessitate. tuti' tñ esset eligere
aliqz artē si posset. Similiter de scriptor. b' p' p̄tio ⁊ p'fici
entibus instrumēta ⁊ indicatib' ⁊ faciētib' longas dietas
non causa cupiditatis s'z necessitatis. q' non hñ aliter pōt
fieri. De barbitoniorib' ⁊ hñoi Medicinalia at' splēz fa
cere ⁊ medicari ⁊ talia vendē. Si p' totū diē festū vacauit
ludis venationib' aucupijs choreis ⁊ alijs vanitatib' mun
di. Frēqzter. n. in his occurrit mortalia pctā ⁊ si de ista nō
sint mortalia. Q' etiā mortale pctm' dieb' festiuis pmissū
sit grauius p'tz. ⁊ iō de hñi' confitendū est.

¶ De auditione missę dieb' dñicis ⁊ festiuis.

S non audit totā missam dieb' illis. sed obmisit. vel
ex p̄tēptu. l' ex cupiditate lucrādi l' cā eūdi ad solatiū
vel ad cōiunia. seu ex negligētia l' ignorātia crassa mortali
ter peccauit. ⁊ totiens quoties dimisit. Idem si audiuit.
sed non totā dimittēdo notabilē ptem de conse. di. i. c. mis
sas Secus nō est si modicā ptem missę dimisit. Q' autē
quis audiat in prochia sua l' alibi missam ppriā de die vel
aliā audiendo. l' non intelligēdo vba. vel non audiēdo. qz
submisit d'r v'l audiat alibi seu a concubinario. l' simonia
co ⁊ huiusmodi. v'l non simoniaco ⁊ cōcubinario. ex q' pre
lati nō puidēt sup' hui'. non vidētur simplices sollicitandi
sed dimittendū p̄scientijs eo. ū. v'l talia abūdāt s'm pe. de
pal. ⁊ Guil. durā. Dimittētes nō auditōez missę ex infir
mitate l' ex tali occupatione q̄ non p̄t dimittē vel seruire
infirmo. l' alia iusta causa. puta q' manet in castris excusaē

¶ Excusantur ec' puelle q' dimittūt a parentib' domi. nō
tñ euntes ad choreas. vidue etiā q' manēt in domo clausę
pmentes non excusatur. secus si per dies xv. v'l p' n. esem

¶ De obseruatione ieiuniorum c. ij.

S quis dimittit ieiunia ecclesie vel quadragesimę. q' /
tuor temporū. ⁊ vigilas festorū xp̄i ac ap̄lorū ⁊ sc̄torū
post. xxi. añū peccat mortaliter. nisi h'eat caus. m leg. ttime
eum excusantē. l' salt em exilimet se h're. puta cū est satis
debilis vel videtur sibi esse ppter qd' credit nō posse ieiun
nare sine notabili corpis detrimēto. licz s'm veritatem po

fit. talis non videtur de facili condemnandus de mortali
ex quo paratus erat obedire p̄cepto si credidisset se posse.
aliter est mortale. ⁊ sociens quotiens dimisit aliquē diem
ieiunij. quilibet eīm dies sub p̄cepto. sed añ. xxi. annū indu/
cēdi sunt iuvenes ad ieiunādū. s; eē interrogādū ē de nūe
ro dierū quos dimisit ⁊ q̄ de cā. **Si** nō notabiliter anticipa
uit horā comedendi. puta circa horā terciā sine cā legitti/
ma nō est ieiunū. xñ ⁊ mortale. hora at̄ p̄grua est circa no
nam. tardare at̄ p̄ nonā nō est vitij. nisi fiat ex supstitōne
¶ Si cū ieiunauit ex statuto eccleie vel ex voto. vl̄ ex iurij
one cōfessoris comedit de sero frustū panis. l̄ de pluribus
fructib⁹ aut cōfectōibus. l̄ de vno genē tñ. s; in maḡ quā
titate ieiunū fregit. **¶ Si** nō aliqd̄ p̄fectōnū sumit in pua
quāritate nō soluit ieiunū. nisi fieret in fraudē ad nutrien
dum. sed sumēdo aliqd̄ fructū p̄ modū medicine ne. s. vi/
num lauet stomachū nō videt̄ esse malū. **¶ Potest** autē
quis in die pluries bibere sumpto prandio. ⁊ nō frangit
ieiunium nisi fiat in fraudem vt. dictum est. **¶ Debiles**
⁊ multū laborantes itinerātes pegrinātes ac nutrientes
pauperes ⁊ huiusmōdi quō ⁊ qñ a ieiunio excuset̄ vide ple
nius in summa. **¶ Quartū p̄ceptū de honore parentū ⁊**
bz duo. c. Primum.

Habeas in honore parentes quere p̄mo. **¶ Si** dixit ver
ba cōtumeliosa. vel op̄probriosa parētib⁹ mortaliē pec
cauit. ⁊ multo maḡ si verberauit etiā leuiter. **¶ Idē** si pa
rentes irrisit. **¶ Si** blasphemauit l̄ maledixit ip̄is defun
ctis ⁊ viujs. **¶ Si** nō obediuit eis in licit⁹ ex p̄cepto mor/
taliter peccauit. etiā in p̄uis reb⁹. sec⁹ si ex negligētia in re
bus non multū ponderis. **¶ Si** nō p̄uidit necessitatib⁹ eo
rum. cū posset mortale est. **¶ Si** non impleuit legata factā
ab eis ad pias causas. sed multū distulit. p̄pter incōmodi
tatem. cū tamē posset peccauit mortaliē. **¶ Si** non reue
renter se habuit sed cōtempfit vel dure locut⁹ est. l̄ puoca
uit ad iram vel non supportauit eos. vl̄ diligenter nō pui
dit. veniale est.

¶ De gubernatione familie. c. ij.

¶ Si nō p̄uidit magnis necētatib⁹ victus ⁊ vestit⁹ filiorū

uoris seruorum cum possit ex auaritia vel crudelitate mor-
tale est. ¶ Item si ppter hoc illegittimos filios misit ad
hospitale vel suos q̄ sibi bñ uideat. ¶ Si nō adhibuit di-
ligētīā ad hoc ut boni essent. et mādata dei et ecclesie obse-
uarēt. ut de p̄fessōe. cōmuniōe. auditōne misse de honesta-
te. et h̄. et si notabile in hoc cōmisit negligētiam. nō curan-
do l̄ nō corrigēdo mortale est vel ueniale graue. ¶ Si dixit ux-
ori uerba ptumeliosa uocando scortum et h̄. l̄. uerberauit as-
pere sine causa rōnabili. s̄ ex iniuria mortale est. sec̄ si al-
ias ei dura et aspa uerba loquit. ¶ Si uxor ptendit cum ui-
ro in licit[is] rebus nolens obedire ex hoc puocans eum ad
blasphemādū deū l̄ sc̄tos l̄ ad aliō grāde incōueniēs mor-
tale. si est occasio data ad hoc. ¶ Si uir pmittit uxorem face-
re uanitates aut ornat[ur] l̄ tripudiat[ur] et h̄. et alia multū pro-
uocantia ad lasciuīā mortale uidet[ur]. si uero nō uidet[ur] mult[us]
excessus ueniale. ¶ Mater q̄ mittit filias ad choreas et ali-
as mūdi uanitates. et nō ducit ad missam p̄fessionē cōmu-
nionē peccat mortaliter et nō uidet[ur] posse excusari a morta-
li. ¶ Si dñs vel dña nō puidit necitatibus corp[or]alib[us] suo-
rū et ancillarū et infirmos mittit ad hospitale et nō curat de
necessitate eorū l̄ nō dat eis abilitatē ad p̄tendum cōmu-
nicādum audiendum missam cū possit. vel faciat in festis
laborare. mortale est in quolibz horū. ¶ Si nimis dure vel
nimis remisse alias se habuit in gubernatione familie in
quo oēs delinquūt eē p̄fecti cōiter ueniale est. di. xxy. c. q̄l.

¶ Quintū p̄ceptū de Homicidio. c. vnum

Don occisor eris. et primo quere. Si occidit extra or-
dinem iuris aliquē uolūtariē. l̄ p̄ter intentōem a casu
dando opam rei illicite. ut in ludo norio. ut ad sara vel eē
rei licite. s̄ nō adhibendo debitā diligētīā ut p̄tendo re-
gulas de tecto mortale est. et casus ep̄is rehnatus. ¶ Item
si ex necessitate euitabili et etiā inenitabili. ad quā p̄uenit
ex culpa. puta q̄ adulter est inuentus a uiro mulier[em] adul-
tere q̄ ut mortem euaderet eum occidit. interrogandum
est de causa homicidij. ¶ Si iudex occidit aliquē innocen-
tē s̄m iura. l̄ aliquē nocētē s̄ p̄ter ordinē iuris. l̄ s̄m p̄ce-
sum ordinariū s̄ non h̄ns legitimū dñm. vel h̄ns p̄tatem
s̄ non ex iustitia. s̄ ex uindicta. l̄ auaritia l̄ crudelitate. et
est casus ep̄iscopalis. nisi in ultimo puncto. ¶ Si mulier

grauida quæsiuit abortum per medicinas vel labores v^l p
aliū modū. etiā si nō sequatur effectus est mortale in ea. z
in quocūq; cōsulente z opante ad hoc. nō tñ est casus epi
scopalis. ¶ Si xō sequitur effect⁹ z puerperū erat for/
matū in vtero. homicidiū est in ea z coopante z p̄sulente
vñ casus ep̄alis est. ¶ In aliquib⁹ ec̄ locis si nō seq̄tur effe/
ctus p̄ synodales p̄stitutōes est ep̄alis z alicubi est excōica
tio. ¶ Si occidit mater filiū l' filiā sponte ad occultādū cri
men suū grauissimū est. z multo plus si non baptizatū. ¶
Si pater filia vel frater sororem fornicatē. si vir vxorē. si
vxor virū. ppter odiū l' amorem ad aliq̄s aliū. si filius patrē
vel matrē ex ira l' auaricia. vel fratrē frater quissima sunt z
digna maḡ p̄nā z ep̄o reseruatā. Et nota q; ep̄i solēt cōic̄
eos mittere q̄ ire p̄nt p̄ casu homicidiū ad p̄narios curie
ad terrore incutiēdū. Si tñ nolunt p̄nt absolue tales p̄ se l'
per alios iō pa pe nō reseruat⁹. ¶ Si mater vel nutrix hūc
ei mortale est. ppter negligentā z eti ep̄alis. ¶ Si mlr gra
uida p̄ter intētiōem abortit. si p̄misit̄ ibi notabile negli
gētā. p̄nta q; nis saltauit l' q; nis inordinate laborauit. l'
p̄pter inordinatas lasciuias nō eēt absq; pctō mortali. Idē in
viro l' alio pcutiēte eā vñ hoc sequit̄. sec⁹ xō si nō est in cā
¶ Si quis ec̄ nō occidit tñ inutilat aliq̄d mēbrū l' reddit
inutile. aliter extra ordinē iuris vel vulnerat l' alias pcutit
aliq̄s ex iniuria peccat mortaliter. Itē si iniuste incarcerat
vel tenet p̄ violentiā ne liber possit abire nisi faceret p̄ pū
ctum temporis ad impediēdū malū ei⁹. ¶ Si clericū hntē
tantū primā tonsurā est excōicatus. ¶ Si quis xō l' man
dato. s. mandādo p̄suadendo p̄sulendo ratificando v^l inci
tando. coopatur aliq̄d p̄dictōrū vel mortem l' corpalem le
sionem peccat mortaliter etiā si non sequat̄ effect⁹. ¶ Sed
si sequitur effectus graui⁹ est z si pcutit. v^l h̄mōi incarcera
tus esset cleric⁹ vel religiosus in quolibz p̄dictōrū casuū p/
cutiens vel includēs est excōicatus. nisi esset platus ei⁹ qui
hec faceret causa correctōnis. ¶ Et vbi in p̄dictis. s. mādā
to consilio cooperatōe l' facto si eēt enormis iniuria facta
clerico vel religioso non p̄t absolui. citra sedē aplicam vel
gatum vel summū p̄nariū. ¶ Secus xō si non esset enor
mis iniuria. ¶ De huiusmodi materia babes 5 1

diffuse in tercia pte summe. **E**normis iniuria dicitur quā
do ad mutilationē membri seu effusione sanguinis magis
s. per vulu⁹ illatū, pcessum fuerit. **A**ut si in eōm. v⁹ in abba
tem ppiū manus violētia infecta sit. vt. c. cū illoū. de sen
ercō. **A**ut em̄ dicitur enormis arbitrio boni viri ex circum
stātis locorū tpm p̄dārū. vt iulli. de iure naturali. **S** atroc
Vel si est facta religioso. q: nō absoluitur talis citra sedē
apostolicā l' legatū ei⁹. vel ei⁹ summū p̄iariū. secus nō est
si nō estz enormis. **S**i q̄s interfecerit. l' mādauerit. l' fecerit
interfici aliqz xpianū p assassinos. ec̄ si non sequat̄ effect⁹
est excōicatus z depositus omni gradu ordine z dignitate
seculari. v⁹ ecclesiastica. s̄lister receptor z defensor hui⁹ assa
sinorū. c. p humani. de homi. li. vi. **D**icunt̄ assassini quidā
heretici. vide de hoc in. iij. pte sum. ti. xxv. ¶ **S**i q̄s deside
rat mortem alterius deliberata rōne. in malū alteri⁹. siue
ex odio siue inuidia siue ex auaricia vt habeat eius bona.
vel ex luxuria vt aliā accipiat. vel ex supbia vt in p̄latione
succedat. vel ex accidia. ne habeat causam gubernādī eum
vel vt sit magis liber. z nō hēat corripientē in quolibz ho
rum est mortale. secus aut̄ si hoc desiderat ne ipemet vel
ille deū ampli⁹ offendēt. l' ne peior efficcetur. aut ne bonis
personis vel ecclesie dei noceat sicut tyrāni. ¶ **S**i nō q̄s
ex impatiētia z ira peccat sei p̄m iniuriose peccat mortalis
ter. z si clericus sit excommunicat⁹. secus si ex zelo deuoti
onis ad rep̄mendā carnē vel tēptationes. non tñ licet ab
scindere aliq̄d membrū alias peccaret mortaliter z effice
retur irregularis. z si esset clericus ec̄t excōicatus. ¶ **S**i oc
cidisset l' vulnerasset aliquē in loco sacro esset sacrilegiū z
ecclesia violata. ¶ **S**i p violentiā etiā si sit officialis edur
erit malefactorē l' debitorē de loco sacro v⁹ fecerit capi eū
peccauit mortaliter. ¶ **S**i fecit vel fieri fec̄ torniamētū
vel aliud spectaculū vbi sit piculū vite mortale pctm̄ est.
¶ **S**extū p̄ceptū de luxuria actuali z sp̄ibus eius. c. vñ.
Non mechaberis. **L**uxuria actual que p̄mittit̄ extra
matrimoniu. sp̄ est mortale pctm̄ in omnib⁹ sp̄ib⁹ su
is. que oēs h̄ ponūt. qz̄ distincte oportet eas cōfiteri. vel
interrogare p̄sentes si a sei p̄s non dicūt nullo mō. tamē
necesse est interrogare de his oibus nisi necessitas cogat
ne quis adiscat qd̄ nescit. h̄ pat̄ puenit p̄sonis q̄ p̄fiterur

z cum habetur vltima spēs non est vltra descendendum
ad alias p̄ticularēs circūlātias nō necessarias. z cauto z
honesto mō interrogādū est. ¶ Si cognouit solut⁹ solutā
que d̄r fornicatio. z si est meretricē l̄ serua sua vel alterius l̄
vidua. z eē si tales induxit ad pctm̄. ¶ Si tenuit p̄cubinā
z quāto tpe q; vltra fornicatōez est ibi scādālū primoriū
q; publicū. liz sit fornicatō. ¶ Si x̄ginē deflorauit ex ma/
trimoniū qd̄ d̄r iluprū. z si seduxit eā pmittēdo ducere in
vxoem cogēd⁹ est ni foro cōscie. vel ducē eā in vxoē sibi.
vel eam dotare si p̄t. z iniuriat⁹ est p̄ntibus eiusdē. si hoc
nesciret. ¶ Si ip̄e solut⁹ p̄gnouit vxoē alteri⁹. l̄ ip̄e vxoza
tus cognouit solutā qd̄ d̄r adulteriū. z est duplex qm̄ vterz
est iugatus. ¶ Si intulit violentiā alicui qd̄ d̄r raptus. z
si cōtra volūtātē p̄ntū. graui⁹ est. ¶ Si nupte vel x̄gini vel
moniali grauiissimū est. ¶ Si p̄gnouit p̄sanguineā suā. vel
cōsanguineā vxois sue vsq; ad q̄rtum gēdū p̄sanguinitatis
vel affinitatē. z d̄r incestus. ¶ Idē de muliere q̄ pmittit se
p̄gnosci a p̄sanguineo viri sui. ¶ Si cū moniali scelus est
opatus. l̄ cū h̄ntē p̄fessionē calūtatē z d̄r sacrilegiū. ¶ Idē
si m̄lier cū religioso clerico p̄lato ordinario. z huiusmodi.
¶ Si cognouit cōmatrem vel quā tenuit ad baptisimū fi/
liam spiritnalē vel chrisma. vel quā audiuit in cōfessione. z
dicitur incestus vel sacrilegium. Idē de muliere que cum
compatre se miscuit volūtarie. ¶ Si per semetiḡm̄ vigi/
lans z voluntarius se polluit. z dicit mollicies sue mani/
bus p̄p̄rijs l̄ alijs modis. de modo non est interrogādum.
¶ Si cum masculis opatus est turditudinē. v̄l femina cū
femina. l̄ vir cū muliere ex vas debitū. z d̄r vitū sodom/
ticū. ¶ Si cū brut⁹ opatus est nephas. z cū quibus. z dicit
tur vitū bestialitatis. ¶ Si diebus festiuis aliquod horū
operatus est. quia grauius est secundum aliquos vero ne
cesse est confiteri huius circūlātiam. quia mutat sp̄tiē
peccati. ¶ Si in ecclesia vel in loco sacro aliquod predi/
ctorum cōmisit. quia dicitur sacrilegium z per hoc violat
ecclesia. z si istud esset manifestum esset recōsiliāda ecclia.
¶ De peccatis vero qui cōmittuntur in coniugio scilicet
tactib⁹ z actib⁹ inhonestis z oscul ac verb⁹ z hui⁹. dicit in
c. de luxuria. ¶ Nota tñ q; de iure cōi pctā luxurie nō sunt
reſuata ep̄is. n̄ p̄ aliq̄ illorū ē lata s̄m̄a ex cōcatōis a iure

sed cōiter per synodales constitutiones episcopozum ali/
quos ex dictis casib⁹ sibi magis reseruāt. vt incestū sacrile/
gium. s. cū monialib⁹ aliqui xō epī vitū bestialitatis aliq̄
eē vitū sodomiticū ⁊ quedā alia in q̄bus lata est sentētia
excoicationis p̄ synodales p̄tutōdes. Et id̄ quare in diote
sibus in quib⁹ audis confessiones.

¶ Donū p̄ceptū de luxuria mētali ⁊ eius sp̄bus. c. i.

E nota q̄ cogitatōes p̄mittēdi aliq̄d pctm̄ luxurie.
que sunt cū cōsensu rōis semp sunt pctā mortalia ⁊ p̄
hoc p̄ceptū. **¶** Nō desiderabis vxorem primi tui. ⁊ sunt
diuersarū sp̄rū. sicut sunt opa carnalia. liz nō ita graua
mortalia sicut op⁹ exterius p̄missum. ⁊ cū dicit penitēs se
habuisse cogitatōes quib⁹ ex rōne cōsensit. interroget con/
fessor erga q̄s p̄sonas ⁊ cū quib⁹ habuerit. q̄ si erga piuga
tam est adulteriū. **¶** Si ad soluta ⁊ ip̄e sit solut⁹ est fornicatō
¶ Si cū consanguinea est incestus. **¶** Si cū masculino est
sodomiticū. **¶** Si cū vxgine extra infimoniū est stuprū. **¶**
Si cū religiosa est sacrilegiū. **¶** Si p̄ violentiā est raptus.
interrogādū eē est quotiēs habuit hui⁹ cogitatōes ad ali/
quā q̄ totiēs peccauit mortalit̄. **¶** Si p̄ interualla tpm̄ h⁹
fecit. vix rōne desiderat fornicari cū aliq̄. postea xō se occu/
pat in aliquo negotio l' cogitat de gubernatōe dom⁹ ⁊ hu/
ius. ⁊ exinde iterū deliberat fornicari peccat denuo morta/
liter et⁹ deinceps. **¶** Sed si cōtinue versat̄ in tali cogitati/
one p̄ horas. vnū tm̄ pctm̄ est. sed tāto graui⁹ quāto diuti⁹
p̄seuerat cogitādo. **¶** Itē si mutat cogitatōnes de vna p̄so/
na ad aliā. l' ad diuersam sp̄m̄ cū eadē persona deliberās
per se de q̄libet semp de nouo peccat mortalit̄. **¶** Un̄ si cē/
tum mulieres videret vnā post aliā. ⁊ ad q̄libet sp̄alit̄ ani/
mū determinat. cētū mortalia p̄mittit. sec⁹ si vna cogitati/
one hoc appetit. q̄ vnū est hñs deformitatē tot pctōū.
Interrogādū est si diebus festiuis discurret p̄ ecclias. p̄cā/
do muliēs. ⁊ si philocaptus ex aliq̄ secat⁹ est eā ⁊ q̄sto tpe
q̄d d̄ de viro idē dicēdū est de muliere erga virū. Delec/
tatione morosa in cogitatōe sup̄dictū est infra in. c. de lux/
uria. **¶** Si mulier cōtēptat̄ hñe amatores ⁊ cū p̄pendit ali/
quem l' aliquos. p̄cari vlt̄ eā amare carnalit̄. ponit se ad se/
netrā l' vadit p̄ aliq̄s locū vt videatur ab eo. l' p̄it se in ec/
clesia. vel alio loco publico. vbi discurret iuuenes ad pro/

randum mortale est. etiam si non appetat peccare cum talibus. qz occasiōem ruine pstat. ex de in iurijs z dā. da. c. fi.

¶ Septimum pceptum de Furto non faciendo. z de vsura que diuersis modis fit. Et hz octo ca.

Hurtum nō facies **De Usurpatione rei aliene** que in hoc pcepto phibet. nota qz in omib⁹ infrascriptis spetiebus est mortale pctm. z tenet ad restitutiōē ei a quo res capta est. **¶** Nō si ille ignorat vel nō inuenit paupibus erogāda est. z nō solū q̄ accipit s̄ etiā heres ei⁹ si tñ de bonis ei⁹ ad eū puenit. c. michael extra de vsu

¶ Circa Usuram quere primo. **Cris**

¶ Si mutuauit pecuniā nūeratā l' aliqd̄ eorū que vsu psu munf. vt frumtū vinū z oleū z hmōi intentōne aliqd̄ recipiēdi vltra suū capitale. z illud pl⁹ qd̄ accepit tenetur restituere. **¶** Si mutuauit sup pign⁹ rei mobil' puta vestis equi z hmōi. vel immobil'. vt dom⁹ agri z hmōi. z interim accipit vsufructū pignoris. dum alius tenuit pecuniā suaz vsura est. **¶** Ex cipitur tñ casus qñ gener accipit possessiōnē in pignus a socero suo. quousqz dat sibi dotē. z sustinet onera mrimonij nutriēdo vxorē suā. ex. de vsur. c. salubris ter. **¶** Si posuit pecuniā penes mercatorē vel artificē cū intētiōe aliqd̄ recipiēdi vtilitat' hz nō fiat pactū de hoc. sed ponit in discretōe ei⁹ volēs in omi casu capitale suū saluū vsura est. s̄ si vult ita picipare de anno. sicut de lucro. tūc hz eē cū pacto. z si hoc solēt eē offendere mliēs de dotibus suis. z vnr vulgariter deposita s̄ est vsura. c. pleriqz. xiiij. q. iij. in ter. z glo.

¶ De Soccedis animalū

¶ Si in soccedis animalū pecorū boū z h⁹. ita pacti scit vt capitale sit saluū est vsura. s̄ si nō est saluū s̄ nimis grauaf vna ps nō est vsura s̄ iniuritia. **¶** Si in emptōe fructū terre vel aliarū rerū ex eo qz añ p aliquos menses qz recipet fruct⁹. vel alias res soluit pctū. z ppter h⁹ emit nimis iusto pctio. vt si valebat decē emit p nou⁹. vsura est. Secus si faceret hoc. qz verisiml' p̄t etiā min⁹ valere qz illud qd̄ soluit vs octo.

¶ De Venditōe ad terminū.

¶ Si vendidit ad credentiā seu terminū pannos laneos lineos de serico. vel alia q̄cūqz maiori pctio qz ad contatos. qz si vendidit sic plus iusto pctio rōe dilatōis vsura ē. **¶** Si nō vendidit plus iusto pctio s̄ nō vult face s̄ iij

ita bonum forum ei sicut illi qui dat pecuniam numeram
tam sibi non est usura **¶** ho. 2 extra de usuris. c. naviganti.
2. c. in ciuitate tua **De Cambijs**

¶ Si fecit cambia minuta. puta de vno florēo aureo ad
monetā. vel ecōuerso accipiēdo aliqd̄ s̄m p̄mūem cur
sum nō est illicitū **¶** Si fecit cābia realia p̄ lras de loco ad
locū 2 nō ficta. est licitū moderatū lucrū **¶** Si fecit cābia
q̄ vulgariter dñr sicca. vt p̄ venetos a libre de grossi usura
est. q̄ realiter sibi est mutū s̄ sub spe lucri hec frequētan
tur florentie **¶** Si tutor l'curator pupillorū. l' pcurator 2
factor cuiuscūq; pecuniā pupillorū l' p̄onorū dedit ad usu
rā inutilitatē illorū vltra p̄tū mortale commissum in casu
quo illi nolint l' nequeāt restituē. q̄ illi q̄ habuerūt vtilitatē
principaliter tenent. s̄ nō restituētib' ill' tenet pcurator
tutor 2 curator 2 hui' **¶** Si q̄s emit agrū l' domū multo ma
iori p̄cio q̄s valeat intēdēs q̄ vedito: reemat ab eo dedu
cēs hoc. in pactū 2 ip̄e interim fruct' recipiat usura palia
ta est **¶** **De mutantibus sub spe**

¶ Si q̄s p̄pter pecuniā mutuatam aliqñ petit. vel sperat
principaliter h̄re ab eo aliqd̄ obsequium v' vtilitatē q̄
p̄cio possit estimari. vt opa laboratorū l' bouū ad colendū
terras. vel mutuatōem iuniorū. l' aliqd̄ donū. l' vt p̄curet
ei officiu l' bñficiū ecclesiasticū l' selare. l' q̄ det sibi. p̄pter
hoc plus de fructibus terre ei' q̄s colit usura est **¶** Et qñ p̄p
ter hoc nō ab eo cui mutauit. s̄ ab alio vt a dño l' a cōis
tate recipit vtilitatē. exinde d̄z illud paupib' erogare

¶ De Accipientibus ad vsuram.

¶ Si q̄s accipit mutuo ad vsurā nō ad p̄uidēdū sue nece
ssitati s̄ vt det ipse ad vsurā. vel ludat. vel alias male
vtat' peccat mortaliter Idē si eū inducit q̄ alias nō erat se
neratu' **¶** De. de pal. in pa. iij.

¶ De Facientibus statuta in fauorē vsurariozum

¶ Si fieret statutū in aliq̄ ciuitate l' castro v' loco q̄ usu
re soluant. vel q̄ solute nō possint repeti. aut repete
nō debeāt restitui. excoicati sunt q̄ faciūt b' statuta. 2 q̄ iu
dicāt s̄m ip̄a **¶** Uñ illi q̄ faciunt capitula cū iudeis. vt dñi 2
p̄mūtates p̄tinētia q̄ possint feuerari. vel q̄ nō possint re
peti in iudicio vsure exto:te ab eis 2 hui' vident' incidē in
hāc excoicatōem. dñi No q̄ hoc faciunt 2 ciues q̄ hoc p̄u.

De emptōe vero denariorū mōtis vt florentie. vel in
p̄sitorū vt venetijs l' locoū vt ianue. q; aliq̄ ponunt
p̄tractū esse vsurariū. alij x̄o nō. s. p̄riū tenentes. iō nemini
p̄sulas vt faciat p̄tractū. factū x̄o si potes inducē vt poss
mortē ipsius l' vni^o alteri^o fūiat vel satisfaciāt cōitati. vel
det paupibus bonū erit **S**i x̄o nō vult adherēs opiniōē
p̄trarie nō facile p̄dēnes. q; in h^o fm doctores nō est p̄cipi
tāda sentētia. de his z alijs supradicti bēs in. ij. pte sum
me ti. ij. de vsuris

De Fraudulētia q̄ multz modis p̄mittit c. iij.

De fraudulētia q̄ fit. vel in rei suba. vendēdo vnā rē
p̄ alia. vt vinū limphatū p̄ puro carnes pecudinas. p
castrat. cera z aromata cū alijs mixturis vel in q̄ntitate
dādo mēsuras z p̄dēra diminuta. puta vncias nouē p̄ li/
bra. vel in q̄litate vt rē prauā p̄ bona. vt p̄nū ferū coriū
aromata aiālia defectuosa fructus z hui^o. z in his si nota
biliter dānificauit primū. peccauit mortaliter. z tenet ad
restitutōem **S**i parū l' p^o intēdēs venial. z paupib^o ero
get **S**i vendidit rē aliq; multo maiori p̄cio q̄s valebat
fm p̄m estimatōem illi^o t̄pis aduertenter peccauit mor
taliter. z tenet ad restitutōem si prim^o notabiliter ledit^o sec^o
si parū **I**dē si emit minori p̄cio q̄s valeat ex ignorantia v̄s
ditoris. **S**i fraudauit iustas gabellas z pedagia tenet
cōitati restituē. si multū l' ec̄ parū s; tñ intēdēs multū mor
tale est **D**ñi q̄ grauāt subditos in collectis iniustz tenē
tur ad restitutōem z q̄ distribuūt p̄sctas sciētes quātes
aliquē vltra debitū tenent p̄ dānis. z de hoc bēs in. iij. pte
c. ij.

De Falsificatōe c. iij.

Si q̄s falsificauit aliqd̄ instrumētū vel falso scienter vt
tur vltra mortale tenet ad oē dānū qd̄ in sequit^o **S**i
q̄s falsificauit l'ras papales l' falsificat^o scient^o vti^o est excōi
cat^o. cui^o absolutio pape reſuaē **S**i q̄s ex falsa causa sug
gesta q̄ exp̄ssa nō obtinuit^o bñficiū qd̄ recepit. lz nō sit ex
cōicatus. tñ tenet ad restitutōem ei^o q; sic recepit seu ad
renūciatōem bñficiū l' reassiḡtōem z hui^o **S**i q̄s falsificauit
mōetas vltra pctn̄ tenet ad restitutōes **I**ō si falsis scient^o
vti^o z ec̄ ip̄e q̄ in h^o fuit decept^o **S**i q̄s falsat mēsuras l' p̄dē
ra ciuitat^o l' cōitat^o. l' falsis scient^o vti^o vltra mortale tenet

ad restitutionem ⁊ omniū damnorū inde sequentium ¶ Si quis falsat lras platorum. vñ sigilla l aliorum. vltra mortale tenetur ad satisfactionem omnium damnorum inde sequentium Idem de falsificāte libros vel alias scripturas in dānū aliorū. Et nota q̄ p̄tra falsificātes instrumenta vel p̄tutiones p̄ sinodales lras l alia in aliqb̄ loc̄ lata est snia ex-

Excōicatio papalis

Excōicatio

Etsi in bullis papalib' apponit. vñ remouet vnā lrām vel p̄ctū. s̄m. **H**oc est excōicatio excōicatioe papali q̄ fit in curia nā in iure cōi nō hētur. ⁊ hoc si bulle hñt vigo- rē. nā si expirass' earū valor. puta q̄ erat grā ad tps' ⁊ expirass' si totū radere nō incureret q̄s excōicatioem nec in as- liquā penā. **Ricar.** ¶ **Ca. v. de iniustitia q̄ fit in iudicio**

Iniustitia h̄s q̄ fit in iudicib' assessoris aduocat' p̄- curatorib' ⁊ notarijs. ⁊ de qb' dñt interrogari dicef' infra ¶ Si official' q̄cūq̄ dat iniustā sniām scient' ex igno- rātia crassa ⁊ supina tenet' p̄ti lese ad satisfactōem ois dā- ni. nisi satisfaciāt ille. p̄ quo est lata snia. ⁊ s̄lr assessor' l' ali' q̄ ad h' coopaf. ⁊ peccāt oēs mortāl' aduocatus ⁊ p̄cura- tor' q̄ scient' defendit iniustā cām ¶ Si obtineāt s̄lr tenent' p̄ti lese ad satisfactōem insolidū ¶ Si nō satisfaciāt cliētū / l' ¶ Idē si pdidit iustā cām ex ignorātia crassa l' negligētia. Accusator' ⁊ test' sciēter p̄cedētes s̄ aliquē falso. tenet' de oi dāno ipsi accusato. ⁊ peccāt mortāl' ¶ **De futuro. c. vj**

Etsi q̄s rē aliquā occulte inuito dño. nō solū abstulit ab extraneo. s̄z eē fili' p̄ntib'. vroz viro. suus dño. discipu- l' mḡro. loci' locio. p̄sangne' p̄sangneo furtū est ¶ Si est qd̄ notabile dānū vñ ⁊ mortale ⁊ tenet' ad restitutōm ¶ **Sec'** si qd̄ minimū. vt aliq̄s fruct'. ⁊ q̄trinū ⁊ h̄mōi ¶ Si rē mu- tuatā retinuit. l' aliā rē alteri' veniētē ad man' ei' nō resti- tuit furtū fecit. nisi ille tātundē h̄ret de suo certitudinal' qd̄ nō vult restituē ¶ Si inuēta q̄ nō hñt p̄ derelicto nō re- stituit s̄z sibi retinuit. Et si p̄indisctōem nō rep̄it c' iunt in uēta d̄z paupib' erogare. alias est' p̄ctm̄ mortale. nisi ipsi vt indigēti darenē ¶ **De Thesaur'** inuēt' multū stat' p̄sue- tudini ¶ Si vsus est pignore ad sui vtilitatē s̄ dñi rei volun- tatē ¶ Si vsus est re cōmendata ad aliū vsū q̄s fuerat cō- modata. vel re deposita sine licētia deponētis nisi p̄sumat dñm rei esse contentum tenetur h̄mōi de illa vt. litate .

Si religiosus dedit de bonis monasterij sine licētia sui/ periorū habita vel p̄sumpta. **I**dem si aliquid occulte re/ cipit vel retinet qđ est mortale ⁊ ppnetari⁹. **S**i p̄latus/ expendit bona ecclie in turpes vlii deputata reparatori/ ecclie v̄l paupib⁹ vel bona monasteriorū peccat mortaliter. **S**i aliq̄s recipit a religio⁹ aliqđ sine cā rōnabili. v̄l pro/ turpitudine. l' lucri acquisitōe. vel cā amicitie ⁊ parētele sine/ aliqua indigentia.

De sacrilegio quod cōmittit̄ circa res sacras. c. viij.

De sacrilegio qđ ē cca res sacras. **S**i imposuit l' dedit/ sup hoc p̄siliū. vt imponerēt collecte cleric⁹. siue ecclie/ fratrib⁹ p̄sonis nō habita licētia romano p̄tifice. ⁊ si secu/ tus est effect⁹ vltra mortale tenet ad restitutōez. ⁊ nisi p̄/ admōitōne desistat est excoīcat⁹. **S**i fecit l' heri fecit sta/ tuta p̄tra libertatē ecclesiasticā. l' cōsuluit fieri vltra mor/ tale tenet de dānis factis estq̄ excoīcat⁹ ipe necnō scrip/ tores ⁊ iudicātes v̄m ea. **S**i vsurpauit patronatū de no/ uo alie⁹ ecclie vacātū vel mōasterij. l' locorū p̄iorū. l' bona ip/ sorū locorū vacātū est excoīcat⁹. **S**i abstulit res sacras l' ca/ lices ⁊ pamēta de loco sacro. a' rē sacrā de loco nō sacro ⁊/ furas in ecclia res nō sacras. **S**i effregit locū sacrū v̄l por/ tas ecclie vel locū religiosū. l' portas puētus vltra p̄ctū ⁊/ obligatiōe ad restitutōez tenet de iniuria ⁊ dō dāno. ⁊ est/ excoīcat⁹. ⁊ an denūtiatōez p̄t absolui a diotefano. **P**ost/ denūtiatōne v̄o solū a papa l' p̄nario. c. cōquesti. ex de sen/ excō. **S**i fecit incendiū itudiose in loco sacro l' religioso. idē iudiciū est sicut de effractorē. vt. d. c. puenit. **I**ncēdiarij/ āt aliorū locorū de iure cōi nō sunt excoīcati. **I**n aliq̄b⁹ āt/ locis sic p̄ synodales cōstitutiōez. **S**i legata facta ecclies/ v̄l alijs p̄ijs loci aut pauperib⁹ nō soluit integre. ⁊ si nimis/ differt peccat mortalit̄ nisi imposibilitas eū excuset. ⁊ ali/ cubi est excoīcatio synodal'. **S**i cleric⁹ recipit b̄nificiū simo/ niace vltra vitū simonie oēs fruct⁹ illi⁹ b̄nificij furtiue acci/ pit ⁊ tenetur ad restitutōez. **S**i p̄latus ecclie ex dolo vel/ lata culpa admittit b̄da ecclie tenet ad restitutōez. **S**i non/ dedit layc⁹ decimas vbi p̄suetū est dare tētur ad restitutio/ nem.

De rapina violenta. c. viij.

Rapina est qm̄ res iniuste aufertur p̄ violentiā. **S**i rē/ alterius rapit vltra mortale ⁊ restitutōez ad q̄s tene

tur. debet etiam petere veniam si cōmode potest de iniu-
ria viole nter illata. ¶ Si q̄s est pirata p̄dās in mari quos/
cunq̄ indr̄ter vltra mortale ⁊ restitutiōes ad q̄s tenetur.
est excōicat⁹ papali excōicatione. vt ptz p̄ p̄cessū q̄ fit an-
nuatim in curia p̄tra hmōi. sec⁹ nō est de illis q̄ faciūt hoc
p̄cile p̄tra illos cū q̄bus h̄nt bellū. ¶ Si q̄s est dep̄dat⁹ ro-
mipetas leuntes l' redeūtes ab vrbe rome l' dep̄datus est
potatates necessaria ad vsū curie est excōicat⁹ a papa. ¶
Si in bello iniusto dep̄dat⁹ est ec̄ inimicos vltra mortale ⁊
restitutiōnem nō dz absolui. nisi disponat in illo ⁊ in oī alto
iniusto nū q̄s se repire. ¶ Si in bello iusto abstulit ab inimi-
cis sicut faciūt stipendarij l' ab eccl' h̄s inimicōū tenet re-
stituiere. ¶ Si inuasit hostiliter. l' discurnt p̄ terras ecclie
vltra pctm̄. ⁊ restitutiōes est excōicat⁹ excōicatōe papali p̄
p̄cessū curie annualē. Nota q̄ oēs dātes p̄silio vel aggre-
diēdū sine sumēdū aliq̄d bellū iniustū sine quorū p̄silio nō
fuisse factū l' fieri nō poterat tenetur insolidū de oib⁹ dā-
nis inde secutis. hec Ray. ⁊ alij. ¶ Si p̄ticipauit in crimie
rapine l' furti l' alteri⁹ iniuste dānicatōis in aliq̄ infrascripto-
rū modorū. q̄ p̄tinent in his x̄sib⁹. **I**ussio p̄silio ⁊ p̄sensu
palpa recursus. **P**articipās mut⁹ nō obstās nō māifestās.
tenet insolidū. i. in totū de omni dāno secuto quousq̄ illi
qui passus est satisfactū sit. ¶ **I**ntellige tñ hoc cū distincti-
one. viz ad p̄mū versū de tali iniuste. vlt p̄silio vel cōsensu
cooperatōis. l' palpo. i. adulatōe. l' recursu. i. receptōe latro-
num. l' rerū ablatarū. tali dico adulatōe ⁊ recursu q̄ sine hu-
iusmodi nō fuisse facta rapina vel dānū. als nō tenet nisi
in q̄stum puenissz ad eū de re rapta l' de q̄sto dāno fecissz
cū suis. vel q̄stū plus tuisset factū p̄pter aliq̄d p̄dictorum
ab eo factorū. ¶ **Q**uātū ad fm̄ versum nota q̄ nō obstās
nō māifestās. ⁊ ec̄ mut⁹ tenet qñ sunt officiales ⁊ p̄nt im-
pedire dānū ⁊ nō faciunt. alias nō tenet ad restitutiōem
licet peccet si p̄nt impedire dānū ⁊ nō faciūt. **T**ho. in iij
di. xij. pe. ⁊ **Alb.** ¶ **I**tem ec̄ plura dic. vel plura de his refe-
runtur sup. c. sicut dignum de hōicidīo. ¶ **Q**uātū ad p̄-
ticipatiōem istud fieri p̄t multipliter. **U**no mō cooperādo
cum alijs ad rapiē. ⁊ tunc ad illud tenet qd recipit. l' dā-
nificauit si nō fuit in causa p̄ncipali vel quasi. **S**cdo mō re-
cipiendo p̄ viā doni de rapina ⁊ ad illō tenet qd recipit.

Tertio mō per consumationem rapine. vt victus z vestitus. z hmoi. sic famuli raptorū z famuli vsurarioū l' ipōū vsurarioū. q̄ hnt oīa de rapina l' vsura z tenētur ad illud qđ psumūt. **Q**uarto mō p dotatōez vt marit⁹ qui sciebat socerum nō hre nisi bōa rapta z vsuraria nō p̄t recipe dotem z si recipit tenet restitutē. **S**i at̄ filia remans vidua tenetur restitutē dotē qz de aliēo est. s; si nesciebat esse. tunc diuersa est opio int̄ doctōes. **T**erū teneat marit⁹ ei⁹ s; filia videat̄ tenei. v. p. ēptōnē rei rapte l' furtiue z si scient fecit ob sui utilitatē. vltra mortale tenet ad restitutōez si innēit dīm rei. si dō nō repit paupib⁹ erogare tenet. l' p̄tū ei⁹ eē si iā psumpsit. si dō ignorat̄ siue ignorātia iur̄ siue facti a pctō p̄t excusari. s; qñ scit tenet ad restitutōez si nōdum distrahit. ec̄ sine p̄tō petito a dño rei. s; repetat a veditōē si p̄t. **I**dē d̄ oīb⁹ q̄ successiue emerēt rē hāc nisi p̄o distrare rint illā rē. qz bōa fide distraherēt veditōē n̄ tenet̄ ipi. s; emēs eā. **D**e hac materia vide in ij. pte sūme. **Q**ui impedit aliū in iuste a psecutōe altc⁹ officij l' bñficij l' officij eccliasici vel seculari. vbi sibi iā erat ius acq̄situm. tenet ad satisfactōez tal' dāni. **S**i at̄ nōdum erat sibi ius acq̄situm s; erat i via acq̄rendi tenet ad arbitrium boni viri q̄stum p̄t istud dānum in illo dubio estimari. **S**iliter z q̄ deicit iniuste aliqz ab obtento iuste. l' aliter. pcurat eūci. secus cum iuste pcedit. **T**ho. in. iij. di. xv. ¶ **Q**ui infert dānum qđ in spē restitui nō p̄t. vt mutilatio mēbri cum q̄ ille lucrabat. viz manum in scribendo. h̄ginitatē alteri auferendo p̄cipue p̄ vtiolentiam z seductōnē. mortē inferendo alicui q̄ suo labōē nutrebat familiā tenetur satisfacē ad arbitrium boni viri. **Q**ui scient dādo ad vecturā l' vendēdo equum claudicantē. l' aliter nociuum z n̄ illi indicādo. vñ ēptō l' p̄ductorū se q̄tur nocuūtū tenet satisfacē de h⁹ ad arbitriū bōi viri. ¶ **S**i mlier sup̄dit sibi alienū ptum l' p̄cepit de adulterio nesciēte viro tenet viro d̄ oīb⁹ expēs facti filio putatiuo z p̄ agneis z filijs l' alijs hēdib⁹ de his q̄ puenēt ad eā bōis n̄ tñ tenet mlier illa māifestaē sc̄m cū pctō vite sue. ray. s; quō ageñ. sit. vide i ij. pte sū. ti. d̄ restitutōib⁹. si exis cāera/ri siue thesaurari⁹ p̄mitat. q̄ vulgarit⁹ d̄ carēlig⁹ seu notari⁹ seu aliqđ hñs officij. p̄ q̄ ē sufficiēt salariat⁹ z nibilo⁹ ab his personis cum quibus exequitur officium suum puta faciēdo cedulas z huius aliquid exigit vsurpatio est.

nec puto q̄ excuset eum p̄suetudo sicut nec a rapina. p̄p̄ter hoc. n̄ statuitur salaria. ne petat ab illis. vii. ⁊ peccat ⁊ debet pauperib⁹ erogari. hoc dico q̄ difficile esset dare tale q̄d p̄p̄rijs p̄sonis cū q̄d modicū sit. ar. in iij. q. v. c. non sane. ¶ Si cū pecunijs cōtatis q̄sbz in deposito negociat. ⁊ si quid cū eis lucratur p̄ tractos vsurarios tenet restitueri vsuras ei a q̄ accipit. ¶ Si v̄o per tractū licitū videtur teneri cōtati saltem p̄ pte vel pte paupib⁹ erogare tenetur. ¶ Si quis ingressum in religionē educit. l. p̄ violentiam vel per p̄suasiones. vltra p̄ctm̄ mortale p̄missum est excoicatus cū violentiā infert p̄sone ⁊ tenet illū l̄ aliū inducere ad religionē in satisfactōnem. ¶ Vel tenet ipe ingredi si nō hz impedimētū. fm̄ pe. ⁊ Jo. ⁊ eo dō q̄ oio intēdit ingredi religionē. s̄ nōdū ingressus reuocat p̄ aliquē ab illo p̄posito. idem dicūt q̄dam q̄n. s̄ nō est causa iusta. puta q̄ in illa religione male viuūt. s̄ ex causa rōnabili.

¶ **Decimū p̄ceptū de desiderio habendi res alienas. c. vñ**

Utra p̄ceptū opis iniuste vsurpatōis diuerſarū specterum de q̄bus dictū est eē interrogādū est de desiderio habito circa res alienas hōdas seu acq̄rendas iniusto mō. q̄d desiderū siue cogitatio si est cū p̄sensu rōnis ⁊ alii cuius rei notabil̄ semper est p̄ctm̄ mortale eiusdē sp̄ei cui⁹ est opns illi⁹ iniuste acq̄sitōnis. ¶ Sicut x̄bi gr̄a desiderās habere per vsuras est sp̄es vsure. Si per rapinas est rapina. Si per viā occultā est furtū. Si rem sacrā est sacrilegium. ⁊ sic de alijs. id̄ interrogādū est quō desiderauit rē alienam vt habeat sp̄es peccati q̄ uecessaria est p̄fiteri. In his tamē p̄ctis cordis non tenetur ad restitutōes. Nota etiā cum q̄s aliquē dānificat. primū in minimo si hz p̄positū dānificandi in multo si possit peccat mortalit̄. Un̄ ementes ⁊ vendentes q̄ncūq̄ parati sunt decipē. primū in multo si possunt cōmode mortaliter peccāt. licet actu in modo decipiant.

¶ **Octauū p̄ceptū Nā eris testi iniquus. Demēdatio. c. i.**

Demēdatio. Si dixit mendatiū perniciosum. i. q̄ sit contra honorē dei. vt in his q̄ sunt fidei vel dānū notabile. primi sp̄uale. vel tēporale mortale est fm̄ **T**ho. secundā sc̄de. x̄bi gr̄a. Si dixit fornicatōem vel vsurā nō eē peccatū mortale. Si negat q̄ ipe vel alius dz dare primo

hinc quod ipse nonit. et huiusmodi. Si dixit mendacium in iudicio interrogat a iudice piurus est. et mortalite peccauit sicut bñm **Tbo.** Si dixit mendacium in p̄fessione de necessario confitēdis mortale est. Idem si in p̄dicatōe studio se mortale est. nisi ex surprēpōe l' subita locutōe imp̄media te. Si p̄sona que dicit mendacium eē officiosum est p̄fōe auctoritatis et magne reputatōis seu p̄fectōis posset per accidēs tale mēdatiū esse mortale si inde sequetur graue scādalum in mentib' hōim. Si dixit mendacium locofū i. cā solarij l' officiū. i. ad vtilitatē aliq̄s cor. sequēdā spiritualem aut t̄pale sine nocumēto alteri' sp̄ est v̄iale pctm̄. **Tbo.** sc̄da sc̄de. q. iio. Si dixit falsum testimoniū cōtra aliquē in iudicio. l' accusauit iniuste vltra pctm̄ mortale tenet de oī dāno leso et eē ad restitutōez fame. vt. s. dicat se falsum dixisse. sed postq̄z ille est punit' nō tenet p̄pter periculū quod ei imminet.

De Detractione c. ij.

Detractō est p̄ quā auferitur fama alteri' et multipliciter. Si quis imponit alteri aliquid falsum qd sit notabile mortale est. et tenetur ad restitutōez fame. nisi ex hoc inmeret ei magnū p̄ctm̄. **Tbo.** sc̄da sc̄de. Si ad pctm̄ alterius quod narrat addidit aliqd notabile vltra pctm̄ tenet ad restitutōem fame. n' ex h' imminet ei magnū p̄ctm̄. **Tbo.** sc̄da se. Si ad pctm̄ alterius qd narrat addidit aliqd notabile vltra pctm̄ tenet ad restitutōem fame. si illud dictum imponat infamiā. Si peccatū alterius mortale eū esset occultū ad diffamandū manifestauit alijs peccauit mortaliter. et tenet ad restitutōem fame in q̄ntū p̄t. nisi illud crimē postea p̄ aliā viā eēt publicatū. Si pctm̄ alteri' occultū manifestauit nō intēdens diffamare. l' alias nocere. sed ex quadā loq̄citate nō videt mortale. nisi p̄ accūsōem viz si ex hoc sequetur diffamatio illi'. puta qz audietes publici cant. Si accusauit in iudicio l' denunciavit p̄lato crimen alteri' non zelo iusticie s; maliuolentia peccauit mortaliter sed ad restitutōem fame nō tenet fuato ordine iuris. Si fecit libellos famosos. i. cedulas siue scripta in detractōnem alterius ponens in loco publico vt legat. aut cōtatio nes. et hōi mortali' peccauit et tenet ad restitutōem fame. b j

tionem fame. ¶ Si peccatum alterius etiam manifestum
narrat ex odio et intētoe nocēdi peccat mortaliter. sed ad
restitutōem fame. non tenet. ¶ Si at̄ ex loq̄citate narrat
peccat venialiter. ¶ Si defect̄ aliorū q̄ sunt pctā venialia
cōiter recitavit ex loq̄citate. v̄ aliq̄ indignatōe nō est mor
tale pctm̄. nisi ex hoc intēderet eē diffamare. Si significa
uit pctm̄ alteri⁹ mortale et occultū plato l' p̄ntibus p̄fesso/
ri vel alijs q̄ sunt p̄sone mature v̄t possit meli⁹ p̄videri. q̄d
p̄cipue h̄y locū cū timeēt de reciduo nō est pctm̄ s̄ caritas
Nota tñ cū q̄s tenet ad restitutōem fame. si falsum dixit.
d̄y dicē his q̄bus dixit se falsum dixisse nec excusat. q̄ sit
et verecūdia magna. Si at̄ dixit verū nō d̄y dicere illis se
falsum dixisse. q̄ est mendaciū. s̄ iniuste et male dixisse. Si
q̄s narrat crimē alteri⁹. p̄t̄ audire dicēs se audivisse ab
eo dicē. s̄ occultū ex loq̄citate l' leuitate nō videt̄ mortale
nec tenet̄ ad restitutōem fame vel si est dubiū. ¶ Si q̄s bo
na facta ab alio dixit mala intētoe esse facta viz. p̄pter hy
pocrisim̄ et sup̄biā et hui⁹ intēdēs eū famare peccat mor
taliter. Idē si negat bona facta ab aliquo. Si etiā tacet bo
na q̄ scit cū est necessariū ad liberādū primū. ¶ Si audiuit
infamatōes et diffamatōes aliorū. Nō si hoc facit q̄ velet̄
ctat̄ de infamia eorū peccat mortaliter. ¶ Si at̄ hoc facit.
q̄ delectat̄ de loq̄citate. s̄ displicet ei infamatio aliorum
nō videt̄ mortale. In platis at̄ q̄ p̄t̄ hui⁹. p̄hibē et nō faci
unt mortale videt̄. vi. c. xv. s̄. alias demū in glo.

De Avaritia q̄ est primū vitium capitale

¶ Incipit sc̄da ps̄ in qua tractatur de mō interrogādi
penitētes a cōfessore de septē vicijis capitalib⁹ et eorū
sp̄ibus. et primo de Avaritia et h̄y c. ix.

Avaritia tripliciter p̄petrat. s̄ iniuste acq̄rendo. tena
citer retinēdo. et inordinate amando. habetq̄ multas
sp̄es. Prim⁹ modus. s̄ iniuste acq̄rēdi de quo supra dictum
est in. c. Nō furtū facies. restāt tñ aliq̄ de q̄b⁹ dicet̄. Sc̄d̄s
mod⁹ retinēdi tenaciter. et tercius. s̄ amādū inordinate po
stea inferi⁹ ponent̄. ¶ De Simonia c. i.

Simonia q̄ est circa sp̄ialia et est sp̄ pctm̄ mortale in oī
casu. Nota q̄ pecūia q̄ recipit simoniace nō d̄y resti
tui ei q̄ dedit. s̄ de necessitate d̄y paup̄ibus erogari. vel il
li ecclesie in cuius iniuria data est. Si dedit pecuniam vel

aliquid aliud qđ p̄tio possit estimari. p̄ habēdo aliquo sa-
 cramento l' baptismo eucharistia bñdictione nuptiarū p̄ntia
 ordinatōe crismata. z ex extrema vinctōe quasi p̄ciū huius
 sacramēti. c' signū qm̄ datur vt p̄ciū z fit pactio cū dante.
 Idem p̄sumit qm̄ negatur sacramētū si non datur pecunia
 simonia est nec excusat p̄suetudo. sec' nō est si dat vt deo
 sinam z gratis nō coact' s' sponte. z ad suandū p̄suetudi-
 nem non coact'. ¶ Si cleric' exns accipit aliqd̄ t̄palej pro
 aliquo sacramento dato l' dando vt p̄ciū ei'. l' qz aliter nō
 dedisset simonia est. ¶ Si dedit aliqd̄ qđ p̄tio possit existi-
 mari p̄ aliquo bñficio ecclesiastico simplici. vel curato obti-
 nendo simoniā p̄misit. sed soluendo tarā curie. z bullas nō
 reputatur simonia. ¶ Si p̄ aliquo bñficio ecclesiastico l' digni-
 tate bñda aliquod tempale dedit simoniā p̄misit. z idē de
 cōferentib' bñficiis z officia bñoi p̄ t̄paliibus. ¶ Si emit
 vel vendidit aliquā capellā ecclesie simonia est. ¶ Si emit
 vel vendidit sepulturā ecclesiasticā siue sepulchrū vbi pōt
 tur cadaver siue officiū ecclesiasticū simoniā cōmisit. ¶ Si
 patronus existens pro pecunia eligit vel p̄ntavit insitu-
 endum simoniā cōmisit. ¶ Si emit l' vendidit aliqd̄ iuspa-
 tronatus alie' capelle vel ecclesie simonia est. ¶ Si p̄orer
 it p̄ces cardinales p̄ aliquo indigno ordinādo vel bñficiā
 do simonia est. si intendit vt p̄lat' rōne p̄eciū principaliter
 assentire. ¶ Si fuit mediator. ad p̄curādū alteri aliqd̄ spi-
 rituale vt beneficiū ordinem z h̄mōi p̄ aliquo t̄pali. ¶ Si
 p̄durit aliquē ad p̄dicādū pactiōe pecunie z bñoi simoniā
 misit. ¶ Si filiā. vel p̄sanguineā l' seruā misit ad monasteri-
 um p̄actione facta de certa q̄sitate p̄ ingressu monaste-
 rij simoniā commisit. nec non moniales nisi forte monsteri-
 um esset adeo tenue qđ non sufferet illi p̄niderē. ¶ De simo-
 nijs clericorū vide in tertia pte .c. de clericis. De hac vero
 materia simonie habes plenius in ij. pte ti. de simonia p̄
 totum.

De proditiōe. c. ij.

Proditio frequenter ex avaritia fit. Si prodidit civi-
 tatem vel castrum vel p̄sonā inimicis vltra mortale

tenetur de omni dāno inde secuto. ¶ Si pdidit res alteri
iniuste auferentibus idem. ¶ Si pdidit secreta alteri in
iuste. vltra mortale tenet de dānis inde secutis. ¶ Secus
si secreta inique vt pcuratōes ⁊ tractat⁹ ptra ciuitatē vel
nocumenta psonarū manifestat. qz tūc benefacit ⁊ facere
tenetur. ¶ Si recipit aliquid sub sigillo pfectionis. s; non in
confessione. si reuelat peccat mortaliter nisi illud esset qd
iniquū. cui possit obuiare manifestādo. ⁊ si de hoc ppēdit
qū pmisit peccauit mortaliter. s; nec d; tenere secretū. qz
etiā tūc peccaret. ¶ Si legit lras alteri⁹ clausas videt mor
tale. nisi ponēt spem in ratiōne mittēt l ei⁹ cui mittit

¶ De acceptione personarum. c. iij.

S accipit psonā in iudicio vis qz mag; audit vnā pso
nam q; aliā. vel credit vni magis q; alteri nō suato
ordine iuris. v; magis declinat ad vnā ptē q; ad alterā ra
tione amicitie ⁊ hmoi posset esse mortale. ¶ Si in dūtribus
endis bñificijs l officijs ecclastic; l secularibus admittit in
dignos peccat mortaliter. ⁊ tenet de dānis inde secutis p
sonis. ¶ Si in faciendis cedulis q vulgariter dicūt scrūti
nia scienter admittit indignū. l q pbiberet admitti l ex
cludi dignū peccat mortaliter. ¶ Si in dūtribuedis oner
bus. vel in ponēdis collect; ciuitatis scienter grauat aliq; p
tra vel vltra debitū l alleuiat peccat mortaliter. ⁊ si solu
er eius determinatōe fieret talis dūtributio tenet dānis/
catis de dāno. secus xō est si ponūtur cū eo plures ali;. ¶
Et sic cū hret dūtribuere elemosinas alic⁹ societatis vel
testamenti ⁊ h⁹ nō fideliter dūtribuit ⁊ si dedisset nō indi
gentib⁹ vltra mortale tenetur ad restitutionem.

¶ De turpi Lucro. c. iij.

S i iudex accepit pecuniā vt iudicāet aut bene iudicā
ret a nō iudicāret aut iniuste iudicāret peccat morta
liter ⁊ tenetur illā restitue danti. nisi dedisset vt male iudis
caret. quia tūc tenet dare paupib⁹. Idē de teste. p testimo
nio falso terendo quia peccat mortaliter ⁊ tenetur restitu
ere. ¶ Si fecit instrumentū infraudē vsurarū vt notarius
peccauit mortalit ⁊ mercedē q; accepit d; paupib⁹ erogā
re. ¶ Si seruiūt vsurario in arte vsuraria peccauit morta
liter. ⁊ si bona vsurarū eēt obligata restitōni nō posset
retinē salariū s; d; restituere creditorib⁹ vsurarū q; at po

set. sed illud debet dare pauperibus de honestate tamē
non de necessitate nisi ipse esset paup. ¶ Si recepit pecu-
niam p turpitudine. vt meretrix vl̄ alia mala mulier debz
illā pauperib⁹ erogare. nō tñ de nccitate sed de p̄silio ho-
nesto. ¶ Si quis facit aliqz artē vel artificiiū c⁹ vsus vt plu-
rimum est mortale. vt facere taxillos vel chartas ⁊ hmōl
peccat mortaliter. nec dz absolui nisi disponat illud dimi-
tere. **Lucrū** ¶ hoc factuz ⁊ paupib⁹ dare. et cōsilio non
precepto. ¶ Si dieb⁹ festiuis emit vel vendit negociando
nisi forte in mundinia. l̄ fecit p̄tract⁹ alias non necessariis
tunc. vel scripsit l̄ fecit aliquid manuale p̄ lucro vltra pec-
catum hm̄ aliquos dz illud lucrū paupib⁹ dare. ⁊ hoc potū
us videt de honestate q̄s de nccitate. ¶ Si tpe messiu⁹ vinde-
miarū emit bladū vel vinū vel fruct⁹. vt alio tpe vendat
carlus non existens talis rei negotiator. neqz ppter aliquē
honestū finē sed ppter cupiditatē turpe lucrū est. nō tñ te-
netur in aliquo. ¶ Si accepit aliqd vt aliqz eliget ad digi-
nitatem aliqz tpale vel officiiū secularē. l̄ vedit h⁹ officia
secularia turpe lucrū est. nō tñ tenet ad restituendos aliquā
¶ Si mercator vel ali⁹ portauit vel portari fecit seruū liqz
⁊ quecūqz mercimonia ad terras infidelium non hñs licenti-
am aplicā est exccōicat⁹ exccōicatōe papali incuritqz alias
penas vt habes in iij. pte ti. xxy. p totū. Idē de dantib⁹ in
hoc auriliū ⁊ p̄siliū. ¶ Si negociator exercet negotiatio-
nes nō ad aliqz finē honestū. viz gubernare familiā vtilita-
tem patrie ⁊ hmōi. s; principaliter ob inmensam cupidita-
tem p̄mittit turpe lucrū. Non tñ tenet de nccitate dare
lucrum paupib⁹. s; vnā ptem de cōsilio ⁊ honestate.

¶ De Ludo multiplici ¶ l. c. v.

Ludus si ludit ad taxillos vel chartas. l̄ ad aliū ludum
fortune. Si vicit per fraudē vel p̄ falsos taxillos vel
mendatiōse tenet illud qd sic vicit restituere amittenti vl̄
tra mortale p̄missum. nisi sit qd parum. Si vicit ab eo qui
alienare non potuit. vt seruo religioso vxore filio famulis
⁊ hui⁹ tenetur bis restituere q̄ habent curā illorū. ⁊ est mor-
tale. si est quid notabile ⁊ si ex cupiditate acquirendi ludit
¶ Si per multā importunitatem traxit aliū qui nou inten-
debat ludere. vel retinuit volentē recedere vltra mortale
tenet illi si est quid notabile ¶ Si acquisiuit seu b iij

vicit per ludam huiusmodi in locis vbi phibet ludus vbi
phibet ludus et mandaf fieri restitutio siue legibus impe
rialib⁹ siue mūcipalib⁹. et suaf qntū ad vtrūq. vñ tūc fieri
restitutio illi q amisit. sec⁹ si leges ille sunt ab rogate p pri
am p̄suetudinē ¶ Si vicit p ludū in alijs casib⁹. except⁹ p̄
dictis nō tene⁹ illi restitutē q amisit. q̄uis possit elemolina
licet si sit paup⁹ clar⁹ s̄. s̄. vñ p̄cipib⁹ erogare de honesta
te et filio. s̄. m̄ aliquos tene⁹ de nccitate quod tunc est n̄
optet tñ tales stringere ita ad certā restitutōem. sicut in
furt⁹ vsura. et h̄mōi. et vñ h̄o Ray. sunt qdā p̄sone q̄bus in
distincte tene⁹ q̄s restituere q̄t quid ab eis lucratus fuerit
in alee et tarillorū ludo. viz furiosi pdigi minores. xxv. āno /
rū et maxime pupilli ¶ Itē mēte capti surdi muti ceci. et q̄
p̄petuo morbo laborāt. q̄ tales rebus suis supesse. i. p̄uide
re nō p̄nt p̄pter qd dādi sunt eis tutores et curatores. Itē
vide⁹ v̄lceñ. de seruis mōachis et ceter⁹ claustralibus et si /
lūssimilias qui nō h̄nt peculiū castrēse l̄ q̄si. et de vxore que
nō h̄ bona parafernalia. et etiā de administratoribus reu⁹
ecclesiasticarū q̄ sunt paupm. et de filiis p̄sonis. tñ tales
pecunie nō sunt restituende eas p̄dentibus. s̄. tutori curas
tori p̄ri monasterio dño marito eccle et h̄mōi. De restitu
tōe taliū. vide pleni⁹ in summa in. ij. pte de restitutōe ludi.
De alijs vero que p̄tingūt in ludis vt fraudes blasphemie
amissio sp̄is et h̄mōi. habes in c. aijs

¶ De Inquietud. ne. c. vi.

Inquietudo circa t̄palia acquirenda et p̄suada Si
habuit inmensam sollicitud. nem circa h̄mōi. et p̄p
ter hoc dimisit aliqd̄ nccariū ad salutē vt missam.
et h̄mōi. mortale est Si vero nō dimisit necessaria s̄ remi
ssio fuit quo ad sp̄ualia veniale est Si habuit nimiam sol
licitudinem circa h̄mōi ex pua p̄sidentia auxilij dei in se n̄
est mortale. s̄. vide⁹ ventale. est tñ multum impeditiū de
notionis et aliorū honorū sp̄ualium.

¶ De Inhumanitate retinendi tenaciter. c. vij.

Avaritia in retinendo tenaciter seu inhūanitas nō fa
ciendi elemosinas corpales indigentib⁹ qñ p̄t hoc ver
su p̄tinet. s̄. Visito poto cibo redimo tego colligo condo.
Si h̄ns sup̄flua quo ad naturā et quo ad decetia stat⁹ sui
p̄ se et familia sua non subuenit necessitatibus aliorū etiā

nō extremis. s̄ magnis q̄s nouit mortē ē. Si bñs de sup
fluo q̄ ad naturā si nō quo ad decētiā statu p se ⁊ familia
sua nō subuenit paupib⁹ in extrema necēitate quos nouit
mortale cōtra iudicat. s̄ s̄ optet multa p̄sideraē ad bene
intelligēdū. vide de hoc in .ij. pte ti. p̄mo. ¶ Si nō subuēit
indigētib⁹ de industria ⁊ arte sua cū potuit. vt medicus
medēdo ⁊ visitādo infirmos paupes sine sallario. aduoca
tus in aduocādo. pcurator. pcurādo ⁊ h̄ videt mortale. ¶
Si q̄s nō subuēit paupib⁹ necessitates extrēas patientib⁹
cū posset. l̄ tardauit dare. ⁊ exaspauit paupes veniale est. ¶
Si pauit pauperib⁹ nimis sumptuosa. l̄ nimia q̄stantib⁹
sine cā indigētib⁹ vtentib⁹ male elemofinis pctm̄ est poti⁹
q̄s meritū. ¶ Si laborātib⁹ p eo quocūq̄ misterio nimis
distulit dare eis mercedē vltra p̄uētionē factas. cū tamē
possit soluē. posset eē mortale si incurrēt q̄e dānū l̄ scan
dālum. idem si aliquid defraudauit.

¶ De Auaritia amandi res inordinate. c. viij.

Nota q̄ si q̄s res ec̄ iuste acq̄sitas ita inordinate amat
vt inbēat ei vt fini. cui⁹ signū est q̄n̄ p̄p̄ eas nō amit
tendas eē parat⁹ facē p̄ aliq̄d p̄ceptorū dei. peccat n̄ orali
ter. q̄ plus diligit creaturā q̄s deū. ¶ Si at̄ nullo mō vel
let facere p̄tra salutē suā p̄pter h̄ t̄p̄alia q̄suis inordinate
afficiatur seu amet ea veniale est.

¶ De pdigalitate contraria auaritie. c. ix.

Superflue expēdit suā substātiā. l̄ in edificijs sumptuosis.
l̄ in equis l̄ in vinijs delitijs vel frequētib⁹ vel
palestris l̄ ludis l̄ omamēt. vel turpitudinib⁹ ⁊ p̄cipue mu
lierum l̄ in ensenijs. l̄ bistronib⁹ ⁊ h̄ pctm̄ est. ⁊ q̄n̄ est nota
bilis excessus fm̄ p̄portionē sui stat⁹ est mortale. als̄ in mo
dico est veniale. Descendē at̄ ad particularia. puta teter
minare q̄n̄ est mortale. l̄ v̄iale nō de facili p̄t dari iuditū
certum a quo cognoscatur.

¶ De inuidia que est ij vitium capitale. ¶ Titulus s̄. d̄
inuidia ⁊ eius sp̄tibus. iij. ⁊ h̄ capla. iij. c. i.

Inuidia est trīstitia de alieno bono inquantū deſide
ratur vt diminutū proprie excellentie. ⁊ si fit ex con
sensu rationis mortale est. nisi esset de aliqua re parua sic
puer q̄ inuidz alteri puero q̄ b̄eat plures fructus ⁊ h̄m̄i.

sed si sit in motum sensualitatis. et cum displicentia ratio-
nis est veniale. vel nullū eēt de re notabili Interrogādū est
in statutū de h' inuidia. si platus alteri plato inuidet de
maiori prelatione l' dignitate. Si est officialis de maiori
digniori officio. Si doctor de maiori scientia et concursu.
Si scolaris de acutiori ingenio alteri? Si ciuis de
maiori honore et reputatione alteri? Si spiritualis de ma-
iori fama alteri? Si mulier de alterius marito filia oma-
mentis pulchritudine et hui? Si artifex de artificijs artis
sue et lucro. et sic de alijs. Si q̄s cū dolet de bono pximi sui
non ex eo q̄ ille hēat. sed de defectu suo. q̄ ipse caret
cōtēt' tñ q̄ pxim' hēat nō p̄tinet ad inuidiā. et silit' si do-
let de bono inimici. ex hoc solū. q̄ timet inde sibi nocu-
mentum nō proprie pertinet ad inuidiam.

De Odio et alijs filiabus inuidie. et p̄mo de odio. c. ij.

S habuit odiū ad deū q̄ flagellauit eū vel impediuit
mala desideria ei? et alia de cā mortale est **S** i hūit
odium ad pximū desiderās malū ei? vt maluz. et si est ma-
lum notable. qd̄ illi appetūt rōne deliberata mortale est
sue malū sit in p̄sona. l' fama l' s̄ba. vel alio mō. secus at̄ si
non p̄sensit rōne vel sit quid nō multū dānosum. **S** i nō
desiderauit malū alteri? viz infirmitatē in bonū eius vt. l.
bon' effectū. l' ne peior. vel ne alijs noceat nō est odiū. In-
terroganduz et inuestigādū est hoc caute. nā layci oēm
displicentiā solent appellare odiū. q̄ tñ nō est nisi dicto mō

Item odiū p̄tra vnū reputāt tñ vnū pctm̄. **S** i nō q̄ si
cut in alijs sic in isto. **Q**uoties reuocādo iniuriā menti
de nouo hūit odiū ad illū cū p̄sensu rōis sociēs peccauit
mortaliter. Interrogādū est eēt de tpe. l' q̄stum p̄seuerauit
et quo frequē odiuit. **I**te q̄ dimittat de odiū. s̄ optet. imo
nō d̄z illi petē veniā q̄s odiuit. si pctm̄ est occultū nisi pub-
lice cū x̄bis vel alijs modis offendisset.

De susurratione q̄ est ponere dissensiones inter amicos
propter malam intentionem. c. iij.

S quesuit ponē discordiā inter amicos l' p̄sanguineos
dicēs maluz vni de altero vel ecōtra. l' referēs studio
se q̄ p̄nt cāre h'. q̄ mortale est. et nur' erga socrū. et socrus
erga nurū solent his vacare. **S** i dixit aliq̄ x̄ba vñ orta est
discordia inter amicos et p̄sanguineos. sed h' nō infēdens

sed in caute de se nō est mortale. s; posset esse ratione lca
bali. Si q̄s intendit dissoluē malas amicitias vel puerfati
onem alie cū alijs ne decipiat p̄gruis remedijs n̄ ē malū.

¶ De Exultatione in diuersis. iij.

Providens dāna euenire z mala his q̄b' inuid. t' l' odiū
habet. letat' delibe rato aio de malo illi' mortale est.
Secus at nō delibe rato aio. Letari at de malo inimici.
non in q̄stus malū ei'. s; in q̄stum nō poterit nocē. vel als
iniuste eū opprimere potest esse sue pctō.

¶ De tristitia in prospero.

Tristitia in p̄speris. q̄ hoc differt ab inuidia. q; tri/
statur de bono p̄mi. z p̄pter hoc cogitat quō male
habeat z desiderat. s; p̄tingit sepe q; nō patit ille dāna q̄
ei appetit. s; magis p̄sperat. z de hoc tristat. z est mortale
vbi est sensus rationis.

¶ De ira q̄ est iij. vitiū capitale titul' tertius. z h; c. ij.

Ira est appetit' vindicte z vitiū capitale. z frequēter
miscetur cū odio. Si p̄pter aliq̄s defectū in se vel in
altero p̄missum desiderauit vindictā l' punitōez quōcumq;
vt p se vel a dō l' ab alio. intēdens solū satisfacē aio suo ira
to. z est mortale q̄n. s; solū intēdit punitōez p̄ter ordinē ra/
tionis. si notabile malū est. z cū p̄sensu rōis alias veniale.
vt ira quotidiana in gubernatione familie. Si irat' est in
seipm p̄pter aliq̄s defectū turbat' p̄tra se veniale est cōi/
ter. ¶ Si irat' p̄tra deū p̄pter aliq̄s l' lagellum murmurat
in corde l' ore. Impatiēter ferens z p̄t esse mortale z venia/
le s; modum impatientie.

¶ De indignationib' z alijs filiabus ire. c. ij.

Indignatus p̄tra aliq̄s nō valēs audire eū. vel vide
re reputās eū indignū eo q; sibi displicuerit. eū d̄bu
it seruire poti' est veniale cōiter. z si p̄pter hoc retinz sibi
loquelā. l' aliud signū oñt displicētie. q; auferēda sunt. pp/
ter scādalu. p̄miorū z opionē odij. ¶ De timore menti

Exercogitauit diuersas vias z modos ad vindicādū
se de iniuria. z his implicauit mētē cogitatōib' alter/
eatius s; p̄cessum p̄t esse mortale z veniale.

¶ De Clamore.

Ex ira clamauit p̄tra aliq̄s inordinate z p̄fusa z furi
ose loq̄sdo est veniale cōiter. ¶ De cōtumelia.

S i dicit alteri verba humeliosa l' iniuriosa importan-
tia vitia l' obprobria animo iniuriadi notabilr. vt voca-
di eū p. ditorē l' inhōestā psonā. z dicēdo mala de pntibus
z hōi. mortale est. Si dicit vba obprobriosa familie sue l'
discipull' sibi subditis cā correctōis. si fit mō debitor hōe
suo z sine pctō. l' cōiter est veniale. nisi infamatoria diceret
z sequeret scādālū magnū.

S i blasphemauit animo deli **¶ De Blasphemia 2**
bato aliquē. vt pcuteret tali maledcōe in malum essz
mortale. nisi hoc affectaret in emēdatōem ei. Si vō hoc
nō desiderauit s'm rōem. s' s'm subitū motū ire ei? cui? sig-
nū est. qz si hoc ptingerz valde doleret. sic fit a pntib' cōiter
veniale est. Si maledixit creaturas rōnabiles. qz si fecit
in detestatōem creatoris. l' in dānū dñi e' est mortale. alias
veniale z ociosum. Si blasphemauit aīas defunctorū suo-
rū pntū l' aliorū hōim videt mortale. qz videt intēdere no-
tabile malū. Idē cū seipm maledixit ex impatiētia Si blas-
phemauit diabolū malū est. qz ociosum saltē

¶ De Maledcōe dei z scōrū victū est sup. pmo pcepto.

D erira p quā ex ira se inuicē hōies **¶ De Rira.**
pcutiūt. i. cū fit aīo nocēdi l' iniuriadi. vt in adultis
est mortale in incipiēte 30 in psequēte aīo vindicatio. se /
e' si aīo defendēdi se tm l' eē ad exercitiū vt pueri

D e seditōe q̄ est qñ vna ps ciuitatē **¶ De Seditōe**
inigit p̄ aliā ex pte ei? q̄ iniuste mouet est mortale cū
oibus seq̄cibus e'. z tenet de oīnib' dānis iñ secut' alteri
pti. Ex pte at̄ eius q̄ resistit seditōi iniuste morte p̄ se. vel
bonū ciuitatē nō est s'm se peccatū. nisi misceantur odia z
vindicatōes. put cōiter accidit. Qñ ex resistētia alteri pti
seq̄rent' multa p̄cila z mala cedēdū essz. alias nō euaderet
multa pctā q̄ in p̄fectu p̄tū seq̄rent'. Si q̄s eē ita p̄tialis
est vt ḡlph' z gebelin' seu alr p̄tialis ita obstinato aīo q̄ ap-
petit exterminū alteri? p̄tis. seu exilium p p̄bas z nephas
patus eē in mal' seq̄ p̄tē suā non est sine mortali. z in male
stato p̄ditōis

¶ De Bello

S i q̄s mouet bellū iniustū mortali peccat. z oīs q̄ dat
auxiliū p̄siliū z fauorē si h' peccat mortali. **¶ De dānis**
at̄ q̄ ibi sūt. z de resistētib' z q̄d sit iustū l' iniustū bellum
vl. in. iij. pte **¶ De hōicidio di. est sup. ca. v.**

De Accidia q̄ est q̄tū capitale vitii ti. iij. Et h̄z c. v.

Accidia imptat tediū bñ **Primū** c. de cadē.
ogādī **S**i ita tristat' r tediāt' est q̄ habuit in hor
rozē bona diuina. r in abbōiatōem spūalia r ppter
bona ad que tenet vt pcepta dei r ecclesie r hmōi. qñ ad
est p̄sensu. rōis est mortale. s̄ si h̄z talē motū tm̄ fm sen
sualitatē cū displicētia rōis est veniale **S**i at' tristat' est
de morte p̄sanguinei. l' alio casu q̄ penitet eū bñfecisse vel
pponit ampli' nō bñfacē. mortale est **S**i ita tristat' q̄
vellet nunq̄s fuisse creat' a deo. seu nō esse nat' in mūdo. l'
esse sicut brutū aiāl l' mori quocūq̄s sive bñ sive male vi/
spolitus dūmodo hinc eriret. tal' tristitia cū p̄sensu rōis est
mortale. **S**i eē ita tristat' de aliquo casu aduerso q̄ in/
curit grādē infirmitatē. ppter nimīā tristitiā. p̄dēs somnō
nū dimittēs cibū r hmōi. videt' mortale qñ p̄t se iuuare p̄
hmōi **S**i tristat' ex p̄sideratōe bonorū que hñt ali'. qui
bus ipse est p̄iuatus vilip̄dēs omīa sibi data a deo. r inde
sumēs tediū bñ operādī fm̄ p̄sensum rōis. illa accidia cōit'
est veniale. r in p̄sonis spūalib' reperit' **S**i tristat' ex hoc
q̄ bona p̄posita que fecit sepe frāgit. ex hoc incurrit tediū
bñ operādī qñ sibi videat' nō posse p̄ficē. accidia est in spū
alib' incipiētib' deo p̄uire **S**i ex freq̄ntia tētationū atten
dat' in laborādo r resuscitādo veniale est. si tm̄ resitat' in inci
piētib' p̄tingit sepe **S**i attēdiat' in bonis operib' l' bñ ope
rādo orādo audiēdo legēdo l' cōes l' p̄dicatōs aut dicendo
officiū r hmōi. nō tm̄ dimittit de nccitate s̄cda cōiter est
veniale. r sat' eē in spūalib' reperit' **S**i tristat' de aliquo
defectu mag' ex eo q̄ apparet defectuosus corā hōib' q̄s
corā deo accidia est. r freq̄nter veniale. p̄cedēs ex supbia

De Filiabus Accidie. c. ij.

De filiab' accidie in qb' difficile est cognoscē qñ ibi sit
pctm̄ mortale. nisi cū misceat' cū aliq̄ pctō. vt cū obmit
tit' aliq̄ pceptū nisi depmat' ita mētē q̄ tollat caritatem
Si despauit de mīa **Dei** r **primi** **De** despauit
deī existimās nō posse l' nō velle ei p̄cē etiā reuertenti
ad p̄niam. vel nō posse abstinē a peccat' cū adiutorio dei.
est mortale fm̄ deliberatōem r p̄cessum. sec' si fm̄ aliquem
impulsū tēptatōis **S**i despauit se nō posse euadere ali
q̄s misfias mōi. l' p̄cica. p̄p' q̄ decreuit se occidē est mortle

Et si aliqd ad hoc fecit multomagis. ¶ De malitia.

Et p̄tēp̄t̄ diuina z sp̄alia b̄da ex tristitia aggrauate mētē mīx cū accidia mortale est. Si at̄ p̄tēneret z re fugerit ea p̄ q̄ possz vitare pctm̄. qz tunc p̄tinz ad blasphemā in spiritu sc̄tm̄. vt infra dices. **De pusillanimitate.**

Et subtrahit se ab illis bonis ad q̄ erat apt̄ timore deficiendi vt a ieiunijs ab ingressu religiōis a p̄latōe in iuncta ab officio p̄dicatōis z audiētia p̄fessōis iuncte z b̄mōi est cōiter v̄iale nisi eēt p̄ceptum in eo qd̄ dimitit̄.

¶ De Rancore.

Et habuit indispl̄cētā z tedium corrigētes eum p̄pter correctōes ē v̄iale. nisi illos odiret z tunc odium est mixtum. **¶ De ociositate que p̄cedit ex tedio.**

Et stetit ociosus nihil boni opans corpale l̄ spirituale vñ amittit t̄ps̄ irrecupabile videt̄ v̄iale. nisi ex ocio addat̄ aliqd̄ vitii qd̄ frēq̄nter accidit. z q̄sto tpe stetit ociosus. **¶ De tpe seu p̄ciritia bene opandi.**

Et fuit tard̄ ad b̄n̄ opādum liz illd̄ fecerit tard̄ ad eccl̄siā ad orat̄. ad elemosinas dādum z b̄ p̄iter ē veniale. nisi ex tarditate obmittēt̄ p̄ceptum. vt qz cito nō subuenit patiēti extremā necēitatē cum tenet̄ vt infirmo. vñ seq̄t̄ mors z b̄. tunc ē mortale. **¶ De euagatōe mentis.**

Et habuit distractiōnē mentis in or̄e z fuit in eā. l̄ cū voluntate euagat̄. l̄ audiendo p̄dicatōes z diuina mēte cogitauit vana z inutilia ē cōiter v̄iale. nisi addat̄ aliqd̄ sp̄ale pctm̄ l̄ p̄ totus officium ad qd̄ obligat̄ ex p̄cepto. vel audit noua. l̄ si loq̄t̄ inutilia. l̄ ex tedio mutat loca hic inde. l̄ distrahit sensus z mēbra diuersimode est v̄iale cōiter.

¶ De Negligentia seu tepiditate. c. iij.

Que ē remissio voluntatis circa ea q̄ d̄z facē. In hac q̄tidie oēs offēdunt. s̄z v̄ialiter nisi obmittat̄ aliqd̄ necessarium. si fuit negligēs circa opa m̄ie spiritualia q̄ hoc v̄su p̄tinēt̄. Cōsule castiga dimitte sola refer ora. Nota q̄ sub p̄sulo p̄p̄henditur doctrina z docere ignorantē p̄cipue ad salutem vtilia. **¶ Si fuit negligens ad adiscendum necessaria ad salutem. vt precepta dei z ecclesie generalia. quia b̄ ignorantia nō excusat. vel ad eundem ad predicatōem z vtile est iur̄ngē idiot̄ vt p̄dicatōes aliq̄s audiat̄.**

Si fuit negligens ad procurandum sibi sacramenta et sue fami-
lie. et si ex negligentia et dilatioe mortua est ples sine baptis-
mo est mortale. **S**i infirmus mortuus est sine pessione et coio-
ne l'extremi vnctoe. cu ex negligentia crassa pcedit videet
mortale vel que veniale fm q plus ille indigebat. **S**i fu-
it negliges ad procurandu sacm pfirmatōis. **S**i iteru fecit
set dare sacramenta baptismi pfirmatōis l' ordine scientē
sacru est mortale et pstrabil' irregularitas in suspiciete. **S**i
fuit negliges ad fraternā correctōez cū tenet. viz de
pctō occulto et mortali et inde spabat emdatōem illi' tunc
est mortale dimittēdo omīno illā. veniale ko retardando
vel de his q nō sunt mortalia. **S**i nō suavit ordinē de-
bitū in fraterna correctōe. l' nimis aspe l' tpe l' loco indebi-
to pctū est. **De Negligētia pffessōis**

Sobmisit ad min' sel' in anno pnteri l' ex negligentia.
l' ignorātia mortaliter peccauit. **S**ec' si ex impoten-
tia. viz q nō hz coplā pffessoris. s; si postea cū hz coplā pfe-
ssoris nō suppleuit defectū. mortale est. **S**i fecit pffessio-
nē fictā scienter dimittēs aliqd mortale. l' qd dubitabat. l'
credebat esse mortale. ec si nō est mortale mortaliter pec-
cat. et tenet iterare pffessioem. **S**i dic' esse ptritū de omib'
peccat' et dispositū ad abstinēdū et satisfaciendū. cū hoc nō
intēderet mortali peccauit. et tenet iterare pffessioem. **S**i
pñiam tibi iniuctā p mortalib' ex negligentia obmisit facē
peccauit mortali. et tenet iterare pffessioem. si est illi' oblit'
pñie. **S**i sciēter pffessus est ei que sciuit excōicatū l' suspē-
sum. vel nō hntē auctoritatē. puta q; simōiace accepit bñfi-
ciū. l' q; intrusus est p laicā ptatē peccauit mortali. et tenet
iterare pffessioem. **S**i pffessus est in excōicatōne maiori exi-
stēs. quā nesciuit tpe nec pffessor ei'. absolut' tñ fuit a pec-
cat'. optz iterū pnteri q; nō fuit capax absolutōis tūc ppē
excōicatōem. **S**i pffessus est ei q nō hz sufficientē sciām
peccat. et si fuit adeo ignorās q; nesciuit discernē pctā ei'
scāpue cōia tenet iterare pffessioem

De Negligētia circa cōmunionē. c. v.

Sobmisit cōdicare sel' in āno. s. in pascha reu'rectōis
post ānos discretōis peccauit mortali. nisi fuit h' legit-
time impedit' vt q; alterat' stomacho. l' excōicat' querens
tñ absolutōem. l' de licētia ppry pffessōis p aliqd dies dise-

ferret. et in huius casibus de suppleto defectum quod per. **S**i
non comedit ieiunium ita. scilicet quod post mediam noctem aliquid sumpsit
per modum cibi vel potus peccavit mortaliter. nisi esset graviter
infirmus quod tunc habet. **S**i comionem sumpsit cum statet eum propositum
tunc alio peccati mortali. vel cum esset exercitatus hoc sciens vel
ignorans ignorantia crassa peccavit mortaliter. **S**i non con-
fessus de aliquo mortali peccato commisso. vel aduertenter ex
verecundia. vel inaduertenter propter indiscussidem conscientie
vel ex ignorantia crassa et supina sumpsit comionem peccavit
mortaliter. **E**t nota quod si quis obmittit confessionem vel comionem
in tempore statuto conari de confessione ut indicat eum ad suppleendum
defectum nisi sit omnino non bene dispositus. **I**tem cum repit alia
quam deditum vitium turpiter et aliis usque ad tunc quodragesimo
cautum ut ne subito admittet eum ad comionem. sed plonget sibi
tempus per aliquas ebdomas. **D**e aliis vero defectibus que committuntur
circa comionem et missam. vide in tertia parte de clericis.
Si excommunicatus maiori scienter participavit. audiendo di-
uina in ecclesiis aut sacra percipiendo peccavit mortaliter. **S**i
participavit in crimine cum aliquo propter quod ille cum quo partici-
pavit erat excommunicatus. vis quod verberavit clericum. ut c. si cocu-
bine ex sententia excommunicatus. **U**el si aliquis clericus subicit se
aliqui laico verberandum ad placandum eum de iniuria sibi illata
clericis ille efficitur excommunicatus. quod participat in crimine eum verbe-
rante. propter quod est excommunicatus et mortale est. ut c. contingit de
sen. exc. **S**i excommunicatus maiori scienter participavit cum a-
liis fidelibus et est diuina precipue in his que continentur hoc versu
De orare vale comio mensa negat. **E**t si fecit ex precepto pro-
hibitum superiorum. peccavit mortaliter. alias venialiter et efficitur
excommunicatus minori a quo potest absolui omnino que habet eum audire in
confessione. **E**xciipiunt tamen quosdam casus in quibus participare cum
excommunicato. que continentur in hoc versu. **U**tile lex huile res ignorate
necesse habet anathema quod faciunt ne possit obedere. quod vi. i. v. p. s. u.

Quintus titulus de inanigla habet. iij. c. **P**rimum c. de inanigla.
In inanigla que est quintum capitulum vitium importans
inordinatum appetitum laudis humane seu inordinatam
complacitiam ei cui offertur. et cui fit aliquod operum principa-
liter propter laudem propriam amittitur ei merces et peccatum incurritur.
et interrogandum est secundum statum hominum de diuersis materiis

In quibus homines querunt sibi laudem. videlicet a doctore de scientia et doctrina. a scolari de ingenio et disputacione. a rectore de regimine. a mulieribus de ornatu et huiusmodi. Si quis inuit laudem et gloriam de opere peccati mortali mortali peccauit. si in rationem deliberata hoc egit. secundo si in modum sensualitatis. vel esse si de aliquo veniali gloria. Si opera sua de genere bonorum. et ieiunia elemosine et huiusmodi. quasi omnia ad laudem humanam fecerit mortale videtur. cum ibi instituit finem. secus si aliquis horum aliquid facit alio fine. Si ita inordinate accepit laudem de aliquo opere. propter eam sequenda patet erat facere pro aliquo preceptorum peccauit mortaliter. In alijs autem casibus videtur veniale.

De Inmodestia ornatus. c. ij.

De inmodestia ornatus quod preedit frequenter ex inanigloria. hoc esse ex alijs causis possit. preedit. et precipue mulieres iuuenes de hoc interrogande sunt. scilicet de ornatu capillorum fucorum gemmarum vestium preciosarum et foderaturum et caudis earum et plantis nimis altis et cordis capitis et huiusmodi. in quibus aliquid est mortale aliquid veniale. Si versus l' vsa est fucus. vel alijs ornamentis ad ostentationem et inanem gloriam si de his superbiuit vel gloriata est. mortale est. si tantum delectationem habuit ad laudem et gloriam illam quod non curauit transgredi mandata dei et ecclesie. Si versus l' vsa est furcra et alijs ornamentis ad inducendum homines ad sui concupiscentiam est in simoniam. mortale est indubitatum. Si ita inordinate delectatur in hoc. ita quod esse si sciret homines ex sui ornatu scandalizari. i. trahi ad sui concupiscentiam non curans de ruina proximi mortale est. Si ad placendum viro suo l' ad inueniendum virum si est inuicta l' ne despiciatur ab alijs l' ex aliquo lenitate vsa est fucus. vel alijs ornamentis super luis de se non est mortale. sed potest veniale. nisi sit notabilis excessus in hoc. ut possit iudicari de occasione data aliorum rube et non tamen accepta quod est difficile iudicandum. Si habuit nimiam diligentiam et studium et tempus ad ornandum se. l' fecit excessum in portatura vestium ultra suum statum l' perditum. l' non in morte prece. l' vestibus nimis delicatis per tamen est. **Ca. iij. de filiabus in**
Silauit scitatem habere per se. **Canisgle Et primo de ypocritis** iunioribus ordo et hoc. cum male esset si hoc egit ad consequendam laudem humanam perstituit in fine mortale est aliter veniale. nisi aliud vitium adiungat. Si silauit scitatem per ypocritam intendens aliquid quod sit pro hominem dei. l' utilitatem. pro. ut seminae erroes. adipisci indignum ecclesia sita dignitate. decipere. n. primum tempus. vel spiritualiter. mortale est.

¶ Si simulauit sanctitatem existens malus vt dicitur de elemosine sicut scđo viro. l. pcuratores ecclesiarū vt ceretani et filii mortaliter peccauit **¶** Si simulauit maiorē sanctitatē q̄s habuit. vl̄ occultauit suū defectū ad edificatōm primorū nō est pctm̄ l̄ leue vel veniale est. aut si h̄ facit ob aliquā vanitatē vel inanē gl̄am est veniale

¶ De Tactantia.

¶ Laudauit seipm̄ de aliquo ope peccati mortal̄ mortaliter peccauit. **¶** Si ūt de ope veniali venialit̄ peccauit q̄ntū est de se. **¶** Si laudauit se de aliquo ope bono viz de x̄tute. de sciētia. de industria. vel diuitijs. vel potēt̄ cijs et b̄ ex supbia et inanis gl̄a mortale est l̄ veniale. Im̄ radcē ipsi supbie vel inanis gl̄e vñ pcedit. **¶** Si laudauit se p̄tē nēdo alios. vt p̄bariseo publicanum mortale est. **¶** Si ūt ex aliq̄ leuitate l̄ vtilitate p̄sequenda veniale vel nullum est.

¶ De Ironia

¶ Vilificauit se verbis vel factis plus q̄s sentiat̄ in seipso in mente. dicens aliqua mala de se. q̄ in se non cognoscit veniale est. et d̄ ironia **¶ De Cōtentōe.**

¶ Q̄s p̄tendit aduersus aliū p̄tra veritatē scienter in rebus alicui⁹ importat̄ie mortale est. secus in reb⁹ parnis et inaduertent̄. **¶** Si p̄tendit p̄ veritate s̄ nimis inordinate cōiter est veniale. s̄ possit̄ ibi esse tāta inordinatio q̄ rōe scādali seq̄ntis essit̄ ibi mortale **¶ De Visib⁹ dia**

¶ Hīs tractare aliq̄ cum alijs in cōi nolit p̄cordari cū alijs de his que ordinant̄ ad honorē dei vl̄ primorū vtilitatem ex eo q̄ male afficit̄ ad eos. vl̄ vt oñdat se plus scire q̄s alijs mortale est. sec⁹ at̄ si nō p̄cordat. viz q̄ si videtur esse magl̄ im̄ deū et rōnem qd̄ ip̄e intendit. q̄ tunc vel non est pctm̄ vel leue. nisi sit nimis p̄tinax.

¶ De Pertinacia.

¶ Fuit p̄tinax in sentēt̄ijs suis discrepās a cōi ceterorū p̄silio l̄ iudicio cōiter est veniale piculosum et incontinuum erroris **¶ De Singularitate nouitates**

¶ Fecit singularitates l̄ nouitates in conuersatōe vite l̄ vestib⁹. l̄ cerimonijs. vel alijs adinuentōib⁹ pctm̄ est. et si adinuenit aliquā malā p̄suetudinem om̄ia ei impuntur **¶ De Inobedientia.**

¶ Non obediuit sugio:ibus suis sp̄ūglibus. vel t̄galib⁹

legibus canonicis. vel ciuilibus rōnabilibus. ⁊ siquidem
transgredī supiorū ordinatōs hñtes vim p̄cepti. vt qñ mā
dā suari x̄bo l̄ scripto in x̄tute sc̄tē obediētie. l̄ sub pe
na ex̄c. catōis vel carceri. vel alijs penis grauib⁹. ⁊ huius
eq̄pollentis peccauit mortaliter In alijs x̄o ordinatōib⁹.
simpli factis trasgrediendo est veniale. nisi fiat ex p̄ceptu
q̄ tūc mortale quantūcūq; leuibus

¶ De Gula. vi. ti. ⁊ h3. c. iij. Primū. c.

Gula est sextū capitale vitū ⁊ imptat inordinatū
appetitū seu delectatōem circa cibū ⁊ potū. Nos
ta qñq; spēs seu modos q̄ p̄tinent in hoc versu.
Preprope laute nimis ardentē studiose. Si comedit vt
bibit ex̄ horā debitā sine rōnabili causa ⁊ vrgēte. Si est
vlus cibis l̄ potib⁹ lautis nimis ⁊ delicatis vltra p̄ditōm
sui status aliter. n. decet comedere infirmū q̄ sanū ciuem
q̄ rusticū. Si comedit vel bibit in nimia q̄ntitate s̄m ex
igentā sue p̄plexiōis. qd̄. n. vni parū est. nimū est alteri. Et
pl⁹ comedē in die ieiunij q̄ altera die nō est de se malum
p̄ vna comestōe. Si comedit l̄ bibit cū nimio ardore gu
le. seu cū nimia p̄lacētia p̄tēptus magi satisfacē delecta
tioni gula q̄ necessitati p̄uidere. Si adhibuit l̄ adhibe
ri fecit nimū studiū ⁊ diligentā circa cibaria delicata p̄/
panda vt cū varijs saporib⁹ ⁊ diuersis modis. ⁊ hmōi. In
bis om̄ibus spēsbus l̄ modis gula. tūc est mortale. qñ deles
ctatio gula querit vt finis pat⁹ facē p̄tra p̄cepta vt satisfi
ciat delectationi gula. Vel cū comedit vsq; ad crapulam
vel vomitū aduertēter sic fit a plerisq; in caruisprinio. vel
vitiū aliquo cibo. ex quo x̄i. l̄r credit incurē lesiōm p̄sone
In alijs x̄o casibus p̄mūiter est veniale. Si comedit car
nes in q̄dragesima l̄ in alijs ieiunijs ecclie vel in. vi. feria
aut ip̄a sabbato p̄ totū añū nisi vrgēte causa nccitat⁹ vt in
firmitatē peccauit mortali si sine p̄silio medici. Si vsus est
lacticinijs tpe q̄dragesime sine cā infirmitatis. ⁊ de p̄silio
medici peccauit mortali. In alijs x̄o ieiunijs ecclie sua
ri p̄t mos p̄fie q̄ntū ad vsūm lacticiniorū qui mos si non
appareat tutius est abstinere. **¶ De Ebrietate.**

Et bibit vsq; ad ebrietatē aduertens se nimis bibere.
vel potentā vini sufficientē ad inebriādum. l̄ de hoc
dubitās p̄babiliter peccauit mortaliter. secus

si fecit causa medicine. ¶ Si induxit aliquem ad frangendū ieiuniū ecclesie sine causa legitima suis psuasōib⁹ peccauit mortaliter. ¶ Si induxit pueros. et iuuenes ad lāba/citates et tabernas et h⁹. ut puertat ad ēpia. ¶ Si frequē fauit tabernā sine cā rōnabili. v. p̄iuiua dissoluta pctm̄ est

¶ De Insensibilitate.

Sabstiniuit se nimis a cibo et potu et alijs necessarijs vite ppter qd incurrit infirmitatē cōit̄ est veniale. nisi fiat notabil̄ excessus et addat obstinatio et admōtōnes ex hmōi defectu. qz tūc videt̄ mortale rōe piculi seq̄ntis.

¶ De filiabus Gule. et primo de Lbitudine. c. iij

Sex fumositatibus inordinate comestōis et potus incurrit scurilitatē seu grossiciē intellect⁹. et ex hoc ineptitudinē intellectus. vel ineptitudinē legēdi orādiqz est veniale cōiter

¶ De Loquacitate

S nimis locutus est seu dixit vba ociosa et sine necessitate et rōnabilitate p̄mūter est veniale

¶ De Scurilitate.

Sfecit actus seu gestus inordinatos. et si sint puocantes ad libidinē ex m̄lmoniuū est mortale. Si xō ad dissolutōem. vel leuitatē vt v̄tositatē et hmōi veniale est

¶ De inepta Letitia

S habuit ineptā letitiā et vanā in ludis et iocis. cōiter veniale est nisi addat aliqd vitiū

¶ De Choreis

Quoree q̄ fiunt cū inordinata letitia sunt mortalia q̄nqz modis. pmo cū fiūt ex libidine. sc̄do cū fiūt in ecclesijs qz sacrilegiū est. tercio cū fiūt a clericis et religiosis cū mulieribus rōe scādali. q̄to. cū fiūt exinanigta v̄l vana letitia tā inordinata qz ibi p̄stituat̄ finis. q̄nto cū tales chorizantes nō curāt de scādalo. primi. mortale est. In alijs at̄ casibus cōiter est veniale. Possz tū q̄nqz esse mortale. nec de facili de hmōi p̄t dari iuditiū

¶ De Immunditia

De immunditia q̄ p̄t intelligi cū quis inmundē comedit. et essz veniale. p̄cipue si ex hoc pturbat alios. vel qz vomitū facit et si hoc facit qz nimis comedit. l. qz auidius comedat peccatū est. fecus si causa medicine. vel p̄t intelligi de immūditia pollutōis que cum accidit i somnijs nō imputatur ad pctm̄. s. pctm̄ p̄t esse in causa ei⁹. s. si p̄cessit ex crapula vel turpi cognitōe p̄cedenti. vel ex negligentia

vel etiam post vigiliam recolens de ipsa Immunditia ba-
bita in somnijs turpibus delectat. si est plenus rōis de
hōi turpi delectatōe est mortale vel veniale. vel nullum
si ex alienatōe nature **De immūditia seu pollutōe purata**
Nota qd siqs qd agit hac intētōe principalr vt pollutōem
bēat. siue vigilādo siue dormiēdo mortaliter peccat etiaz
si facit causa sanitatis. ¶ **Si** at ipa pollutio etiā cōtingat
in vigilia pter volūtātē z sine pcuratōe nō est mortale. ¶

¶ **De Lururia titulus. vii. z hz. c. ij. Primū**

Lururia est Septimū capitale vitii s; q; sup in pcep-
tis dictū est sat; de spēbus ei; in ope. ac ec in cogita-
tōe omī ill' omīssis. vidēdū est de qbusdā alijs p̄tinetib; ad
ipam lururiā z delectatōem morosam. z pmo ¶ **Si** tetigit
aliquē l' aliqz l' osculat' est libidinose ec cōingū mortalitē
peccauit. ec si nō sequit' turpis act'. nā talia cōscitia in ope
ipō. p vno pctō hñt cū ope ipō. s; tāto qū' qnto in hōi
cōcurat' plura. si at fiāt diuers' t'pib; diuersa sunt pctā ¶ **Si**
script' l' rās l' portauit. l' misit. l' recepit p̄tinetes amatoria
z puocātia ad lasciuā aduerteuter mortaliter peccauit. ¶
Si fecit cātātōs l' cātāuit l' legit. l' audiuit s;ba lasciuie. ¶
turpia delectabiliter ad puocādū se vel alios ad lasciuiaz
mortale est ¶ **Si** associauit aliquē quē sciuit ire ad pcanō
vel turpē agendū. l' ad faciēdū serenatas vl' matutinas
peccauit mortaliter. ¶ **Si** fuit mediator inter aliquos ad
turpia. l' posuit aliquos mediatores inter se z inter alios.
z hōi peccauit mortaliter ¶ **Itē** si recepit enseniū. vl' donū
q; dēq; vel misit de amore libidinis.

¶ **De Delectatione morosa.**

De delectatione morosa. qd vitium repit in tepidis z
multū negligētib; nā feruidi subito cogitatōs expel-
lūt norias. z frigidis desiderijs opis acq̄scūt. ¶ **Si** habuit
cogitatōs immūdas z carnales. in qbus trahit morā post/
qz rōe ppēdit. ppter delectatōez ipam cogitādi hōi pec-
cauit mortāl'. Nō solū qn qz cogitatōib; luxurie rōe plēn
sit deliberans facere malū si adess; cōmoditas. s; ec i olen-
do opus ppetrare. s; non curando ipas cogitatōs libidino-
sas expellē postqz ppēdit. s; in eis voluntarie immorādo

peccavit mortaliter

¶ De filiabus Lururie. c. ij.

De filiabus Lururie de quibus non oportet multum interrogare. quia difficile est intelligere nisi cum mixtura aliorum vitiorum. et prima est cecitas mentis.

De cecitate mentis. si fuit ita mente occupata circa mundana et carnalia. quod nesciunt de deo cogitare vel de rebus spiritualibus.

¶ De Precipitatione

De precipitatione. si fuit preceptus et subitus in operibus suis sine consilio et examinatione mentis debita agens.

¶ De In-

De inconsideratione. si fuit incautus in factis suis non bene iudicans circa occurrentia.

¶ De Inconstancia

De inconstancia. si in eo quod deliberavit boni agere fuit instans et mutabilis et passivus.

¶ De Amore sui

De amore sui. si nimis seipsum dilexit querens de corporis delectationes et comoditates. et huiusmodi.

¶ De Odio dei

De odio dei. si habuit deum vel legem eius in displicentia. quod perhibet cupiditatem et huiusmodi.

¶ De Amore vite presentis

De amore vite presentis. si nimis amavit vitam istam presentem. propter voluptates carnis quibus est deditus ita amavit vitam presentem quod aliquis vellet habere perpetuari. secundum Deum est mortale.

¶ De Horizonte futuri seculi.

De horrore futuri seculi. si horrorem habuit ad vitam futuram. de alijs vero quod pertinent ad vitium luxurie et eorum pinguium vide infra de coniugatis.

¶ De Supbia ff. viij. et h3 c. ij.

Primum.

Supbia secundum Gregorium est regina omnium capitalium vitiorum. et est vitium multum subtile et difficile ad cognoscendum. et consistit in appetitu inordinato proprie excellentie. et habet quatuor species sue modos de quibus potes interrogare. prout videbitur expedire si tamen penitens intelligat. **¶ Si bona naturalia spiritualia vel temporalia que habuit sibi attribuit. et a deo non cognovit. ¶ Si bona ipsa a deo recognoscens meritis suis principaliter se accepisse estimavit. viz propter sua ieiunia orationes et huiusmodi. ¶ Si ea bona que non habuit sibi attribuit plus quam habuit cum existimat se habere multum humilitatis certitatis pacientie. et huiusmodi cum non habet. ¶ Si reputavit se meliorem esse ceteris alios pretensans. in quolibet horum modorum potest esse mortale vel veniale secundum quod ratio presentis vel non.**

¶ De filiabus Supbie c. ij. Et primo de derisione

De derisione que aliqui pcedit ex supbia. Si irrisit sacra
meta z alia diuina vilipedes ea. aut scdos viros. aut p
latos aut deo fuisse volentes. vt sic retrabat eos peccauit
mortaliter. **¶** Si irrisit intendens ex hoc iniuria l' vilificatōz
l' notabile pturbatōem e' mortali peccauit. s' si ex leuitate
l' cā loci sec' **¶ De Ambitōe.**

De ambitōe q' pcedit ex supbia z imptat inordinatū
appetitū honor'. z multū repit in p'lati z dñis. **¶** Si
desiderauit aliqz dignitatē. l' bñficiū curatū rōe delibata
pncipaliter. ppter honorē l' dignitatē l' utilitatē tpalē pecca
uit mortaliter. si desiderauit dignitatē l' bñficiū eccliaſt
cū l' ſclare ad qd est indign' vel inept'. viz q' criminofus z
hmōi peccauit mor. **¶** si desiderauit vl' q̄ſiuit ad hmōi p
uenire ec' faciēdo ptra pcepta mortale est **¶** si q̄ſiuit bo
norē de q̄cūqz re ita inordinate q' ibi p̄ſituat finē morta
le est. in alijs xō caſibus videt veniale **¶ De p̄ſumptōe.**

Preſumptio q' pcedit ex supbia. conſiſtit in hoc q' hō
ponit ſe ad ea que ſunt ſup vires ſuas. l' nō ptinet ad
p̄dītōem ſuā. vt ſclari ad iudicādū clericos. l' eos q' nō ſunt
ſibi ſubiecti l' de his de qb' nō hz ptatē. peccauit mortali.
Si poſuit ſe ad faciēdū ea exercitia ad que nō erat apt'. vfi
ſt ſeq' ſpūale l' tpale dānū alteri. vt medic' ignar' medicie
ne. vel aduocat' ignar' ad aduocādū. iudex ad iudicādū. cō
feſſor ad audiēdū p̄feſſōes z hmōi peccauit mortaliter. ſe
c'āt ſi p̄petēter in arte illa pit' erat **¶** Si p̄ſumēs de xtu
te ſua expoſuit ſe picul' pctōrū vt vadēs ad loca inhoneſta
l' frequētās puerſatōem mulierū leuiū z hmōi. vbi de facili
p̄t labi in mortali pctō. mortale videt **¶** Si nimis de ſe p̄
ſumēs nō puidet de nccitatib' l' picul' occurētib' ſpūali
b' l' tpalib' expectās effectū miraculoſum a deo. ſ. vt eum
ſanet infirmū ſine medico z medicinis l' miniſtret ei cibū
ſine labore est mortale. z dñ temptare deū.

Sfaciat **¶ De Temeraria iudicatione**
alterius q' dubia ſunt quo aīo fiat in malā ptē interp
tat' est. ſeu iudicauit z ſine ſignis ſufficiētib' indicātib' ma
litiā alteri' deliberate iudicauit aliquē d' pctō mortali mor
taliter peccauit **¶** Si xō iudicauit de veniali venialit' pecc
auit **¶** Si iudicauit de mortali. s' nō delibato animo
¶ Si fuit curioſus circa **¶ De Curioſitate** i iij

cognitionem intellectiuam vt querendo scire que sunt su
 pra capacitatē suā. viz de trinitate. de p̄delinatōe. l̄ q̄ren
 do scire a q̄b̄ nō d̄z. vt a demōijs l̄ p̄ sortes vl̄ q̄rendo scire
 parū vtilia. ⁊ dimittēdo magl̄ nec̄ aria l̄ q̄rēdo scire solum
 ad sciendū ⁊ nō ad deū p̄gnoscentē l̄ ad aliq̄s vtilitatē pctm̄
 est. q̄nq̄ mortale q̄nq̄ veniale Si fuit curiosus circa vsus
 sensuū. s. ocul̄ aspiciēdo. aurib̄ audiēdo. narib̄ ad odorādū
 gustū ad gustandū. tactu ad tāgenō sine nec̄itate l̄ vtilitate
 s̄ solū delcātōne sensuali pctm̄ est p̄iter veniale. ⁊ q̄nq̄ p̄t
 eē mortale Si repit se in spectacul̄ ad vidēdū. vt tomeam̄
 ta paleitra. curiē ad brauiū ⁊ hmōi. nā si in h̄ sit piculum
 mort̄ spūal̄ l̄ tpalis. vt q̄n sunt spectacula rep̄ntatiua tur
 pitudinē. l̄ cū rectpet notabiē lesiōm̄ corpis. est mortale. ⁊
 multo magl̄ in exercēte ⁊ p̄bēte occasiōm̄ in hmōi spectas
 cul̄. alias est veniale. n̄ pp̄ hoc aliq̄s ita delectat̄ q̄ mēs
 eī auerteret a deo ita viz q̄s pat̄ ess̄ trāsḡdi mādātā del̄
 ⁊ eccle vt illa aspiciēt l̄ facēt Et hoc idē intelligo de quo
 cūq̄ pctō q̄s de se est veniale. q̄ p̄ hūc modū p̄t enīci mor

Ingratitudo **T**ale **¶ De Ingratitudine**
 Repit in oī pctō mortali. s̄ vt circūstantia aggruās ip
 sum. q̄ vbi hō d̄z sp̄ hūire deo eū offendit Est ec̄ vnū spe
 ciale pctm̄ inq̄ntū. s. recipiēs b̄n̄ficia a deo l̄ ab hōie ea nō
 recognoscit recogitat ⁊ regrat̄ ⁊ recōpēsat l̄ q̄ pe. est vili
 p̄dit b̄n̄ficia recepta vel murmurat de eis. l̄ iniuriat̄ b̄n̄
 factōi. cōit̄ at̄ repit̄ mirtū cū aliq̄ genē peccati q̄n mortie

De scāda **¶ Q̄n veniale est. ¶ De Scādalo**
 lo q̄s q̄nq̄ nō est pctm̄ sp̄ale. s̄ circūstātia aggruās
 pctm̄ inq̄ntū vs̄ ex deō l̄ facto alteri non recto dat̄ alteri
 occasio ruine spūal̄. ⁊ hoc est scādalum. ⁊ si hoc intēdat est
 circūstātia aggruās pctm̄ ⁊ mutās sp̄em. vñ ē nec̄aria cō
 fiteri q̄n est tale qd̄ v̄s̄ l̄ trahēs ad ruina pcti mortali. ⁊ p̄
 cipue cū h̄ seq̄t̄ Si at̄ hoc intēdat. s. ducē aliq̄ ex deō vl̄
 facto suo ad aliq̄s ruina ē mortale. ⁊ sp̄ale pctm̄ si intēdat
 inducē ad mortale. als̄ veniale **¶ De Adulatōe.**

Adulatio q̄ p̄t est scandalizatiua. ⁊ p̄sistit in hoc q̄ q̄s
 v̄bis l̄ fact̄ suis inordinate q̄rit placē alijs ad b̄n̄uolē
 tiā captādā. ⁊ si in malo adulat̄ est criminali. puta laudās
 aliq̄ de vindcā scā l̄ turpitudine. ⁊ hmōi. est mortale Si
 adulat̄ l̄ laudat aliq̄ intēdēs eū decipe notabī in tpali
 bus vel spūalibus est mortale. secus si aliqd̄ instum̄ inten
 dit ab eo h̄re l̄ qd̄ puū recipe p̄ mod̄ doni vl̄ b̄n̄fidiōe. Si

nō laudauit aliquē ex q̄ ille sumpsit occasiōm sup̄bie l' in
anis gl'e cōiter est veniale ⁊ p̄t eē aliq̄n mor. ¶ Si nō lauda
uit aliquē ad eū excitandō magl' ad x̄tutē l' ad p̄fortād eū
in tribulatōib⁹ ⁊ tēptatōib⁹ e ob̄uati debiti circūstātis
est x̄tuosum ⁊ meritoriū als veniale ¶ De Blasphemia

De blasphemia in sp̄m sc̄m q̄ p/ ¶ In sp̄m sc̄m
cedit ex malitia. viz inq̄ntū q̄s p̄tēnit l' refugit ea co/
gitare m̄tēi occurētia p̄ q̄ possz retrahi a pctō ⁊ hz sex spe
ties s. Presumptio. Despatio Inuidētia fr̄ne gr̄e Impug
tio x̄tut' agnite Obstinatio Impenitētia De his hō inf
rogādū est. put videt. ⁊ p̄ter nō repit nisi in multū scelē
¶ Presumptio at̄ d̄r h̄ cū q̄s p̄sumit de dei m̄ia exultimās
q̄ p̄cat sibi ad b̄nplacitū suū l' q̄ saluet eū p̄ seueratē i pctō
Despatio at̄ cū credit deū nō posse n' velle sibi p̄cē ec pe
nitētī l' volētī saluari Impugtio x̄tut' agnite d̄r cū q̄s p̄
dicat x̄tut' fidei quā nouit Inuidētia fr̄ne gr̄e est. cū volz
q̄s de gr̄a dei ⁊ gl'a crescēte in hōib⁹ Obstinatō cōfirmat
volūtātē suā in pctis om̄ib⁹ Imp̄nia at̄ d̄r cū q̄s p̄pōit fir
mit̄ esse in futurū nō petinē ¶ De Scismate

De scismate hoc pctū p̄mittit cū q̄s recedit ab obedi
entia rōane eccl'e sumēs sibi aliud caput. l' seq̄ns ali/
quē canōice nō electū. ⁊ sp̄ est mortale ⁊ excōicatō p̄ tales.
n' forte cū eēt duo q̄rū q̄libz hēt p̄ sūmo p̄tifice a suis
se q̄cib⁹ ⁊ nescit cl' q̄s sit canōice elect⁹. In hoc. n. vident̄
ppl' excusari si n̄ sūt p̄tinaces s̄ pati illi adherē quē sciūt
de eē elc̄m canōice. Si in itit̄ ordinatōib⁹ l' aliēatōib⁹ facti

De scismate excōicat⁹ est ex de scis. c. i. ¶ De infidelitate pa
gāorū hēticorū ¶ Agāorū hēticorū
l' iudeorū. q̄rū q̄libz est quilibet pctū ducēs ad dānatōm
nō opz dicē int̄ hos ¶ Soli. n. hētici sunt excōicati. s̄ cū alijs
p̄cipue iudeis n̄ dz h̄ri dōctica p̄uersatio. ⁊ p̄cipue idote.
¶ Potes ēca h̄mōi inf̄rogat̄. put ē videt. s̄ si h̄uit aliq̄d tu
biū i his q̄ sūt fidi. viz d̄ sacro altari ⁊ h̄mōi. ⁊ si de hoc hz
displicētia n̄ ē curān. Si at̄ volūtarie ⁊ sp̄ote dubitat esse
mor. hētic⁹ q̄d ē excōicat⁹. ⁊ n̄ p̄t absolui citra sedē aplicaz
vz i p̄cessu curie Itē receptoz edēs l' fantoz hēticorū ē ex
cōicat⁹. et̄ d̄ hē. c. q̄cūz li. vi ¶ Incl. iij. ⁊ vltia p̄si q̄ tractat̄
d̄ mō inf̄rogādū stat⁹ diuersos p̄soān⁹ ⁊ p̄mo ad p̄iugatos

Tunc dō formāde sunt interrogatōs ¶ Ca. ⁊ hz. S. xij
p̄tinētes n̄ ad oēs s̄ solū ad quosdā stat⁹ hōim. ⁊ p̄mo ad
p̄iugatos inf̄rogādū sunt n̄ oēs s̄. put videt ¶ Si d̄ scū p̄r

erūt in aliq̄ casu p̄hibito mortale est. q̄ p̄ p̄hibitiōem nisi
ignozātia facti p̄babil̄ eos excusaret. **S**z sciēdū est q̄ sunt
qdā impedimta q̄ impediūt m̄rimōiū p̄bēdū. 7 dirimit iā
p̄tractū q̄ nullū est qd̄ intelligēdū est qn̄ dicta impedimē
ta p̄us inter eos inueniunt q̄s sit p̄tractū m̄rimoniū 7 ea
p̄tinet in ist̄ v̄sib⁹. **E**roz p̄ditio votū p̄gnatio crimē **C**ul.
l^o disparitas vis ordo ligamē hōctas **S**i sis affinis si for
te coire neq̄bis **H**ec associāda vetāt p̄nubia facta retra
ctāt **P**ro horū aliq̄li breuissima declaratiōe nota est q̄ eroz
intelligit̄ de p̄sona nō de fortūa l^o hōitate cū. s. q̄s p̄trabit
cū **B**erta credēs esse katherinā. cū q̄. s. intēdebat p̄bere.
Cōditio intelligit̄ de p̄ditōe huius. cū q̄s p̄trabit cū serua
credēs eā esse liberā **N**ā si liber p̄trabit sciēter cū sua t̄z
m̄rimōiū. 7 nisi si p̄trabit hū⁹ cū liba credēs esse suā **I**dē vi
dēt̄ si hū⁹ cū sua. s. credere esse liberā **V**otū s. solēne p̄
fessōm tacitā l^o exp̄ssam alicui religioi app̄bate. tal̄ ec̄ est
excōicat⁹ **C**ognatio q̄ est triplex. s. natural̄ spūal̄ legalis
natural̄ d̄r p̄sanguinitas. 7 h̄ bz tres lineas s. ascēdētū. vt p̄r
7 au⁹ 7 h̄mōi descēdētū. vt fili⁹ nepos 7 h̄mōi collateralū.
vt fr̄es sorores 7 h̄mōi. 7 h̄ bz q̄libz linea q̄tuor ḡd⁹ exclusiue
p̄cipue collaterales. nā inter ascēdētes 7 descēdētes vidēt̄
esse p̄petua p̄hibitiō h̄ est ec̄ excōicatio **C**ognatio spūal̄
h̄z ec̄ tres grad⁹ 7 p̄trabit̄ in baptisimo 7 p̄firmatiōe **P**ri
m⁹ est inter tenētē ad baptisimū l^o p̄firmatiōm 7 eā q̄ tenēt̄
q̄ d̄r p̄nitas l^o filiatio **S**cōs est inter p̄rem 7 m̄rem carna
lē⁹ q̄ tenēt̄ 7 eū q̄ t̄z cū vxore ei⁹. 7 d̄r cōp̄nitas **T**erci⁹
est inter filios naturales e⁹ q̄ t̄z 7 illa q̄ tenēt̄. 7 d̄r fraterni
tas **C**ognatio terciā s. legal̄ q̄ sit p̄ adoptōem h̄z tres li
neas l^o ḡd⁹ **P**rim⁹ est inter ip̄m ad optātē 7 filiā quā adop
tauit. ac ec̄ filiā ip̄s⁹ adoptati **S**cōs est inf̄ vxorē adoptan
tis. 7 ip̄m adoptatū. ac ec̄ vxorē adoptati. 7 ip̄m adoptatē
Terci⁹ est inf̄ filios naturales 7 legitōs adoptat. 7 ip̄m ad
optatū. 7 hoc tm̄ cū ip̄i filij sunt in ptate p̄ris **C**rim̄ istud
qd̄ h̄z dirimē p̄ctū 7 imple p̄trahēdo intelligit̄ tm̄ de duo
b⁹ crimib⁹ in duob⁹ casib⁹ **P**rim⁹ est q̄ cū m̄r machinat̄ cū
effcū in mortē vxor⁹ alii⁹ vt hēat illū in virū. l^o extra vir in
mortē alteri⁹ viri vt hēat illā i vxorē zē **S**cōs cū q̄s dat̄ si
dē alicui p̄iugate ducē eā in vxorem post viri sui mortem
7 cum illa p̄missiōe seq̄tur adulterium **C**ulcus disparitas.

ut si fidelis cōtrahat cum iudea vel pagana pmanente in infidelitatē. secus si p̄traheret cū heretica. nā tūc tenet. s; cōhabitāē nō dōit si eēt ei piculū incurrēdi in heresim. 7 peccavit mortaliter. p̄trahēs cū tali. **U**is violentia. s. absoluta impedit 7 dirimit. 7 siliter. violentia p̄ metū q̄ p̄t cadē in p̄stantē virū 7 p̄tinet in hoc x̄su. **S**tupri atq; stat⁹ verberis atq; necis. nisi postea de multo efficiat volūtari⁹. **O**2/ do intelligit de ordine sacro. i. subdiaconatu. 7 sup̄ 7 talis p̄trahens eēt excoīcat⁹. **G**reci in lacris vti p̄nt p̄tracto s; nō p̄nt p̄trahere. **L**igamē. i. si sit alteri ligat⁹ p̄ piugū. eēt per x̄ba de p̄nti nōdū p̄sumatū. nā talis nullo mō p̄t alteri matrimonialit̄ copulari. nisi ille cū quo p̄traheret. p̄fiteat̄ in aliq; religionē. **E**t si recederet vn⁹ piugū. ita q; p̄ ml̄tos ānos alter nihil audiret de eo nō lz alteri p̄trahē nisi sciēt de morte ei⁹. **H**onestas. i. publice honestatis iulicia q̄ ori tur ex sponsalib⁹ p̄tractis cū aliq;. cū qua postea nō sequit̄ m̄rimoniū p̄pter mortē l̄ aliā eāz. nā cū nulla p̄sanguinea illi⁹ vsq; ad q̄rtum ḡdū p̄trahē p̄t. **A**ffinitas est. p̄ximitas q̄ p̄trahit p̄ eū q̄ ducit vxorē. 7 oēs cōsanguineos vxoris vsq; ad q̄rtū ḡdū. 7 vxorē ip̄az 7 oēs p̄sanguineos viri ei⁹ vsq; ad quartū ḡdū. nec illa mulier p̄t p̄trahē cū aliquo. **E**t nota q; affinitas p̄bit̄ eēt p̄ fornicariū coitū. ita q; ille q̄ fornicatur cū aliq; nō p̄t cōtrahē m̄rimoniū cū p̄sanguinea ali qua ei⁹. vsq; ad quartū ḡdū. nez illa m̄ler p̄t p̄trahere cū ali quo cōsanguineo fornicat̄ cū ip̄a vsq; ad q̄rtū gradū. 7 sci enter p̄trahēs in hmōi gradib⁹ affinitatis est excoīcat⁹. sic forte coire nequib⁹. **I**n potentia exercēdi actū piugalē q̄ p̄t puenire. l̄ ex frigiditate naturali. l̄ ex maleficio vel in dispositōe mēbri genitalis viri vel mulieris. **D**e his omnibus impediment⁹ habes plene in tercia pte. summe. ti. p̄mo. **S**3 nota q; nō optet nec expedit interrogare oēs cōlugatos sigillatim de his impedimētis. s; de illis tm̄ de q; bus possit p̄sumptio h̄ri. 7 p̄cipue de impedimēto crimis vel cognatōnis l̄ publice honestat⁹ s; multomagis de affinitate. **S**i tm̄ qs cognosceret p̄sanguineā ei⁹ cū q̄ iam cōtraxit p̄ x̄ba de p̄nti. 7 multomagis si iā p̄summauit matrimonii. m̄rimoniū q̄dem tale nō diuidit. s; amittit ius petendi debitū. ita q; petē nō p̄t absq; mortali pctō. teneē tm̄ reddere exactus. **I**dem de muliere q̄ p̄mittit se cog/

nosci a Magneo viri sui. **S**i xō anqz cōtra p xba de pntē
cū aliq cognouit p fāgnēā e^o ita q seim emisit itra clauit: a
pudor n̄ p̄t iā bfe illa. r si iā p̄suāss cū illa n̄ t̄z m̄fīmōiū. n̄
i h̄ p̄t dispēfari cū illa n̄ p̄ papā. **U**n̄ an̄ dispēfatōm sp̄ pec
cat mortali exigēs r reddēs d̄bitū sciēs dcm̄ ipediūtū. **A**l
xō piugū nesciēs excusat de p̄cō er ignorātia facti. p̄babil
d̄ bis r oib⁹ alijs qn̄ cas⁹ occurit. vi. plen⁹ i sū. **S**i p̄xit m̄fī
mōiū clādestie qz mortle ē p̄p̄t p̄bilitōz ecclē. **S**i b̄ns votū
simplex p̄tinētie p̄traē m̄fīmōiū peccauit mortali. n̄ sit d̄l
spēfat⁹ a papa p̄⁹ r tēē adiplē votū vsz ad p̄suātōz m̄fīmōij
nā ipō p̄suātō ipotēs fit ad iplēd. r exact⁹ oio tēē reddē ex
p̄sse l̄ inf̄ptatie petēti. s̄z exigē n̄ p̄t s̄n̄ dispēfatōe al̄ mor
tali peccat. **S**i p̄traē cū aliq. vl̄ m̄fī cū aliq p̄ xba d̄ fuf o. r
p̄ m̄fīmōiū cū aliq p̄xit l̄ de fuf o l̄ d̄ p̄nti mortali peccauit
p̄p̄t fractā fidē n̄ de cōi p̄ f̄su mutuo se absoluēnt. qd̄ siēi
d̄z p̄ iudiciū ecclē. **A**l n̄ aliqz. vij. casuū supuenēt q̄b⁹ solui
p̄nt spōfalia q̄s hēs in sū. **S**i p̄ m̄fīmōiū p̄ctū p̄ xba d̄ p̄n
ti p̄traē cū aliq mortali pec. n̄ t̄z m̄fīmōiū. eē si eēt p̄suātū
r filios gēuiss. s̄z optz rediē ad p̄mū. nisi ille cū q̄ p̄⁹ p̄ctū ē
inḡl⁹ eēt religioz l̄ b̄id⁹ p̄fess⁹. l̄ nisi cū eo papa dispēfāss in
scōo. i q̄ t̄n̄ fm̄ theologos dispēfāē n̄ p̄t. s̄z qz difficile ē dis
putare d̄ p̄tate pape si n̄ p̄reptōe obtēta ē forisā trāsire
p̄t. **S**i p̄xit m̄fīmōiū l̄ filios l̄ filias iun̄t m̄fīmōiū an̄ etatē
legittimā. qz p̄bilitū ē. **E**tas at̄ legittia fm̄ iura ē in. xij. ā
no. si ē fēla in. xiiij. si ē mascul⁹ s. ad p̄trahēd p̄ xba d̄ p̄nti. r
ad p̄sumād m̄fīmōiū. **S**i p̄suāuit m̄fīmōiū an̄ b̄ndcōez nup
tiarū. ē mortle. vbi. s. p̄suetū ē b̄ndici nuptias. qz p̄ p̄bilitōz
ecclē r h̄ aduertēd ē. q̄zuis spōsi n̄ p̄sumēt m̄fīmōiū cū ipō
sis an̄ b̄ndcōz. i mult⁹ t̄n̄ loc⁹ multas turpitudines r corrup
telas faciūt cū eis illas visitā⁹ vñ inf̄ rogād ē d̄ h̄ijs vbi ista
regiū. **S**i celebrāuit nuptias tpe p̄bilito ab ecclā qz mor
tale ē. **A**pa at̄ p̄bilita sūt ista s. ab aduētū vsz ad eph̄iā. r
a. lxx. ad octauā pasce. r a l̄ b⁹ dieb⁹ an̄ ascēsiōz vsz ad octas
nā p̄t. exclusiue. **D**e actu r peccat⁹ cōmissis in eo d̄.
Sciēd̄ ē qz i actu h̄ piugali ali q̄ fiūt. vbi ē dubū r̄trū sūt
mortalia an̄ venialia. **A**li q̄ xō sūt q̄ sunt māifeste mortalia
Ali q̄ i q̄b⁹ ē v̄iale. **A**li q̄ i q̄b⁹ nullū p̄cm̄ ē. **P**riō q̄dē mortle
ē. si excaat tal̄ act⁹ ex̄ vas debitū l̄ ec̄ si intra vas d̄bitū. t̄n̄
n̄ suscipit seim. ad euitād̄ genēatōz. **S**i ex tactib⁹ ipudic⁹ eē
actū m̄fīmōij se q̄t pollutō in al̄cō ipōrū. **S**i excēs actū p̄r

galē h̄y appetitū d̄libatū ad aiā **S**i se h̄y ad eā ita iord̄ia
to affcū i actu piugali. ac si n̄ eēt yr̄or e^o. q̄ ec op^o carnale a
gēt cū illa l' alia. difficile tñ ē hoc disc̄n̄r̄ p̄gnosce^r **S**i alē al
tēi oio erigēti d̄negat debitū s̄n cā legittia. pp̄t qd̄ erigēs
in cr̄is icōtinētia l' que scādalu. **N**ō at cā legittia si nota. bl̄z
tiēz nota ble. nocum̄tū p̄sōe l' piug l' pl̄ i v̄t o l' q̄: er adul
rēio p̄misso p̄didit ius petēdi debitū. l' ec si i loco sacro pe
rēt. q̄: sic loc^o violare^r. l' ec i publico q̄: d̄ d̄bitā hōestatē. n̄
ē at legittia cā oio denegādi debitū petēti i die leiuōrū l'
festo:ū solēntū. l' ira q̄z h̄nt adiuicē p̄ parū t̄p̄us. **D**ubiū de
mortali qñ qd̄ h̄uat vas d̄bitū s̄ mō^o idēbit^o puta si lat:ralz
la pte p^oterozū accedat ad vas d̄bitū. l' ml: sup̄gdiat virū
i q̄b^o mod^o. z p̄cipue i vltio aliq̄ d̄ict eē mortle. **A**lij h̄o vt
tho. z **A**l. vi. q̄ n̄ ē mortale d̄ se. s̄z p̄t eē signū mortal' p̄cupi
scētie. n^o p̄ hoc. ipedit^o ḡiātō. z si n̄ ita apte. p̄c̄r̄. vñ i h̄mōi
noli p̄cipitae s̄iā. n^o d̄negat absolutōz p̄seuerāti i h̄mōi. s̄z
d̄telet^o z p̄hibeas q̄z tū potes. qñ h̄o hoc eē siēt p̄o z z mō
pp̄t p̄icm̄ aboz^o forte tē eēt s̄n p̄cō. **D**ubiū eē z mortali
ē tpe m̄itruozū z p̄cipue i erigēte sciēte talē d̄fectū. quē qd̄
ponūt eē mortle. p̄cipue qñ n̄ ē q̄i p̄tinu^o. s̄z p̄suet^o vt m̄su
ati. alij d̄ict p̄iū vt pe. d̄ pal. z h^o opi. ē p̄ior. vñ n^o pp̄t hoc
d̄neges absolutōz. s̄z p̄hibeas q̄ntū potes d̄ exactōe erigēti
z exactū admōeas. vt n̄ ass̄ciat erigēti. n^o ex h^o t̄ieat d̄ ei^o
icōtinētia **D**u. ē eē d̄ erigēte d̄bitū a piuge p̄manēte i adl
tio sue ocelto sue māise. qd̄ l̄pe nonit. h^o qd̄ d̄ict mortle i
erigēte. q̄: sc̄it d̄ p̄stitutōz ec. vt nōf. 32. q. i. si q̄s v̄r. z si maē
i s̄u. pi. **S**z i s̄u. p̄fess. z archid. i rosa. mitigāt h̄uc rigore er
cipiētes calū. vt h^o cū facēt erigēs ad puidēd̄ i p̄tinētie sue
Sz pe. d̄ pal. m̄ltomag^o mitigat h̄uc rigore. vt cū n̄ spaē e/
m̄datō ex hoc p̄manēt^o i adult^o. s̄z pot^o d̄f̄ioratō n̄ peccat
erigēs saltē mortl'. **V**ēiale at ē cū erigē act^o piugal. z si d̄
bitū h̄uato vase z mō. tñ p̄nciplr̄ intētōe d̄icātōis p̄sēq̄nde
ita tñ q̄ ē intētō infra lites m̄f̄imōij **I**n tpe h̄o p̄ḡtōis eri
gē v̄ēiale ē. si tñ n̄ ē p̄icm̄ aboz^o. red. lē h̄o nllm̄ p̄c̄m̄ ē z n̄
purificatōz p^o p̄tū erigē h̄uat^o alijs c̄cūstātijz n̄ v̄t mor. **F**m
guil. **R**eddē h̄o n̄ volūtarie nllm̄ **E**rigē eē l' reddē d̄bitū an
iḡsū ecclē p̄ptū d̄ se n̄ v̄t p̄c̄m̄. z p̄nt m̄les itraē ecclīa an
n. d̄ie abh̄ p̄cō. in q̄ tñ ē h̄uda p̄suetudo p̄rie **I**nt̄rogatōs
O **I**rcā p̄ **C** h̄ede c̄ra statū m̄f̄imōij
dicta sic possunt fieri interrogationes. **E**t primo si v̄lus

est matrimonio eſt vas debitum. **S**i aliqd fecit ad eulſan/
 dum prolem modo in debito. licet in vase debito ⁊ quō. ſi/
 utendo matrimonio hūit Intētione ad aliā. **S**i tpe mē
 ſtrauōū erexit l' reddidit. **S**i in dieb' feſtoꝝ v' leiuuioꝝ
 ⁊ **S**i tpe p̄gnatōnis. ⁊ p̄cipue ppe ptum. vel añ purgatio
 nem p' partū. ſi extgit l' reddidit a pmanēte in adulterio.
Si principaliter cauſa delectatōis. at̄ alia ⁊ q̄ cā ⁊ circa hō
 iudicāō ē de pctō mortali l' veniali iux' p̄dcā. vt p̄t̄ in ſum/
 mis. **S**i oio negauit debitū petenti. **S**i eſt fact' cōiugij per
 tactus ſecuta eſt pollutio in altero ipōꝝ. **S**i excōicat' ali
 quo vinculo p̄traxit m̄rimoniū. ſ. excōicatione maior̄ pec/
 cavit mortaliter. ⁊ p̄cipue qñ ſciuit ⁊ hoc q̄ p̄cipauit in
 diuinis. ſ. ſacramento m̄rimoniū. **I**dē videt' de minor̄ excō
 municatōe ſi eā nouit. q̄ ſepat a ſuſceptōe ſac̄oꝝ. ⁊ ma/
 trimoniū eſt vnū ex ſac̄is ecclie. **S**i ex̄s in pctō mortali
 p̄traxit m̄rimoniū videt' mortale. q̄ ſac̄m ſuſcipit in mor/
 tali ſcienter. p̄cipue hō videt' mortale p̄trahēdo p̄ verba
 de p̄ſti q̄ ibi ē eētia ſac̄i. **S**i p̄xit cui aliq' p̄ſona p̄ v̄ba
 de p̄ſti vel de futuro nō intēdēs habare illū l' illā in p̄iu/
 gem. ſe t̄m copulā carnalē extorquere mortalit' peccauit
 q̄ſuis ibi non realit' ſit matrimoniū. cogēd' t̄m eſt in foro
 conſcie illā ducē. vel aliter illi ſatiſfacē maxime ſi eſt ſecu/
 la copula. in quo t̄m caſu eccl' ia iudicaret m̄rimoniū ⁊ coge
 ret illum. cui obedire tenet. **S**i vir n̄ puidit vxori ⁊ familie
 de ueceſſarijs non t̄m ſup̄ſ luis. **S**i nimis eā eraspauit vers
 bis vel fact'. **S**i zelotipus. ⁊ ex hoc nimis ſuſpectuoſus p̄
 eam fuit vel nimis remiſſus in cura ei'. **S**i vxor inobediēs
 ⁊ cōtētioſa ⁊ ſui ſenſus fuit erga virū. **S**i nimis inculta ⁊
 negligēs circa gubernationē dom'. **S**i irreuerēs ⁊ diſcola
 ad ſoceros ⁊ cognatos. **S**i nimis dedit de reb' viri paren
 tib' ſuis l' paupib' pluſ q̄z debuit. **S**i dedit licētā viro coe
 undi cū alijs mulierib' cū pegrinare eſt mortale. **S**i mul
 er nō vult ſequi virum tranſſerētē domicilium ad quod
 tenet. niſi eū trahēt ad pct̄m. aut dubitaret de morte ſua
 aut eſſet vagabund'. **S**i vterq̄ filios educauit in timore
 dei ⁊ in obediētia mandatorum eius.

De principib' rectoribus ⁊ baronibus. c. ij.
Quæſtiones circa principes rectores ⁊ barones ſeculares ſic po/
 ſſunt fieri interrogatōs ⁊ put' fuerit expediēs ſm cō

ditionem personarum. 2 primo. ¶ Si p vsurpationem 2
inuisto titulo obtinuit dignitatē regimē l' dñiū ciuitatis.
vel castri. qz mortali peccauit. 2 sp in ipso manet. dñ tenet
hmōi vsurpatōem nisi postmodū titulum sibi iustificassz.
nec ibi an iustū titulū p̄t exercere iuditia sine mortali. Si
ambitiosus fuit ad dignitates 2 regimē nimis aspirans. 2
si intēdit negligere iustitiā ad req̄rendū amicos. vt sic in
dño p̄maneat mortali peccat Si platis ecclesiasticq' l' alijs
superiorib' suis nō fuit obediēs. 2 admōitōes 2 correctōes
ab eis factas nō sustinuit paciēf. 2 si p̄tēpsit mortali pec
cauit ¶ Si sentētijs excōicatōis l' interdicti non curauit.
aut sic ligat' diuinis se ingressit qd̄ est mortale ¶ Si. p̄p̄
crimē ei' ciuitas est interdicta. qd̄ est sibi ad mai' iuditiū
¶ Si p̄pter excōicatōm latā in se iudices vel actores vel
ministros grauauit. qz vltra mortale est excōicat' ¶ Si de
factis aut defectib' ecclesiasticarū p̄sonarū ad eū nō p̄tinē
tibus se intromisit l' trahēdo ad sui iuditiū 2 hmōi pecca
uit mortali Et si cepit l' cape fecit l' p̄cutere l' incarcerare
clericos l' religiosos ec̄ delinq̄ntes est excōicat'. si nō hūit
p̄licētiā a plato suo ¶ Si elcōem alic' maliciose impe
diuit l' p̄ violētā aliquē intromisit. l' si ḡuauit aliqd̄ mona
steriū l' collegiū eo qz nolebat eū eligē. p̄ quo rogabat est
excōicatus. vltra mortale ¶ Si. p̄hibuit subditis ne ven
derēt cleric' necaria. l' eis panē coquerēt ex quo nō habu
it ab eis qd̄ voluit ¶ Si p̄ronat' ecclesiarū de nouo licet vsur
pauit l' bona vacātū ecclesiarū aut mōasteriorū vltra mor
tale est excōicat' ¶ Si posuit talias l' collectas l' alia graua
mina cleric' l' alijs p̄sonis eccl'astic' sine licētia pape. si nō
desistat post admōitōem est excōicat' ¶ Si fecit statuta l'
leges p̄tra libertatē eccl'asticā l' indicauit v̄m ea. l' dedit cō
siliū ad hmōi. v̄l nō remouit si potuit vltra mortale peccū
est excōicat' ¶ Si noua pedaggia instituit nō hñs antoioi
tatē a p̄ncipe sup hoc. l' antiq̄ seu noua pedaggia augmen
tauit excōicatus est. sec' si fecit hoc cū licētia p̄ncipis 2 cā
rōnabili 2 nō tenuit istratā publicā securā vt debuit pecca
uit mortaliter 2 tenef ad restitutōem. Si a clericis 2 reli
gios' theolonū pedaggiū seu gabellā accepit. p̄ his q̄ defe
runt l' deferri faciūt nō causa negociatōis grauiter peccat
2 est excōicatus Quamuis aliq̄ vt Jo. cal. banc k 1

non admittant. qz nō est recepta. z papa scit z tolerat. im-
mo ipse facit in terris suis sz tuti⁹ est vt obfuet⁹ ¶ Si publi-
cos vsurarios alienigenas z nō in oriū⁹ ad fen⁹ exercēdū
in ciuitatibus suis admittit admissos in infra certū tps n̄
expellit eis excōicat⁹ ¶ Et idē si cinis exns dedit ad hoc p̄si-
liū. l. fauorē. hoc verū est si tal⁹ est p̄sona eccliallica h̄ns s. do-
miniū tpale. nā dñs sc̄laris nō est excōicat⁹. s. excōicādus.
c. vsuraru de vsu. li. vi. tñ epi. z sup. incurrūt sz alij. Itē si ci-
uis exns dedit ad hoc p̄siliū l. fauorē ¶ Si nauigātes indi-
stincte dep̄dat⁹ est l. dep̄dari fecit. vel hoc factū nōie suo ra-
tū hūit vt pirata excōicat⁹ est excōicatōe papali. ¶ Si nau-
uigātes expoliāuit. l. res eorū ad port⁹ terrarū suarū a ma-
i delatas sibi appropriāuit. qd̄ est rapina. z excōicat⁹ est s̄m
aliquos ¶ Si incēdia fecit l. fieri fecit diruit l. fregit eccle-
sias l. loca religiosa est excōicatus. z si essz denūciat⁹ essz ca-
sus papalis ¶ Si emunitatē ecclesiarū violāuit. viz facien-
do cape hōies in eis. ppter debita aut maleficia in ecclia
l. locis p̄uilegiat⁹ sacrilegium cōmittit. z p̄t excōicare. z est
mortale. secus essz si p̄buitores eccliarū. illuc fugiētes. l. vio-
latores eccliarū. qz tūc. ppter hoc nō gaudet immunitate
ecclesiarū ¶ Si ecclesias vel p̄sonas eccliallicas siue priuile-
gia eorū violāuit. vt multi tirāni faciūt ¶ Si fecit rep̄salias
vel pmisit fieri fecit p̄ p̄sonas eccliallicas est excōicatus
nisi illas renouauerit infra mēsem. c. z si pignoratōes de in-
iuris. z dā. da. li. vi. Utrū at̄ liceat facere rep̄salias p̄ lal-
cos. vi. in. iij. pte summe. ti. ij ¶ Si ad ecclesias in qb⁹ p̄ron⁹
fuit nō posuit idoneos. vel nō rep̄stauit. s. ineptos z ideo-
tas. l. p̄cubarios z alios malos p̄stauit. vl̄ subditos suos
ecclesiarū p̄ronos tales eligē aut suos p̄ntare persuasit sic
mortaliter peccauit ¶ Si recepit pecuniā vt aliquē p̄ntarū
eū essz p̄ron⁹. l. supplicaref pape l. epi. p̄ b̄stio alicui p̄se-
rēdo simoniā cōmisit. l. ec̄ abz pecūia si porrerit p̄ces. p̄ in-
digno est mortale. z simōiac⁹ ¶ Si fuit fautor l. defensor he-
reticorū aut ec̄ scismaticorū peccauit mortal⁹ z est excōica-
tus. ¶ Si impediuit volētes recurrere ad forū eccliallicū
sup̄ causas q̄ ad ipm̄ forū p̄tinet. ne s. corā ecclialastico indl-
ce h̄mōi causē agitef. l. ad hoc dās p̄si lū auxiliū l. fauores
est excōicatus ¶ Si bellū assumpsit iniuste vel fuit adiutor
iniuste bellātis. qz om̄ia mala q̄ inde sequunt⁹ ei reputant⁹

ad culpam. ⁊ teneſ ad reſtitutionem omnium dan. noſ in
de ſequentiū. ⁊ hoc niſi ad adiuvādū eū teneſ ⁊ teneādū viſ
qꝛ miles aut ei⁹ vaſallus. tal' em adiuvans cū eſt dubiū an
bellū ſit iuſtū excuſat. xiiij. q. i. c. qd culpaſ. nō at excuſare
tur ſi ſciſet bellū eſſe iniuſtū **S**i pſuluit exiſ in oſſitio cōi/
tatis. qꝛ kaſſumaf intuſtū bellū teneſ ad oīa mala ⁊ dāna
niſi pꝛōderet in pſilio mā mō falſo tāqꝛ eſſz iuſtū. tūc. n. i. g.
noſtates vident' excuſari **D**e matēia belli. ⁊ qū iuſtū dicat'
vi. in ſum. in. iij. pte. ti. ij. **S**i indiscretos ⁊ tirānos officias
les fecit ſeu pꝛōſuit terriſ ſuis. teneſ de dānis ⁊ mal' eorū
ſi ſciebat eos eē tales ſec' ſi ignorabat. niſi cū audiffz non
remouerit eos ſi potuit. **S**i iniuſtas exactōes ſeu colle
ctas impoſuit rapinā cōmiſit. ⁊ qꝛ dicatur iniuſta talia ſeu
collecta. ⁊ quō ſatiſſacē dēat. vi. in. iij. pte. ti. ij. **S**i poſuit
iudeos in officijs publici. qd ꝓhibet. xvij. q. iij. c. pſiuit.
Si ea qꝛ ſunt cōitat' a ꝓpauit ſibi. viſ ſiluas ſ. ⁊ campos ⁊
hmōi mortal' ꝓccauit ⁊ teneſ ad reſtitutōm. **S**i liberos
hōies in ſuos ſibi ſubiecit. xpīani. n. nō pnt redigi in ſuitu
tē rōe belli. l' ec' capti nō pnt licite emi in ſuos. l' empti ven
di. ⁊ emi ab alijs nō pnt ſz infideles bñ redigunt' in ſuitutē
⁊ emi ⁊ vendi pnt. capti in iuſto bello qꝛ ſi poſtea efficiant'
xpīāi. nō tū ex hoc libant' a ſuitute. qꝛ uis ſit ꝓiū hoc facere
Si a decedētib' ſine ſilijs accepit bona ipſorū n ꝓmittēs
eos teſtari ⁊ largiſ ad placitū niſi tal' ꝓia h'et talē ſub ſec
tionē a tꝓe c' nō eſt mēoria in ꝓriū **S**i nis vindicati⁹ fuit.
Si hōicidia. mutilatōes. incarceratōes. vulnēa ⁊ hmōi ſeu
ſine iuſtitia l' cū iuſtitia ſz ex odio ⁊ vindicta fecit ꝓcurar
nit l' ꝓmiſit. ⁊ hmōi qūia ſunt mortalia **S**i into:neanita l'
duella ſiēi ſec' l' ꝓmiſit l' ludos l' ſpectacula ꝓiculosa ate vel
coꝛꝓi. vt ꝓiꝓe lapides ad inimicē l' repñtatōes turpitudinū
ſiēi ſec' l' ꝓmiſit. ⁊ nō ꝓhibuit. ſi ſine qūi ſcādalo potuit re
mouē mort' ꝓccauit. diſ. xliij. c. error **S**i leges ſtatuit qꝛ
nō dūit l' potuit. qꝛ ſ. iniqꝛ mortal' ꝓccauit **S**i nis rurus
fuit ad diſpēſand' l' ꝓcēdū in qb' potuit. l' c' nis facil' ad ꝓ
cēdū delinqnti b' in ꝓiuditiū iuſtitie ⁊ iuſtitatis cōis. **S**i
ſeuda vaſallis ſuis abſqꝛ iuſtitia denegauit. vel ſuitiū inde
bitū ab eis exegit aut fidē nō ſuauit. **S**i iꝓe exiſ vaſal
l' alteri nō fuit fidel' dño ſuo vt dūit. ſm qꝛ in iuram'to fide
litat' expmif. l' obſeqū dbitū n ꝓſtitit l' aliqꝛ iuriā ſec' dño

l. alienādo feudū aut diminūdo. vel aliqđ h^o mortale est
z tenetur de dānis. ¶ Si tutelā alic^o sibi pmissam nō fide
liter egit. s; bona illi^o psumpsit z dissipauit mortle est. z te
net de dānis. Si in terra sue iurisdicōis sustinuit iuitas
mēsuras. aut iniusta pōdera. aut iniusta p̄tia rerū venaliū
scienter mortale est. z teneri videt si p̄mode p̄t obuiare. s;
militar peccat si inducit l' sustinet malas p̄suetudines aut
corruptelas. ¶ Si tollerauit aut sustinuit publicos vsura
rios inde p̄pter hoc recipiēs certā quotā vel summā ānn
atim. mortale est z tenet illud sic acceptū restitue nō vsu
rario s; creditorib^o eius a q̄bus vsure sunt extorte s̄m. tho
Si pignus aliqđ habuit c^o fruct^o non p̄putauit in sortē vsu
ra est. z de alijs sp̄ebus vsure si in aliq̄ offendit l' fuit parti
ceps sup. in. ij. pte ti. de vs. Si penas l' emēdas in pecuniā
p̄pter cupiditatē vel odiū non p̄pter correctōes delinquē
tiū accepit l' vltra debitū extorsit. vel penas corpales. aut
mortl in pecūiariā. p̄p̄ avaritiā contra iusticiā p̄mutauit
mortle ē. Si p̄misit in terr^o suis latrōes iualescē vel malici
ose eis fauēs. l' ex avaritiā nolēs expēdē ad securādā pas
triā mortale est. z tenet de dānis z rapinis factl si p̄mode
poterat obuiā. Si iustitiā vēdidit l' munera iniq̄ accepit
s; p̄ administratōe iustitie. l' alās iniustitiā fecit in iudicando
vel fieri fec mortale est. Si fidē p̄missā violauit cō iūmico
nisi p̄ ille violasset mortle ē. Si obfides suos nō liberauit
mortale ē. Si viduas z pupillos p̄ opprobriōs nō defēdit cū
potuit. Si trengas nō v̄uauit. Si nīs sumptuos^o fuit z cu
riosus in vestitu z apparatu equorū z familie cū canib^o z
auib^o. edificijs z iuiuis. nā vt possint facē hmōi pōpas emū
gunt p̄plos vsq; ad sangnē faciētes mltā iūsta. Si fecē edi
ficari domos suas l' laborare in agris suis vel vineis l' lig
portari p̄ rusticos l' colonos z nō soluit eis plene de labore
suo. nisi ad hoc ex debito tenerē vel si dieb^o festiuis fecit
p̄ se laborāē mortale est sic in p̄o casu qđ tñ multi faciūt z
male nec subditi dñi obediē. Si nimis se occupauit in v̄a
tōib^o z aucupijs l' qđ pei^o ē subditos in quādo inducēs ad
hmōi z qđ pessimū in dieb^o festiuis z n̄ audit dñis vt mi
ssa. p̄p̄ qđ dñs peccat mortaliter z oēs z ip̄e reus est omi
um. ¶ Si p̄pter discursus in hmōi destruxit segetes aliorū
tenet eis de dāno. vel permisit accipē. vel fecit de blado.

et feno aliorū a suis ppe equos suos tenet de dāno. Idē et
de alijs fructib⁹. Si hūitōib⁹ sup lue dedit l' nis turpia re
pūtates in curia nutrit l' p' cubiaz l' ludētes ad aleas et hu
iusmōdi. q̄ oīa sunt dānabilia. Si de castitate familie tue n̄
curavit s̄ inhōeste se hūites cū teis et mascul' retinuit nec
corerit eos cū posses mortaliter peccauit. Si xō sit pūy
gatus infroga de his que hñē in. c. pcedēti put videbit
fore expedies. ¶ **De iudicib⁹. c. iij.**

Quoniam iudices seu q̄cūq; hūitē p̄tātē ordinariā l' delega
tā inq̄rēdō ē p̄. Si iurisdicōez aut p̄tātē recepit sio
niace. v. si iudex eccl'astic⁹. aut vsurpatiuē. qz vsurpata pos
tetas nō dat auctoritatē. vñ iudicādo peccaret mortaliter
Si exēssit fines mādati siue p̄tātē siue peccat mortaliter
si sciens l' ex ignorātia crassa. Si official' l' iudex ali' timore
odio cupiditate l' amore vel aliq̄ cā ini q̄s tulit sentētiā ad/
uertenter mortale ē et tenet ad oē interesse pti lese. et si ille
p̄ q̄ dedit s̄ niaz nō vult satisfacē l' nō p̄t qm̄ p̄ncipalit' ipse
tenet. dicit Ray. Si p̄ ignorātia crassā ipse tulit iniquā sen/
tētiā in iudicio aīe tenet et peccat vt p̄us. Ray. qz debuit
scire se insufficientē et nō iudicare. Si p̄ negligētā. qz suffi/
ciens erat et si laborass̄ ad inq̄rēdō et legendū vitatē iueni/
set. s̄ negligit hoc agē tenet vt p̄. Aditi' tñ agit cū eo q̄
ex ignorātia crassa q̄z cū eo q̄ ex malicia. et h' h' locus in iu
dice ordinario nō delegato. ¶ Si delegat⁹ iudex iudicauit
bōa fide. et de p̄silio pitorū tulit iniq̄s sniam nō videt pec
care aut teneri ad restitutōm leso. tū qz nccitate obediē
tie iudicauit. tum qz sepe ex certa scia delegat⁹ assumit. qz
est iur' iur'. qz bō vir. qd̄ est x̄m nisi inq̄rēdo p̄siliū tuiss̄
negligēs a' culpabil'. t. n. peccat et tenet ad restitutōnem.
¶ Si assessor inducit iudicē ad ferēdā iniquā sniam ex
culat' qd̄ iudex si simplex est et h' bonā p̄sciām. s. credens
sniam esse iustā. et si nō fuit in culpa eligēdo assessorē. qz bo
n' et sufficiēs cōiter credebāt s̄ assessor' peccat mor. et tene
tur ad satisfactōm leso siue dolo se siue ignorāter. inducat
iudicē ad iu. lca. nō iniuste. Rai. si iudex ignar' iur' secum du
cit assessorē q̄ cōiter nō reputat' sufficiēs vel iniqu⁹. si d' p̄s
lio e' fert iniquā sniā. n. s̄ credat iusta. vt qz mortalt' pec.
et tenet ad restitutōm insolidū. ¶ Si accepit pecuniā i iu
ditio. qd̄ p̄t esse. v. mod'. et sp̄ videt mortale. k iij

pmo si accepit vt male iudicet p iusticia z ptra psciam. z
 tuc illa pecunia dz dari ei in c' iniuria data e. l. q. i. c. i. ubi
Scdo si accepit vt bn iudicet. l' vt iudicet z dars sniam
 l' si accepit vt no iudicaz cu d'rs iudicare. l' vt n male iud'
 caret. in his. v. casib' dz restitui ei q dedit. ij. q. ij. c. no licet
Ray. z h' vul. in foro pnie pt paupib' erogari. sic z alla tur
 pia lucra. de p'ilio tñ. **S**i iudex nullo mo voluit ferre sniam
 cu d'rs ppt' h' aliqs amittit ius suu mortale est. z t'et illi
 restituend' est iustione. Ray. xiiij. q. v. c. admilitratos. **S**i iu
 dex accepit aliqd a ptib'. vñ nota q ordiari' nihil pt acci
 pe ec exp'elas nisi modata enscia spote oblata vt esculeru
 z potuletu. di. xvij. c. de eulogijs. **D**elegat' pt recipe mode
 ratas exp'elas. qñ s'e paup. l' qñ optz eu exire z eqtare. p ex
 amiatoe cae l' p assessore fm gl. **S**i at papa alic' caz dele
 gavit. n' vt q aliqd possit pete n' ec exp'elas. si sua sibi suffi
 ciunt nisi opteat eu exire. l' pl' qz domi exp'ede. Ray z **C**ul.
Si iudex ecclesiastic' ordinari' l' delegat' p psciaz z p iusticia
 z in guamie alteri' pt in iudicio q'qz fac p g'as l' p pecunia
 incurrit suspensioe ab executoe officij p anu p'denand' ad
 estimatois l' t. de q vide. in. ij. pte ti. **S**i iudex ecclesiastic'
 eradicatois snia suspensiois l' interdicti nis de facili fulm'
 nat. a' sine pmissa admotioe l' sine script' l' alias p ordinez
 iur' g'uit peccavit de his in. ij. pte. **S**i iudex q'qz dilatio
 nes aliqs p ius fec' z si ordine iudiciariu n' suavit **S**i p'te al
 tera p iusticia g'avit **S**i reo fec' q'itios l' positos seu inq'sis
 tos ad q's r'ndē nō tenebat **S**i appellatōs legitimas nō ad
 misit **S**i dolose locū appelladi dedit **S**i p' appellatōm le
 gitimā nihilomi' in cam pcessit **S**i in dubijs magnis pt
 itos n' pfuluit **S**i allegatos friuolas admisit. **S**i paupib'
 viduis orphais nō subuenit. z in aduocatōe nō puidit. in
 quolibz istozū videt esse mortle cū scient' delinqt **S**i iudex
 illicite relaxauit penā debitā reo qd sit triplr **U**no q' nō
 erat summ' iudex s' pnceps. n' ei publica ptas est plēarie cō
 missa. s' vt iudicis fm leges z statuta ciuitat'. scdo mō q' z
 si bz plēaria ptatē is tñ q passus ē iuriā nō assentit sibi re
 mitti s' vult reū pūire. tercō mō. qñ z si iudex bz plenariā
 ptatē. z lesus vult remittē. tñ n' ē cā iusta rei. s. vt. l. s' no cia
 l' p'bens incētiū d. linqndi **T**ho. in qdlibz. z peccat mor
 data q' q' fingit fraudulenti' caz aliqz p qz iudex aliqz vas

l' vt iudicet...
 dicitur...
 in...
 p...
 q...
 r...
 s...
 t...
 u...
 v...
 w...
 x...
 y...
 z...

dat vel mittat ad aliquam mulierem pro testimonio ferendo est ex
 edicat. c. miles de iudi. l. vi. Si debita pena auxilium miuit
 cum non possit defendere. quam possit l. non. vi. i. iij. pte. su. ti. iij. Si e
 mutae possit. vi. ibi Si iudicauit secundum allegata et probata pde
 nas que nouit innocente que tamen vtriu peccet l. non l. excuset. vi.
 in. iij. pte. su. ti. iij. Si miser iudicet ex his eretur est iniquas
 finiam et iniustam. si pro certo scit innocentem non excusat a pto
 Rai. sec. si dubitat. q. tunc excusat propter obedientiam. ¶ De
 penitentibus. No ad iudicium hēs in. l. iij. pte. ti. iij. c. ¶ De aduo
Arcu aduocatos. Cat. pcuratoribus et notariis. c. iij.
 pcuratores et notarios. inter rogand est primo si posuit
 se aduocand cum prohibet in iure sciēt b. facies videt peccare
 Prohibet aut infidelis et excoicat excoicatōe maiori. n. non
 religiosus n. pro monasterio et de mandato sui plati s. et clerici
 in sacri l. ec in mioribus. s. et bnficiati. prohibet aduocae i iud
 tio scilari nisi i ca ppar. p ecclā sua l. p iudic. l. imifabili b.
 pntia. s. ut et alie psonae. prohibet de qb. hē. l. iij. q. viij. S. tria
 Et inter alios prohibet sodōita pēpue nōri. d. iud. l. d. fēb. iudex
 l. assessor. ec n. pōt eē aduocat. i ca i q. e iudex. n. dēi. p. ex
 neis p ecclā suā Rai. Si aduocat. l. curato. sciēt defēdit
 cās iniustā peccat mor. et tēf. al. i pti d. oī dāno in hito. tho.
 nisi satisfaciāt cliētul. q. pncipali tēf. et scit iniustitā. qn. s. ob
 tinz oēs victoriā cāe Si no ignorāt iniustā cās dēdit. l. pu
 tās iniustā excusat s. m. mod. p. s. uetudine regidōis. q. ignorātia
 excusat p. tho. et si ex ignorātia crassa pec. mor. si i pncipio
 e. debet iniustā. s. i. p. c. s. u. cāe videt iniustā d. s. deē l. d. i. s. e. r. e. e.
 et n. v. l. i. p. s. e. q. al. s. peccat. et si obtinz victoriā cāe tēf. lesō
 ad satisfactōz. n. tñ d. s. e. p. d. e. aduersario. l. s. e. c. t. a. s. u. e. c. a. e. r. u. e.
 la. s. i. d. u. c. e. c. h. i. e. t. i. m. s. u. u. ad cedēd. v. l. p. p. n. e. d. c. u. aduersario
 suo in dāno adūsar. i. tho. dū at ē ei dubia v. s. had. finē l. p. s. e. q.
 sp. illā s. n. p. e. o. ¶ Ul. si aduocādo v. l. e. i. d. e. b. i. t. o. m. o. s. m. ¶ Ray.
 si pōit falsos testes l. p. d. u. c. i. f. e. c. l. c. o. r. r. u. p. t. o. s. s. i. d. o. n. t. f. a. l. s. a. s.
 leges seu al. s. p. b. a. t. o. s. f. a. l. s. a. s. i. n. t. i. l. s. i. m. t. i. e. l. m. t. i. r. i. f. e. c. e. r. i. t.
 l. d. o. l. z. c. h. i. e. t. i. m. s. u. u. i. i. u. d. i. c. i. o. s. i. d. i. l. a. t. o. s. n. i. c. a. r. i. a. s. q. u. i. t. i. g. u. a. i. n. e.
 p. t. i. u. s. i. a. p. e. l. l. a. t. s. c. i. e. n. t. i. p. i. n. i. u. s. t. a. s. i. n. i. a. i. q. l. i. b. z. h. o. r. u. v. i. f. m. o. r. s. i. n. i. s. i.
 d. i. c. c. a. s. f. o. u. e. a. t. q. u. i. t. u. i. u. s. t. i. a. s. u. a. d. z. o. b. t. i. n. e. d. o. d. p. t. i. g. e. t. i. e. r. e. n. e.
 g. l. i. g. e. t. i. a. l. n. o. b. i. l. i. i. g. n. o. r. a. t. i. a. i. q. p. o. s. s. i. t. e. e. m. o. r. s. i. p. d. u. c. i. t. s. e. c. t. a.
 aduersario suo. et si p. p. d. i. c. t. u. m. m. o. d. u. m. v. i. c. i. t. i. n. i. u. s. t. a. m. c. a. u. s. a. m.
 s. a. m. t. e. n. e. t. l. e. s. o. d. e. o. m. i. d. a. n. o. i. n. s. e. c. u. t. o. Si amittit iniustā cau

Si diebus festiuis sine necessitate. s; ex cupiditate fec
instrumta l' copianit l' extēdit scripturas cū possz differre.
mortale videt. **S**i fuit rogat'. l' dictauit l' rededit in scrip
tū statuta ptra libertatē ecclesiasticā. mortal; peccauit etiqz
excoīcat. **S**i notari' eris epi. p scribedis nōib' ordinan
donū l' fuis ordinatōnū accepit pecuniā si salariat' est ab eo
piscopo simoniā cōmisit. **S**i nō salariatus satis accepit
vt de lucro accipet ordinato; simōia est. de q̄ vide pleni'.
in. ij. pte ti. i. c.

De Doctōib' z scolarib'. c. v.

Quere doctores z scolares inq̄rēdū est z primo **S**i do
cēs publice leges l' phisicā admittit ad l'cōem suā sciēs
ter religiosos vel sacerdotes sc̄lares. l' alios clericos nō sa
cerdotes. s; in dignitate pstitutos qz excoīcatos est. qū al
quē p̄dictōnū aduertēter admittit sil' cū ill' c. sup. **S**pe. ex
ne de. vel mo. **S**i docēs aut legēs in q̄cūq; facultate. ec
in sacra theologia admittat religiosum exēūtē de mōaste
rio cū habitu ad audiēdū sine licentia plati sui scienter est
excoīcat' cū eo. qz p̄ticipat in crimine. Itē si cū licētia plati
sui s; sine habitu ad l'cōem recipit s̄m Lapū. **S**i mgr' vel
scolaris eris bonōie tractat cū aliq; ciue bonōiens. de cō
ditōe hospitij. irreq̄sit. inq̄linis nisi tps p̄ditōis fuerit elap
sum excoīcat' est ex de loca c. ex rescripto. **E**t h' excoīcatio
nō h; locū nisi bonōie. **S**i q̄s ex eo pacto recept' est in ca
nonicū vt scolas teneat simoniacus est. vñ z mortale. s; va
cāte p̄bēda p̄t ei ānecti hoc on' docēdi licite. **Do. z Ber.**
Si aliqd' erigat' vel pmittat' p licētia docendi q̄zuis s̄m
Do. nō sit simōia est tñ p̄ iura vñ z mortale qd' p̄t ex p̄ca
ppter hoc imposta. qz exactū restituif' z dñt exactores of
ficijs z bñficijs expoliari. extra eo. c. i. **Ray.** **S**i mgr' h; bñ
ficiū l' salariū sufficiēs ap docēdo. si erigit a scolarib' simoni
am cōmittit p̄cipue a clericis z paupib' erigēdo qz vendit
doctrinā z tenet ad restitutōem **Do. z Ray.** **S**i at non
sufficit salariū ei p̄t erigē si tñ sit idone' in docēdo. als nō.
Si paupib' at nō dz erigē oblata vero gratis sp̄ p̄t accipe.
z multo mag' si nullū h; salariū p̄t recipere collectā p laboē
Si mgr' festū colēdū de iure vel p̄suetudine nō vult p̄ce/
dere nisi p pecūia vel e' nō colēdo p̄cedit colēdū p pecu
nia simoniā cōmittit **Rai.** **S**i magisteriū inde querit in
ep̄tus z valde ignorās l' recipit. videt esse mortalit' ppter

periculum qđ sequitur. qz tōne magisterij dāf fides in qđ
requiritur vñ nocumētū. primo seqđ ex p̄silio malo. ⁊ hoc
p̄cipue in theoloica facultate. ⁊ admittēs tales sciēt ad
magisteriū eē videt mortliter peccare. ¶ Si q̄rit qđ. l. ma
gisteriū nō ad vtilitatē aiarū ⁊ dei honorē s; ad sui susten
tatōnem ⁊ hōrem ptins ad ābitōes. iō vide de ambitōne
qñ mortale. ē l. v̄iale. Si inde q̄rit ep̄tōes l. diuitias l. liber
tatē. totū ē dānabile p̄sertim in religio. ¶ Si docuit pub
lice theologia erās in mortali notorio peccauit mortaliē
pe. si sciētias. phibitas legit l. didicit vt nigromātijs l. ar
tem notoriā ⁊ hmōi mortale ē. vel si notabiliter ignorans
se ad docēd posuit. ⁊ errores notabiles docuit eē mortale
Si nō adhibuit dil gētā ad p̄fecū scolarū in scia ⁊ mois
b' quā debuit faciēs nimias vacatōs. vel nō vtilia s; curi
osa docēs. vel de morib' eorū nō curās. nec cōpescēs in q̄
potuit. in hmōi negligētā notabiliter p̄mittēs mortale est
Si vniuersitat' iuramta nō impleuit mortale est pctiū. Si
se iacuit de doctrina. vel alijs detraxit se p̄ferēdo. vel eis i
uidit. vel sectas nutrit inter scolaēs. vel scolaēs alterius
doctor' ad se traxit iniuste. vel p̄pōse induc' est. de qđ vi.
sup. de hmōi q̄uitate. Si scolaēs nō fuerit obediētes doc
tori in his in qđ tenent. si rixas int' se fecerit. si min' aptū
elegit ad legēdū ex cā iniusta. Si dimiserit ieiunia ecclesi
astica cū ieiūare possent. l. misse auditōm in festi. l. alia sa
crāmta. Si p̄tēdūt in disputatōe p̄ v̄itatē ne videāt suc
cūbē. Si supbiūt ex scia. Si aliqū malū finē intēdūt ex sci
entia sua. l. lucra iniusta curio sitates ābitōes. Si sunt nes
gligētes in studio. si pdigi in expendēdo. ⁊ de alijs inq̄idē
sunt. put videb' ē expedie de dicti. sup. in. i. pte ⁊ in. ij. ¶ Si
nimis ardēt' studuit in libri gētiliū. p̄p̄ ornātū nīs vacās
studio vtiliozi vel necario l. sacre scripture p̄cipue quo ad
religiosos. l. in poetica. p̄pter materiā turpē. qz istud ē mor
tale. xxxvij. di. c. iō. phibet. ¶ **De Medic' ⁊ aromatozijs**
Si posuit se ad practicā sine sufficiēti pitia. ¶ **Ce. vi**
qz si parū. vel nihil studuit videt mortale. qz exposuit
se p̄iculo occidēdi hōies. Si pit' ⁊ sufficiēs eritēs obmisit
aliqđ de p̄tinētib' circa infirmos qz s; in cura ex negli
gētā. qz ex negligētā notabili vñ secutū est magñū nocu
mētū in infirmū. l. seq̄ potuit. male potuit excusari a mois

tali. **S**i ho ex pua negligentia. est veniale. vt si non visitat infirmos sollicite ⁊ hmoi vbi nō est piclm. **S**i dedit me dicinā vt p̄silū p salute corpis in piclū tñ aie. pp̄ q̄ veni at q̄s ad pctm̄. i. p̄tra p̄cepta. puta vt fornicet q̄s. vt euitz certas infirmitates. l̄ medicias dat p̄gnati ad occidēdū pu erūp̄ p̄seruatōe m̄ris l̄ potū inebriatē. ⁊ hmoi mort aliter. peccat. ⁊ b^o p̄hibet. in. c. cū infirmitas. ex de pe. ⁊ re. **S**i suauit p̄ceptū factū a medicis. s. q̄ inducāt infirmos qm̄ pri mo vocant ad visitādū eos ad p̄fessōm faciēdā. q̄ obmit tēdo b^o p̄m doctores peccat mortaliter. vt di. c. cū infirmī tas de pe. ⁊ re. si paupes infirmos q̄s nouit nō valētes sol uēnō visitauit grati. q̄ ad hoc tenet ⁊ ec̄ solue p̄ eis me dicinas si p̄t alias mortale est. di. xliij. c. i. ⁊ in glo. sup̄ xbo inferas **S**i nimis larg^o fuit ad inducēdū debiles ad frāgēs dū ieiunia eccle sine rōnabili cā. qd̄ frequē faciūt. nō est si ne pctō **S**i ho ec̄ sanis dissuad̄ ieiuniū sine cā mortale est. d̄ pe. di. i. c. noli **S**i dedit medicinā dubiā sanatōis l̄ mortificati onis videt mortale. vt di. c. eū infirmitas. ex de pe. ⁊ re. po ti^oz dimitti in māib^o dei q̄s expōi piculo medicine **De** emulatoe ho ⁊ detractōe quā faciunt medici interrogāō est put hēs sup̄. **De Aromatorijs**

Incōponēdū medicinis nō ponunt q̄ ordinat medic^o cuz nō hnt. l̄ ita bōa vt est nccē in q̄ offēdunt medici nō faciētes aū se p̄pōi. nā si ex hoc seq̄t̄ q̄ue piclm infirmo l̄ nō opat̄ sanitatē q̄s feciss̄ si bñ feciss̄ illā mortale ē. ⁊ ec̄ si in medico hoc dissilauit **S**i docēt l̄ vēdunt ea q̄ pcurāt ab orsum ad illō faciēdū. l̄ vēdunt venēa bis q̄s credunt ad vsu ros mortale pe. est **S**i sophisticāt arōata qd̄ frequē faciūt ponētes i eis vnuz. p̄ alio. l̄ i elcuarijs sirop̄. sp̄eb^o ⁊ p̄fecti b^o cereis faciētib^o malas mix̄as ⁊ vēdentes p̄ puri q̄ vltra pctm̄ tenet ad restitutōm ill̄ ad quos tales res vēdunt seu erogaē paupib^o cum incti sunt **De mult^o p̄cys p̄iurys ⁊ mēdacys ⁊ diminut^o p̄dōib^o q̄ faciūt interrogādū ē. put sup̄. i. c. d̄ fraudulētia ⁊ alijs vitijs in p̄ma p̄te c. i.**

Mer **De mercatorib^o cāpsorib^o. ⁊ prorenet. c. xij.** catorib^o cāpsorib^o ⁊ p̄renet^o q̄rēdum est. si misit nō so lū arma ⁊ lignamina s̄ ec̄ q̄cunq̄ mercimōia ad alexādriā vel p̄tē egipti. vel terras saracenorum soldano subiectas

et cōdicatus est ex cōmunicatione papali si non habuit licē-
tiā a papa dī q̄ veneti hnt ¶ Si negociant nō ppter ali-
quē finē honestū puta sussētādem familie ex lucro mode-
rato. v̄l ppter sussētādem paupm l̄. puisside eorū p ciuita-
te nccariorū z h̄mōi. negociat̄ ppter auaritiā. z ad thesau-
rizādū est mortale pctm̄ si in lucro p̄stitūt finē. vel si intē-
dūt lucrū p fas z nefas si pnt ¶ Si cōposuit se cū alijs mer-
catorib⁹ q̄ nō vēdāt de aliquo minori p̄cio q̄s puentū fuit
inter eos. qd̄ est excessum. vt si cogant̄ p̄sone emē caro p̄-
cio pctm̄ est z legib⁹ p̄hibitū ¶ **Do.** Si vēdūt merces p ma-
iori p̄cio q̄s valeāt. z ex eo q̄ nō soluit fecit ei terminū s̄z ec̄
mutuat ei pecuniā aliq̄s vsurā cōmittit ¶ Si vēdendo mer-
catūas suas puta lanā vel pānos recipiēdo. p̄ precio alia
mercimōia puta sericū. p̄ aromatib⁹ vel alia. qd̄ vulgari-
t̄r barato multo maiori p̄cio vēdit sic q̄s si recipet pecuniā
am pctm̄ est iniustitie z mortale. nisi ille cui vēdit ec̄ lōge
maiori p̄cio tradat res suas tūc p̄t vn⁹ excessus cōp̄sari cū
alio si sunt q̄si eql̄es ¶ Si vēdēdo ad terminū plus iusto p̄-
cio vēdit rōe dilatōis tm̄ z diuersi sp̄eb⁹ cambiorū z varijs
modi cābiorū vsurarū z fraudulētū in q̄ntitate z q̄litate.
z suba rerū Interrogandū est. put hēs sup̄. in c. de vsuratō-
ne rei aliene ¶ Si fraudauit vel fraudari fecit. vel ali⁹ p co-
iusta pedagia seu gabellas mortale est. z tenet̄ ad restitū-
tōem. sec⁹ si de iniustis vel cū nō tenent̄ loca illa tuta a la-
trōib⁹ ppter qd̄ exsoluunt̄ ppter defectū dñorū ¶ Si de-
dit falsas mōetas vel diminutas scienter. p̄ bonis. vel eas
diminuit est pctm̄ z tenet̄. sec⁹ si accepit mōetas valentes
in loco. p̄ eo q̄ valēt ibi. z mittēs ad aliū locū ¶ Si faciēs
societate cū alijs nō fideliter se habuit aliqua occulta lu-
era sibi soli retinēs. tūc ad satisfactōnem tenet̄. nisi certus
essz q̄ socij tātūde occulte subtraxissent ¶ Si fecit. p̄ alijs
securitate cū fraudib⁹. nā sine fraude assecurare merces p̄
mare vel per terrā. z in die q̄re emolumentū plus vel min⁹
fm̄ q̄ntitate periculi non videt̄ illicitū cū substat̄ periculo
magno ¶ Assecuratio nō pecūie per modū satisfactionis q̄
vulgariter dī scripta. vbi nullū est periculū z dānū nō in tu-
tū q̄ntū ad p̄ciām. sec⁹ si sibi est periculū ibi ¶ Si accepit
pecuniā aliquā sub nōie dispositi rīdens ser vel octo. p̄ cē
tenario. z cum illis pecunijs lucrat̄ ip̄e mutuādo vel alijs

illicitis tractibus ad rationē io. p. ceterario et hmoi omisit
 duo mortalia vnu est accipiēdo. aliud mutuādo et tētur de
 yfura. ¶ Si se intromisit in barochol ritrācolis achafinis
 q̄ vocabula nō declaro obbreuitatē et de his vide in sum.
 ti. q̄. ti. qd malicie sit in eis. achafinū dī qū q̄s gerit nego/
 tia supēdario. ¶ Idē si dñorū laborās p eis et cū mutuat
 eis pecūias cū expēdit recipiēs inde certū lucrū l salariū
 et q̄stū mētur labor p iulū caus̄ p̄t accipe rōe mutui nihil
 pl⁹. als yfura ē. Si yfus est piurijs et mēdacijs emēdo et vē
 dendo q̄ solēt eē his cib⁹ et pot⁹. ¶ Et de his dic vt sup. in. i.
 pte in loci suis et cū stat in tali pposito vtēdo mendacijs et
 piurijs et dol qū occurret sp ē in mortali. ¶ Nō est abso
 ued⁹ nisi dispōat abstine ab ill vbi ē mortle. Itē si emit res
 raptas l furatas p mare l p terras. dic vt sup. in. i. pte. c. ij.
 ¶ Si emit l vēdidit dieb festiuis absz nēcitate sz p cupi/
 ditate. l fec̄ rōcinia librozū. l fecit fieri suis discipul. dic vt
 sup d obuatōe festozū. ¶ Si fuit p̄neta seu mediator. q̄
 dī sensale p̄tractū fraudulētorū sciēt mortale ē. et tenef le
 so satisfacē. Si fuit mediator p̄tract⁹ yfurarū intēdēs vtili
 tatē yfurarū et suā magl q̄s accipiēt sub yfura mortale est
 et si ipē inducēt ad mutuādū alios ad yfuras q̄ hoc nō co
 gitabāt tenef ad restitutōez. ¶ Si mediator extat in alijs
 p̄tractibus. vt vēdēdo dōs equos et alia a. alia. et male cō/
 suluit ēpto: i in ei⁹ dānū l sui vtilitatē et venditor l peccat
 mortaliter et tenef leso ad cēs satisfactōz. et ecōuerso si in
 dānū vēditoz l suluit. ¶ Si in fiēdis m̄imōijs vtil mēda/
 t̄ijs et hmoi in notabile dānū p̄trahētū peccat mortaliter
 ¶ De artificib⁹ et mechanicis. c. viij.

Sec̄ artē c̄op⁹ est cū pctō. l ad pctū mortale. vt plu/
 rimū sic facē taxillos vñire yfurarū in illa arte. ¶ Dilī
 ti in bello iniusto. nāigio piratorū. lenocinso intēdēdo
 baratariā et hmoi. oportet q̄ dimittat ex toto artē. als nō
 est absoluendus. ¶ Si artem fecit c̄artificiū p̄t esse ad bo
 nū et malū finē et ysum. vt gladios balistras lāceas venēa
 et hmoi si dīsiliter p̄t estimari q̄ emptoz velit ad malū yfū
 nō p̄t facē l vendē facta. vt puto in iniusto bello. sec⁹ si du
 bitat. ¶ Si q̄ eē sp q̄ sunt ad malū ysum q̄si sp vt facē fur
 cos. et sarta et hmoi d̄z dimittere. ¶ Si mendacijs vtitur
 piurijs dol mal mensuris vel pōderib⁹. ¶ Si fellī? l i

uis diebus laborauit. Si nō ieiunauit cum posset modes
rā iō laborē. de q̄bus dic vt sup̄. in. i. pte. c. xxiij. z. ix.

S vendidit pan
nū lane lani ex min^o p̄ciose. p̄ pāno lane magis p̄cōse
z sub illo p̄cio. vel vni^o tincture. p̄ alia. vel cū aliquē defecm̄
bñtem ac si nō b̄ret nil minuēs de p̄cio. vel si in festi fecit
lanā tendere sine nccitate. Vel cū nō plene soluit laboran
tib^o z hm̄di. in his. n. maius z min^o p̄ctm̄ v̄m materiā

S tertoib^o serici p̄ciū sui
labori dat nō in pecuniā. s̄ in reb^o diuerf̄. puta pan/
no serico tritico z hm̄di. z cū ille nō indigeat illis. optz eū
vendere minori p̄cio q̄z ille recepit. peccat mortalr z tene
tur ad restitūdem de dāno. nisi a p̄ncipio cū eo sic puene/
rit q̄ daret de hm̄di tali p̄cio. tūc at nō videt deceptio

S vedit vnā spēm vini
p̄ alia vel limphatū vinū. p̄ puro. vel ad clarificādum
vinū fecit. aut misit aliq̄ nociua corpib^o nō dedit plenas
mēsuras l̄ in taberna tenuit meretrices z ribaldos vel lu
fores ad taxillos. vel aduertēter dedit his quos vidit ine/
briari peccauit in q̄busdā mortalr In alijs vō venialiter
z teneē de dānis

S vendidit carnes corruptas. p̄ sanis qd̄ est mortale si
vnā spēm. p̄ alia. vt caprā. p̄ castrato. z hm̄di. l̄ diminutū
pōd^o. vt. ij. vntias p̄ libra peccauit mortalr. z teneē de dā
nīs

S fecit panē nimis pon
derosum ita q̄ emētes sint decepti. v̄l minor^o pōderis q̄z
vz. l̄ farinā bonā alteri^o accepit cū fecit panē z posuit min^o
bonā. vel cū nimio fursure peccauit z teneē satisfacere.

S qd̄ restat sibi de serico vel pāno vel tela. vel alijs si
bi datis. p̄ siēdis vestibus sibi furat̄ illud. si sit qd̄ notabi
le. nisi ille diminute dediss̄ sibi mercedē laboris z illud ca
pit sibi ad supplēdū tñm vel vbi essz in pacto.

S i noctib^o
vel dieb^o solēnibus absq̄ magna nccitate laborat. vel si fa
ciat nouas inuētōes vanitatu

S i vtis vel si vendit aurū vel argētū archimiatū. p̄ vō.
l̄ aurū min^o purū. p̄ magi puro peccat z teneē de dam
no

S i emit calices sacros nō cōfatos p̄ se qd̄. p̄hibet

S i vendidit vnā spēm corij. p̄ alia

S i vendidit vnā spēm corij. p̄ alia

minus bona in secularibus **¶ De Fabris**

¶ feruū p calibe l malū ferū **¶ De locatorib' equorū**
Sciēnt locauit equū defectuosum l piculosum z bmoī
qlibz teneſ vltra pctm de dānis. z sic discutiēdū est p alis
as at tes. **¶ De biffionibus**

¶ hiltrio fecit repñtatōes z locos in xbis l facti turpia
pñtētes l in eccl'ys. l in diuinis officijs l t'pib' indebit' est
pctm pl' l min' graue fm qñtitatē **¶ De citharizatib'.**

¶ music' citharizauit ad pgregatōs illicitas. l in eccl'e
siā in organis pulsauit balatas puto mortale in pulsante
z pcurate **¶ De Seruitorib' z laboratorib' us**

¶ infideliter laborati sunt. i. nō bono mō ex incuria z ne
glicētia. l nō tm qñtū cōm: ode potuerit pctm est. **¶ De**
¶ credit explicite miseria q cōiter **¶** agricol' z rusticis
solēnizat eccl'ia. vt incarnatēm passiōis z refrect' m. si licit
diuicā ordē **¶** De obſuatōe factioū z ieiuniorū si tm p't. **¶**
audite de misse in festi' **¶** De p'ssiōe z p'mūōe si l' in āno sien
da **¶** Si recipit sacrm pfirmatōis vel nō qz teneſ si p't **¶** Si
tenuit p'fos filios ad baptismū l psumatēm qd est p'bi
bitū **¶** De mēdacys xō z piurijs z blasphemijs z ebrietati
b' interroga **¶** Si ad mētrices accessit qd aliq nō credūt eē
mortale. nec tm tal' ignorātia excusat eū **¶** Si decimas sol
uit saltem fm p'suetudinē loci illi'. qz peccauit z teneſ sa
tisfacere de p'terito. si sacerdos nō remittit vel eē oblatōs
fm p'suetudinē loci nō dedit **¶** Si de excōicātōe nō cura
uit. s'z ingessit se diuinis vel p'tēp'st vitare excōicatos qd
est mortale pctm. **¶** Si nocuit p' se l' p' familiā suā l animas
lia. puta discutiēdo p' prata aliorū vel mittēdo l' p'mitten
do aialia intrare ad pascendū. vel si mutauit termines po
ssessionū. karādo edanat de terra p'ximi vicini agro suo in
his peccauit fm qñtitatē dāni qd intendit facere. z teneſ sa
tisfacere **¶** Si dolum cōmisit in agricultura vel notabio
lem negligentia in dānū p'foni. vt non si: mendo terras vel
caltinādo vel seminādo l' recolligēdo fruct' debito t'p'e pp
ter qd depierunt vel l' oues nimis fatigando. vnde de litui
tur. z precipue ad lucrum habendū suū peccat z teneſ
tur de damno. **¶** Si tenens possessionem ad affectum

male tractauit. vel si p̄tarius non m̄det d̄ns de quantita
 te tota deb̄ta fingēs se min⁹ recollectis̄ tene⁹ d̄ns de d̄a
 nis. **Si** aialia tenēs ad homicidā nō m̄det ex integro danti
 de lana caseo ⁊ fetib⁹. ⁊ m̄dō In his est pct̄ū mortale vel
 veniale s̄m q̄ntitatē d̄ni. ⁊ tene⁹ satisfacē **Si** dieb⁹ festi
 uis laborauit ⁊ p̄cipue tpe messū ⁊ vindemiarū absq̄ maḡ
 necitate. l. detulit ligna v̄l victualia d̄ns suis mortale est.
Si vacauit lud⁹ choreis ⁊ alijs vanitatib⁹. **Si** gubnauit
 familiā s̄m p̄cepta dei ⁊ eccle. **De** sup̄stitōib⁹ ⁊ fals⁹ opini
 onib⁹ q̄ solēt abūdare in eis **Si** h̄z vota q̄ impleuit vel nō

Indrēdū est de mē **De** Puēis ⁊ puellis c. i.
 dacijs ⁊ piurijs **De** vot⁹ nō implet⁹ q̄ tū nō obligāt si
 irritātur a parentib⁹ aū ānos pubertat⁹. **De** missa non au
 dita in festis. **De** p̄fessione ⁊ cōione fienda semel in anno.
De irreuerētia ad p̄ntes ⁊ maiores. **De** rixis. **Si** x̄beuuit
 clericū. q̄ ē doli capax excōicat⁹ est. **De** furt⁹ fact⁹ de reb⁹
 p̄ntū l. magforū suorū. **De** detractōib⁹ ⁊ turpib⁹ x̄bis audi
 tis l. dictis libēter. **De** p̄tuelijs adiucē. **De** inuidia ⁊ alijs
 put videt p̄l⁹ ⁊ m̄l⁹ s̄m etatē ⁊ sensum. p̄cipue d̄ vitijs car
 nalib⁹ cū mascul⁹ ⁊ feis l. p̄ seipos p̄missis. l. adiucē q̄ bodie
 abūdat in ip̄is p̄pter malas societates ⁊ occultāt. **Inter**
 rogādi sunt cū maḡ cautela ⁊ a longe vt nō addiscāt q̄ ig/
 norāt. **Multo** maḡ hoc suand⁹ est erga puellas de oib⁹ p̄
 dictis si credūt tē hūisse vs̄m rōnis iudicādū ē de mortali
 aut veniali s̄m regula⁹ in. i. ⁊. ij. pte de illis

De Clericis ⁊ cōi. c. ij.

Quere circa clericos in cōi. a quolibz clēico p̄t interrogari cū
 videt expedire. vt qū tal cleric⁹ ē ignor⁹. **Si** acce/
 pit aliqz ordiez p̄ simoniā. q̄ p̄ hoc peccauit mortaliter ⁊
 est suspēsus s̄m iura aīi. nec p̄t exeq̄ susceptū l. pmoueri
 vltē. nisi p̄us. p̄ papā dispēse. q̄ verū ē si ip̄e p̄sciuit si/
 monie. q̄ si ignoate eo p̄t p̄ aliū eē dispensari. alr. n̄ sp̄ pec
 caret mortalr̄ exeq̄sdo nec excusat eū iur̄ ignorātia. **Hec**
Rai. **Si** accepit aliquē ordiez h̄n p̄ simoniā. tñ a simōiaco
 in ordie vel dignitate. siue occulto siue māifesto est suspēsus
 ⁊ indigz dispensatōe pape. s̄z dū ignorat sc̄m. l. eū eē simōi
 acū excusat a pctō exeq̄sdo officia sua. s̄z cū rectificat non
 p̄t exeq̄ sine dispensatōe. **Si** suscepit ordiez a simōiaco
 in ordie p̄ferēdo. l. bñficio notorio s̄lir est expēsus. sec⁹ si si

... non est...
 ... de...
 ... in...
 ... p̄...
 ... q̄...
 ... s̄...
 ... l...
 ... c...
 ... d...
 ... e...
 ... f...
 ... g...
 ... h...
 ... i...
 ... k...
 ... l...
 ... m...
 ... n...
 ... o...
 ... p...
 ... q...
 ... r...
 ... s...
 ... t...
 ... u...
 ... v...
 ... w...
 ... x...
 ... y...
 ... z...

monia non est notoria dum vero nescit excusat modo pre-
dicto. s; nō postea qm̄ certificat s; indiget dispensatōe pape.
alias nō p̄t exeq̄ Ray. ¶ Si recepit ordinē hñs aliquā
irregularitatē vt hōicidij mutilatōis illegitimatōis ⁊ hm̄i
si absq; dispensatōe peccauit mortāl̄ nec p̄t exeq̄ absq; di-
sp̄satōe alias peccauit mortāl̄. ¶ Si recepit ordinē excoi-
cat̄ l' suspēsus l' interdict̄ peccauit mortaliter. ⁊ nō h; ex-
cutdm̄. ¶ Si exeq̄ officij alic' ordinis. vt cātādo eplam̄ l' le-
gēdo euāgelij. vt diacon' in aliquo p̄dcōrū irretic' senten-
tia peccauit mortāl̄ nisi ignorātia facti eū excuset. ⁊ est ir-
regular' Rai. ¶ Si accepit ordinē in aliquo pctō mortali
sciēter peccauit mortāl̄. ⁊ quociēscūq; exeq̄ officij alic'
ordinis in mortali vt accolitatū subdiaconatū diaconatū
ministrādo aliqō sac̄m solēniter. vt baptizādo. p̄mūcādo
p̄fessōs audiēdo. ⁊ hm̄i. Tho. mortale est si extitit publi-
cus p̄cubinari' vel ali' notori' fornicator est suspēsus ab ex-
ecutōe officiorū suorū. p̄cipue a celebratōe missę ⁊ si exeq̄
sic suspēsus efficit irregular' indigēs dispensatōne pape ali-
as nō p̄t exeq̄. Do. ¶ Si non portauit tonsurā ex leuitate ⁊
lasciua mortale videt'. ¶ Si se exercuit in negotijs sc̄larib'
negotiādo ⁊ hm̄i l' si tenuit tabernas ibi ministrās vt si
luisit ad aleas ⁊ taxillos vel se immiscuit enormitatib' vel
turpib' l' tripudijs cū feminis. ¶ Si vsus est officio ordinū
sic debet ornari vt faciēdo subdiaconatū sine manipulo
diaconatū sine stola. celebrādo missam cū defectu alicui'
sacre vestis ordinate s. cassula amictu alba ⁊ hm̄i l' nō eē
in lapide sacro. aut eē sine lūie vel sine adiutorio ⁊ sine
missali ⁊ hm̄i. q; in quolibz horū est mortale pctm̄ si scien-
ter dimittit n' excusat iur' ignorātia. Si etiā in sac̄r' in s̄b
diaconatu. ⁊ sup̄. obmisit horas canōicas. q; in quolz die q̄
obmisit aliqz horā. eē b. v̄ginis. cū possz peccauit mortāl̄.
Si ex negligētia obmisit. sec' si ex obliuioe ⁊ tē tenet dicē
qm̄ recordat'. aut si obmisit ex ipotētia infirmitat' ⁊ hm̄i
de cā. Si dicēdo horas alijs exercitijs se occupauit māualib'
b'. vt faciēdo cognā ⁊ hm̄i videt' mortle. q; nō satisfac̄ p̄-
cepto ecclē. Si mētē circa alia vagat' volūtarie nō curās.
et' q̄si p̄ totū officij videt' mor. sec' si p̄pōit velle attēdē. ⁊
distrahif. s; cū auertit displicet ei. Petr'. ¶ Si recepit ordinē
sacrū an̄ etatē legitīmā s. subdiaconatū an̄ l. iij

ate ex cā vbi fuit mortle. l' dubitat fuisse mortle celebravit
 eē p̄fessus videt mor. v̄m **A**bo. l' fm pe. d' palu. qm̄ sic incō
 trit' accedit ad celebrād. veniale at si ex ca vbi iuit v̄iale
 n' subsit nccitas **S**i audivit p̄fessioz alic' nō hñs ar. et orta
 tē ab aliq' si absoluit a castib' a qb' n' potuit. vt a i' vnat' siue
 ex cta scia. siue ex ignozātia crassa **S**i intromisit se d' dispē
 satōe vtorū. l' absoluit ab excōicatōe maiori ab sq' sp̄ali cō
 missiōe. **S**i posuit se ad audiēd' p̄fessioz o'ino ignozāsz ne
 sciēs disēne int' mortale z v̄iale z p̄ia mortalia. est mor. **S**i
 absoluit quē innēit excōicatū maiori. z a peccat'. q' nō p̄t.
Si absoluit eū q' n' vult a peccat' discedē l' satisfacē qb' d'z
Si revelauit pctm̄ auditū i' p̄f. s̄iōe. zgnoscētī p̄f. s̄iū illū si
 ne licētia illi'. in q̄lz p̄dcozū videt mor. n' excusat ignozātia
Si nis festinauit i' audiēd' n' sufficiēt int'rogādo **S**i i' p̄ p̄lex
 is castib' p̄itōres n' p̄fuluit. si incaut' inuigēd' p̄i' i' q'z l' nis
 gues. l' nis puas ddit. si int'rogauit d' bis d' qb' nō dūit. viz.
 nom' p̄sone cū q' peccauit. l' incaute in Epib'. si p̄dicauit in
 pctō mortali erms peccauit mor. z totiēs q̄tiēs sic p̄dicat.
Abo. si p̄dicat aduertēt mēdatia mor. est **A**bo. qd' videt si
 scādaloza vñ p̄citat seditōs i' p̄plo. si p̄dicauit indulgētias
 discretas. si p̄dicauit p̄p̄t pecūia sibi p̄missā l' dādā sūmbia
 ē. vñ z mor. **S**i p̄dicat p̄p̄t ianēglām ibi p̄lituēdo hñe m. ē
 si p̄dicauit s̄i licētia. si dix' nis curiosa allegā' p̄ctas p̄hos
 freqnt'. si sabloza z puocātia ad risū. si ab hm̄di se n' l' t'raf
 cū possz. z iūgēt ei peccauit. si nis familiar' ē cū m̄lierib'
 pueris' visitādo eas ex nccitatē. p̄p̄t qd' multi scādali zāt z
 ip̄e nouit hoc possz ē mor. si visitauit m̄dallēia. z d' q' cā. si
 zgnonit carnal' illā qz auduit i' p̄fessioe. l' qz suscepit ad p̄
 firmatōz l' bap. qd' maximū z quissimū ē zel' p̄iter i' efuatū
 epis **D**e alijs xō ibōstatit' int'roga put videbis erpediē
Si vestes sacras calices ext' soria z alia p̄inentia ad cultū
 dñi n' tēnt m̄da z dēcē eptata p̄p̄t magnā irzeurētā po
 s̄z eē mor. si hñdcom̄ m̄se z gr̄af acōs n' dix' qd' dice' d'z. xliij
 di. c. nō l'z. si nō obediuit mādāt' iust' suo. ū supicrū z s̄i qz
 z si p̄tēp̄s̄s̄ mortale est. **D**e alijs xō peccat' mortilib' d' q.
 b' hēs in p̄mar z scōa pte. s̄. interrogādū est. put expedit fm̄
 q̄litate p̄sōarū **D**e hñficiat' candic. c. xij.

Beneficiat' cāoic' **D**e oib' iā dict' in c. p̄cedētī p̄nt l'
 t'rogari put cdi p̄t ipos i' ill' eē inuolutos z ec' d' rōt' i' b'. c.

¶ Si beneficium simplex siue curatū obtinuit p̄ simoniā
et ip̄e fuit p̄sciens nō p̄t nisi p̄ papā dispensari q̄ retineat.
¶ Si x̄o ignorāte eo siue sciēte. simoniā p̄misit. talē opo: t̄z
renūciare tali b̄nficio. s̄z nō dispensat. als furtiue t̄z. vñ cō
tinuet stat in pctō mortali postq̄z hoc sciuit. quousq̄z renū/
ciet. nec fac̄ fructus suos. sed tenet restituere. deduct̄ ex/
pen̄s factis in vtilitatē b̄nficiū. et hoc maxime d̄ simōia per
mun̄a manu. **¶** Si at̄ ignorāte eo poss̄z ec̄ p̄ aliū dispensari
tñ nō p̄ eū cū quo p̄missa est. **¶** S̄z si simōia est notoria. ē etiā
suspensus quo ad executōz ordinū s̄z dispensari p̄t p̄ ep̄m
si cū eo nō ē p̄missa simōia. non at̄ si ē occulta. est suspēsus
quo ad ordines. s̄z duz tenet t̄le b̄nficiū ē suspēsus quo ad
se. q̄z sine mortali pctō nō exeq̄ p̄t. **¶** Si recipit b̄nficiū sim/
plex l̄ curatū p̄ p̄ces carāles. i. p̄ indigno porrectas cū eēt
male vite et h̄mōi. l̄ p̄ obsequz tpale factū ep̄o. l̄ alij p̄ferēti
peccauit mortali. **¶** Si b̄nficiū curatū p̄ p̄ces suas recipit
ec̄ si als dign̄ sit. q̄z tales p̄ces estiānt. p̄ indigno tāq̄z am
bitioso et p̄suptuoso. p̄misit simōiam. vñ mortle ē h̄mō. **¶** Tho
forte tñ nō v̄t renūciare. p̄ b̄nficio at̄ simplici h̄z porrigē
ces. p̄ se si al̄ est dign̄. l̄ ec̄. p̄ b̄nficio in genēali et hoc intē/
dens ad sui sustentatōdes n̄ ad curā nec maḡ curatū petēs
q̄z aliud. **¶** Si querit l̄ h̄z b̄nficiū n̄ intendēs clericari sed
vrorari. et intendēs gaude de fructib̄ b̄nficiū v̄t v̄spatō re
rum ecc̄larum. et p̄tra intēdēs dotantius ecclias. **¶** Et ideo
q̄ue pctm̄ est. **¶** Si n̄ fuit electus a p̄sonis. l̄ a collegio. et cō
firmat̄ p̄ sup̄iorem ad q̄z spectat siue p̄ ep̄m inuitat̄. s̄z d̄
mādato l̄ manū dñi tpal̄ vel p̄ potētia accepit. et d̄ intru
sus. q̄z fur est et latro nec p̄t aliqd̄ dispōē in tpalib̄ l̄ sp̄uali/
bus. vñ nec absolue nec sac̄a p̄t dare prochiāis illi ecclie
s̄z in quolibz h̄mōi actu peccat mortali. **¶** Si renūciauit alij
cui b̄nficio qd̄ h̄z eo pacto q̄ det̄ p̄ sanḡneo. l̄ pp̄ pecūiā
sibi. pp̄ hoc datā simōia ē et mortale in vtroq̄z. nec p̄t ip̄e
sibi retinē tale b̄nficiū sic sibi collatū. **¶** Si p̄mutatōdes sui b̄n
ficiū l̄ ecclie fec̄ cū b̄nficio alteri. p̄ueniēdo inter se. absq̄ in
ditio sup̄iorū ad quos spectat collatō b̄nficioz simōia re
putatur. d̄ his vide plen̄ in summa. **¶** Si recipit b̄nficiū
ex̄tis illegittim̄ absq̄ disp̄satōe q̄z p̄tra iura. id̄ tenē nō p̄t
¶ Potest autem cū eo dispensare d̄ simplici b̄nficio ep̄s **¶** De
curato x̄o l̄ dignitate sol̄ papa. **¶** Si fuit elect̄ p̄ simoniā

non valet electio vel si ipse aliquē elegit per simoniam.
vel ad episcopatum vel canonicatum vel ad aliam ecclesiam
vt clerici collegiatarum ecclesiarum. vel si alias indignum
ignorantem et publice malum elegit ad platuram ex amicitia
et huiusmodi mortale et grauissimum est et omnia mala que
sequuntur ei imputantur. **S**i male tractauit beneficium seu
ecclesiam permittens ecclesiam vel edificia ruere. vel possessio-
nes incultuari. et alia res deperire mortaliter peccauit. et
tenetur ad restitutionem. seu satisfactionem si permittit notabile ne-
gligentiam. et danus sit notabile. **S**i fructus beneficij non bene
perdit. viz ultra subuentos sua subueniendo pauperibus sed dilapida-
uit in iuuuens et turpibus. l. ec dedit et sanguineis non indigentibus
mortale est. secus si sanguineis indigentibus
plura beneficia habentia curam tenet absque dispensatione fur-
est et latro. nam hinc beneficium cum cura. si recipit secundum curam
ipso iure vacat primo. c. de multa. de preb. ex. et hoc postquam ha-
buit pacificam possessionem secundi. l. hinc potuit et fructus eius precepit
alias non vacat primo. viz si fructus secundi beneficij preceperit alteri
per papam illo tempore non vacat primo et de preb. li. vi. c. si tibi prece-
perit. **S**i hinc prebendam hinc dignitatem. et si non curam aiarum. si reci-
pit secundum. sicut vacat prima et de preb. c. de multa et in illo casu
et in pou tenetur ad restitutionem fructuum. si recipit. **S**i hinc be-
neficiu in violenta occupat secundum. l. si scient se intrudit sicut
perdit prima. et si quod habebat ius in secundo et perdit. et vacat illud secundum.
de preb. c. eu. q. li. vi. **I**tem nota potest quod hinc dignitatem cum prebendam
absque dispensatione pape. **Q**uicunque recipit personatum digni-
tatem l. officium l. beneficium cui cura aiarum sit annexa. si ante obtine-
at sicut cum sit paratus primo vt deum est. si non dimittat primam
absque mora in maiori ordinarij in epiopatu est ipso iure. est etiam
paratus secundo. et est inhabilis ad sacros ordines et ad quocumque aliud
beneficiu. per eum agatur. **J**ohis. rriij. **I**tem absque dispensatione non
potest quod tenet plures ecclesias l. prebendas. que tamen non habeant curam aia-
rum nisi in. v. calibus. **P**rimo quod sunt ita tenues que neutra
illarum sufficiunt ad sustentationem. **S**ecundo si vna dependet ab
altera. **T**ertio propter raritatem clericorum. **Q**uarta si eccle-
sia est annexa prebende l. dignitati. **Q**uinto si bene vna intitulata et
aliam premedata. s. talis premeda de prochiali ecclesia fieri non
potest. nisi ei que attigerit vigesimum quintum annum. et sit sacerdos. et ta-
lis non potest permitti nisi vna ex euidenti necessitate vel utili/

tate. ⁊ durat nisi p sex menses. ex de elec. c. nemo. in. vi.
Si hys plures ecclesias l' pbendas hñtes curā aiaruz absq' dis/
pensatōe pape sur est ⁊ latro. ⁊ p'tinue in mortalī. nec ep̄s
p̄t dispēfare in hoc. **S**i ec̄ hys p' dispensatōz pape s' surrep/
ticie. puta q' petendo vnū tacuit de alio qd' bēbat xl' dicit
se hñe legitīmā etatē cū nō hñet. ⁊ hñōi idē iudiciū est.
Si p' dispensatōz ep̄i hys plura bñficia s' simplitia. s' ad sū/
perlimitatē l' ec̄ p' dispensatōz pape simplitia l' curata cuz
vnū sibi sufficēt fm̄ statū suū non videt tur' in p'cia sua. qz
dissipatō est. ⁊ nō dispensatō. **S**i accepit eccl'ā prochia/
lē a quocūq' cū nō attigiss. xxv. añū absq' dispensatōe pa/
pe. circa etatē nulla est dispensatō ⁊ nullū ibi ius hys. c. licz
canon. de elec. in vi. **S**i infra añū pputādū a die asig'tōis
sibi regimīs eccl'e n' fecit se ad sacerdotiū pmoueri ē ip̄o
iure p̄uat'. c. c. h. canō. Itē tene' psonaliter residē in residē
tia. Pōt tñ ep̄s cā rōnabili dispēfare ad tps̄ tñ. **S**z de p'
motōne ad sacerdotiū infra añū nō extēdit ad eccl'as col/
legiatas hñtes curā. nec ad assumptos ad earūde' regimē
de elec. c. statutū. li. vi. **P**' sit ec̄ ep̄i dispensatē cū ip̄is q' hñt
l' hēbunt eccl'as prochiales vt vsq' ad vj. s' faruz studio in/
sistentes pmoueri nō teneat nisi ad ordinē subdiaconat'.
q's nisi infra añū suscipiāt sunt ip̄o scō p̄uati tali bñficio. ⁊
medio tpe l' vicarios ill' eccl'is p̄uideat. d' elect. in. vi. c.
cū ex eo. **S**i hñs q'cūq' bñficiū simplex. ⁊ q̄z tūcūz p̄/
tū nisi dicit horas oī die peccat mortalit' omittēdo ex ne/
gligētia ec̄ si nō sit in sacris p̄stitut'. **S**i canōic' l' ali' cler'
cus recipit q̄tidianas distributōs q' dātur in essentib' ho/
ris cū nō interfuerit furtuz p̄mittit ⁊ tene' ad restitutionē.
Si cū nō possit p' se curā exerce' eccl'e non posuit ibi loco
sui idoneū q' bñ officiaret. s' maluz ⁊ ignorātē q' ex suo ma/
lo scādalizat. vt notori' fomicator ⁊ lusor ⁊ h' mēi. l' q' nescit
ministrare debite sacra ⁊ p'fessōes audire peccat mortali
ter. qm̄ oia mala q' sequūt ei imputāt. **S**i hñ nō p̄t inue/
nire idoneuz p' se exerceat. vel si nō p̄t aliter p̄uidē renūci
et. **I**tē non l' p̄lato sub p̄cio l' añuo censu p̄cedē vices su/
as seu iurisdic'tōes qz sp̄uale est. ex ne p̄lati vices suas. c. i.
ij. ⁊ iij. xij. si dicēt p̄cedo q' exerceas vices meas vel talē iu/
risdic'tōz. ⁊ totū lucruz sit tuū. ⁊ dabis inde mibi tñ. il' iei/
tūm est. s' p̄mittēdo pure vices suas l' p̄stituere ei salariū

¶ q. h. c. **Charitate tuā. viz** dicēdo dabo tibi tū pro salario tuo. et totū lucrus erit meū. **¶** Inno. hec. **Si** alienauit res ecclesiasticas. v. mobilia bōa vt res sacras l' imobilia. vt possessiones sine nccitate l' maiori vtilitate. vel n̄ fuata fofa lur' et hmoi' gūiter peccauit. **¶** Itē de exercitio cure aīaruz quō se hūit in audiētia p̄fessionū in collatōe aliorū factorū in visitatōe infirmorū. p̄cipue ne deficiāt eis sacra cum expedit. **¶** In admōitōe subditorū. in correctōe vitiōrū p̄cipue quo ad notorios pctōres. p̄cubinos tenentes inimicitias r̄bndi. **¶** Si nō admonuit nō p̄fitentes. et nō cōdicātes annuatim q̄stum potuit scādo epō cū nō potuit. et hmoi' nā oues ex negligētia pdite ab eo req̄rēt. de qb' et alijs su pradict' et hmoi' hēs sat' in tertia pte sum. **¶** Si aliēos parochianos audiuit nō hīs auctoritatē spālem ipse vel ipi. q' non p̄t eos absolūē. **¶** Si emit aliqs res imortales de fructib' ecclesie q' tales dnt remanē ecclesie. vñ si emit nomine alteri. vt sic posset dāe et legare cui vellez fraus est et furtū. et ad f̄situdōz tenet. **¶** Si indulgētias p se dedit cui nō possz. vel plūes dixit h̄re ecclesiā suā. qz hēbat ob q̄tū est mortale. **¶** Si reliq̄as nouas exhibuit populo onerandas non app̄batas ab ecclesia. **¶** Si nimis facilis fuit ad dispensandum in ieiunijs ecclesie. **¶** Si elemosinas extorsit a populo et a subditis ad q̄s nō tenebantur. **¶** Si quosdam dicere mendacia in ecclesia sua p̄misit. et qd̄ peius est si fecit pactum cum eis de quota. **¶** Si scōdas nuptias benedixit. **¶** Si p̄misit r̄pianas nutrices fūē in domo iudeorū. **¶** Si substituit sortilegas. et diuinatrices in sua parochia. **¶** Si p̄misit ludos vel malas p̄suetudines nō obuiando q̄stū potuit. Clerici nō q' māifestis vsurarijs alicuius generis aut alias oriūdis de terzis iporū ad sen' exercendū domos locant vel alio titulo p̄cedūt ipō facto sunt excoīcati nisi sint epi. de vsuris. c. vsurariū. li. vi. **¶** Clerici archidiaconi. plebani. decani. prepositi. cantores. et alij clerici personatum habentes. ac etiam sacerdotes qui audiunt in scholis leges vel p̄biscam. post duos menses si non dimittunt hmoi' lōdes sunt excoīcati. capitu super specula. extra de de. vel mona. **¶** Clerici et religiosi qui inducunt aliquem ad vouendū seu iurādum. vel fide interposita seu alias p̄mittēdū vt sepulturas apō eos eltgāt. vel iā electō

non mutant sunt excoꝛicati. nec possunt absolui nisi p̄ papa
nisi in mortali articulo. de. cupiētes de penis id̄ de reli. **C**le
rici q̄ sciēter ⁊ spōte ꝓicipauerūt cū excoꝛicati a papa. ⁊ ip̄
sos in officijs receperūt sunt excoꝛicati. ⁊ absolutio pape re
sua. c. signi. ex̄ de sen. excoꝛ. ¶ **F**alsantes lras pape. l. falsi
sciēter vtētes. l. remouētes ec̄ vna lram de bull. pape sunt
excoꝛicati ⁊ absolutio pape resua. ¶ **C**lerici sepeliētes in
ecclesijs l. cimiterijs eorū excoꝛicatos a iure. l. vsurarios māis
festos l. nōiatim interdicos tpē interdicti in casib⁹ nō ꝓce/
ssis sunt excoꝛicati. de. eos de sepul. Sepeliētes x̄o se occi
dētes. l. in torneamētis moriētes ⁊ h̄m̄oi peccant mortali.
nec sunt excoꝛicati. ¶ **De Religiosis. c. xiiij.**

Quæra religioſos ⁊ religioſas Si sunt clerici l' ordina
ti interrogari p̄nt de his de qb̄ sup̄dcā est in. c. de
cleric̄ in ꝓi put erit expediēs. Si x̄o sunt b̄nficia
ti in ecclesijs curatis de his h̄es in c. ꝓcedēt. s̄z ec̄ vlt̄a. ꝓdi/
cta ec̄ de infraſcript̄ q̄ sunt ꝓꝓa eorū dicēdū est. ⁊ ꝓmo **S**i
fuit recept⁹ ad mōasteriū ꝓ simoniā mortle est. si x̄o fuit si
mōia mētal̄ t̄m̄ ꝓña abolel. si x̄o ꝓactōal. qz s. monasteriū
erigit t̄m̄. alias nolebat eū recipe ⁊ ingrediēs l' ꝓꝓinā ei⁹
t̄m̄ dederūt l' mi⁹ ꝓ ip̄o inḡssu. nisi forte cū mōasteriū ē ita
tenue q̄ nō sufficit illi ꝓuide. nā tunc oblat̄ sp̄ualib⁹ q̄tis. i
ingressu l̄z ꝓetē ⁊ ꝓacifici de sp̄alib⁹ de qb̄ dēat viuē. l. dice
illi porta tecum si vis cōedē mecum s̄m̄ h̄o. ⁊ aliquos ali
os. sec⁹ si mōasterium est ꝓigue ⁊ ꝓt illi ꝓuide nō ꝓt h̄ei ali
q̄ ꝓactio l' exactio absqz vitio simōie. tē vlt̄a ꝓctm̄ recipi
ens l' recept⁹ l' recepta d̄nt expelli de illo mōasterio. ex̄ de
simo. c. q̄m̄. **P**ōt t̄m̄ eꝓs in h̄m̄oi disp̄sare. s. vt nō expellāt
de monasterio **R**ai. ⁊ **C**ul. ꝓcipue repit tal simōia in mo
nialib⁹ vbiqz t̄z arum. nō sic x̄o eit de viri religioſi **S**i ingre
ssus est religioſm̄ nō pura intētiōe. s. h̄uendi deo. s̄z alia de
cā. viz non laboradi l' si est monial qz n̄ potuit nubē. ⁊ quia
posuerūt ꝓntes i ꝓam inuitā l̄z malefecerint. t̄m̄ ꝓt ⁊ v̄z mu
tare intētiōe. s. vt ibi manē velit ad h̄uendū deo. ⁊ sic erit
in bono statu. alias erit in mortali. **S**z si repit se in mona/
sterio dissoluto n̄ viuēte reguli q̄rat si ꝓt mutare locū cum
disp̄satione. si indiget qd̄ t̄m̄ in moniali erit difficile. qd̄
si n̄ ꝓt non se q̄ē turbā. i. alios l' alias in malum. s̄z fuet ip̄sa
ordinē suum si ad bonum non ꝓt reducē alios vel alias

Si ingredies monasterium reticuit impedimenta que habu-
it ad illud scienter. viz qz erat seruus vel habebat occultam infir-
mitatem l' alteri religionis professus iugatus. debitor in mul-
tis. z hmoi peccauit mortalr. p'cipue si sciebat tale impe-
dimentum z p' illud non posse recipi ad religionem. Vel de his
interrogatus mediatum dixit. z potest z de monasterio expelli si
aliter puidere non potest. **S**i hys votum religionis artiorum aut quibus in-
trat laxiore prius de quibus dispensationem si est esset bona. z multo
fortius potest professum in vna religione non potest ad aliam transire egle
l' laxiore. z de medicata ordine ad medicata l' de medica-
tib' ad monachale transire non potest sine dispensatione pape nisi
ad carbuienses. **S**i induxit aliquem ad religionem p' simoniam
l' p' fraudes. puta asserendo ibi obuari regulam. quod non fit. l'
dicendo se ad nihil obligari. z reticendo severitates religionis
quas ille non intendit. hmoi peccauit mort. **D**e illis qui est vo-
lentes ingredi religionem aliquibus in quibus bene vniuersis auertunt vt trahant
aquam ad suum molendinum infamantes illos z crimina imponen-
tes. suas aut versus ad tertium celum extollentes non euadent vana
idem certum est. quia propter caritatem agunt propter iustitiam z propter sa-
cram scripturam agunt. **De Voto paupertatis.**

Si in religione exis obnuauit paupertatis votum nihil re-
tinens l' retinens deliberans. est mortale. n. proprium habere z to-
ciens quotiens illud proponit. **D**e autem proprium quod celat p'ori suo
vt si habeat z teneat pecuniam l' vestem nesciente prelato. vel si sci-
at tamen propter voluntatem eius z absque licentia. vel de licentia eius z vo-
luntate. tamen non parat sibi tradere ad petitionem eius. sed recusare si
possit de facto. z multo peius si non solum mobilia. sed et immo-
bilia vt redditus z possessiones retinet vt propria dans vendens z
dissipans vt placet. nec prelatus potest dare licentiam sic retinendi
nec papa potest in proprio dispensare. ex de litatu monachorum. c. cum
ad monasterium. **S**i dedit bona monasterii siue puenit absque su-
periorum licentia habita vel presumpta. **S**i aliquid occulte re-
cipit vel tenet mortale est z peccatum. **S**i reperiens se in loco
vbi non vniuersis in communi. propter quod oportet eum sibi puidere de ne-
cessariis hys aliquid retinere vel pecuniam. z aliquid hmoi. cum
bona licentia beneplacito prelati aduertat diligenter. **P**rimo
quidem vt per eum non stet quoniam omnia velit ponere in communi. si aliquid vel
lent. z ad hoc operatur quantum potest. **S**ecundo si hec non potest semper
sit paratus simpliciter ponere omnia. z dimittere in manibus

prelatis. **Tertio** vt de hmoi pcessis nihil det sine licentia
superioris sui generali vel spali ec in elemofinis nisi in exte
ma necessitate. **Quarto** vt no thesauriset nec supflua tes
neat. nec delitiosa qrat. nec multu inqrendo sollicitet. nec
habeat inordinatu affectu in hmoi. r sic poterit transire si
in alijs bn se beat. sec. no agendo no religiose. sz laicaliter
viuit. **Sz** r cu pdict s si possz locu inuenire vbi in coi vi
uif meli ei essz. **De Voto castitatis.**

Sz inuuit votu castitatis no solu ab omi carnali ope r
ptracta venereose abstinedo sz etiā ab omi locutioe turpi.
r amatoria. r ab omi cogitatioe immūda deliberata r de
lectatioe morosa. qz in quolibz horū est mortale. vt dictum
est sup. circa fm r nonū pceptum. **Et** ec sacrilegiū qd g
uis est. r qz ad ista deuenit p uersatōm r familiaritatem.
iō inqrendū est si bz domesticitatē cū aliquo si monialis. l
cū aliq si religiosus. r si hoc repit esse extra casum necessi
tatis pphibēd⁹ est. alias no absoluedus. qz qsi impossibile
est qz tal no incidat in ruinā. di. xxi. c. hospitium. r di. lx
xxi p totū. **Scādala** ec multa r oblocutioes sequit in popu
lis r hmoi. r iō pphibēd⁹ est r panguineozū etiā rari⁹ sit ac
cessus. **De voto Obedientie.**

Sz fecit p votum obedientie qd est semp mortale. r nol
ta qz non semp qn qz agit aliquid ptra regulā suam. l trā
sgredit⁹ regulā vel pstitutōs facit ptra obediētiam. sz quā
do facit ptra pcepta ptēta in regula r pstitutōib⁹ suozū sur
piorū. vel qn aliqd transgreditur ex ptemptu quatūcūqz il
lud sit minimū. **Quādo** plat⁹ vel plara iniungit aliqd fieri
fc pcedo l mādado in xrtute. s obediētie vel spūs. vt facis
as hoc vel sub pena excō icatōis r hmoi. illud tō pceptum
cui⁹ trasgressio est mortal. **Idē** est qn plat⁹ aliqd mādaret
subdito quocūqz loqrēt declarās sibi qz intēdit obligare
illū sub pctō mortali ad faciendū illud. r intellige si man
dat qd no sit illicitū. r tale qd qz teneat subdit⁹ ei obedire
Similiter qn regula vel pstitutio est aliqd pceptoie man
datum. vel sub pena excō icatōis. vel sub pena carceris. vt
sub pena grauioris culpe. l p silen. locutionem pmutet cē
set obligare ad mortale. alias at faciendo ptra cerimōialia
vt frangere silentium tarde venire ad choiū r hmoi. h ve
niale. nisi quis faceret ex ptemptu. qz tūc mortale. **De** sres

quando autem quis non sit ipse preceptus est. tunc inductius
preceptus. et ideo caue ne assuecas alicui transgressioi

De Officio diuino.

Dixit horas canonicas et officium defunctorum quando
dys dicit. Nam religiosus etiam si non habet ordinem sacrum te-
net ex precepto ad officium. precipue si est presbiter. unde obmittit
do aliquis horam peccat mortaliter. et omni die que omittit ex
negligentia. non autem ex precepto tenet dicere istud. vel illud quod
nis nec debeat ad placitum suum mutare officium. sed dys dicere
hunc ordinem suum. Si non fuit cum aliis in ecclesia. et nimis tarda
uit ad dicendum officium. Si somnolentus et dormiuit. redicat
ad aliud loco ei dicat. sed si pro maiori parte dormiuit totum re-
iteret. Si ibi incopositus fuit. et oculi vagis. Si risit et ridere
fecit. et aliquis leuitate. et locutionem fecit non necessariam. Si me-
te distractus precipue quando non aduertit. Si male legit et cantauit
et inclinauit ex negligentia. in quolibet horum est peccatum veniale
permittit. Si elegit placitum presumptiuam. et eum et si non presumptiuam tunc
indignus scient. Si non illum quem iudicauit meliorem ad offi-
cium illud. sed alium rone amittit. et alia intentione mundane. morta-
le est. Si accusauit calumniose placitum vel socium de aliquo cri-
minali. et testificatus est. vel desuit ab accusatone iniuste. vel
alias infamauit placitum vel subditam dicendo criminalia de
eis. etiam si essent vera intentione infamandi mortale est. Idem si
secreta sui ordinis reuelauit sine causa iusta et rationali et quod
quod teneat ad restitutionem. fame in summa. et parte diffuse.
Item si in uisitatione prelatorum non reuelauit dicenda que sunt pro ho-
nellitate religionis de prelatibus et sociis. et precipue quando permittit sic
suas. et sit preceptum a uisitatore ut dicat que indigent cor-
rectore. tunc non obmittit aduerteter que dicenda sunt est mor-
tale peccatum. dys tunc intelligi preceptum suato ordine fraterne cor-
rectoris. unde omnino occulta de quibus potest presumi emendatio di-
ci non dicit. ubi autem non sperat emendatio. et presumit reciduat
vel aliquid magni scandalum dici dys. non tamen accusando si su-
fficienter probari non potest. quod tunc grauiter peccaret. sed simpli-
ter denunciando prelatum. ut patri si speratur quod inde pudebitur
Si fecit vel cooperatus est ad aliquam conspirationes
contra prelatos vel inuenit aut sectatus est partialitates
et sectas in monasterio aut conuentu. aut diuisiones.

qz mortale est. z crimina mundanorū vel demōiorum post
us qz religiosorū Interrogādi eē sunt de. xij. abusib⁹ clau
stri. fm Ray. q fm Ugonē sunt iste. plat⁹ negligēs. discipu
l⁹ inobediēs. iuuēis ociosus. senex obstinat⁹. mōach⁹ curiat
mōach⁹ caustidic⁹. habit⁹ p̄ciosus. cib⁹ exq̄situs. rūoz in clau
stro. lis in capitulo. dissolutio in choro. irreuerentia circa al
tare In his quib⁹ est mortale. quib⁹ veniale fm qlitatē facti
z intētōm **M**adā. n. est abusio religiosum iurare in cōi lo
cutōe. eē si dicat veritatē. z eē maledicē. z blasphemare. eē
si ex leuitate Interrogādū eē est p̄cipue de cerimōijs p̄n
cipalib⁹. z de esu carnū ex infirmitatē **D**e lineis nō xten
dis ad carnē. de lecti nō plumis. de teiunijs regule vel cōs
titutōnū. de obli uantia silentij in certj horis z locis. **A**tz
om̄ia obligant oēs mōachi. z eē plures religiosi. z mōachi
sancti **B**enedicti. ex de statu mo. c. se. cū ad monasterium
z plures religiosi aliorū ordinū ex p̄stitutōib⁹ suis. **E**t lz in
his plat⁹ possit dispensare. nō tamen p̄t dispensare qd est
fm **B**er. qm sit absq̄ cā rōnabili z vrgente. alias pctm̄ est
dispēsanti z dispēsato. pl⁹ z min⁹ fm trāsgressōem **S**i inobe
diendo male se habuit. viz q̄ obediuit in malo. puta dicen
do mendatū. vel ex negligētia dimisit p̄m mādatum vel
tardus fuit ad obediendū vel nō effectuose lz q̄olose. vel
dissolute z nō cū maturitate **S**i irreuerens circa maio
res egre susinendo rep̄bensores z cū indignatōe p̄mūter
veniale.

¶ De Exercitio.

Si vacauit ocio qd est sentina oīm malorū. z q̄ntū **S**
inutiliter expendit tps faciendo ea q̄ sunt nulli⁹ valo
ris **S**i fecit exercitia mūdanoz. vt faciendo bursas ve
stes ope polin ito recamatōs vel linea reticulata z hmōi.
vel p̄fectōs nis p̄ciosas. vel alia gulosa. qz magnū pctm̄ z
abusio est ac occasio multozū malozū z iō phibendū est hoc
malū. eē rep̄t in mōialib⁹ modernis **S**i p̄uersando fuit
nis leuis. vel alios inducēs ad leuitatē. vel risum x̄bis. ge
lib⁹ vel solacijs q̄ aliq̄ sine pctō fieri p̄nt ad recreatōnem
vel subleuandū se. vel alios ab accidia. raro tū decet hmōi
religiosos. **S**i aliq̄ irasit vel gestiuit. qd simeis cōgruit
z hūitrib⁹ nō religiosi. **S**i murmurauit circa victū z vesti
tū **S**i impatienter tulit graues mores aliorū. **S**i se gra
uem aljs reddidit. **S**i singularitatē q̄siuit in cibo. vel iu

do:mitu. 7 alijs vnde frequenter orit in ipsis supbia 7 in
alijs marmuratio 7 indignatio. Si frēm delinquentem nō
fraterne admonuit. vel defect' aliorū plato nō significauit
vt adhiberet remediū fuato tñ ordine fraterne correctōis
in his p̄mūter est veniale. Si murmurauit p̄tra sibi p̄mit
tentē tanq̄s indiscretū. Si impatiēter se habuit dure loq̄n
do cū q̄bus se nō hz intrōmittē. Si nō diligēter tractauit
res mōalterij. Si nimis tenax fuit in dādo vl' si nimis p̄di
gus vel acceptor p̄sonarū sine causa rōnabili dans magis
vni q̄s alteri de rebus p̄mūib'. Si dedit quib' nō potuit
viz q̄s nō habebat licētā. Si p̄misit res p̄ire ex negligētia
vel nimis sollicit' fuit. p̄pter hoc parū vocando sibi p̄p̄
multiplicationem sp̄aliū. q̄d vitiū hodie multū regnat. Si
nō fuit sollicit' ad discēdū ea ad q̄ tenet fm regulam 7 cō
silitatōes peccat. ex ignorātia vero etiā trāsgrēdiens non
excusat a pctō. Si est sacerdos vs q̄re:re scire q̄ ptinent ad
debite celebrādū. Si p̄fessor q̄ ptinet ad illud offitium. Si
in his est negligēs p̄cipue cū pt̄ gūiter peccat sz vs ec̄ fre/
q̄ntare legē scripturā. l' doctores exponētes l' alios libros
deutos 7 vtilēs vñ instruat 7 p̄fortet ad bonū. ¶ Si legit
curiosa 7 inutilia. p̄pter q̄d retrahit a magis necessarijs. l'
doctores gētiliū. vel factiones poeticas 7 hmōi. q̄ p̄ctm̄
est curiositatis. De p̄tinētib' x̄o ad religiōm bēs diffuse i
lij. p̄te summe ti.

¶ De Orōe 7 p̄fessione

Si nō orauit vltra offitiū diuinū p̄uatim p̄ se. p̄ alijs cō
sanguineis bñfactorib' viujs 7 defunctis. p̄cipue reco
mēdatis vt vs sollicite. Si nō frequētauit p̄fessionem 7 p̄mu
nionē fm regulā suā 7 morē. Machis vero nigris p̄ceptū
est q̄ cōmunicēt sel' in mēse. de. ne in agro de litatu mona.
Si nō vacauit meditatōi q̄ p̄maxime inducit deuotōem.
Si fuit tepidus in dilectōe dei 7 p̄rimi nō ardentē affe/
ctās honorē dei. 7 salutē animarū vt decet. Si inc̄ rat' ad
recogitandū 7 cognoscēdū sua bñlitia 7 recōpensandū
deuote ipsi deo huiendo. Si nō p̄pauit se ad diuina vt de
buit. hec sunt pctā in q̄bus quotidiē offendit de'. 7 impe
dit p̄fect' religiōis.

¶ De Amore parentū

Si nimis carnaliter dilexit p̄sanguinos. nimis affec
tās eorū. p̄speritatē. vel gaudens de ea. aut p̄tristat.
nimis de aduersitate. Si nimis eos visitat. m 1

vel querit vel gaudet visitari **S**i cum eis loquitur de secularibus que non expediunt. vel cum alijs de guerris et hominibus. frequenter interrogat et audit **S**i pro eis procurat beneficium ecclesie secularia vel temporalia non aptis beneficijs in quibus potest esse mortale **D**e alijs vero vitijs omnibus scilicet ira. superbia. inuidia et humilimodum. super in prima parte. **D**e his vero que pertinent ad regulam suam ipemet videat pro se et dicat. **S**i penas aut penas tunc citas vel inuictas a regula et institutibus vel a plato non se fecerit peccauit si et negligetia **S**i nullo modo esset potest facere esse plato precipiente est mortale **S**i non intendit proficere in vita. scilicet que inuit facit et male pertinet est in religione hypocrisis est et in statu dicitur **T**ho. Qui vocantur ad dirigendas montales in electibus. nisi abstineant ab his que possunt oriri discordia inter eas sunt excommunicati **R**eligiosi et clerici inducetes ad vouendum. iurandum. et promittendum de eligendo apud eos sepulturam. vel ut eam ulterius non mutent iam electi sunt excommunicati excommunicatione papali. de cupientes de penis **R**eligiosi que absque speciali licentia. proprii sacerdotis solenizarent misericordiam. aut ministrarent sacramentum eucharistie vel extreme unctionis excommunicati sunt excommunicatione papali. de prima de penitentia. **R**eligiosi que excommunicatos a canone absoluunt in casibus non processis. aut que absoluunt a sententijs per statuta synodalia et puniunt alia promulgata aut absoluunt a pena et a culpa sunt excommunicati excommunicatione papali per de. prima de penitentia. **I**nquisitores hereticorum que odio gratia vel lucro propter iustitiam et conscientiam obmiserit quepiam peccata. et ipsam heresim alijs imponere aut imponeret quod officium eorum impediret sunt excommunicati excommunicatione papali. de multorum de hereticis **R**eligiosi medicantes. professi transientes ad aliam religionem monachalem excepto ordine carthusien. et si recipientes sunt excommunicati excommunicatione papali per institutionem **P**articipantes in crimine. propter quod aliquis est excommunicatus alique predictarum et aliarum excommunicationum sunt excommunicati per papam. c. si non peccare de sen. ex. **A**b omnibus aliisque ab aliis predictarum excommunicationum extra sedem apostolicam propter quod in mortis articulo que taliter absoluti si non se representant ei a quo per sunt absoluti

quod scitius possunt. vel mittant p absolutione reincidunt in
eadem s. excoicatom papale. c. eos de sen. excō. i. vi. ¶ **S**e
peliētes corpa in cimiterijs tpe interdicti in casib⁹ nō pce
ssis a iure sunt excoicati p excoicatōm epale. cle. eos de se
pul. Sepeliētes excoicatos publice aut nōiatim interdōs
l' vsurarios manifestos sciēnt in cimiterijs sunt excoicati.
dicta cle. eos. ¶ **C**lerici locātes domos manifestl' vsurarijs
ad sen⁹ exercēdū sen alio ti. pcedētes sunt excoicati c. vsu
rarū de vsur. li. vi. ¶ **A**d elect⁹ a duab⁹ ptib⁹ cardinaliū z se ge
rēs p papa est excoicat⁹. c. lz de elec. ¶ **M**ōachi z canonici
regulares archidiaconi. decani. ppositi. plebani. cātores. z
aliū clerici psonatū hñtes a⁹ q̄ vis p̄s biteri q̄ audiūt leges
vel pbificā sunt excoicati c. nō magnope. ne cle. vel mona
chi se rebus secu. imi. ¶ **R**eligiosi dimittētes vbi cūq̄s habi
tū sue religiōis z accidētes ad quīs studia s̄rarū sine licētia
plati aut p̄uēt⁹ sui sunt exconmūicati. c. vt p̄iosa ne cle. vl'
monachi. li. vi. ¶ **R**eligiosi q̄ decimas debitas ecclijs sibi
op. pp̄ant l' vsurpāt. siue q̄ non pmittunt solui ecclijs deci
mas de aīab⁹ familiarū z pastorū suorū si non hñt admini
strationē z bñficia sunt excomūicati. si hñt sunt suspēsi. nisi
requisiti destiterint infra mēsem. cle. religiosi. de deci. ¶ **M**o
nachi z canonici reglāres non hñtes administrationē z se
pferētes ad curias pncipū. vt dānū monasterijs inserāt. a⁹
plati sine licētia suorū platorū siue q̄ tenēt arma infra sep
ta monasterij sunt excon. cle. ne. in agro de sta. mo. ¶ **R**eli
giosi nec non moniales. p̄fessi p̄trahētes in fimonij z aliū
clerici p̄sitiuti in sacris de facto s. sunt exconmūicati. cle.
ne eos. de p̄sang. z affi. ¶ **I**nq̄sitores hereticorū q̄ p̄textu
offitij inq̄sitionis q̄busuis modis illicite pecuniā extorq̄nt
l' sciēnt bona eccliarū ob delicta clericorū t̄sco ecclie ap
plicāt sunt exconmūicati nec absolui p̄nt nisi plene satiisse
ecerint ill' a q̄b⁹ extorseūt. cle. nolētes ex de bē. ¶ **R**eligiosi
non vñates interdictū qd̄ vñat sc̄tā romana ecc. cle. ex fre
q̄ntib⁹ de sen. ex. ¶ **R**eligiosi q̄ p̄fitētib⁹ sibi n̄ faciūt p̄sciām
sciēnt d̄ decimis soluēd' t̄les ab offi⁹ p̄dicatōis sunt suspē
si donec cōmode possunt faciant eis p̄sciētiam. z si intes
rim p̄dicant sunt exconmūicati. Silr z religiosi q̄ dicāt ali
q̄ vba vt retrahāt audietes absolui de decimarū sunt ex
comūicati. cle. cupientes de penis.

Religiosi medicantes q̄ domos ad habitādū l̄ loca de no-
uo recipient aut mutarēt l̄ alienarēt de nouo recepta absq̄
licētia pape sunt excoīcāti. Et de excels. pla. c. i. li. vi. Fra-
tres maiores q̄ tpe interdicti recipiūt ad diuina fratres
vel maiores tertio ordine sancti Francisci sunt excoīcāti.
c. cū ex eo de sen. excō. in cle.

Prelatis in communi inq̄rendū est in. c. i. li. v.

Ilegittime assēcat? est dignitatē seu plātōes an viz ali-
q̄ irregularitate viz sentētia fuit irretit? cū fuit assēp-
tus ad platuram in q̄ nō fuit dispensat? l̄ absolut? viz si fu-
it bigam? **S**i opat? est in cā sanguinis. **S**i intelligen-
mus si excoīcat? vel suspensus vel notorius ꝑcubinarius.
quilibet horū hoc sciēs teꝝ platurā furtiue. vñ est ꝑtinue
in mortali. **N**ota q̄ illegittim? ad dignitatē l̄ bñficiū cura-
tum l̄ ꝑortatum in religione. q̄ creat ꝑ electionē sine dispē-
satione pape. ꝑmoueri nō ꝑt ex ꝑuilegio tñ magistri ordi-
cum his ꝑt dispensari ad platuras ordine ꝑdicatoꝝ. d̄ h̄
habes in tertia ꝑte summe ti. de censuris ecclāsticis.

Si rite z absq̄ vicio simōie fuit elect? confirmatus z ordi-
natus. **S**i interposuit ꝑces ꝑ se. vel ꝑcurauit q̄ ali? ꝑor-
rigeret ꝑces simōia est. z si fuit simōia ꝑac. dis indign? dis-
pensatōe pape. z assēꝑ sit dispensat? tenet furtiue dignitā-
tem. de hoc in ij. ꝑte sum. ti. de simōia z in omnib? q̄ habes
sup. in. c. de bñficiatis. z in. c. de clericis. in con. ꝑt interor-
gare. ꝑut erit expediēs. Et si est plāt? religiosus interogan-
dum est de his que sunt in c. ꝑcedenti z de alijs q̄ sequūt.

Si aliquod māifestū ꝑctm̄ in subdit? dissimulauit z nō
correrit. aut si nō māifestā q̄ tñ ad ei? noticia aliq̄lter ꝑ-
uenerūt vltērius non q̄luit. si vō ex negligētia dimittēt
ꝑuto mortale q̄ ad criminalia. si aut ex aliq̄ rōne. vt ad ma-
ius scādālū vitādū secus.

Si in. c. equus index nō fuit. **S**i de rebus mōasterij dilapidator fuit. **S**i superior? suis
non obediuit. **S**i cās sibi a superiorib? ꝑmissas nō fm ꝑsilū
ꝑeritoriorū. s̄ fm acceptōes ꝑsonarū determinauit. In oī-
bus his est ꝑctm̄ morta. vel vclale fm q̄stitatē excessus z
malitiā z negligentia. **S**i indignos nō idoneos in offi-
cjo posuit. z maxime ad curā aiarū z male videt talis ꝑ-
sse excusari a mortali. si eos quos sat malos. z i mortali ꝑ-
seuerare potuit ad curam animarū cū ꝑōt repellē. nec cre?

do p̄ excuset pau. itas s. q̄ non inueniuntur alij. z etiam si
sint alias sit inuidiosus multū z bñ offitiet ecclesiā in ex
teriorib⁹. **I**dē cū suhinet tales si illos p̄t inuidice remouē.
Si posuit ad audiētā p̄fessionū notabilr ignorātes z inep
tos. vel criminosos mort. liter peccauit p̄ regulā. **Q**ui cau
sam dāni dat. **I**dem si tal' tollerat cū possit remouere nī
si forte a superiori sunt ad hoc positi. **E**t quā curā de ip̄is ha
bebit cū ad sui dānatōem exerceat tales offitiū audiēdi cō
fessiones. quō at dicat ineptus. vel notabiliter ignorās. ha
bes in sum. **S**i fuit nimis p̄posus z curiosus in edificijs
ecclesie vel mōasterij in ornām̄t' z hōm̄i qd̄ est p̄ sententiā
Hieronimi. z **A**mbrosij. xij. q. ij. c. aurū. z c. gla. epi. z etiam
Bern. **E**t tñ a modernis sunt hodie multe sup̄fluitates z
curiositates. z pallatia p̄tra exēpla c̄m̄iū sc̄tōrū. z in bis a
mittit multū tps z deuotio. ita vt cōplet' edificijs ex bau
ll' videat om̄is sp̄s. z paupes interea mouunt fame. q̄s
de sup̄fluis eorū tenent sustentare. xij. q. i. c. eps ecclesiast
carū. **S**i nimis fuit sollicit⁹. circa t̄palia. ex hoc min⁹ de
bito vacās sp̄ualibus in se z in subdijs vt l̄cōni. or̄ōni. ada
monitioni. vtiq̄ p̄ctm̄ est p̄. z min⁹ fm̄ q̄ntitatē excessus
Principalis. n. ei⁹ cura d̄z esse de sp̄ualib⁹. **S**i p̄ curias nim
is discurret litigādo cū scādalo hōim cū possz p̄ aliū mō
dū magis pacificū sua repetē. z si nō tm̄. **S**i iura z p̄uile
gia sue ecclesie nō p̄uauit z defendit vt debuit. si in disp̄e
sando indiscrete se habuit. vel qz nimis de facili z sine cau
sa rōnabili in ieiunijs disp̄esauit **I**n esu carniū in retinēdis
rebus ad vsū **I**n penitētijis tarat' fm̄ regulā. l' p̄tūtōs
z hōm̄i. qz peccauit inducēdo relaxatōm z rigorē religiōis
eneruādo **U**n̄ b. **B**ndict⁹ in regula dicit qz de om̄i disp̄esa
tōe bz reddere rōem. **S**i fuit nimis dur⁹ in dispensando
cū debuit p̄cipue cū debilib⁹ z infirmis z hōm̄i. nō puidēs
sis. **S**i fuit exemplaris in incessu moderato habitu nō
p̄cioso in modestia gestus **I**n locutōe rara cū z fructuosa
cauēs discordias pacē nutriēs. oēs patētēter videns z tolle
rās. singularitates vitās. cōia seqns cū p̄t nemini blādus.
affabil' cunctis. subratōs. detractōes. irrisiōnes. p̄fabulatio
nes. maledictōes. p̄tētōes in se z in suis eliminās. c. r̄cūspe
ctus in om̄ibus nō delectat⁹ de p̄sidentia. s̄z timēs de ne
gligētia cum de singul' habeat reddere m̄ iij

ridicos. alias incureret graue pctm̄. ⁊ aliqñ sententiam
excoicatis. de his in. iij. pte sum. ¶ Si p̄lat⁹ recipit aliqz
ad ordinē medicatū ad p̄fessionē aū annū cōpletū p̄batio
nis seu nouitiat⁹. est suspēsus a receptōe aliorū ad p̄fessio
nē. ⁊ debitor pene grauioris culpe. vñ motat⁹ peccat c̄ de
regularib⁹. c. nō solū li. vi. ¶ De ep̄is p̄lat⁹ sup̄iorib⁹ c. xvi
Quoniam ep̄os ⁊ alios sup̄iores p̄latos sic p̄nt formari in
terrogatōs. ¶ Si nō sit tal⁹ l̄ratire ⁊ sciētie q̄ p se sci
at explicare q̄ d̄z. ad qd̄ tū tenet cū habeat alios sup̄ his
informare ⁊ dirigē. Na si bon⁹ cōit ab hōib⁹ reputat⁹ ⁊ suffi
ciēs nō essz nccariū nisi eū audire. ⁊ si de aliq̄ negotio nō
intelligit eū p̄fessor. l̄ dubitat. p̄t de illo loq̄. p sua serenita
te. ⁊ si tle qd̄ essz in q̄ variant⁹ opinōs vel nō p̄t dari certa
sua relinqndū est sue p̄scie. Idē dicēdū ē alios clericos ⁊ re
ligiosos p̄latos ⁊ laicos p̄tos ⁊ timoratos q̄ sciūt dicē su
ficiētē scā sua. Si xō nō est tal⁹. s̄ indigz adiutorio int̄
rogatū inq̄ntū cleric⁹. si inq̄ri ab eo p̄t. p̄t expedire videt̄
de his q̄ hēs sup̄ circa clēicos i cōi. vt de offi. diuino de ce
lebratōe ⁊ admistratōe sacroū. ⁊ mō. ⁊ h̄mōi. ¶ Si aū sup̄
t⁹ ad ep̄atū ex religioe int̄rogatū est de his q̄ hēs in c. cir
ca religiosos q̄ ad multa. nā ad tenet sua ē ordinē suū. nisi
in his q̄ nō paciūt offitiū pastorale. vt silētū solitudo ⁊ vi
gilie. ⁊ h̄mōi. Inq̄ntū xō b̄ficiat⁹ seu curat⁹ est. ⁊ p̄lat⁹ int̄
rogand⁹ est de his q̄ hēs sup̄. in c. circa b̄ficiatos. ⁊ si reci
pit dignatē se ep̄atū h̄ns aliqz irreglaritatē. l̄ p̄ simōiā l̄ p̄
intrusiōm dic vt in c. p̄ce. in p̄n. de iū int̄roga de his q̄ ses
quūt q̄ sunt sp̄ualia cure ⁊ offitiū pastoralē. ¶ Si ptulit ordi
nes sacros indebite qd̄ ē vñ i q̄ multū offēdūt. ¶ Si ptulit
p̄ simōiā s̄ occulte. mor. pec. nō tū est suspēsus ex h̄o q̄ ad
alios. s̄ p̄ simōiā notoriā ē suspēsus ec̄ q̄ ad alios. ¶ Si in v̄
troqz casu ordinat⁹ ab eo ē suspēsus ⁊ indigz dispēsatōe. Si
ptulit sciēt n̄ h̄ntib⁹ legittiaz etatē mor. ē. n̄ p̄t ip̄e dispen
sare d̄ etate. Si ptulit ordies p̄ saltū sciēt l̄ duos sacros st. l̄
iij. m̄iōes cū subdiacoatu pe. mor. Si ptulit ordies sacros
eē tpa ordinatōnū mor. est. n̄ ex dispēsatōe pape. ⁊ ordina
t⁹ ē suspēsus. ¶ Dicoēs at ordies p̄ferre p̄t dieb⁹ festis. Si inor
dinatōe obmisit aliqd̄ faciēd. ⁊ si obmisit aliqd̄ d̄ subālib⁹
in qd̄ imp̄m̄iū caract⁹. opz totū it̄ae in alia ordinatōe. iij.
tgm si xō ē qd̄ nō est subāle. ¶ Si de simplici solēnitate nō

ponendo aptiores mortale est. ¶ Si admittit ad beneficia
beneficia curā animarū seu ipā ptulit nō habentib⁹ ānū. xxiij
mortale est. ¶ Si ecclesijs de iure vacantib⁹ nō puidit de
rectore sicut vacāt curata bñficia data absqz dispēsatione
pape bis q nō attingūt annū. xvj. vel si infra ānū nō faci-
unt se ad sacerdotiū puoveri. nisi causa studij sit obmissū
de quo in c. circa bñficiatos sup. ¶ Si em̄ infra sex mēses
p. no po t hoc nō puidit nō p̄t postea se intromittē. alias
v̄sparet qd nō p̄t qz mortale. s̄. 7 nō t̄z talis collatio. & sic
tenētur errorē suū manifestare. Idem q̄ recepto sc̄do bñ-
ficio vacauit p. nū vel sc̄da p̄benda vacauit p̄ma. de quo
habes sup. s̄z plene in. iij. pte sum. ¶ Si ordinauit aliquē
clericū ad ordinē sacrū sine titulo l bñficio. l saltē p̄mōio
sustitiēt. qz vltra pctm̄ tenet ei expensas facē quousqz de
bñficio sit ei. p̄sum. nisi aliqs ep̄s hoc ei cōmūss̄z deter-
minādo p̄sonā. qz tūc ille cōmittēs tenet ad id de hm̄oi. de
qbus vi. in. iij. pte sum. ti. ¶ Si in visitatōe nō diligētē q̄s
uit de qbus debuit 7 maxime de vita 7 honestate sacerdo-
tum offitiantū. 7 quō se habeat in administratōe sacra-
torū 7 de forma eorū Si bñ p̄ntiāt p̄cipue baptisina qd
est magis necessariū De aud. entia p̄fessionū quō se habe-
ant. quō pplm̄ admoneāt. 7 in reb⁹ ecclesie p̄cipue altaris.
qd teneat mūdās. Si at̄ inuenit 7 hm̄oi notabilr̄ excedē
7 piculose si nō punit 7 puidet qz illi se emendent. vel de a-
lio si ille est incorrigibil 7 om̄ino ineptus grauit peccat. 7
om̄ia mala 7 d̄ina animarū q̄ inde sequunt̄ ei imputant̄
si p̄t obuiare. 7 nō facit. lxxxiij. d. s̄. p̄ totū Si non visitauit
ep̄atum suū vt debuit Si in visitatōe nimis sumptuosus
fuit. 7 cū nimia familia 7 eq̄tatur̄ nimis vltra p̄scriptum
nūerū. l si ip̄e vel familia ei⁹ mūera accepit. sup quo est spe-
cial pena. de qbus pl. ne in. iij. pte sum. ¶ Si sustinet in of-
ficijs 7 bñficijs notorios p̄cubenarios. quos d̄z p̄ admoni-
tionē. si nō dimittat eē bñficio puare grauit peccat
Si p̄ alijs mal 7 scelerib⁹ maniteit̄ nō punit in vsur. ludo-
tabernis aleis negotijs sc̄larib⁹ venatōibus p̄dicatoribus. 7
hm̄oi ¶ In his. n. nō puniēdo videt̄ male posse excus. ri a
mortali. nisi ex hm̄oi p̄uitōib⁹ sequeret̄ scisma l magnum
sc̄dalū. di. i. c. vt p̄stitueret̄ ¶ Si laicos sibi subditos noto-
rios pctōres quos p̄ se nouit. vel sibi p̄ prochanos eorum

denuntiatos et adulteros usurarios inimicitias manife-
stas exercentes non corrigit per censuras et alios modos gra-
uiter peccat. nisi obmittat. quod non spat emendatio. sed deterri-
oratio eius. Sed tamen hoc non videtur sufficienter excusare. sed hoc
aliud. si timetur quod scandalum in alijs. di. xliij. c. pmittatōes
Si malas psuetudines quas reperit in sua diotese non nititur au-
fferre quantum potest. ut vendat laborat et hominibus in diebus festiuis
non cōticiat i semel in anno. et p̄tēi et hominibus tripudiat in ecclē-
sijs. pmittit violare ecclēsiasticā libertatē aut quod clerici pueni-
antur per delicta. l. p̄ debitis in iudicio seculari. l. ecclēsiasticā
immunitatem. ut quod exhibantur debitores vel malefactorēs per
violētiam de locis sacris. et hominibus in casibus non p̄cessis. d. n. p/
hibere et si p̄ admōitionē nolūt desistē exercicicare. et p̄ p̄m-
issis iam puniē. als peccat quater obmittendo ex timore. ut
negligētiam. di. xliij. f. t. rector vel doctor. ¶ **Si** fructus reddi-
tus episcopus sui male expendit dādo psanguineis suis. l. alijs non
indigentibus peccat graniter. et si distincta sunt ea quod depu-
tant ad mensam eius ab alijs. et si ea quod erogari dō clericijs et
ad repatōes ecclē l. paupib⁹ dat psanguineis vel alijs ami-
cis sine pbabili indigentia tenet resitue illa quod rapinā fe-
cit. et silitē recipiētēs ab eo. si xō non sunt distincta hec bo-
na cū intelligāt oīa pmitti fidei sue. ea quod supfluit ad vsū
sui et familie sue pueniētē dō paupib⁹ erogare. als non dā-
do paupib⁹ subtrahit. xxij. q. ij. c. aurū. et c. glia ep̄i. **¶** **¶** **¶**
Si quauit suos subditos in indebito collecti. **¶** **Si** fecit cleri-
cos suos solue collectas talias positas a dño tpali. l. gabel-
las ad eius instātiam. ¶ **Si** spōte ip̄e dedit absq̄ licētia ro-
mani pōtificis. q. p̄hibet. ¶ **Si** delicta clericorū. ut blas-
phemātū deū l. scōs suffocātū puulos ex inaduertentia
et hominibus puniuit magis pena pecuniaria ex auaritia. et magis
ppter lucrū quod salute eorū ad refrenandū. ¶ **Si** visita-
uit diotese. m. l. visitari fecit magis ppter lucrū quod ppter aia-
rum salutē. ¶ **Si** alienauit bōa ep̄at⁹ sui sine licentia pape
in casu indebito. in quolibz horū est mortale. ¶ **Si** iura alia
rū eccliarū non suauit. ¶ **Si** bona vacātū eccliarū sibi vfar-
pauit cū dēant successori reseruari. ¶ **Si** iusta debita a p̄de-
cessorib⁹ p̄cta rōe ecclē non soluit. ¶ **Si** fructus alie bñficij
ad tps accepit. l. p̄tē ab eo cui ddit in quolz horū ē rapina.
¶ **Si** non suauit formā iurū circa manifestos usurarios. h. de

certa quantitate contentus non facta debita restitutioe res
mittit sibi. et ad sacra et ad sepulturam admittit **Si** incerta
paupibus dispensanda in usum suum pervertit sine necessitate. **Si**
finitas excoicationis de facili propter lucrum profert et absolutos **Si**
permittit quantumarios et alios pronuciare indiscretas indulgentias
et falsas. quolibet est mortale et que **Si** excoptos. ut perdatores
fres et miores. heremitas s. Aug. carmelitas vuitas cillerci
enles. et alios habentes privilegia excoptos iniuste molestat non
suado eorum privilegia. l. p. audientia professionum. non admittendo
sibi perstatos idoneos. l. m. de. dudum de sepul. l. sibi retinendo
nimios casus. l. incosuetos ut quod tidie habeant ire ad ipsum l. ad
alium cogendo. quantum ad id in quo sunt privilegiati. l. eos ad iudi
cium trabendo cum in nullo possit eos punire nisi per hereticum. peccat ergo
iuter **Si** monasteria monachorum l. monachorum non excopta non
honeste et diligenter visitavit. et eos l. eas ad suadum regulam
inducit. deponendo abbates l. abbatissas. pro reparatione cum ex
pedit hinc cura de honestate earum. et quod non habeant familiarita
tem cum clericis religionis l. laicis. providendo de diligenti clausura et
de peflore securo docto et bone pscie. prohibendo ingressum si
moniacum et pia femiarum que ibi sunt. et festa vana et in conse
cratoe earum

De iudicatio in foro peticioso.

Si non tenuit vicariatum pium et bonum. precipue quoniam ex se non ha
buit debitam sufficientiam iuris. **Si** non suavit debitum ordi
nem iudicarium. **Si** fuit accepto: psoarum **Si** dedit iniqs finias
dic ut sup. in c. cca iudices **Si** non suavit de bita formam iuris
inferendo finias excoicationis suspensiois et interdicti. quod vitra p.
mortale in iur. ut etiam pena d. q. in. iij. pte sum. precipue in caus
mumodialibus opus est cautissimum. et pcedendum circa diuortia
si odit licentiam domino tpali l. iudici dberandi l. ponendi in patibulo
l. i carcerandi l. als puniendi clericos suos. nisi casu in quo eent in cor
rigibiles per eum. quod eff. cit. cum pdict. exco. c. ut fame. d. sen. exc.
Neminem in d. dberare maib suis. nisi tunc cum expedit pro laicum
s. p. clericum d. d. facit dberare clericum s. iura et a caus sanguinis d.
abit ne ope pssilio et madato **Si** hereticos diliget non inquisit in
diotesi sua. et puniit s. iura **Si** testamta l. vltias voluntate
tes non se d. imple precipue legata facta ad pias causas. si dispensavit
in votis et iuramentis in quibus non potuit. l. si potuit tunc indiscrete et si
causonabili p. t. n. e. que. si absoluit a finias a quibus non potuit. ut
pape resuati. l. dispensavit in irregularitate de qua non potuit.
Si exemplaris fuit in habitu non p. cioso. vel pomposo suo

pellectilib' nō argenteis z curiosus in appetu domus. z os
nata nō sc̄ari. victu sobrio non p̄uiali nisi p̄ paupibus in
uistādo ecclesiā interessendo diuin'. z p̄cipue in diebus fe
stiuis. hec v̄z facē s̄m iura in solēnitatib' p̄cipuis cātādo
mūsam. dicēdo offitū deuote. nō rursū ordinādo q̄ dica
tur in ecclesia sua debite. frēq̄ntādo orōes p̄uatas vacans
do leōni. di. xxvi. p̄ totū p̄dicādo si sc̄it. si nescit p̄uidēdo
gregi suo de p̄dicatorib' vtiliorib' nō curiosus z de p̄fesso/
rib' ten' do honestā z deuotā familiā sollicit' de ei' salute
vitādo mulierū p̄uersatōem sicut p̄t. In exitu de domo ra
ro nisi ad ecclesiā. sepe p̄ferēdo z q̄rendo p̄silia a v̄uis dei
quō possit suo gregi. puidere adulatōes vt venenū abhor
reat. p̄ viduarū. paupm ophāorū z op̄p̄sorū existet. z cau
sas eorū sine exp̄ses exp̄diri faciat in iusticijs. p̄ r̄ijs nō
fit vindicatiu'. s̄z paciētissim'. in verbo z gustu non subit'
z iracūd'. nemini multū familiar'. nisi v̄uis dei. superioribus
obediēs. e q̄lib' nō inuidēs. nō gaudēs te dignitate z hōj
re. s̄z lugēs. p̄ exteriori occupatōe z plebis offensiōe. z si in
om̄ib' diligēter se habuerit. nūl' deo acceptat ill'. ¶ Si vero
p̄functōe z male nil miser'. z dānabili' epi' dignitate. vt
dic' Aug. di. xl. c. an' om̄ia. ¶ De p̄latib' b̄es multa in. iij. pte
sum. ti. r. p̄ totū. ¶ Epi' z supra p̄cedētes vnā domū vsurar. s̄
manifestis alienigenis ad fenus exercendū sunt ip̄o fac o
suspens. ex de vsu. c. vsurarū li. vi. S̄l'r si p̄mit' ut q̄ h̄n. di
vsurarj alienigere exerceāt fen' in teris eorū subiecti iu
risdictōni. nisi infra tres mēses expulerint eos susp̄si sunt
vt in dicto c. vsurarū de vsur' li. vi. ¶ Qui se gerit p̄ papa
elect' a minori pte q̄s a duab' p̄tib' cardinaliū est ip̄o scō
excōicat'. Et s̄l'r cardinal' q̄ p̄sumpserit nōiare talē papā
z s̄l'r oēs aliū q̄ talē recipient. p̄ papa. c. de elec. c. lz. li. vi. ¶
Dēs clerici z religiosi ac laici siue familiares curie siue af
lij q̄ aliq̄s factū fecerint. vel aliq̄d magnū l' puū. p̄miserit
vel p̄missionē recepint ex pacto vel p̄missiōe occulta vel
māifesta dederint. l' recepint qd magnū l' puū. p̄ aliq̄ iustit
tia vel grā. p̄ se l' alio in caus' iuditiarijs vel l'ris aplice. z q̄
buscūq̄ mod' ab aplice sede obtinēde ip̄o scō sunt excōica
ti. In exuagati bōifacij. viij. c. a bsolu' pape re. h̄at. h' h̄n
locū in curia rōana Jo. an. Anso. de butr. o eā allegat.

¶ De absolutōe z p̄uie inuictōe c. xvi.

Postq̄ vero penitens dixit ex se pctā sua siue et inf̄
rogatōe p̄fessoris interrogātis pctā sua vt debuit. tā
dē p̄cudat In istis peccau. z in multis cogitatōe. delecta
tione. locutōe ope. z obmissiōe vel aliquo de hmōi. de q̄d
dico meā culpā Cōfessor vero interroget eū si sit tal' de q̄
nō dubitet. q̄ tūc sup̄flau' z irrisibile Si ip̄e dolz de omnib'
peccat' venialib' z mortalib' p̄fessis. z si p̄ponit firmie ab
illis abstinē seu ab omnib' mortalib' Si vero tal' hz aliqua
restituere. l' samā. l' res vl' p' iniuria satisfacc. z hmōi. si est
pat' face q̄z citi' p̄t. absq̄ dilatōe aliq̄ q̄ restitutio quō siē
da sit. z q̄ ordine quo ad certa z in certa. vi. in. ij. p̄te. sum.
ti. de restitut' p' totū. q̄ si dicat se nolle istud facere l' non
posse. cū tū possit nō est absoluedus **L**ho. vt d̄r. ri. q. ij. c.
tūc vera p̄t tū sibi dici **M**isereat' tui zc. s̄z nullo mō **E**go
absoluo te **P**ōt ec̄ ei iniūgi aliq̄d bonū faciendū. nō tamē
in p̄nia declarādō sibi hoc q̄ infructuosa sit tal' p̄fessio ei
z sine remissione pctōi. de pe. di. v. c. falsas **S**i si patus est
facere om̄ia ad q̄ tenet tūc si est aliq̄ excoīcatōis sn̄a liga
tus. si nō p̄t eū absolue ab illo remitte eū ad ep̄m. seu ad a
liū q̄ possit absolue. vel tu vadas ad p̄curādū absolutōem
p̄ eo. z cū est absolut' ab excoīcatōe postea tu eū absolue a
peccatis z nō prius **L**ho. Si at̄ potes eū absolue hūdo in
hoc sp̄alē auctoritatē. si nō absoluiisti eū in p̄ncipio q̄d de
centi' fuit. nec tū est multa vis si fiat in fine p̄fessōis dum
mō fiat aū absolutōem a peccat' absolue eū p̄ hūcmodum
vt infra **P**rimo exigēdū est ab eo iuram̄tu vt sit patus
stare m̄datis ecclesie q̄ illi hent p̄ illa causa. quo iuram̄to
p̄lito iniūgat' ei hoc. s̄z incidit faciēdo p̄ aliquē canonem
p̄ponat nō amplius facere p̄tra illū Si vero p̄ offensa vel
dāno facto in aliū. p̄mittat satisfacc quātū p̄t. z hoc facto
denudatis hūeris p̄fessor seu absoluens cū disciplina l' vir
ga p̄cutiat eū dicēdo psal. **M**isere mei de'. vel alium psal
mū penitētiālē dādo ictū p̄ quolibet versu. postea x̄o gla
pa. z sicut erat. finit' subiungit. **k**yrieleison. x. k. **P**f̄ nr̄ **E**t
ne nos. **x̄.** **S**aluū fac h̄nū tuū. **v.** **D**e' me' sp̄antē in te. **x̄.**
Eito ei dñe turris fortitu. **v.** **A** facie inimici. **x̄.** **N**ihil p̄fi
ciat inimic' in eo. **v.** **E**t si fili' iniquitatis nō apponat nocē
ei. **x̄.** **D**ñe exaudi ordē meā. **v.** **E**t clamor me' ad te ve
niat. **x̄.** **D**ñs iobiscū. **v.** **E**t cū spū tuo **O**remus **D**e' cui

propriū est misereri semper ⁊ parcere suscipe deprecatores
nram. ⁊ hūc famulū tuū q̄s s̄ nra excōicatio ligatū ⁊ misē/
ratio tue pietatis absoluat. p̄ xpm. d. n. auctoritate oīp̄o/
tentis dei ⁊ b̄tō.ū aplōrum **P**etri ⁊ **P**auli ⁊ d̄m̄ pape **S**
archiepi mibi p̄cessa ego absoluo te ab hoc vinclo excōica/
tionis q̄s incurristi. p̄t̄ infectōes man⁹ violentā in clericū
vel religiosum l̄ p̄pter ingressū in mōasteriū mōialū in
casu non p̄cesso ⁊ h̄mōi. **E**t si plurib⁹ sentēcijs est ligatus.
est dicēdū toties ego absoluo te ab excōicatioe quā incurri/
sti. p̄pter talē ⁊ talē cāz. ⁊ si pluries. p̄pter eādem cāz dicen/
dum est toties quoties incurristi. tociens ego absoluo te.
⁊ restitue te sc̄tis sac̄tis eccleie ⁊ cōioni ⁊ vnitati fidelium.
In nōie p̄ris ⁊ filij ⁊ sp̄s sc̄ti **amē.** **X**berādo eū vsq̄ **amen.**
Nota tū q̄ illa forma q̄uis dēat ob̄suari. vt eē de sen. ex
c. nup. nō tū est ita necessaria q̄n simplici x̄bo fieri possēt.
sed pe. de pal. ⁊ 3o de lig. **S**icut ergo excōicatio fieri p̄t
simplici x̄bo q̄uis nō dēat fieri. sic ⁊ absolutō. eē d̄ reg.
iur. c. oīs res. s̄ q̄n f̄t̄ h̄mōi absolutō in publico. vt erga
mulieres tūc cēt obmittēda h̄mōi x̄beratō ne denude p̄t
catū. **S**i x̄o q̄s. p̄t̄ rē ablatā alteri eēt excōicacō q̄uis
restituerit. non tū est absolut⁹. nisi iudex q̄ ptulit s̄nias eū
absoluerit. ⁊ h̄o de claudū est p̄ d̄is p̄ absolutōes ab h̄mōi
vt si nō est aliq̄ sentētia legat⁹ si h̄z aliquos casus pctōiū
ep̄o resuatozū de q̄bus nō potes absolue. nihilōi⁹ absolue
eū ab illa q̄b⁹ potes sub hac forma. **S**i teneris aliq̄ vin/
culo excōicatiois m̄ris ego absoluo te ⁊ restituo te sancti
sacramenti eccleie. **I**n nōie p̄ris x̄. **M**is̄ eāt tui x̄. **F**ili⁹ dei
p̄ suā m̄iaz te absoluat. ⁊ ego auctoritate q̄ f̄ūgoz absoluo
te ab oib⁹ pctis tuis. a q̄b⁹ possum te absolue. **I**n nōie p̄ris
x̄. **P**ctā x̄o a q̄b⁹ nō p̄t eū absolue exprimat ei imponēs vt
hēat recursū ad ep̄m l̄ ei⁹ vicariū. p̄t̄ h̄mōi absolutōem
⁊ dicat ea sibi incōfessione l̄ si eēt simplex ⁊ nesciēt ita b̄n
exprimere factū suū scribat p̄fessor in cedula illō. l̄ illa si sint
plura. vt illā portet penitēs ep̄o l̄ ei⁹ vicario sub hac forma
⁊ simili. **R**atorē l̄ laicē p̄nciū. p̄ hōicidū l̄ incestū tali gra/
du ⁊ h̄mōi p̄misso absoluedū v̄re p̄nitati trāsmitto. vt ab
solutōis b̄ficiū impendendor ei salutarē p̄ntiaz iniūgēdo
ip̄am sancte eccleie ⁊ recouiliet. q̄ si ep̄s vel vicari⁹ remit/
tat eū ad p̄fessōiem ip̄m auctoritate illi⁹ iterū absoluat ab

omnibus. et imponat penitentiam pro illo pro quo nondum imposita
erat et cautus reddat illum ne illam cedulam alteri legenda tradat
vel eum ipse p[ro]fessor si potest vadat pro eo ad episcopum pro auctoritate. si
sibi velit dare. **S**i vero ille non habet casum de refusal vel si
habet p[ro]fessor potest de omnibus absolueret p[ro]missa ab solutione ab
excommunicatione minori. et alijs. ut sup[er]. **M**at[th] 23. **F**ili[us] dei.
23. **E**go auctoritate qua fungor ab oluo te ab omnibus peccatis
tuis **I**n nomine patris et faciat tunc signum crucis cum dicit in no
mine super illum. nec est necessaria materia impositio super penitentem
immo nec decem s[ecundu]m **T**h[om]a[m]. p[ro]cipue super mulieres. mag[is]. n. de
et signatio crucis. et postea addat **P**assio domini nostri ihesu christi
et merita b. marie virginis et omnium sanctorum et scolarum dei me
rita. et quicquid boni feceris l[icet] p[ro]ponis facere. et mala que sunt ne
bis sint tibi in remissionem omnium peccatorum tuorum. que verba non
sunt obmittenda quia sunt magne utilitatis. sicut omnia huiusmodi
dicuntur habere vim satisfactionis ex virtute clauium et sic ma
gis valet **T**h[om]a[m]. **D**e penitentia in iudicio penitenti

In iudicio d[omi]no penitentiam penitenti hoc maxime attende
re quantum sit magnus peccator. et s[ecundu]m **C**risostomum est in his
iudicijs reddere rationem de nimia materia quam de nimia iustitia. xxvi.
q. viij. c. allegat **D**ando est libertas quod cum vna die obmittit.
oroem iniunctam vel ieiunium possit in alia die supplere. **S**i vero
dubitat de aliquo. ne faciat penitentiam. puta ieiunium. dicas quod fa
ciat loco ieiunij elemosinam vel aliud. **O**raes vero personis que de
facili solent recidivare in mortali raro vade sunt l[icet] pro paucos
dies dade sunt ieiunia vero elemosine et p[ro]gnationes et hu
iusmodi penitentia dantur pro plures dies. quia b[ea]t[us] hiol[us] est si fiat in mortali
non sunt reiteranda quia valet quantum ad effectum quem post se relin
quit pro expletionem in satisfaciende cum quis revertit ad gratiam.
Th[om]a[m]. **Q**uerendum est etiam a penitente si potest dubitat facere peni
tentiam sibi datam. quia tunc non est dade. vel communitada vel re
mittenda esset. **D**eclarandum est etiam peccatis etibus magnis
s[ecundu]m **H**ostium. quod s[ecundu]m regulas ecclesie taratas. xxij. q. i. c. p[ro]d. can
dum pro quolibet mortali esset septenis penitentia iniuncta. et ideo
non creditur peccata sua leuia. quia p[ro]va daf ei penitentia. quia hoc fit ne
eam dimittat. quod esset ei mortale. oportet ei confessio
nem iterare si esset oblitus eius. **P**otest etiam admo
neri quod faciat aliquod

memoriale de penitentia sibi infuncta vt melius illius re-
cordeat. ⁊ si obliuisceret qd ad te reuertat. vel si nō p̄t bñfac-
cere illā tu p̄mutabis eā sibi. ¶ Si vero postea recordatur
de aliquo pctō criminali. quo tūc fuit oblitus si p̄t tui bñe
copiā reuertat ad te. q̄zuis nō sit ei necariū. vel vadat ad
aliū. nec tenet nisi tm̄ illud dicere. ¶ Si h̄z vota q̄ nō p̄t im-
plere vel dubitat. si tu hēs in hoc spālē auctoritatē dispen-
sa. vel potius in aliud piū p̄muta. si vero nō hēs auctorita-
tē remitte eū ad ep̄m. l. ei vicariū. Caue ec̄ ne iniūgas pe-
nitentiā p̄ q̄z fiat p̄iuditiū aliēo iuri. aut p̄ quā def. occasio
ruine spūalis alicui. aut p̄ quā possit manifestari alteri pec-
catū occultū. Confessum at̄ q̄ntū potes siudeas ad p̄tritō-
nem inducere verb̄ siue aū siue in p̄cessu siue post p̄fessōz
vt nō dicat pctā sua q̄si fabulas s̄ cū detestatiōne. ⁊ vt ait
Aug⁹. Caute ⁊ aliq̄n interrogādo q̄ credit illū ex ve-
recūdia occultare Circa h̄o turpia ⁊ carnalia pctā nō des-
scēdas nimis ad p̄ticulares circūstātiās. postq̄z hab. ē spes-
ties suscitans peccati ⁊ hm̄oi a remotis interrogando ne
addiscāt h̄oies malitias ⁊ pctā que nesciunt. ¶ Ho. Admo-
uendū eū sup̄ oīa. vt vitet malas societates. freq̄stet p̄fessi-
onem. audiat sepe verbū dei. q̄rat orōes ⁊ p̄cipatōes bo-
norum que trūt in religioib⁹ ⁊ indulgentiās.

De Infirmis. c. xvij.

Quia infirmus sic agendus est. Aut em̄ talis est in pe-
riculo mortis. aut non. dico at̄ picim mort? nō solum
qz in extrēis p̄stitut⁹. sed qz frequēt p̄tingit h̄oies mori ex
illainfirmitate. ⁊ medici dubitāt. In tali casu p̄t quilibz ab-
solui a quolibz sacerdote de quolibet pctō ⁊ a quilibet s̄nīa
a bñqz alia licētia cū picim est in mora. Talis em̄ infirmus
aut iam amisit loquelā l. vsū rōis. puta qz iā freneticus
aut nō ⁊ in p̄mo casu. si bñ viuebat. vt bon⁹ fidel. ⁊ frequē-
tabat cōfessionem cōtionē ⁊ hm̄oi. si petiēt sacra q̄zuis ex
insperato ⁊ talia acciderint. ¶ Vel ec̄ si mal⁹ ⁊ obliuiscus
diu p̄seuerās in pctis. ⁊ diu nō p̄fessus. si petijt sacerdotē
vt p̄fiteret ⁊ ostēdit se velle facē oīa q̄ dz. ⁊ interea factus
ē mut⁹ l. frenetic⁹ ⁊ picim ē in mora dz p̄supponi p̄trit⁹ ⁊ fa-
ciente aliq̄ p̄fessūdes genēalē. p̄ eo sic fit in pp̄lo sacerdos
faciat absolūdes ab oī s̄nīa ⁊ pctō. ⁊ p̄t iniūgē circūstāti-
bus aliq̄d p̄ eo faciendū l. hēdib⁹ aut p̄ sangneis p̄ ei⁹ aīa.

si volunt acceptare **D**einde d[omi]ni dari eukaristia a proprio sa-
 cerdote seculari. quibus non sit confessus quia non potuit. l. ab alio
 sacerdote seculari. non autem religioso. si non habuit licentiam a pro-
 prio sacerdote vel episcopo. alias ipse religiosus incidere in ex-
 communicationem papalem in hoc casu. hoc verum est nisi timere
 de expulsiōe vomitu ei? quia tunc non deberet sibi dari euka-
 ristia. s[ed] extrema unctio tamen immo est si non potuit communis
 care. quia si propter frenesim non permitteret se ungi. potest ligari et
 sibi violenter dari. **A**stantibus autem infirmo d[omi]ni credi si prohibent
 testimonium quod petierit confessionem. et ostendit signa contritionis. **E**t
 autem non est diu confessus. vel quia notori? peccator incurrit subito az-
 imoniam. et mutitatem vel infirmitatem. nec prius nec post ostendit sig-
 na contritionis nil ei dari d[omi]ni nec sacra. nec ecclesiastica sepul-
 tura. **S**i vero nec loquelam amisit. nec amentiam incurrit. debet
 ab eo exigi pura confessio peccatorum pl[urimorum] et minorum quod patitur tempore
Nisi si est in extremis de principalibus est interrogandum proxi-
 me inducendo eum ad contritionem cum spe venie. s[ed] si non est ita in
 extremis. et vellet facere generalem confessionem. de tota vita sua si-
 cut multi infirmi fecerunt. quibus non sit necessarium de his que rite
 alias confessus est iterare confessionem admittenda est. et tamen ab
 solutio impendenda ab omni sententia excommunicationis et ab omni
 peccato. modo supradicto in causa. precedenti. ita tamen quod si ligatus esset ali-
 qua excommunicatione a qua confessor est illud periculum non potuisset ab-
 soluere. d[omi]ni ei iniungitur. quod si euadat infirmitatem que citi? comode
 potest prestet se ei ad quem ordinare spectabat absolutio illius ex-
 communicationis. alias si non faceret reincidenter in eadem excommuni-
 cationem. ex de sen. ex. c. eos li. vi. **E**t si erat detentus aliquo pec-
 cato de casibus episcopo resuatur. non oportet quod iniungatur ei quod post
 sanitatem ad episcopum vadat pro absolutioe. quia ad illud non tenetur.
 s[ed] sufficit sibi illa absolutio. **N**ota tamen quod si talis esset usurarius
 publicus non potest talis admitti ad confessionem communem et ad
 alia sacramenta. nisi facta prius cautio de restitudo usurarum
 vel permissione ab hereditate de hereditate. et si in casu quod amisisset
 ipse loquelam. vel usum rationis ostendat per signa contritionis sicut for-
 ma iuris que habetur in c. quibus. de usur. li. vi. **H**is pactis non
 est penam infirmo iniungenda. quia ea facere non potest. s[ed] innotes-
 cenda. vt dicitur. xxvi. q. vii. c. ab infirmis. declarando sibi tale ti-
 bi dare penam si esset sanus. quibus debet facere multo ma-
 iore sicut regulas ecclesie. s[ed] quia non potest modo. n. 1.

7

cū er[is] san[us] facies hoc illud. I. venies ad me et tibi dabo. **I**st[ud]
tū vltimū nō videt securū. q[ui] raro reuertit[ur] p[ro] p[er]nā si h[oc] d[omi]n[us]
alī d[omi]n[us] te disponet. dimittas p[ro] aia tua tū p[ro] p[er]nā. **P**ōt ec[on]tra in
iūgi amicis l[icet] p[er] an[im]e aliqd[am] p[ro] p[er]nā si vterq[ue] acceptat et
si credat q[uo]d satisfactio sit in statu g[ra]t[ie] sup[er] omnia em[er]it auisus
dus est. vt si d[omi]n[us] aliqd[am] alicui. vel rōe maleficij vel p[er]tus. l[icet] de
positi vt aliter declarat b[ea]t[us] vt nō discedat cū alieno ab h[oc]
seculo. ne in eternū dānet. **E**t de restitutōe et legatis ad pi
as causas. p[ro] anima sua ita dispōat q[uo]d cito cogant executo
res expedire et nō plōgare sicut sepe et quotidie faciūt. q[uo]d
si nollet sufficiēter disponē de restitutōe. siēda nō est absol
uēdus. **E**xhortādus est at[er] ad p[er]tridēdem s[er]u[ati]ōem et p[er]sidentia diu
ne misericordie exemplo latrōis et meriti passionis xp̄i. **S**i
at[er] h[uius] nō possit copia sacerdot[is] q[ui]s bonū sit h[uius] in h[uius]m[od]i
picul[is] in mari viz bello l[icet] infirmitate vel morte violenta la
co p[er]fiteri. tū nō est nec[ess]ariū. q[uo]d si fiat. et q[ui]s euadat. tenetur
tal[iter] iterū de omib[us] illis peccat[is] p[er]fiteri. q[ui] nō h[ab]eat ille cla
ues eccl[esi]e. **S**i h[oc] infirm[us] nō est in piculo mortis si h[uius] cas
sum excōicatōis. l[icet] p[er]ta reuata ep[iscop]o d[omi]n[us] p[er]fessor ire l[icet] mitte
re ad ep[iscop]m si p[er]t p[ro] auctoritate h[uius]m[od]i. tū mō tali q[uo]d nō p[er]dat
p[er]tōiē. nisi p[er]s ille sibi dederit licētia nōiandi eū. **S**i h[oc]
infirm[us] h[uius] indulgētia in articulo mortis a papa appinā
te morte sic p[er]t fieri absolutio p[ro] omnia supradicta p[ro] dicta
indulgentia. **F**orma absolutōis in articulo mortis

Misereat tui etc. Auctoritate d[omi]ni n[ost]ri ihu xp̄i et brōrum
ap[osto]lorum Pe. et Pauli. et d[omi]ni n[ost]ri pape. N. et sctē roma
ne eccl[esi]e. in hac p[ar]te tibi p[er]cessa sp[irit]ualiter et mihi p[er]missa. cō
cedo et do tibi plenaria indulgētia et remissionem omniū
p[er]tōiū tuorū. de q[ui]bus ore p[er]fessus es. **N**ota h[oc] an meli[us] sit
dicē de q[ui]bus mō p[er]fessus es. an de q[ui]bus ore cōfessus es. et
corde p[er]trū. q[ui] nō cōmissi tibi sub p[re]textu illi[us] indulgētie in q[ui]n
tū clares eccl[esi]e. se extēdunt. q[ui] quidē plenaria indulgētia
sit tibi in augmētū virtutis et g[ra]t[ie] et acquisitōis vite eterne.
In nōie p[er]is et filij et sp[irit]us sancti **A**me

Forma Absolutōis ab excōicatōe minorī
Ego te absoluo a vinculo excōicatōis q[ui] incurristi p[er]
cipiēdo cū excōicat[us] in casu nō p[er]cesso in loq[ui]a. in cibo.
l[icet] potu et h[uius]m[od]i. et restituo te sanct[is] sacram[ent]is eccl[esi]e. In nōie
p[er]is et filij. **A**me. **N**ota vero q[uo]d in absolutōe ab excōicatione

maiori deo primo exigi iuramentum ut se iuret stare manda-
tis ecclesie que s. h. et ei ab absolvente p. tali materia. quo scō
impō ei dnt mād. ita rōnabilia. ut satisfaciat ei quē lesit. v. l.
dānificauit si p. si tñ p. h. mōi est excōicat. p. p. p. ei inim-
gēdū est. ne āpli. veniat p. tra illū canonē vel si fuit excōica-
t. p. p. t. xberationē dēici. non āpli. xberet. Scōdo eritis
būeris absolued. deo xberari cū xga dicēdo i. s. **A** si serere
mei d. s. l. alū p. s. p. niale ad quēlibz xsum dādo vñū ictū. po-
stea subiūgat. p. n. **E**t ne nos. **S**aluū fac vñū r. put pau-
lo añ sup. notatū est. **D**e. cui. p. p. m. est mise. r. tñ hñs au-
ctōritatē absoluet sic dicēdo. **A**uctōritate oipotēt. dei. r.
put sup. plene dēū est. **F**orma absolutionis a peccatis

Teneri aliq. vinclo excōica **E**xcoīcatōis minoris
tionis l. p. ticipatōis a q. possum te absolue. e. absoluo
te. r. restituo te sancti sacris eccle. in nomine p. r. **D**is n. r.
ihs xps te absoluat. r. ego auctōritate q. fungor absoluo te
a peccat. tuis. in n. p. s. **O**ia bona q. fecer. l. facies r. d. t. q. d.
pater. l. pat. er. sit tibi in remissionē p. corū tuorū cōmū r. i.
augmētū grē r. p. mū vite et ne. **A**mē. **F**orma sacram.

Ego te baptiso. In nomine p. r. f. **I**ti baptismatis
r. s. amē. **A**bo. in. iij. ego r. amē non sunt de subā sa-
crām. tñ dicit dnt ex statuto r. p. s. uetudine eccle. **S**z si d. uo-
bitat. si es baptisat. non te baptiso. **E**i non es baptisatus
ego te baptiso. in nomine. p. s. r. f. r. s. amē. **F**orma

Quoniam **C**onsecrationis seu crismat. cāde p. epm
te signo cruc. r. crismo crismate salut. In nomine p.
r. f. r. s. Amen. In fronte de. r. cum crismate p. s. crato ab
episcopo. **A**bo. in. iij.

Absolutio a peccat.

Ego absoluo te a peccatis tuis In nomine p. s. r. f. r.
s. Amen. omnia vero alia sunt ad bene esse **A**bo.

Forma Extreme unctionis. r. pmo ad oculos.

Per istam scām vinctōem r. suam p. s. s. m. misericor-
diā parcat tibi dñs quicqd. p. visum deliq. s. s. m. ordi-
nē. r. r. t. r. p. d. catorū. vel sic s. m. clericos seculares. quicqd.
vicio r. oculo deliquisti Inungo oculos tuos isto oleo sano
ctificato In nōie p. r. f. r. r. **A**bo. in. iij. s. s. vanda est p. o. s.

Gregoriana ⁊ fienda est unctio in sex locis corporis ad mī
n^o. pmo in vtrifq; oculū dicēdo vt sup. scdo in vtrifq; auriō
dicēdo p itā rē. vt sup. ad illud quitqd ⁊ exiū sic dereliqit
p auditū l' auriū vitio deliqit. tertio in nariō dicēdo per
itā rē. qtd del qiti p odoratū l' nariū vltimo deliqit. qz
to in ore clauso dicēdo p itā rē. qtd p gustū deliqit. vel
qtd oris vitio deliqit. qnto in vtrifq; maniō ab intro in
palmis. dicēdo p itā rē. qtd deliqit p tactū. l' tactus vi
tio. vi. in ped. b' ambob' in pte lupiori dicēdo p itā rē. qz
qd deliqit p gressum l' incessum. l' recessum. l' taliū vitio d
liqit Clerici seculares addūt. vij. ad lūbos. q fieri d'z vbi ē
psuetudo. s; nō vraf ordo pdicatorū erga frēs. ⁊ sit in reni
bus dicēdo p itā rē. qtd lūborū vel p carnis vitio deliq
it. ⁊ dū sūt unctōes dicant hec vba sel' tū.

Hoc est v̄m Tho. ¶ **Forma psecratōis corporis** Epi
in. iij. Hoc est em corp' meū. sū tū nō est de subā pse
cratōis. nihilomin' tū nō d'z obmitti. alias peccaret mortū

Hic sanguinis mei noui ⁊ eterni testamenti ministeriū fi
dei q' p vobis ⁊ p mult' effundet in remissionem peccatorum.
Om̄ia. n. vba hec sunt de subā psecratōis pter. n. v̄m tho.

Qui cū sunt. vij. v̄m ¶ **Forma ordinū in primo**
Tho. qlibz h'z formā suā Sciend' est v̄m Tho. in. ii.
q' tūc in pmiē character seu recipit ordo cū p' rectū insti
mētū illi' ordinis tāq; materiā ab epō dicēte formā illius
ordinis tāgit manū ordinat' ad illū ordinem.

Illis q' ordinant' ad hūc ¶ **Forma oliuarij.**
Ordinē tradit ep̄s clauēs ecclesie dicēs Sic a nite q̄si
red litari deo rōm. p his reb' q' his clauib' recludunt' Ar
chidiacon' dō oliū eccle facit illos tāq; ¶ **Forma lectorat'**

Hic tradit ep̄s codicē de quo lectur' vba. sic. pph.
vt missale. vel eplariū librū dicēs Accipite ⁊ estote ver
bi dei lectores habitari. si fideliter ⁊ deuote impleneritis
offitiū v̄m pte cū his q' v̄bū dei ab initio ministrauerit

Hic tradit ep̄s libellū ¶ **Forma Exorcistatus.**
In q' scripti sunt exorcismi. vel illū vbi exorcizat' aqua
bñdicta l' aliū dicēs Accipite ⁊ cōmēdate mēorie. ⁊ habe
tote ptatem imponēdi man' sup energumēnos. siue bap
tatos. siue cathecūos ¶ **Forma Acolitatus**

Hic tradit eps cerosferariū. i. candelabrum dicens. **Accipite** cerosferariū cum cereo et sciatis vos ad accendēda luminaria ecclesie mācipati. **Accipiat** etiā vrceolū vacuū ab archid. acōo dicēte epō. **Accipite** vrceolus ad effundēsdum vinū et aquam in eucharistiam sanguinis **Christi**.

¶ Forma Subdiaconatus.

Hic datur calix vacuū cū patena ab epō. et vrceolus cum aqua et manili. i. bacili et manutergio ab archidiacono dicente. **Uidete** cōmisteriū vobis traditū. et iō si vsq; tūc fuit. et tardi ad ecclesiam amō dētis esse assidui. **Si** vsq; nunc fuistis somnolēti amodo vigiletis. **Si** vsq; nūc ebriosi amō sobrii. **Si** vsq; nūc inhonesti amodo casti. **Oblatōes** q̄ veniunt in altari panes. ppositōis appellātur. de ip̄is oblati onibus tñ dōs poni in altari q̄stū possit pp̄lo sufficere ne aliquid putridus in sacratio remāeat. **Palle** x̄o q̄ sunt in subtratoria altari in alio vase dñt leuari. In alio corpales et palle. **Ubi** at corpales lote fuerint. nullū aliud linteamē dōs lauari. **Ipa** at aq̄ dōs in baptisterio mergi. **Itē** admonēo vt vos exhibeatis ita. vt deo placere possitis.

¶ Forma Diaconatus.

Hic tradit ep̄s librū euāgeliorū dicēs. **Accipite** p̄tātem legendi euāgelium in ecclesia dei tam p̄ viuus q̄ p̄ defunctos. **In** nōie dñi amen. **Itē** ep̄s pōit manū sup̄ caput eius dicēs. **Emitte** in eū q̄sum⁹ sp̄m̄ sc̄m̄ et **Itē** dat ei stolam dicēs. **Accipite** stolā. vt p̄s in pontificali. **In** datione tñ euāgeliorū libri h̄m **Tho.** character imp̄mitur.

¶ Forma Presbiteratus.

Hic ep̄s tradit calicē cum patena p̄parata. i. cū vino in calice et hostia in patena. als nō reciperēt character h̄m **Tho.** **Si** non esset p̄parata dicēs. **Accipite** p̄tātem offerre sacrificiū deo missamq; celebrare tam p̄ viuus q̄s p̄ defunctos. **In** nōie dñi amen. **Itē** ab epō impōitur manus sup̄ ordinādū et oēs sacerdotes cū eo ibi p̄stes dicēte ip̄o epō. **Oremus** Dilectissimi dñi et. vt in p̄ntificali. **De** tarantaso dicit q̄ in impōitōe manū imp̄mat character. **Prīmū** tñ veri⁹ est et cōius h̄m **Tho.** in p̄rectōne calicis p̄pati. itē in iugū man⁹ sacerdoti cū ordinat ab epō. dicēte **Cōsecrare** et sc̄tificare et **Itē** aptat sibi stolā sup̄ b̄ue ros dicēs **Accipite** iugum dñi et **Item** velut n. iij

est cū casula. i. planeta dicens. Stola innocentie etc. Nota ergo qd si p̄mū fuerit obmissum. i. porrecto calicē p̄parati totū d̄s iterari quasi nihil sit factū. Si d̄o istud fuerit obmissum et aliqd de p̄dictis alijs fuerit obmissum. nullo mō d̄s iterari ordinatio. s̄z qd obmissus est d̄s sup̄leri ab ēp̄o in alia ordinatōe. et interim nō celebret.

¶ Forma Sacramenti matrimonij.

Don est determinata. Est aut̄ forma illa exp̄ssio p̄sentis sus p̄ v̄ba vni⁹ in alterū piugū vt accipio te in vxorē l' accipio te in virū. l' euz interrogat. si vult talē in vxorē vt virū et r̄ndz qd sic. l' si loq̄ nō p̄t p̄ scripturā. l' alia siḡ exp̄mē

¶ Explicite. iij. ps. et p̄ p̄is tot⁹ tractat⁹ siue ¶tia p̄sentis. Summula de cōfessore cū interrogatōib⁹ siendis Reueren- dissimi fratris Anthōij. Florentie archiepi. Cui⁹ d̄ incipit. c. i. de r̄titutōib⁹ in genere in quo ponit. xx. man⁹ r̄apiētū quib⁹ q̄libet h̄z. v. digitos seu modos. ec̄ sunt cētū mōi in quibus fit r̄titutō vel erogatio. vt ps in. ij. pte sum. ti. ij.

Dep̄ma manu feneratoria p̄t intelligi illud qd h̄etur Apoc. xvij. Uidi mulierē sedētes super bestia coccinea. i. diabolu h̄ntē in manu e⁹ poclm aureū. hec m̄r̄ ē cupiditas q̄ in mānū. i. i. ope vsure h̄z diuitias q̄s sitit. s̄z n̄ extinguit e⁹ sitit. s̄z so lum delectat in vidēdo. hec at. v. modos sic m̄r̄ h̄z. v. digi- tos. Et p̄m⁹ in pignorb⁹. q̄n. s. q̄s. p̄ mutuo alteri sc̄to reci- pit pign⁹ ab eo rei mobil' vt vestimētū. seu lucrū eā seu bu- lusmōi aut imobil'. vt possessōz. ex q̄ capit fructū seu lucrū nō p̄putās in sortē. qd vsura est. nisi in casu cū gener a so- cero quousqz h̄eat ab eo dotes sustinēs onera m̄rimōh̄ ac- cipit possessōz ab eo in pign⁹. ex de vsur. c. salubriter. Et de hoc diffuse in. ij. pte sum. ti. i. c. ¶ Sec̄ds digiti⁹ seu mod⁹ ē indisposib⁹. cū. s. q̄s. depōit pecūlas apud mercatorē vel cāp̄sorē vt vtat ea. saluo t̄n capitali suo. et cū intēdōe p̄nci- paliter aliqd p̄cipiēdi vltra sortē nulla t̄n sc̄tā pactōe sup hoc. ec̄ vsura est. xiiij. q. iij. si feneratoris. et de hoc in. ij. pte sum. ti. i. c. ¶ Tertius mod⁹ in emptōib⁹ et veditis. cū. s. vendit merces vltra in t̄n p̄tū rōe dilatōis t̄p̄is in soluēdo p̄cius et hoc in se rē illā intēdebat fuare in futurū q̄n t̄n quātū vedit l' plus sperabat vaiitūrā. Sicut q̄n rē emit min⁹ iusto eo qd anticipat t̄p̄s solutōis p̄tū an̄ qz r̄cipiat m̄cē. vt puta

spe veris triticū recolligēdus. Et hoc nisi dubius eēt vtrū
plus minusue sit res illa valitura. d̄ hoc ex de vsur. c. in ci-
uitate z. c. nauigati. Et d̄ hoc diffuse in. ij. pte sum. ti. i. c. ¶
Quartus in cāpsōib⁹ z fict⁹ assecuratōib⁹ vt in cābijs q̄ dicū-
tur p venetias. z cābijs q̄ sūt in rōana curia. p bull⁹ sūt
de mutua cuz vsura z cū ipemet sibi satisfactor simulat⁹ z
ver⁹ mutuator est. ar. xiiij. q. iij. c. pleriqz. Et d̄ hoc in. ij. pte
sum. ti. i. c. ¶ **Quitus** in mutuis cuz exp̄ssis lucri pactōib⁹ siue
in pecūia siue in opib⁹ siue in alijs q̄ p̄tio p̄nt estimari. ar.
xiiij. q. iij. c. putāt. z d̄ hoc in. ij. pte sum. ti. i. c. ¶ **Ad raptoria**
ē q̄ māifeste rapit aliēa māu violēta. i. raptoria eripit pau-
perē. f. de. ¶ **Thobi. xv. z bz. v. digitos seu modos.** ¶ **Primus**
p̄ssit in v̄p̄at⁹ dñjs ciuitatū. castroz. villaruz. ex q̄bus
oē emolumētū qd̄ in percipit rapina ē. ¶ **Secūds** est in talijs
inuisitjs qñ. f. dñs ciuitatis impōit collectas vltra debituz
psuetudinīs l̄ statuti. s̄ vitia indebita operaruz erigit. z n̄
soluit eis de labore. l̄ si ciuitas est libera qñ nō p̄ rata im-
ponunt ciuib⁹. s̄ nimis aliquos quāt. ¶ **Tertius** est in peda-
gijs seu gabellis s̄licitis qñ. f. imponunt dñi terraruz vel ci-
ues noua pedagia sine licentia principis. vel etiaz si anti-
quata vel noua cum licentia nō fuāt vias suas cum tñ po-
ssent. ¶ **Quartus** in latrocinijs terrestrib⁹ vl̄ maritinis.
vel piratis. qui discurrunt per mare pd̄ado ex naufragio
etiā in mare. plecta sibi accipere ad rapinā pertinet. vl̄ eē
de re p̄salijs illicit⁹. de quib⁹ in. iij. parte ti. ij. c. ¶ **Quintus** in
personis capiēdis z vēdēdis q̄ libē sunt seu cristiane. nā z
si pagani vel saraceni capti in bello iusto efficiant̄ sui ca-
piētū. vñ z vendi p̄nt vt sui z emi. nō tñ xp̄tiani. dñt ergo
ista restitui si p̄nt. vt dicit Aug. xiiij. q. vi. c. si res. de bis hēs
in. ij. parte sum. ti. c. ¶ **Ad raptoria** est cū q̄s accipit oc-
culte aliena nesciēte dño Apo. Qui furabaf iā nō furetur
s̄ magl̄ operet manib⁹ suis. Fur videt̄ operari manib⁹ alie-
nis in q̄ntum accipit lacum de manib⁹ aliēis. z h̄ mā⁹ bz. v.
digitos. ¶ **Primus** est in inuētorum detēdōe. qñ. f. q̄s res alte-
ri⁹ inuētas q̄ nō h̄ntur p̄ derelicto sibi retinet. xiiij. q. iij. c.
si qd̄. z d̄ h̄ hēs l. ij. pte ti. i. c. scōs ē i illicita p̄ceptōe. qñ. f.
q̄s p̄scribit aliēa mala fide. sciēs s̄ illa eē aliēa. n̄ aliq̄ iusto
si. babuisse. c. possessor. d̄ re. iur. in. vi. d̄ h̄ hēs l. ij. pte iū. ti. i.

Tertius est in rei pignorate imodate vel disposite vsu. s. qñ dñs rei nō plentit. ⁊ tenet de utilitate idē habita. ⁊ si a mittēt ex culpa sua tenet reddē. **R**at. d. hoc in. ij. pte sum. ti. i. **Q**uartus in occulta rerū vsu patōe. siue hoc fiat a filijs de reb' pntuz. siue ab vxore de reb' vñri ipō nesciēte siue a suis de rebus dñorū suozū dispensatoribus. de rebus pfonozuz suozū. siue a discipul' de reb' mgtorū suozū. siue ab eñneis de reb' aliozū. ec si hoc facerent dādo lñ elemo/ sinas paupib' nisi in extrema nccitate p̄tit. ti. xiiij. q. iij. c. forte. de hoc in. ij. pte ti. i. p totū. **Q**uint' in religiosa ap/ p̄patione. qñ s. religio' aliqd recipit. l' nesciēte p̄lato suo. l' alteri dat p̄pino l' eñneo. l' cū occultat ⁊ vt p̄pna retinz acq̄sita p̄ eu. l' data nō patuz supiozū libere assigre. xij. q. i. c. nō dicat. ⁊ d. hoc bēs in. iij. pte ti. c. **A**dan' bellatozia est vbi s. rapiūt ⁊ furta ⁊ rapine ⁊ sacrilegia. **A**danū suā misit hostis. s. bellādo ad oia desiderabilia. desiderabilia at sunt blada pecūie ⁊ edificia vasa aurea tēpli. ⁊ alia omnia ta ipm templū. ad qd misit manū exercit'. **A**buchodo/ noso' bellās p̄tra hierosolimā rapiēdo incedēdo ⁊ destruendo. ⁊ hec man' hz qñqz digitos seu modos. **P**rimus est cū dñs l' cōitas aliq̄ assummit iniustū bellū. nā q ad hoc p̄curūt adiunābo p̄sulendo coopando de oib' dānis illa/ tis aduersarijs etiā si nihil pueniēt ad eos tenent satisfaccere. xiiij. q. v. c. nō sane in si. **S**cōs est q tenet de oibns dānis ⁊ expen' q̄s patiūtur subditi sui q̄ inuolūtarij sunt ⁊ coacti. nā vltra expen' q̄s faciāt aliqñ ab aduersarijs de' bellatur ⁊ capiūt ipi ⁊ bōa eozū. **V**ari' est. n. belli euēt'. vt c. si culpa eñ de iniu. ⁊ dā da. **T**erti' est q̄ hz iustū bellū ea q̄ capit ⁊ destruit. l' hoc facē p̄mittit suis. sic cōiter factunt. satisfaccē tenet. xiiij. q. i. c. militare. bōa aut̄ capta iuste ab inimic' q̄ dñt p̄diuidi occultādo ⁊ retinēdo sibi furatur. xiiij. q. v. c. dicat. **Q**uart' est cū iuste bellās rapit bōa ces defianz nō incastellatarū. aut bōa clericozū dñe p̄t. l' etiā viatores peānos ⁊ alios innocētes. di. lxxvi. c. singulis. **Q**uit' est qñ hñs iustū bellū ex sua inertia ⁊ crassa negligētia non defendit suos cuz possēt. p̄cipue cū est p̄duct' mercede ad bellādo ⁊ similiter cū possēt debellare inimicos. ⁊ sic sinam facere guerie vt plus lucret' ex duratione p̄elij. vel quia corruptus ab aduersarijs nō fideliter gerit nego/

guerie vt plus lucretur ex duracione prelij. vñ qz corruptus
ab aduersarijs nō fideliter gerit negotiū tenet. ex de iniu-
ria. 7 dñ. da. c. si culpa. 7 de his omib⁹ bēs in. iij. pte. t. j. c.
de bello. **M**an⁹ dñifica vsatoria dñ. puer. xvi. **S**i man⁹ ad
manū fuerit nō erit innocēs man⁹. 7 qñ vna man⁹ nō suffi-
cit ad vnū op⁹ alia iuuat. sic aliqñ si vn⁹ nō sufficeret ad ra-
piendū l' furādū vel dñificādū aliū. 7 tūc adhib⁹ adueto-
riū alter. 7 hec est man⁹ ad manū adiūcta. 7 tal' q̄uis non
sit pncipal' vel nil pueniat de rapina l' de dāno ad eū tam
tenet. **E**t qz nō est innocēs. s̄ in cā. 7 hec h̄z qñqz digitos.
q̄ p̄tineēt in hoc vsu **I**ulio. p̄siliū. p̄sensu. palpo. recursus.
Primus est cū q̄s mādāt fieri rapinā furtū vsurā l' aliū
dānū. 7 ex hoc sequit' effect⁹ dāni. qd̄ alijs non fuisse factū
talīs tenet insolidū. ec̄ si nil puenit ad eū. **S**ic 7 tutor: cu-
rator 7 pcurator: 7 factor: q̄ p̄ pupillis l' p̄ alijs faciūt p̄tra-
ctus vsurarios tenent. si illi. p̄ quib⁹ fecerūt nō satisfaciunt
cū sint pncipaliores. **S**ecūds qñ p̄sulit. ita qz ex illo sequit'
dānū qd̄ alijs nō fuisse factū tal' ec̄ tenet insolidū ec̄ si nil
puenit ad eū. **S**i at̄ fuisse factū ec̄ sine illo p̄silio 7 aliquid
p̄p̄tū est ad illud p̄ tenet. **I**nno. 7 **H**ostī. **T**ertius est p̄sensus
s. cooperatōis. nō mētī tm̄. puta qñ vn⁹ vel plures s. cū
aliq̄d furtū l' dānū sil. ita qz vn⁹ nō facit sine altero. tenet
q̄libz insolidū. sec⁹ cū ec̄ sine illo fecim fuisse. tūc alijs se re-
pit ad dñificādū. tūc n. tenet solū de dāno allato p̄ eum
q̄ ec̄ est mediator sciēter alic⁹ p̄ct⁹ fraudulētī. vt sensales
tenet tales de dānis. **Q**uart⁹ est palpo. s. cū q̄s aduulādo
seu laudādo aliq̄e de furto l' de dāno s. p̄ sit litenu⁹ ex hoc
inducit est ad faciendū malū q̄ alijs nō fecissz. 7 idē si detra-
hēdo eū ad hoc inducit. **Q**uint⁹ est recursus. i. cū q̄s recep-
t. t. fures 7 dñificātes. 7 ex hoc sequunt' dāna vel ec̄ rap-
tā rē cū q̄is. 7 ipe occultat. p̄p̄t qz nō p̄t recuperare. **O**fficia
lis ec̄ q̄ p̄t sine sue p̄sone p̄culo obitare ne fiat dānū l' ra-
pina l' māifestare fures 7 ablata 7 nō facit. tenet. hoc tho.
All. **P**e. **R**ic. in. iij. di. xv. **I**nno. **R**ai. 7 **T**ul. de his in. ij. p-
te. sum. **M**an⁹ p̄ticipatoriā s. de re furata vl' vsurariā. 7 de
hoc p̄t intelligi illud **J**one. iij. **R**ecedat vnusq̄sqz ab iniqui-
tate que in māū sua est. 7 hec h̄z. v. digitos. **P**rimus est
p̄ticipādo de hmōi p̄ donatōnem. tal' ei cū donat. cū hoc
scit dz reddē dño ei⁹ rē ablatā. donū est datū ab vsurario

cum subtrahunt legata facta ecclesijs. r.ij. q.ij. c. q. oblatō
nes. vel nō solunt decime vbi p̄sueuerit solui. l. cū nō est
legittime in bñficio p̄stitut. s. p̄ intrusōm l. p̄ simōiā l. h̄y
aliq̄ impedim̄tū i. reglaritat. tenet. n. fruct. p̄ceptos resti
tue. de re. iur. li. vi. de his in. ij. pte sum. ti. i. c. l. an' iniuste
iudicatoria. **Bt̄s** q̄ excutit mā' suas ab oi mūere **Ma. xxx**
ij. s. oglequij pecūie z laud. p. mūera. n. fr̄q̄nt p̄uertit indi
tiū. z hec mā' h̄y. v. digitos. **Prim'** est q̄ iudex seu q̄cur. q̄
offitiat' dat iniustā s̄mā ex certa scia q̄cumq̄ de causa. siue
odio siue amore siue corruptōe pecūie. z tal' tenet de omi
dāno z inf esse p̄ti lese. **Rai. ij. q. ij. c. q̄tuor.** **Sec̄d̄s** est q̄ ex
ignozātia crassa p̄fert iniustā s̄mā. nō. n. dēbat se ponē ad
id ad q̄d nō erat idone' cū p̄cto alteri. **sec'** si decept' p̄silio
assessoris q̄ putabat' idone' ex malitia l' ex ignozātia crassa
male p̄sulet' tūc tenebit' assessor p̄ti de expēl' s. **Rai. Ter**
ti' est q̄ ex notabili negligētia p̄tulit iniustā s̄mā. puta q̄
noluit laborare ad legend' in libri q̄d potuiss̄z inuenire. z vi
det' eē tenē. vt. c. si culpa. eē de iniur. **Quart'** q̄ accipit pe
cuniā p̄ iudicādo l' nō iudicādo a' bñ aut male. **Rai. eē ta**
lē pecuniā sibi retinē nō p̄t s̄z paup̄ib' dāe v' reddē danti
Quint' cū nō vult iudicāe z dāe s̄miam. put p̄t z d̄z ne di
pliceat bñti iustitiā. a' vt dānificz ius bñtē. z tal' tēē si p̄s
possea amittat iustā cāz. l' si remittat p̄as. l' diminuat iu
ste cū n̄ possit tēē p̄tati. si aureit penā iuste tēē ei q̄ soluit.
Tbo. z ray. d̄ his i. ij. pte su. ti. i. c. mā' i iudi' iuste assilitoria
d̄ h' ne iūges manū tuā vt p̄ ip̄o dicas falsū testidū **Exo.**
xxij. z ysa. xxi. Eruite opp̄sū d̄ māu calūniāt. z h' h̄y. v. di
gitos. s̄m q̄. v. gñā hōim ibi p̄curit s. aduocat'. iuriscōsul'. q̄
actor. z p̄curator. test' z re' Prim' ē g' aduocat' q̄ si scien' ē
assūt ad defēland'. iustā cāz obtinēs victoriā cāe d̄ oi dā
no tēē aduēsario si cliē tul' n̄ satisficē. **tbo. ij. q. ij. q̄ Si x̄o n̄ ob**
tinz tēē cliēti d̄ expēl'. q̄n̄viz dix' sibi cāz eē iustā. cū als ille
n̄ litigass̄z. s̄z si assūt cāz iustā z ex crassa ignozātia. l' nē bi
li negligētia p̄dit. v' tenēi cliē' lo d̄ dāno. c. si culpa. eē d̄ in
iur. z dā. Sec̄d̄s iuriscōsul'. si scien' p̄stat malū p̄silū. l' frau
dulētū. vñ ius h̄ns p̄dit cāz. siue sit ille cui p̄suluit. siue alter
tēē d̄ dānis. si h̄o fidēz p̄sulit vt scit n̄ tēē. vt. c. nēo ex cōl. de
reg. iur. li. vi. c. i' ē actor z p̄curato' q̄ accusat aliq̄z falso cūe
l' petit indebitū scien' tenet de omi dāno q̄d lū recipit eē
aduēsari' de expēl' s. Tbo. scda scde. q.

¶ Quartus est reus si negat veritatem de qua iuridice
interrogat negando indebitum pecunie tenet actori. negando
aut crimine vel sequitur accusatori mors. vel mutilatio. l. alia pe
na. vel fatigando scienter appellatōib⁹ vel dilatoib⁹ tenetur
ad arbitrium boni viri. **¶** Quint⁹ tellis si ex falso testimonio
ei⁹ scienter facto actor vel te⁹ incurrit aliquod damnum iniure te
net tal' in solidum. ex de iniur. c. si culpa. et si accipit pecuniam
am p' testimonio ferendo eē vē t3 illa paupib⁹ erogare. xiiij.
q. v. c. nō sane. et de his omnib⁹ in. ij. pte sum. ti. i. c. **¶** Manus
fraudatoria Job. xiiij. In manib⁹ meis nō adhaeret macula
s. fraudis. et hec h3. v. digitos seu modos. **¶** Prim⁹ est in re
rum quidditate. dum s. vna subā vendit p' alia. vt vinum lim
phatum p' puro. aurum l' argētum archimiatum p' puro
et hmoi. **¶** Secūds est in qntitate. vt cum dant' diminute mē
sure l' pōdera. puta vncie. ij. p' libra. l' in val' de vino. oleo.
triticō. et hmoi. vel in canis de panno laneo lineo. et hmoi
¶ Tertius est in qlitate. vt cum venditur res defectuosa. vt vis
num l' caro corrupta p' bōa. animal vitio sum et claudicās
p' sano. nō diminuēdo de p'tio. et multo gū. ess3 vendēdo rē
nociuā et piclosam hōi. **¶** Quart⁹ est in p'ci inegalitate vt
cū vendit res p' iusto p'tio q3 valeat scienter. vel cum multo
min⁹ p'tio emit. q3 venditor nō cognoscit rē. l' q3 ducit mari
ma nccitate. **¶** Quint⁹ est in gabelle debite. vt pedagū sub
tractōe. viz q3 occulte introducit rē ad ciuitatē l' asserit eē
p' alio. l' minoris qntitatē. vt min⁹ soluat. hi oēs tenent' sa
tisface h'm **¶** Tho. ij. scōde. q. et Rai. de his omnib⁹ hēs in. ij. p
te sum. ti. i. c. **¶** Man⁹ falsificatoria Job. v. **¶** Qui dissipat
cogitatōes malignorum ne possint man⁹ eorum implē qd
ceperint manifestādo s. falsitates eorum. et hec h3. v. digi
tos vel modos. **¶** Primus est in pōderib⁹ et mēsur' facien
do falsas monetas l' eis vtēdo fals'. et diminut' in vendēdo
et emēdo mensuris excelsiuis. tenent' eē tal' de dānis in
secutis illis talib⁹. **¶** Secūds est in fals' monētis fabricando
eas falsas vel incidēdo. aut falsatis et diminutis p' legitimis
mis scienter vtēdo vltra p'ctm tenent' de dānis legis. **¶** Ter
ti⁹ est in bull' apostolic' falsatis. l' p' surreptōem obtinētis.
cum ser' ssum est falsum in sup' plicatōne obmissum illud
de expmēdo. quo ena: raso non obtinuit. **¶** Bñficiū. n. v. l.
gratia sic obtenta non v3. vñ tenent' satisfacere de emolu/

mento p ipsas obtento ¶ Quartus est instrumētis ⁊ scipi
turi falsificatis. vt testamētis in quib⁹ scribunt legata alie
q̄s disponat a testatore. l. scripture vbi apparent debita ⁊
cassant. ⁊ h̄mōi ¶ Quintus est in falsi partib⁹ vt cū mlier
p̄cipit p adulteriū vel supponit sibi alienū partū. q̄ tenet
de om̄ib⁹ q̄ cōsumit fil⁹ putatu⁹ de bonis mariti. ⁊ de his
que vt filio legitimo sibi de hereditate relinq̄rent. c. si cul
pa. ex de iniur. ⁊ de his in. ij. pte. sum. tit. i. c. ¶ Manus pdi
tozia. de qua Critus Luce. xij. Ecce manus tradent⁹ me
cū est in mēsa Nō em̄ fit pditio nisi p familiares. ⁊ hec h̄z
v. digitos ¶ Prim⁹ est in cautris. populis ⁊ teras q̄h. s.
q̄s aufert a legitimo dño. ⁊ dat pditorie alteri q̄ ibi iua
nō h̄z. talis tenet de om̄ib⁹ dānis inde secut⁹. ¶ Scōs est
in psonis. q̄n q̄s tradit dñm suū. vl amicu in man⁹ inimici
occidēdū vel redimēdū. vel impediēdū a negotiis suis te
net ill⁹ ad oē interesse ¶ Tertius in rebus. q̄n pecūias l
alia bona sui dñi. vel amici pcurat deuenire ad manus ini
micozū. aut cū associat se cū aliquo vt ducat ad locum vbi
spoliat ¶ Quartus est. q̄n secreta reuelat sui dñi vel dā
nificat. l. aduocatus secreta cause quā defendit. aduersa
rio p̄dit. vt se possit defendi. tenet de dānis ex. de iniur.
c. si culpa. ⁊ de his in. ij. pte sum. tit. i. c. ¶ Quint⁹ s. cū quis
vtit insidijs nō s̄uado pacta. pmissa. ec̄ si est hostis. dum
mō ⁊ ipe ei s̄uat fidē ⁊ nō alias. vt. xij. q. i. c. noli. ¶ Ma
nus simōiaca Et de hac. ij. re. xij. Quicūq; volebat imple
bat manū suā s. pecunia quā dabat ⁊ fiebat sacerdos. ⁊ h̄z
h̄z. v. digitos. ¶ Primus est accipe pecuniā. l. alia t̄ḡalia
p sacramētis aut bñfitijs pferend⁹. vel collatis p modū p̄cij
nō p modū elemō. ine. ⁊ talē pecuniā retinē nō p̄t. s̄z paup̄i
bus oꝝ erogare. vel ecclesie in cul⁹ iniuriā d. ta est Abo. ij
scōe. q. ioo. ¶ Scōs accipe pecuniā app̄ciatiue. p alius rez
b⁹ sacris. vt ecclesijs. altarib⁹ psecratis. a q̄ baptismal. p̄se
crata. oleo sc̄dō. ⁊ reliq̄is sc̄dōz. sepultur⁹ loci sacri iure pa
tronat⁹. ingressa religiōis ⁊ h̄mōi. talis pecūia nō p̄t retine
ri. s̄z optz eā paup̄ibus erogare l. eccle. p qua est pmissa si
monia ¶ Tertius est p spūalib⁹ exercitijs ⁊ p p̄dicando.
orādo. visitādo. eligē. o. p̄ i. mando. a corruptōe desistēdo
curā animarū excedēdo. psecrando. ⁊ h̄mōi alia recipiēdo
pecuniā exactiue. vel psonaliter. vel app̄ciatiue 0 1

tenetur paupibus erogare. vel ecclesie in cuius iniuria da-
ta est. s; p modū elemosine sibi retinet p̄t sic data. **Quar-**
tus est qñ accipit bñficiū simplex. vel curā aut dignitates
simoniacae. q; tenet resignare. ⁊ fruct⁹ in pceptos restitue
eē p̄sumptos deducti. exp̄v. facti in vtilitate bñficij illius
eē p̄ fructib⁹ colligend⁹. **Quint⁹** est de mediatorib⁹ ad p̄s
curandū offitiū vel bñficiū ecclesiasticū vel aliqđ spūale. hi
tenent pecuniā. p̄pter hoc receptā paupib⁹ erogare. **Hec**
om̄ia **Tho. 2. 2. q. 100. Rai. ⁊ Inno. de his in. ij. pte sum. ti.**
i. p totū. Man⁹ impeditoria Ecclesiastic. xij. **De duplici**
corde ⁊ manib⁹ malefaciētib⁹. i. impediētib⁹ bona aliorum
⁊ hec h3. v. digitos. **Prim⁹** est qñ q̄s impedit aliqū a p̄se-
cutōe alic⁹ offitiij vel bñficiij. ⁊ si iā illud erat p̄secut⁹ ⁊ possi-
debat ⁊ iniuste pcuravit auferre. sibi tenet satisfacē in to-
tum. **Si vero nōdū erat p̄secut⁹** s; in via habēdi tenet ad
arbitriū boni viri **Tho. ⁊ Ric. in. iij. di. xv. Scđs** est quā-
do impedit fruct⁹ puenturos alic⁹ agri vel vinee. viz offē-
dēdo semina. destruēdo vineas arbores. ⁊ hñoi. q̄ tenebit
ad qñtū estimat fruct⁹ in illo dubio valituri **Tho. in. iij.**
Tenedo eē colūbarias ⁊ nō sufficient pascēdo columbos
vñ dānū infert seminib⁹ vel fructib⁹ tenet de dānis **Pe. d.**
pal. in. iij. **Tertius** est de his q̄ faciūt statuta vel capitla.
ne vsure solute possint repeti vel q; possint hōies cogi ad
soluēdū ⁊ q̄ iudicat vñ ea. vel eē sine statut⁹ dāt sententiā
q; soluant vsure. vel solute nō repetant. hi tenent ad resti-
tuēdū eas si vsurarij nō restituāt **Impediūt** em̄ restitutio
nē. ti. q. iij. c. q̄ p̄sentit. **Quart⁹** est de his q̄ dāt l̄as em̄/
nitorias debitorib⁹ iniuste ne possint cogi a creditorib⁹ ad
soluēdū eis cū possint. hi tenent illis de ill⁹ dānis. **Quin-**
tus est de iniuste impediētib⁹ ne quis possit ereq; negotia
sua honesta occultādo instrumēta v̄l scripturas p̄ que ma-
nifestat ius suū. vel impediētes ne q̄s accedat ad iudicem
ecclesiasticū in cā q̄ p̄t. vbi sibi faciet iustitiā vel alr̄ iniuste
⁊ malitiose se impediēs inter suū ad iuditiū v̄l ad negotia
sua. vñ recipit dānū. ⁊ de his tenet **Manus luso: ia. de q̄**
p̄t intelligi illud i. Job. iij. Si. i. nō osculat⁹ sum manū meam
in abscondito Luso: n. cū vincit attribuit man⁹ industrie.
vñ aliqui osculat⁹ eā. vt cām lucri. ⁊ hec h3. v. digitos. Prt

mus cum decipitur in ludo. viz p falsos tabillos. aut char-
tas dicendo mendatum z sic vincit. tenetur em̄ restituere
de p̄cepto. **S**cdo est qñ vincit alijs q̄ alienare non p̄nt. vt
sunt filij. filij familias. p̄cipue pupilli. vroz religiosi. z hu-
iusmodi. hec optet restituere illi q̄ hñt curā illorū. **T**erti⁹ qñ
vincit ei quē induxit. ad ludēdū multa importūitate. cū nō
vellz ludere vel volentē a ludo recedē inuitū detinet. tene-
tur restituere. **Q**uart⁹ qñ vincit in loco vbi. p̄hibet lud⁹. z p
leges mādat fieri restitutio. q̄ nec p̄ dissuetudinē sunt ab-
rogate. z tūc eē tenef restituere p̄denti. **S**m **A**bo. ij. ij. q. xxxij
ar. vij. **R**ic. in. iij. **R**ai. Inno. z alios. **Q**uint⁹ est qñ vincit
in loq̄ vbi nō p̄hibet ludus. vel si. p̄hibet. leges sunt abro-
gate p̄ p̄riā p̄suetudinē. z tūc d̄z paupib⁹ et rogat **U**ti ūdō
nō necitate l̄ de honestate. vi. in. ij. pte sum. ti. i. c. de ludo.
vbi plene. **M**an⁹ locatōis z p̄ductōis vitiosa. de hac
Dentro xxxij. **V**idebit q̄ infirmata sit man⁹. i. deficiens
op̄ in locādo z p̄ducēdo. z hec h̄z. v. digitos. **P**rim⁹ qñ
q̄s locat alteri rē vitiosam sciēs. vt equū claudicatē. v̄ do-
mū ruiturā. q̄ tenef de dāno in secuto illi tali. **S**cdo est
qñ nimis notabilz erigit p̄tū de re locata. dc mo. agro. z
hmōi. vel qñ aufert ab eo rē locatā sine cā rōnabili añ tps
p̄uētū. tenef em̄ ei de dāno **R**ai. **T**ertius qñ cōducit q̄s
aliū ad opandū nimis paruo p̄tio notabiliter. vel debitā
mercedē nimis tardat dare cū p̄t. vñ ille recipit damnum
vel loco pecūie debite dat sibi res q̄s optet eū v̄dere mi-
no: i p̄tio q̄z d̄z h̄re. **Q**uart⁹ si p̄duct⁹ ad op̄a ex festinātia
vel negligētia nō fideliter est opat⁹ z t̄ n̄. vñ sequit̄ damnū
sue rei. **Q**uint⁹ qñ male tractauit iē sibi locatā. vt domū
vel agrū p̄mittēdo destrūē. v̄ equos boues z hmōi nimis
fatigādo z hmōi tenef talis de hmōi dānis ad arbitrium
boni viri **R**ai. in sum. **C**asellus at̄ qui bona que h̄z in feu-
dū a dño male tractat ex malitia vel negligētia tenef de
damnis. z de his in. ij. pte sum. ti. i. c. **M**an⁹ turpiter lu-
cratoria. de q̄ **S**a. i. dñs at̄ **M**an⁹ v̄re plene sunt sangui-
ne. i. turpibus lucris. z hec habet. q̄nq; digitos. **P**rimus
est lucrum ex opere carnali. vt meretricō. lenocinio. con-
cubinato. adulter. o. z huiusmodi. **S**ecundus est ex ar-
et vel actu prohibito lucrari. vt ex arte mutuandi.

vel faciendi cartillas chartas fucos. torneamenta. histriona
tu turpi. seruiendo vsurario innuerando pecuniam ad vsu/
ra z scribendo z hmoi. in faciēdo induinatōes incatatio
nes z hmoi. in scribendo instrumēta in fraudē vsuratum.
Tertius est lucrādo tpe phibito. vt dieb⁹ festiuis vēdēdo
z emendo sine nēcitate. scribendo. vel alia opa ob lucrū fa
ciendo. **Quartus** est negociari in loci. phibitis. vt in ec
clesijs vendēdo l'emēdo. l'ec mittendo ad terras saracēos
rum l'portando arma l'ligamia. l' victualia. z qūcūq; merci
mōia sine licētia pape tenetur illō qd̄ lucrat⁹ est z tātūde
de suo mittē in subsidiū terre scē. **Quint⁹** est ex intēdōe
mere cupiditatis vacaē negotiatōi. l'intentōe introducē
di caristiā. bi oēs dnt acq̄sita paupib⁹ erogaē. magl tū ex
hōeitate z psilio q̄s ex nēcitate. xiiij. q. i. c. q̄ hētis. z de his
in scōa pte sum. ti. i. c. **Man⁹** detractoria. ps. **True** s. deus
de māu cāia. i. d'tractor⁹ aiaz meā. i. vitā. puer. viij. **De** oris
z vita in māib⁹ detractorie lingue. z hz qnq; digitos. pū
mus est cū q̄s accuset aliquē de flo z pūct⁹ de crimie con
denatur talis ei tenet satisfacc nō qd̄ de tegeēdo falsitatē
postq̄s est punit⁹ reus. q̄ sibi imminet pū. l'm p̄sone. z illi tā
punito nō satisfaccēt. s; alit⁹ ad arbitriū boni viri an̄ satisfacc
cē d; q̄s punit⁹. debetq; de tege falsitatē l' desitit ab accu
satorē. **Sēd⁹** est qn̄ ex iudiciū infamat aliquē de crimine
sciens nō eē verū vl' nesciēs si est verū. z tenet illis q̄b⁹ dic
it declarāe se l'm dixisse. nisi sibi ex hoc imminēt mag nū
pēidm̄. vt e z hmoi. nā tūc aliter. put p̄t d; s. tiffacc. vel cū
libellos famosos sup crimie de eo ppōit. l' cātilenas. quod
peius est. **Tertius** qn̄ aliq̄d crimē pmissum xē ab al. o
auget aliq̄d aliud notabile. qd̄ est falsum. vt cū dicit se vel
aliū turpia cololqa. l' geit⁹ hūisse cū aliq; s; eē carnalē copu
lam. l' etiā cū aliū dicūt de eo turpitudine cū aliq; agē tacs
studiose. l' aliq; hū facit vt edāt verū eē qd̄ nō est. z tal te
netur ad declarādū falsum esse. **Quart⁹** est cū dic aliq̄d
crimen alter⁹ referēs se audisse qd̄ occultū est. z ignorat
si est dōm z tal quō satisfacc dēat. hēs in c. se. s. iij. **Quī
tus** est cū dicit crimē alteri⁹ xē perpetrātū. s; occultū. sed
talis d; eē famā restitutē. put p̄t. l'ec cū dic ptumeliā in pe
nitētia aliozū. z talis d; petē veniā. vel aliter se cū eis recō
siliare. **Manus** p̄sone lesoria. **Mich. vij. Vir** fratrem

suum venatum ad mortem malum manuum suarum dicit
bonū. et hec h3. v. digitos ¶ Primus est auferendo vitam occidē
do alium iniuste. i. ex iudicio ordinariū. et talis tenet put di-
ces in. c. se. §. i. de dāno in secuto ¶ Secūds est mutilādo mē-
brū iniuriōse. et tenet de expēsa in medic. et de lucro pdito
et si ex mutilatōe nō pōt laborare ¶ Tertius est vulnerādo vt
pcutiēdo. cū scit tollēdo sospitatē. et tenet ad damna in se-
cuta ei ¶ Quartus incarcērādo. et sic tollēdo ei libertatē qd
faciēdo absq; rōnabili cā tenet de dāno qd in seq. secus si
facit qz ei est debitor. vt sibi citius soluat ¶ Quintus cū mittit
in exiliū. vel p̄fina iniuste. et p hoc aufert ei p̄riam. et oē dā-
nū qd inde recipit qd p̄ter est multū. et tenet ei satisfaccere
¶ Adan aiarū pdatoria. et de hac Sap. i. imp̄i manibus
et v̄bis motē accersūt. et h3. v. digitos seu modos ¶ Pri-
mus est qm volētes inq̄di religiōm ad p̄ueniēdo deo alios re-
uocat. vel iā inq̄ssim p̄suadēdo educit. tenet b̄ illū reducere
q̄ntū in eo est. vel se. vel aliū ponē in religiōm s̄m De. de
pal. ¶ Secūds qm q̄s p̄suadēz alicui aliqd criminale blādien-
do. vt decipiat. et multo magis qm q̄s aufert alicui x̄gini-
tatē ex m̄imōiū. et dz eā ducē in vxorē. vel eā dotare si p̄t.
de hoc infra ¶ Tertius est qm q̄s suo s̄mde trahit ad erro-
res fidei. vt faciūt h̄etici disseminantes falsam doctrinā. et h̄y
tenent reuocare ¶ Quartus est cū plati et p̄ssfamilias ex sua
negligētia pmittūt suū gregē p̄ire nō corrigētes et admo-
nētes. et multo pl̄ cū suis mal̄ exempl̄ eos ad mala p̄uocāt
tenent. n. eos corrigē. ij. q. i. c. scel ¶ Quintus cū hōies suis
p̄auis actib⁹ alios scādalizat vt m̄ieres suis ornatibus. et
alijs tripudijs ac ludis rixis ac blasphemijs et hi d̄nt satisfac-
cē p̄nā et bonis actib⁹ edificādo quos p̄us scādalizauerāt
¶ Capitulū Scōm de restitutōib⁹ in q̄ oñdit qd q̄ntū.
et qbus sit restituendū et quo ordine

¶ Circa at ipam restitutōem sunt. viij. vidēda. q̄ in hoc
su p̄tinent ¶ Quis. qd. vbi. p quos. cui. cur. quō. qm. et
qz de p̄mo dōn̄ est sup. c. i. §. ij. et se. iō p̄mo omisso. vidēdū
est de alijs ¶ Quātū igit ad s̄m. s̄qd sit restituendū et q̄ntū
Dicēdū qz ablatū si p̄t. xiiij. q. vi. c. si res. et si est aliqd fructi-
ficās eē fruct⁹ eius. vel aliter satisfaciēdū. qm id restitui nō
p̄t. s̄z p̄ h̄mōi declaratione sciendū qz damnū p̄t q̄druplici-
ter inferri. ¶ Primo quo ad animam auferendo o iij

Sco. Idem videtur dicendum de eo qui auertit nonitium
in religioſam iam ingreſſu aſſo permanēdi ſic de pſeſſo. nā tal
obligat religioſi ſaltē in genē ⁊ hoc intelligendū eſt ſi retrah
erit illū intēſōe dānificādi religioſ. t. n. tenet religioſi **Si**
āt hoc fecit intēſōe pſulēdi. ppe vtilitati ſine fraude nō te
net religioſi. q̄ ad eū q̄ nōdū intrauit. ſ. i. ipſi pſone q̄s retrah
pſuaſiōib⁹ ⁊ alijs bōis ſpūalib⁹ ad equalētā eorum in qb⁹
dānificauit **Si** āt q̄s auertēt aliquē a religioſis ingreſſu non
ſimplr. ſ. ab ea vbi diſſolute viuūt intēdēs. puidē ſolū illi
us in nullo tenet. ar. xxiij. q. v. de occidēdis. **Et** ex his patz
ſm Jo. de rip. In quodā tractatu de ſcrib⁹ qd̄ dicendū ſit de
his q̄ ſcolares retrahūt ⁊ ſubtrahunt doctorib⁹ cū qb⁹ au
diunt. qz a hoc faciunt in odiū doctorum. l. volētes ſibi p
uide. l. alijs puidē l. volētes ſcolarib⁹ puidē **Si** pmo mō a
ſubtrahit ſcolare qui iā intrabat ſcolas. ⁊ tē tenet doctor
ad reſtitutōm ſalarij ⁊ honoris ſibi ſubtracti **Si** eē doctor
cui tal' ſubtrahit ſit melior q̄s ille cui eū pcurat tenentur
tali p q̄nto vtilitatē ſcie ſibi ſubtraxit **Si** āt nōdum ſcolas
intrauit. ſ. intraē diſponebat. nō tñ tenet. ſ. obliget ſcola
rē inducē vt redeat ad p̄mū **Si** āt hoc facit volēdo ſibi p
uide puta ē doctor. ⁊ vult ſibi d' ſcol'. puidē ſi hoc ſine ſrau
de fecit. ⁊ ſcolar' nōdū ſe dedit alicui doctori. nō ēdo eum ſ
aliq̄ obligari. cum cuius ſit licitum mō licito ⁊ debito pcur
rare vtilitatē ſuā. alr nō ēdo ſibi licet **Si** āt hoc facit volēs
aliq̄ puidē ſic qñ ſcolares alic' doctor' ſubtrahē cōare ſcol
lares alijs doctorib⁹ vt intrēt cum doctorē ſuo. in hoc ſolū
bonorē ⁊ vtilitatē ſui doctor' intēdēs ſi ſōtrahat intrātē
cum alio doctorē ēdo ipſm obligari. n' forte illi' doctor' cui
ſubtrahit eum in ſufficiētia ⁊ ſcolar' aliq̄ ſpūali cura q̄ ſibi
tē excuſz **Si** āt retrahat intraē volētē eū ex hoc nullum
ius doctor' ſit acq̄ſitum. ⁊ hoc facit ſine fraude nō ēdo eum
doctori in aliq̄ obligari **Obligat** āt ſcolari. ſi eum retra
bat ne audiat meliorē **Si** āt hoc facit vtilitati ſcolar' volēs
conſulere ⁊ ſuper hoc a ſcolare requiſitus pſulit qz audiat
alium doctorē meliorem bene facit. **Et** ricta in his caſi
b⁹ ſunt ceter. s. parib⁹ intelligēda. iſte enim caſus eſt ita va
rijs modis circumferentialis qz vir poteſt dari certa regu
la. **Hec** ille.

Quantum ad. l. f. dānificando alios suo malo exemplo. sicut scādalyāt plati subditos suos pōpis r lasciujs r alijs malis morib⁹ suis. mulieres suis sup⁹ luis ornatis⁹ r fucias. r tripudijs r alijs māifeste peccātes r pēpue qñ hoc intendunt l' ptenunt seu puipēdunt scādaly aliorū ppter qd alij ruūt in diuersa vitia. d quib⁹ in euāgelio. Ne mudo a scā. dālis. tales tenent ad faciendū bonis exemplis māifestis nō sūt tenent ob hoc ad aliqz publicā pñā. vt dic⁹ **Alb. s. ad edificādū alios bōis exēplis māifestis. sicut scādalyauerūt p mala māifesta. ¶ Quātū ad iij. f. d se ducēte vginē r cor rumpentē eē mīimōium d⁹ **Ero. xij.** Qui seducit vginē r dormit. dotabit eā. r hēbit eā vrozē aut reddz ei iurē mo duz dot⁹ qz vginēs solēt accipe. Dānificauit em tal illā in castitate vginali auferēdo ei thesaurū irrecupabile. vñ tenet ei saltē ad resti. castitatē pugal accipiēdo eā in vrozē l' dotando. Et siqdē pmisissz eā ducē in vrozē tenet ad hoc eē rōe pmissōis. nisi eēt nimis disparis pditōis. ¶ In fraus potuit dephēdi. r tē satisfacciat ad arbitriū boni viri. r idē forti⁹ qñ violētavit eā. Quāuis at pceptū legi. mosaice al/ legatū sit iudiciale r in qstū hoc nō obligz. tñ in qstū sup tuz est p statuto ab ecclā. l' aliq ciuitate obligat sic ptz eē de iniur. r dāno da. c. i. r c. ij. ¶ De ij. dānificatōe q. f. sit cor pi p lesionē aduertēdū est qz qtuor modi ptingit. s. p occisi onem. p mutilatōz. p percussione. p incarcerationōz. Si ergo sit at dānū pmo mō vñ **Eco.** pōt satisfaccē sustinēdo pēaz talis onis a iudice. nō aut a se. nec eē tenet iudici se offerre. sed captū nō lz se defendē aut carcerē infringē. s. inuēta opoz tūitate lz fugē vñ **Tho.** r **Hen.** r pōēnat⁹ vñ patiēt mor/ tem ferre. Est r ali⁹ mō vñ **Eco.** sibi vtil ad satisfaciēdum qzuis ad hoc nō teneat necessario vt. s. expōat vitā suā in cā iusti belli. vt p inimicos fidei r ecclē. p restitutōe seu satisfaccōe fienda illi c⁹ vitā absulit. S. si nec hoc vult facē teneat ad satisfactōz spūalē. p aia occisi. vt ad faciendā elemosinas p eo. vt ad sumēdā aliqz pēgnatōz ad limina aploz l' scti **Jacobi** r hmoi p aia ei⁹. r pcurādo aliorum orōs in qstū pōt n⁹ b⁹ sufficit. S. si interfect⁹ bñssz aliquos vt p rez r matrē filios r hmoi. quos opib⁹ manū suarū sustentabat. tenet interfectoz oib⁹ ill' ad tm qstū illis abitu/ lit subsidij p occisione ei⁹. Insup occiso tenet placē lesos**

quantū p̄t. hec **Sco.** Quātū ad. i. s. de mutilatōe dicit idē
Sco. q. p. h̄m̄i nō est statuta aliq̄ pena in eccl̄a nisi pecu/
niaria. r̄ ista d̄y r̄idē nō solū dāno q̄d q̄s intulit p̄ mutilatō
nem. p̄ toto tpe q̄ vsur̄ eēt q̄s mēbro absciso. s̄z eē expens̄
appositi in curatōe vt h̄ēt eē de iniur. r̄ dā da. c. i. Et vltra
hoc tenet ad placatōes lesi q̄stū in ip̄o ē r̄ plolatōne ip̄ius
afflicti. q̄ afflictiō p̄petua est. pl̄ eē p̄derāda ē mutilatiō
paup̄is q̄s diuiti. si maḡ egebat p̄te abscisa ad victū nece
sariū. puta si abscisa eēt mā^r dextera scriptorū. q̄ de illa ar
te vivebat. t̄c. n. maḡ tenet Quātū ad h̄j. videt̄ deū optie
imposuisse satisfactōs. s̄. in lesione l̄ pcussione l̄ vulnēatōne
corp̄ali. **Sco.** xi. vbi d̄r. Si rixati fuerint viri r̄ pcussit̄ al
ter p̄mū suū lapide l̄ pugno. r̄ ille mortu^s nō fuerit. s̄z ia/
cuerit in lecto. si surtererit r̄ ābulauerit sup̄ baculū suū. in/
nocens erit q̄ pcusserit. s̄. a mort̄ pena sustinēda. ita t̄n q̄
opas q̄s interim sic neglexerit impedit̄ pcussura r̄ impen
sas in medicos restituat cui pene addēda est recōsiliatio
q̄stū in eo est. Quātū ad satisfactōs d̄ iij. lesione s̄. in carce
ratōe l̄ detētōe. sciēd̄ q̄ vltra recōsiliatōem r̄ veniā petitiā
leso fiet satisfactō iniurie. put sapiēs determinabit. r̄ si le/
sus plus vells̄ exigē q̄s dēret ad illō pl̄ nō tenet ledēs. vt il
lū recōciliet. hec. **Sco.** s̄ b. **Tho.** in sum. r̄ in. iij. dicit q̄ in
oib^{us} dānis vbi nec in se nec in eqlenti p̄t fieri restitutō. vt
in mutilatōm m̄bri. r̄ h̄m̄i. satisfactio fiet p̄ recōp̄sātōm
ad arbitriū boni viri **Idē** **Uul.** r̄ q̄ tale exiliū reputat̄ vt q̄
dā carcer in iure. id̄ q̄ mittit aliq̄s in exiliū l̄ ad p̄finitū q̄ est
exiliū ad t̄ps̄ iniuste. t̄ā ip̄e q̄s oēs h̄m̄i cā dantes auxiliū
aut p̄siliū efficac̄ ad hoc tenent̄ exulātī de oī dāno inde se
cuto ex hoc ad satisfactōm. ar. eē de h̄ōi. c. sic dignū. xi. q. iij
c. q̄ p̄sentit̄ **De** tertia dānificatōe s̄. in fama r̄ honore sci
end̄ q. iij. mod̄ p̄t p̄tingē. s̄. p̄ p̄tuelie illatōm. p̄ detractōs.
p̄ detractōis ab alijs facte recitatōm p̄ x̄itat̄ negatōem
cū q̄s accusat̄ iuste. Quātū ad p̄mā d̄r q̄s p̄tueliari alteri.
seu p̄tueliā inferre cū p̄uati ei l̄ corā alijs in faciē dicit̄ p̄tue
liā imp̄tātē notabilē defc̄m culpe vocādo eū latronē. lenoc
nē. p̄ditorē. adulterū r̄ h̄m̄i. l̄ cū dicit̄ x̄ba exp̄mētia dese/
ctū nature. vt cū dicit̄ infēdēs in iniuriari. vt vocādo strabo
nē. l̄ illegittimū r̄ h̄m̄i. q̄ p̄p̄e d̄r p̄uitiū. Qū igit̄ q̄s hoc
facit animo iniuriandi vltra offensam mortale tenetur sa/

diffacere primo lesio. et ipm placare quātū p̄t petēdo veni
am. l' alio mō. et hoc in puato l' publico fm q̄ ip̄e puatim l'
publice iniuriā intulit seu ptumeliā. nā si in publico ptueli
am intulit. et hoc ptueliat' requirit vt in publico v̄ciā petat
tenet ad hoc **Et** si in ip̄a ptumelia aliq̄d criminale falso ex/
prestit tenet corā ill' q̄ hoc audierūt exp̄m̄e se flm̄ dixisse.
Aug. vbi pctm̄ inortū fuit ibi moriat. ij. q. i. c. si peccauerit
x̄m si p̄lat' subdito p̄ filio. vir vxori. mgr̄ discipulo dñs suo
dic' x̄ba ptueliosa. faciēs hoc ex correctōe n̄ tēf petē v̄ciā
a tali fm̄ **Aug.** in r̄glā dicēte de p̄lat'. **Si** ip̄i modū vos ex
cessisse sentit' n̄ a vob' exigit' vt a nob' s̄dit' v̄ciāz postule
tis et **S** si hoc facēt ml' tū iniuriōse et liuore vindcē. tūc te
net' p̄lat' subdito petē v̄ciāz et r̄p̄siliare lesuz fm̄ **Rai.** Idē
t'z glo. in. c. q̄n. lxxvi. di. x̄m si ptueliā recipiēs in x̄b p̄ cō/
tueliā si dōelice puerfāt cū ptuehiāte et fāiliarit' v̄r ondere
sibi r̄iāz iniuriā. et r̄p̄siliatū fore. et p̄seq̄ster nō teneri als
ad petēn. veniā **S** **Duran.** in sum. Quātū ad ij. dānuz. s. p
d̄tractōz h' p̄tingit fieri p̄ncipalit' duob' mōis **P**rio' imo
ponēdo alicui flm̄ crimē x̄bo cātillēa. l' famoso libello. et ta
lis tētur ill' corā q̄b' d̄traf' declarare se fl'z dixisse. q̄stūcūq̄
ei erinde exurgat erubescētia et p̄fusio. nisi ex hoc iminēs
ei magnū picl'm vite. l' aliq̄d magnū impuēiens sequēf' et si
nouerit q̄ is c'famā abtulit sciuerit d̄tractōrē ip̄m tenet
detrabēs p̄ponere cū infamato p̄ euz de iniuria sibi facta
et veniā postulāē in p̄p̄a p̄sona si audz. l' p̄ aliū si p̄ se apte
nō p̄t. **S** si ignorat diffamat' d̄trabētē r̄p̄silietur ei tacito
nōie suo **S** cōdo' p̄tingit fieri detractō dicēdo aliq̄d crimi/
nale de alio. s̄z x̄e p̄petratuz occultū tñ. s̄z p̄ debitū ordiez
infamie dēnū. tal tenet' samā restitutē infamato q̄stū p̄t su
ne mendatio tñ. vt s. nō dicat mēdatiōse se illū infamasse.
s̄z dicat se male dixisse et iuste diffamasse. l' alio p̄gruo mō
vt nō credat' ip̄z eē talē male dixi et stulte locur' sum. et hu
iusmōi. **A**ddit hostiē. et dixit hoc suād. nisi ex tali publico
reognitōe ille infamat' apli' infamaretur. **Et** **Uul.** hoc eē
addit nō tenet' q̄n picl'm sibi iminz ex potētia aduersarij.
U. dēf' insup et hoc suādūz. q̄n crimē q̄d p̄erat occultū. p̄
denūciatōez scm̄ ē mātifestū p̄ aliū mod' q̄z p̄ x̄ba illi' nō te
net' ad h̄mōi restitutōez. q̄n eē n̄ p̄t q̄s samā restitutē fm̄
Tho. in sum. d̄z p̄ aliūz mod' r̄ppenlāē dānuz ill' d. x̄m si q̄s

crimē alieni occultis reuelat nō ex odio l' ex loq̄itate
 s; ex caritate l' iusticia. l' ex nēcitate puta dīc̄ ecclē s; m̄ or̄
 dinē fratērne correctōis. l' accusat cū corā iudice l' p̄fessore
 cū nō possit aliter pctm̄ suuz sufficēre declarare l' ec̄ vt con
 fessor ore admōeat illū. l' plato vt meli⁹ sibi p̄uideat. ⁊ gre
 gi suo tal' nō tenet ad fame r̄stitutōs s; m̄ pe. **Rai. ⁊ Alb.**
Quātū ad iij. dānus s. recitādo detractōes auditas coram
alijs nō ex se asserēdo. nec tāq; certū dicēdo s; qd̄ audiuit
tale l' tle crimē de aliquo q; nescit ab auditōib⁹. Hic Sco.
in. iij. q; talis incaute sic loquēs de alio s; m̄ crimē dicēdo
forte ille fec̄ hoc certe p̄t eē qd̄ fecerit. ant' dicēdo ego au
diti q; ille h' fec̄ nisi ondēt aliq; certitudinē maiorē q; ex
relatōe cōi nō aufert ex natura act⁹ illi famā in opinōe au
diētū q; si illi surmīr̄ p̄cipiūt ⁊ credūt illuz d̄ q; ē s; m̄ cri
minosum. leues sunt. q; q; cito credit leuis est corde. puer.
qm̄ q; a scādalo pupilloꝝ cauere oz iux̄ illud **Math. xvij.**
Qui scādalizauerit vnū de pupill' ist' q; in me credūt expe
dit ei vt suspēdat mola asinaria in cello ei⁹ ⁊ demergatur
in p̄fundū. Et q; multi sunt tales pusilli ⁊ leues. iō piculo
sum ē corā eis talia audita referre. ⁊ si hoc fiat intētōe ma
la. s; ledendi famā ei⁹ n̄ facile p̄t excusari a mortū. Si at̄ fiat
corā pusill' ⁊ leuib⁹ ex inpsideratōe duꝝ d̄ dīcē q; sit moꝝ ta
le. ⁊ dicūt aliq; q; s; q; ex tali relatōe alic⁹ notā incurri s; in
famie tenet famā r̄stitutē corā ill' qb⁹ locut⁹ ē de illo. S; si
nō est secuta infamia n̄ tenet. Quātū ad. iij. dānus p̄tigit
hoc qn̄ q; accusat in iudicio de crimē qd̄ p̄misit s; occulto.
⁊ nō sufficēter p̄babili negat se p̄misisse. et' indirecte cri
mē impōit a. cufatori ondēs eū in hoc mēdacē ⁊ notat eū
de calūnia. vbi dīc̄ **Sco. in iij. q; negās sic nō tēē r̄tractatē**
negatōs suā qn̄ negauit in publico s; crimē. tēē tñ p̄ qdā
ᵝba sobria r̄stitutē famā illi accusati. q; indirecē notauit d̄
calūnia dicēdo n̄ hēat' euz p̄ calūniatore. credo q; hūit bo
nā intētōs in accusādo. ⁊ h̄mōi. Ecōtra cūq; accusat ab a
lijs s; o d̄ aliq; crimē ex doloē tortuē p̄fess⁹ ē crimē. qd̄ n̄ p̄mi
sit cū se if̄ anēt. tēē i q̄z tū p̄t declarāe se f̄ l' d̄ iussē. mag. n.
tēē q; diligē se ⁊ p̄nt p̄uatōz vite sue ⁊ f̄ sē q; alios. ⁊ si ex
h' sequeē if̄ aia imo eēt moꝝ acufator' n̄ ei iputat. s; mali
tie i p̄l' acufator' si aduertēt hoc fec̄. l' i p̄p̄ie tie. s; ex erro
h' fec̄ sibi g' iputz q; ad hoc idb̄ite se posuit cū piclo al' i⁹
s; p. q; ex iurys illat' qb⁹ cūz mōl' solēt t̄ a oia p̄ ordies i lesō

Primū est rancor in affectu. scđm est signum rancoris in
effectu. terciū est actio ꝑ iniuriatē. **P**rimū. s. rancorē statim
dō dimittē iniuriati. i. nūq̄s hñe. scđm dō dimittē cū iniurio
ās petit veniā ⁊ ista dimissio ext̄ior nō est aliō q̄s accepta
tio qđā satisfactōis l̄ indicatio recōciliatōis x̄bo l̄ facto ex
p̄ssa. vt cū offensus offendētē elenat genutlerū an̄ eū. l̄ cū
diē. dñs p̄ca tyob ⁊ hmōi. l̄ cū at̄. l̄ actōm de iniuria nō te
nef̄ dimittē nisi facta satisfactōe. **S**z aduertēdū est circa si
gna rancoris q̄ qđā sunt remota qđā pp̄inā q̄ ingerē. p̄bas
bilē suspitōm de rancore. vt cū aliq̄s nūq̄s vult iniuriati loq̄
l̄ obuiās ei diuertit ab eo. at̄ toruo vultu sp̄ asp̄icit eum ⁊
hmōi. **E**t ista siḡ nulli h̄ retinē nec an̄ nec p̄ satisfactōm si
bi factā. q̄ ab oi sp̄ mali abstinēdū est fm̄ aplm̄. **U**n talis
nō dō talia siḡ facē p̄ que credat̄ p̄babilē esse in odio. **S**iḡ
x̄o remota sunt que nō ingerē de odio argumētū h̄ odiū
seq̄ref. vt sunt subtr̄actio familiaritat̄. ⁊ h̄uitiorū aliquo
rū ⁊ s̄lia. ⁊ illa h̄ retinē oib̄ siue post satisfactōm siue an̄ dū
mō nō fiat malo aīo h̄. p̄ maiori sui ⁊ alteri⁹ pace. nō at̄ te
nef̄ iniuriat⁹ q̄rē pacē l̄ recōciliatōm iniuriat̄ ip̄o nō peni
tētē nisi in casu. s. eū crederet̄ p̄babilē q̄ p̄pter hoc libaret̄
aiām ei⁹ a mortali odio ⁊ non ess̄ occasio mali. puta q̄ ex
hoc iniuriās sup̄biret̄ l̄ audaciā sumēt̄ s̄lia faciēdi. l̄ ondes
ret̄ ex hoc iniuriatū offendisse ⁊ hmōi. hec om̄ia **U**mbtus
in exp̄ōe regule. dō at̄ fieri satisfactio l̄ restitutio fame q̄s
citi⁹ p̄t. ⁊ adest optunitas sine alijs picul⁹. **D**e q̄ita dāni
ficatōne s̄ rerū exteriorū. notandū p̄mo q̄ restituēda est res
rapta l̄ furata. l̄ alio mō v̄spatiue habita in p̄p̄e sp̄e immo
in indiuiduo si ip̄a habet̄. nec p̄t dari alia. p̄ ea eiusdē bōi
tat̄. nisi forte pecūia ꝑ volūtātē dñi ip̄i rei. iij. q. i. c. reinte/
grāda sunt oia spoliat̄. ⁊ hoc x̄m nisi in casu cum v̄spatio
rei aliene ess̄ occulta. ⁊ ex restitutōe ei⁹ in sua sp̄e detegēs
tur raptor. l̄ aliud incōueniēs seq̄ref. tūc. n. sufficēt dare p̄
ciū ei⁹. scđo notādū q̄ si ip̄a res male ablata p̄t morte. vt
animal. vel sibi aufert̄. nihilomin⁹ restitutē tenet̄ fm̄ **Rai.** ⁊
alias. **S**i at̄ deteriorata est in bōitate l̄ diminuta in p̄cio
supplēdū est p̄ciū. q̄ dō restitui eiusdē bonitat̄. fm̄ **Rai.**
nā si equus vel bos ablat⁹ est penes raptorem debilita
tus ita vt extimetur. v. florenozum. qui prius valebat decē
restituet decem non quinq̄s

Similiter si furatus est sextarium frumenti valentem tunc
solidū .xl. cū vero restituit 43. 20. duo sextaria tenet reddē.
vel .xl. solidos. nec sufficeret reddē sextariū s̄m Ray. 7 alios
immo si illo intermedio. s̄ inter v̄spatōm 7 restitutōm p̄
valuit q̄s tpe v̄spatōis illi pluri p̄t. o restituet s̄m aliquos
Teneſ eſ raptor p̄ r̄. ſt. tutōem dāni peteſ remiſſiōm de
iniuriā saltē p̄ impositā p̄sonā. vel p̄ se exp̄ſo nōie fur. l. ta
cito s̄m q̄ q̄l tas negotij req̄rit. s̄. si est manifestū l. occultū
Tertio dō si est res fructificās tenet restitueſ rē cū om̄ib⁹
fructib⁹ inde p̄ceptis 7 q̄ p̄cipi potuissent a diligētī posseſ
ſor: puta v̄spavit agrū alteri. ex quo nō p̄cipit de fructis.
b̄. nisi. 20. sextaria frum̄ti. q̄ male fec̄ cultiuare vbi. 3. p̄ce
p̄iſſy diligens cultiuator annuatim tal restitueſ tenebit nō
solū. 20. p̄cepta s̄. 30. **S. l.** si equū furat⁹ est cū quo lucrat⁹
est mē. iratim florenū vnū vbi dñs lucrat⁹ fuisſy vnū cum
dimidio tenebit restitueſ ad rōem vni⁹ f̄ lozeni cū dimidio
p̄ mēsem. 7 intelligit hoc de ductis exp̄ſy facti in vtilitatē
7 p̄vātōm ip̄i rei necessarijs nō tñ sup̄fluis 7 expens̄ fa
ctis grā colligē dō fructū. h̄mōi em̄ deducunt tā a ma
le fidei q̄s a bone fidei possessore s̄m Rai. 7 **Tho. Wāna**
eſ q̄ passus est dñs carētia rei sue tenet satisfaccē. extra de
iniur. 7 dā. da. c. si culpa **Tho. 7 Rai.** **T**ē nota q̄ si p̄les
p̄curerēt ad furtū. vel ad dānū aliq̄ faciendū ita q̄ vnus
nō faceret sine altero. q̄libz tenet in solidū. i. ad totū dam
nū restituendū quousq̄ sit illi satisfactū integre **I**llo at re
ſtaarato p̄ vnū illorū tenet postea q̄libz eorum p̄ pte sua.
satisfaccē ei qui totum restituit s̄m **Tho. Rai. Inno. Bossi.**
7 **Alex.** de homi. c. sic dignū. puta cū duo vel plures vadūt
ad furādū aliq̄. ita q̄ vn⁹ nō iret vel facēt sine altero. seu
cū multi stipēd̄arij bellāt iniuste. ita q̄ vn⁹ nō faceret sine
altero p̄cipue in p̄ncipalib⁹ 7 **M**ulti p̄siliū p̄stant ad facien
dū extorsiones vel expoliādū iniuste aliquē cinē. ita q̄ sine
assensu eorū non potuiss̄ fieri cēs tenent in solidū. de hoc
tñ plene hēs in. ij. pte. sum. ti. i. c. ij. **Q**uinto nota q̄ cum
duob⁹ vel pluri b⁹ exiſtētib⁹ hēdibus vsurarij vel raptoris si
alter fact⁹ est nō soluēdo si vn⁹ est tenet in solidū. si plures
sunt q̄libz tenet p̄ pte sua ad restituendū que vsurarie 7
vsurpatine sunt accepta ab illo. s̄. vsq̄ ad q̄ntitatē q̄ puenit
ad illos de hereditate. nam oēs res hereditarie obligate

sunt. extra de usuris. c. tua. **Conco. Hosti. Ber. z Hoff. z**
Jo. an. Ad ultra at q̄s p̄cepit de hereditate p̄dicti usurarij
 l' raptoris nō tenet. q̄suis nō esset p̄ illa satisfactū in totū
 creditorib' usuraris l' rapine. ¶ **Sexto** qd̄ nō recipiēs a re
 ligioso p̄ voluntatē superioris sui tenet illud restituē n̄i exte
 ma necessitate illud accepit. ar. xij. q. i. c. nō dicatis. z recipi
 ens ab ip̄o p̄lato religioso sine cā rōnabili s̄ ex parētē la vs
 turpitudine tenet ad restitutōem mō alterio. ¶ **Filia religio**
 si ec̄ abbat' dotata notabiliter de bonis mō alteri' tenet re
 stituē dotes. z vir ei' ec̄ si scit hoc. nisi per modū elemosine
 moderate dotass̄. ¶ **Sz** q̄riē vtrū oē lucrū qd̄ q̄s fecit ex re
 rapta furata. vel p̄ fen' acq̄sita teneat restitūē. vel paupi
 bus erogare. ad hoc rōndet p̄ distinctōem. aut em̄ tal' res
 est ex se fructificās que ec̄ sui vsu nō p̄sumit nec distrabiē
 vt ager vinea plāte pratū dom' iumētū. z h̄mōi. z d̄ h̄mōi
 re d̄z restitui oē lucrū inde p̄ceptū. ¶ **Th. o. z om̄es alios**
vt tal' res nō est ex se fructificās. z ei' vsus est p̄sumptio
 vt granū vinū oleū z h̄mōi. aut z extractio. vt pecūia metal
 la. z circa h̄mōi res est triplex mod' dicēdi nā qd̄a dicunt
 q̄ oē lucrū iū p̄ceptū d̄z restitui vel paupib' erogari. q̄ ra
 dice infecta null' bon' fruct' seq̄ p̄t. vt d̄. i. q. c. fert. ¶ **Lum**
g' radix illi' lucri sit usura l' rapina. videt' q̄ fruct' vel lucrū
 erinde sit infectū z obnoxīū restitutōi vel erogātōi **Alij** di
 cūt q̄ z si pecuniā raptā l' fenebrē teneat indubie restituē
 ac ec̄ dāna q̄ passus est is q̄ soluit usurā ex carētia ipi' pe
 cunie solute. puta qz optinuit eū accipē ad usurā p̄ suis nece
 ssitatib' vel v̄dē res suas multo minori p̄tio q̄z valerent.
Lucrū tū p̄ceptū ex pecūia fenebri p̄ licita negotia nō tes
 net restituē vel erogare paupib'. z hoc tenet **Th. o. ij. q.**
lxvij. z Ric. z De. de pal. in. iij. Jo. an. z Jo. cal. z Abb. in.
c. si. de usur. Et ad rōnem aliorū dici p̄t q̄ radix iusti lucri
 nō est rapina vel fen' s̄ industria vtentis ea ex se. n. illa pe
 cunia nihil lucri attulit. z sic nō est radix infecta. qz indu
 stria de se est bona **Sz** si illa pecunia male acq̄sita vsus su
 issit in fraudib' z in alijs illicit' acq̄sitōib'. tū radice infe
 cta tenere. **Alij** dicūt vt **Lau. de ridel. in sup' dcō tractatu**
de usuris q̄ lucrū ex tali pecūia acq̄sītū trifarie diuidetur.
 z vnā qdē p̄tē habebit usurari' ip̄e vsz tū q̄ntū debet ex
 p̄se labori z industrie qd̄ bōi viri d̄runt arbitrio. p̄tē q̄

illam restituat
 respectu ad su
 peccat. v. c. d.
 p̄cipi' q̄d̄ sic
 l' p̄cipi' in rō
 tō restitui p̄t
 c. d. q̄ p̄cipi
 ut col' ubi ep̄aug
 lat' q̄ restitui
 labem ab eo de
 vider' in rōnā
 v. v. l. d. c. a
 rōnā p̄cipi' cau
 hāc iudicā p̄ eo
 q̄d̄ p̄cipi' ad
 rōnā d̄z q̄
 le dōctōib' d̄z
 res d̄bitat' s̄
 hāc ec̄ q̄d̄m
 obligat' h̄ d̄bitū
 ad ip̄s cautōis
 ec̄ q̄ facultates
 nec est aliā s̄ p̄
 q̄d̄ s̄. n. excepti
 p̄ cautōis p̄cipi'
 s̄m pau. culting
 d̄bitatōem vsur
 d̄bitatōem rōnā
 h̄mōi' In l' d̄o cali
 h̄mōi' exceptōis iogre
 d̄bitatōis h̄e fr
 d̄bitatōis h̄mōi
 d̄bitatōis p̄ eo s̄m p̄
 h̄mōi' q̄d̄ d̄m
 h̄mōi' d̄m n̄ t̄t
 h̄mōi' d̄m q̄ntū
 h̄mōi' d̄m restitūē
 h̄mōi' l' d̄bitatōis
 h̄mōi' v̄dē p̄cipi'
 h̄mōi' i' h̄mōi' q̄d̄

aliam restituet creditori suo qui sibi dedit vsuras habito
respectu ad danū qđ ille sustinuit in bonis ex carētia illi⁹
pecūie. vt dicit **Tho.** z seq̄ces. residuū tāq̄s incertū dabit⁹
paup̄ib⁹ qđ sic. pbat. penes vsurariū nō d̄z remanē ne. s. ex
h⁹ parēt via vsur⁹ z inuitēt hōies ad peccandū. n⁹ d̄z credi/
tori restitui. qz tē recipiet vsuras de so. te sua. g⁹ paup̄ib⁹ ē
erogād̄ i qz regula est qz q̄ aliqd̄ est erogandū. z nō appa
ret cui illō ē paup̄ib⁹ dādū. ar. xiiij. q. v. c. n̄ sane **Rai.** ec̄ psu
luit qz p⁹ restitutōm solū vsure recepte petat vsurari⁹ abso
lutōem ab eo de alijs si tenerēt ad cautelas. magne eq̄tati
videt̄ inniti ista vltima op̄io. tñ sufficere videt̄ absolutō q̄
d̄ a b. **Tho.** cū alijs in sua op̄i. Itē q̄rit̄ vtrū māifesto vsu
rario p̄itāte cautōm de vsur⁹ restitued̄ si ad p̄ces ei⁹ aliq̄s
fide iubeat. p eo teneat̄ ip̄e fideiussor̄ c̄ditorib⁹ vsurariū. l
ep̄o l paup̄ib⁹ ad restitutōm oīm vsurariū extortarū c̄tarū
z inctarū **Ad** qđ r̄id̄z **Lau.** vbi sup̄ di. qz **Lap⁹** cū pl̄ib⁹ ali
is doctorib⁹ det̄ miavit talia fideiussor̄ ē nō teneri vltra vi
res hēditat⁹ p̄ncipal̄ ec̄ si se p̄ncipalem p̄stituiiss̄. **Et** addit
hāc ec̄ q̄t̄iōm disputauit **Pau.** de leasa. z det̄ miavit qz n̄
obligat̄ fideiussor̄ vltra facultates vsurariū habito resp̄cu
ad t̄ps cautōis. qz si t̄pe cautōis p̄ncipal̄ eat soluedo. dato
ec̄ qz facultates sint postea exhauiste nō restitutōe vsurariū
nec er⁹ aliēi s̄z p̄ alios mōs fideiussor̄ remācbit ad oia obli
gat⁹. l. s. n. exceptō inopie p̄sit p̄ncipali. n̄ tñ fideiussori. s̄z si
t̄pe cautōis p̄ncipal̄ n̄ eat soluedo n̄ tē vltra viēs p̄ncipal̄
Itē tñ pau. distinguit̄ int̄ fideiubētē p̄ cautōe z se obligatē
ad restitutōm vsurariū ex alia cā **In** p̄mo. n. casu nō tē fide
iussor̄ vltra viēs. qz n⁹ vltra viēs restitue l̄ cauē tenebat̄
p̄ncipal̄ **In** sc̄do casu sec⁹. qz p̄ncipal̄ est obligat⁹ in solidū s̄z
bēat exceptōs inopie l̄ s̄le. q̄ excep⁹ vtpote p̄sōal̄ nō dirigē
ad fideiussor̄ ē **Itē** fm̄ **Ri.** i. iij. di. xv. qz q̄ dānificat aliq̄s iū
ste i sua libtate s̄ iūste. p̄curādo eū redigi in fuitutē tē se
facē suū p eo si n̄ p̄t eū al̄ restitue libtati. n⁹ forte tal̄ c̄ss̄ q̄
ditō p̄sōe q̄ h⁹ dānū ituit. qđ nōb̄il̄ redūdarz in p̄nditiū
bōi p̄is. i q̄ cāu n̄ tē se facē suū s̄z tē ad oē aliō int̄ eē ad
arbitriū b. v. q̄ntūcūz q̄s dānificarz aliq̄s i alijs possessiōib⁹
nūq̄s tē p̄ restitutōe se facē suū e⁹ l̄ al̄c⁹. qz vt d̄r. ff. d̄ reg.
iū. libtas iestabil̄ res ē. qđ at̄ d̄. **Exo. xxij.** si at̄ n̄ hūerit vñ
redat̄ venūdet̄ **Judicialē** p̄ceptū fuit vñ mō n̄ obligat. h⁹
ille. q̄ emit̄ i suū. q̄ ab iūcō cū fuit capt⁹ i bello iūcto eat̄ xā⁹

ſie ſz in mortali pſeueras. **¶** non videtur teneri de fructibus. 2 rō eſt qz eē mali miniſtri oſoes pēs vt offitiū 2 miſſe pſunt viuis 2 defunctis. ſm **¶** ho. in. iij. **¶** qz qd de horis omiſſis nunqd tenet reſtaurare totū. **¶** ſm **¶** Archi. ex equitate dēz ſibi iniūgi in pnia ſi poſſz ſz nō eſt nec ariū. ſz in hoc eſt pnia arbitraria ſicut in alijs. 2 idē videt ſenti re **¶** De. de pal. in. iij. **¶** Quātū ad tertiu pncipale ſ. vbi ſiēda eſt reſtitutio **¶** Crea hoc diſtinguēdū. qz aut pſona cui ſiēda eſt reſtitutio ſciit. aut inq̄rendo ſciri p̄t. aut om̄ino ignoraſt **¶** Si at ſciit aut inq̄redo ſciri p̄t ipſe. vl heres ei² ipſo mortuo in loco vbi facta eſt rapina vſura vel dānū ſi vt qz ibi eſt. vel vbiqz ad inuicē ſe pueniūt creditor 2 debitor. **¶** Si at alter eſt abſens a loco vbi facta eſt vſpacio vel dānificatio mitteſ expenſis eius qui ſe abſentauit de loco. ſi igit eſt abſis is cui ſiēda eſt reſtitutio. puta qz mutauit domiciliū mitte ſibi rē ablatā. vel pecuniā ipē q abſtulit expenſ ill² cui hz reſtituē **¶** Si vero abſentauit ſe a dco loco is q rē vſu. pauit ipē ſuis pprijs expenſ trāſmittet rem vel pecuniā ſm **¶** Hoſt. 2 Jo. an. 2 hoc p talē modū q nō deſtegal p̄ctō: ſi p̄ctm eſt occultū ar. ij. q. i. c. ſi peccauerit. l. eē p̄: creditori ſignificari p̄cipue qm eſt multū remot² a debitorē occulte vel manifeſte ſm qz expedit. 2 ſm qz creditor ordinat. vl demittēda illa re vel reſuāda. vel aliē dāda. ſic agat debitor 2 lib erit **¶** Si at ſuo pprio motu rē illā deſtinaret ſeu pecuniā debitor. 2 in via periret. vel auferret ſibi. periret ei q ad hoc teneret ad ſatiſfaciēdū ſm Jo. in cl. **¶** Uel etiā ſi ſperat cito vētur² ad locū p̄t ſibi rē ſuare. **¶** Et ſm **¶** Tho. Hoſti. Jo. an. in edē ſacrā deponē. vel alio tuto loco. aut ſi res eſt parui valoris. 2 creditor diſtās multū. 2 abundās fuerit **¶** Potet etiā ſm **¶** Uul. p anima ei² paupib² erogari **¶** Idē t3 glo. in. c. cū tu. ex de vſur **¶** Si vero ignoraſt nec pquirēdo inueniri p̄t cui reſtitutio fieri d3. tūc eroganda eſt res ablata. l. p̄tiū ei² paupib² p anima illi² in loco illo vbi facta eſt vſura rapina vel dānū. vel in loco in q habet iſ is cui ſiēda eſt reſtitutio. 2 hoc iō. qz meli² eſt q vicini inde ſentiāt cōmodū qz c̄nel. tū eē qz veriſſe eſt ibi rep̄ri dānū paſſum. vel herede ei² **¶** Ita notat **¶** Hoſt. Jo. an. 2 io. de lig. **¶** Uel ſaltē fiat tal erogatio ad arbitriū dioceſani loci vbi factum eſt damnum vel rapina. ſm p 1

p vsurū fideiuberi ipe fideiussor: cōditori solutas si iuravit il
las solue. 7 ista ē p̄is opi. ex. d. fideius. c. ij. 7 istā opt. ap. pbat
30. a. h3 tñ fideiussor opiniōz solue di l'absolu: d3 petē di sic
h̄ret debitor. **Sep.** p̄clo est. repetit a debitorē ec nō. atim
mādāte p vsurū fideiuberi ipe fideiussor vsuras creditor:
solutas ec si nō iuravit creditorū illas solue. **Si** ipi fideiu
ssori debitor indēnitatē iuravit. dūmō alias pp̄ pignora
data. l' aliā cām debitorū fuerit expediēs vsuras solui. c. per
uenit. ex. de fideiuss. **Octava** p̄clo est. nō repetit a debitorē
sciēte 7 mādāte nōiatim p vsuris fideiuberi ipe fideiussor
creditorū spōte solutas. si nō iuravit creditorū illas solue. n.
creditor iuravit fideiussori indēnitatē. n. expediebat debi
torū pp̄ pignora data l' aliā cām i p̄as vsuras solui. et d. lu
re fori **S3** opi. theolo. q̄ fm 30. an. multū fauet eq̄tati ē q̄
vrgeat debitor ad soluēd i foro p̄cie. d. reg. iu. c. sciētū li. vi
ij. p̄clo est. nō repetit a debitorē sciēte 7 mādāte nōiatim p
vsurū fideiuberi ipe fideiussor vsuras cōditori coacte solutas
si nō iuravit cōditorū illas solue. n. debitor iuravit fideiu
ssori indēnitatē. nec expediebat cōditorū pp̄ pignora data
l' aliā cām vsuras solui. si fuit ipe fideiussor i culpa vt q̄ n̄
excepit. sec. si n̄ fuit in culpa. **7.** p̄clo ē. q̄ i oī casu q̄ p̄t a de
bitore fideiussor vsuras repetē d3 intelligi si n̄ incūit fraus
p̄s de ad p̄sonā s. p̄stituēt ob h' fideiussorē. ex. d. p̄ui. c. q̄sto
ri. p̄clo ē q̄ i oī cām q̄ p̄t a debitorē vsuras repetē. fideiussor
p̄orit illas repetē a cōditore cui soluit. ff. mād. li. si fideiuss. **S**
i oib. **Quātū** ad q̄tā s. p̄ q̄s d3 fidei resti. p̄mo dicend ē de
incēt. ij. d. cert. **Quēit** v. restitutō incētōz deat fide. p̄ eū qui
h3 restitue. l' p̄ aliū cui p̄misit a' solū p̄ diotefanū. **7.** circa
hoc sūt varie opi. 7 h̄rie **Hos.** sup. c. cū tu d vsurū. 7 in c. cū
lit. d. iud. 7 i sū. sua. d. pe. c. si. iux. finē t3 q̄ vn. d. casib. p̄tinē
tib. ad ep̄m ē restitutō male ablatōz incētōz qd ec t3 30.
a. ex. d. pe. 7 re. i. c. si ep̄s i. cl. li. vi. 7 i c. p̄ctū. d. re. iu. li. vi. ad
qd v̄r facē qd h̄r. rj. q. i. c. p̄cipi. **Ad** dūt ec aliq̄ q̄ tenēt h̄ac
rōz. **Cū** hmōi b̄ dā ic̄ta sūt p̄ aīab. eor. cū fuerēt fidē. d. sp̄e
sāda ac p̄ p̄is iuit ad dinū cultū eo ip̄o 7 sustētat d3 paupz
ordiat. **Sol.** at eccl'astic' plat. sit rēoz 7 modato. diuī cult.
7 paupz paupz. 7 disp̄elato. ref. diuio cultui ordinādar. vt3
di. lxxvij. c. diuīte. 7 in mult. alijs c. id fm iudiciū eius 7 es
bita incerta sūt per eum disp̄sanda.

Archi. at in quadam questione disputata p eum z in rosa
rio. xiiij. q. v. c. nō sane. s3 frū z dic sūam. Post . circa hec
supradicta esse verā in casu vbi null' deputat' est a testato
re qui hoc exequat. vt. xij. q. ij. c. de laicis **U**bi vero certa p
sona deputata est a testatore illa psona v3 exeq. vt in d. c.
de laic' e3 de testa. c. tua. immo credo q ipse raptor incerta
q dnt paupib' erogari p̄t ipse paupib' erogare absq licen
tia l' auctoritate epi. l' alteri iudici ecclesianici vt sat' colli
git in d. c. cū tu **E**t hoc innuit eē clare glo. in c. sic dignum
de homi. §. eos **N**ec ob. c. cū sit de iude. p qd pbat **H**olli.
sua opinionē **N**ā illud. c. loq' de iudeo non de xpiano cui'
act' l' dispēsatio merito habet suspecta ab ecclia quo ad
xpianos. id iuste z bñ dicit ibi h̄m puidentiā diotefani. q
suspitō cessat in xpianos. z sic non dubito q eps nō habz se
intromittē de talib'. hec **Archi. Jo. de lign. idē** sentit. z p'
adducit hanc rōnem. **Q**ui indebitū extorsit obligat' est er
maleficio. vel q̄si ill' qbus extorsit. si extant al' paupib' **E**t
regula h3 q debitor p̄t se p absolutōes liberaē. iusti. q. mo.
tol. ob. p totū. **T**u q dicitis xpianū da mihi casum exp̄sū
ptra regulā. nec est verū q sit in. d. c. cū sit. q nō loquit in
xpiano. sed in iudeo. vt dicit. **Archi. hāc** op̄ionē seq̄t pau.
z **Ben. sup. cle. i. de p̄uilegijs. Hoc eē** p̄sulerūt **Jo. cal. z re**
cap. S3 dñs. Ugo vtriusq̄ iurispitus. z frater **Clar. vt**
hētur in qdam summula p̄cordauerunt in hoc q nullū ius
expressum hoc dicit. nec in decret'. nec alibi nisi q eps est
pcurator paupm. **I**llud nō adaptat q p̄t pcurare de suo
pprio. si h3. vel de bonis ecclē. i. de fructib' l' alijs modis.
Sed qz sacerdotes simplices sunt imperiti. p maiori pte
epi nō reputātur sufficientes in scientia. hinc inoleuit q
h̄mōi reitutōes remittūt ad eps. **U**n si p̄fessor perit' sit
z sciat in h̄mōi sufficient' p̄sulē. non est necesse remittē ad
ep̄os. hec ibi. z in hac sūia est **Jo. mo. hoc eē** innuit **Inno. e3**
de immuni. ecclē c. qz pleriqs. ar. xiiij. q. fi. c. siq̄s romipetas
Ad rōez supius inductā p alia op̄ione posset r̄nderi q qz
uis epi z plati sint dispensatores rerū datarū ecclijs. non
tū seq̄t q sint dispensatores oīm q h̄m deū sunt in diuinū
cultū z in paupes erogāda. s3 solū diuinū cultū iam ordina
ta. vt reddit' eccliarū z h̄mōi. **N**ā si eēnt dispensatōes ero
gandorū oīm supfluoꝝ q diuites ex diuinō p̄cepto dēret

pauperibus
sicut scilicet
legimus in
te et laicis
sicut et r
nisi quare
p q nō inu
paup' vlt
non boni v
n ad obsequi
nō ubi ap p
nō ubi du
tant' illa d
si q p dū n
obio dec. S3
v3 q̄ntū car
nā fructu r
S3 ab om
paupib' v
vel a testat
p se possit e
opinionem s
cula v3 ince
libo oēs illos
dū. vt l. p vlt
obsequi. e3 d
v3 dñs in. ij. p
sūia qd dī p
sūia qd v3 e
sūia v3 dñs
remittē dicit in
p̄t dicit **Jo. an.**
sūia v3 dñs q n
p̄p̄e exticcare d
sūia incertū
certū bonū
sūia sūia mō
sūia hoc. n. ba e
sūia sūia v3

pauperibus erogare quod a nullo conceditur **Sz** **z** **I** hoc
scda scde. q. lxx. dic q si ille cui os fieri restitutio sit omīno
ignot^o os ei restitui sicut pt scz dādo in elemosinas p salu
te ei^o siue sit mortuus siue sit viuus. pmissa tñ diligēti inq^o
sitōe ei^o. **z** de auctoritate epi nihil dicit **Scot** in. iij. dia. v.
dic si queras p cui^o man^o debeāt talia dispēsari. si incerta
z q nō inueni q necessario sit determinat^o mediator. ista
paupib^o dispēsando. videē at mibi q p se ipm p silio nihil
omin^o boni viri pt hoc paupibus erogare. q tali mediatō
ri ad dispēsandam tribui posse de cui^o fidelitate psumeret
z nō sibi ap. ppriaret vel in alios vsus puertēt qz deberet
vñ vbi lex diuina vel ecclesiastica nō ligat seqnda est rō na
tural **I**lla at dictat q q tenet restitutē magi hoc faciat p
se qz p aliū. nō ercludēdo tñ p hoc p silio boni viri. sz inclu
dēdo. hec **Scot**. **Q**uidā alij faciūt circa hoc distinctionem
viz qntū eorū in qb^o cōpetit repetitio. vt furto. rapina. vsu
ra. fraude. **z** hmōi dispensatio incertorū ptineat ad efm.
Sz aliorū vbi nō cōpetit repetitio. **z** si erogatio fieda est
paupib^o. vt in ludo **z** iniuste acceptis a iudice p iudicādo
vel a teste p testimōio. a mētrite p fornicatōe. **z** hmōi. q lz
p se possit dispēsare. l cū p silio p fessoris **E**go credo scdam
opiniōm s. archi. **z** seqtiū oīno verā. **z** simpli excepto vno
casu viz incertis publicorū vsurarioū. quum casum nō du
bito oēs illos excepisse intēde. qz ibi expsse **z** clare ius pū
dit. vt s. p dispōem diotefani talia incerta determinen^t **z**
dispēsent. ex de vsu. c. qz qz. li. vi. ibi tradit forma de hmōi.
de q hēs in. ij. pte sum. ti. i. c. **I**n hoc ergo casu tñ pt intel
ligi illud qd d^r p terciā opiniōnē s. in vsur^o publicis incertis.
Et si grāt vtrū eps possit p sua sinodalia hoc statuere vt s.
sibi retineat dispēsatiōem incertorū **z** alijs non possit se in
tromittē. dicit in hoc **Jo. an.** de lig. sup. c. cū sit de iudeis. q
qtd dicit **Jo. an.** dubiū est an possit. **z** **Jo. cal.** in quodā cō
silio dic expsse q nō pt **Ugo** **z** frater **Clarus** dicūt q non
pt eps ecclōicare de iur. sacerdotes. q se intromittūt de di
spēsatiōe incertorū **Q**uātū ad fm p quos os fieri restitu
tio certorū bonorū **A**d qd rīdeē q p eū q abtulit seu reci
pit vsuras. seu male ablata. pt ec **z** p quacūqz psonā aliam
facē. in hoc. n. **h**a est regula iur. q p aliū facit p inde est ac
si p seipm facē videat de re. iur. li. vi. **S**i tñ vitium p iij

vsure furti rapine. vel alterius damni est occultum ⁊ restit
tutis occulto mō p se l per aliū fēda est. vt nō detegat p/
sona. ij. q. i. si peccauerit **C**aveat eē diligēt qd p aliū scit
ita caute faciat vt recipiat q dō ⁊ non ille sibi retineat. qz
nō est p hoc liberat⁹. nec p̄fidat de p̄fessorib⁹ nec p̄dicas
torib⁹ nec q̄stuaris q q̄rūt pecūias nō aīarū salutē. ⁊ si is
q rapinā vsurā l fraudē fec nō restituat. cū heres teneat
ad oīa onera defuncti in q̄ntū sufficiat hēditas. teneat ⁊ ip
se facē dictā restitutōm. de vsu. ca. michael. ⁊ eadē rōe hēs
heredis. ⁊ sic in in infinitū cū scit ab eis hereditas obliga
ta ad restitutōm. p̄p̄t vsuras ⁊ rapinas ⁊ dāna a p̄ouib⁹ scā
⁊ vbi nō sufficēt hēditas ad satisfaciendū tenent legatarij
⁊ dōtarij. qz legari nec donari p̄t alienū. nec excusarēt he
redes sciētes l dubitātes. v̄l merito dubitare debētes ex
publica fama l ex scriptur̄ vel ex fideli relatu testatorē illi
citōs fecisse p̄ct⁹ vel vsurarios. ex hoc q nullus ponit q̄re
lā sup hoc l postulat aliqd ab eis vt debitu⁹ **S**z dñt dilige
ter inq̄re veritatē q̄z p̄nt. ⁊ si inueniūt sic esse notificēt. v̄l
notificāē faciāt illis q̄b⁹ dñt. se offerētes ad restitutōm. ⁊ si
nō inuenirent paupib⁹ erogādo alias estz in eis ignorātia
crassa q nō excusat di. xxxvij. §. si. ⁊ q̄zuis defunct⁹ nō p̄sit
illa restitutio si decesserint impenitentes. p̄dest tñ. immo
necāria est ip̄is heredib⁹ si volūt saluari. qz nō remittit pec
catū rē. de re. iur. li. vi. ¶ **S**i at licitā artē exercebat. l patri
mōdalia tñ hēbat testator. nec appet ex fama l scripti d il
licit⁹ p̄ctib⁹. seu aliēo p̄sumē. dñt nō iuste acq̄sisse. qz nemo
iudicād⁹ est im̄mōz. p̄p̄e salut⁹ ⁊ diuini timoris. i. q. vij. c.
sancim⁹. ⁊ p̄cipue in mort⁹ articulo. **I**tē nota qz dñt **L**ossi.
in sum. ti. de vsu. qz ⁊ aliq̄ hōelita p̄sona. puta sacerdos vel
ep̄s tractet inter debitorē ⁊ creditorē de satisfaciēdo. ⁊ di
cat creditorī tal⁹ mediatoz tñ faci. ā tibi reddi si ex corde re
siduū remittas nō decipias me. qz mediatoz sum. n⁹ debi
torē c⁹ aīe salutē q̄ro. ⁊ n̄dz creditoz se ex toto corde libe
ip̄m debitorē q̄re nō dicā ip̄m libatū. nō video. nec curo q̄
litercūq̄ sit satisfactū dūmō sit satisfactū ei **S**i q mouent
in priū hoc faciūt in odiū vsurarioū **S**i q̄s. n. ex alia causa
aliū iniuriet eq̄dē hoc admittet q̄libz tbeolog⁹ qz p̄cordia
int⁹ p̄tes possit tractari. ⁊ pars e⁹ qd dēz ex pacto remitti
alias titulus de trāfactis inutil⁹ estz ⁊ q̄re nō idē de vsura

Sciendum
dicit vel pact
soluunt. de
nō in foro ple
vtrū dicit
est q̄ntū dicit
qz facti p̄p̄e
rari. l. alteri
remittit. ac si
nat se ab resti
publico p̄ctō q̄
fama occultat
ad mas⁹ credito
tate qz dicit p̄t
resoluit p̄ libe
p̄ctōi offentiā
reducat. cū illi
Vere illa p̄p̄e
vel nihil libe
si postea p̄uere
de solut. c. odo
int ciuitates qz
ctū cū cert⁹ pac
v̄l qz q̄sule sint p̄
ferte ec aliq̄ p̄ctū
est satisfactū nihil
ā q̄re p̄nt cū p̄nt
satisfactū ⁊ licite rel
satisfactū ⁊ vsurā
libitas imponē ⁊ b
dicit ⁊ religio solū
p̄sona libatū. n⁹ dō
vtrū. v̄l p̄nt tñ
p̄nt ⁊ postea dicit
ad hēc ad relatuōm
nō p̄nt p̄mpt⁹. n⁹
p̄nt ⁊ tunc sine nō e
p̄nt sine. l. si int⁹ ab
p̄nt p̄nt. v̄l dōnt p̄nt

Dicendum ergo et tenendum quod precibus possit vel iussu iudicis vel pacto partium remissio fieri et sic dicam usurarium absolutum. **H**ost. Que quidem intelligo vera esse in foro pretioso non in foro pscie. Et in foro pscie quantum ad ea que dubia essent utrum deberet dari vel non. quia rationes sunt ad utrumque partem. Et cum dubium est quantum debeat satisfaci per dano dato. et ad hoc faciunt rationes que facit ipse Host. **S**ed ubi certum et clarum est debitum ratione versus rarum. et alteri versus patris. nisi debitor liberaliter remittat illud quod remittit. et si de mille tamen decem remittet. si hoc facit quod putat se aliter residuum non posse habere nil versus illa remissio facta est publico peccato que ad animam. **U**n cum mercator infortunia passus fallit et occultat multa de bonis suis mobilibus ut non perveniant ad manus creditorum. et quantum compositum cum eis de minori quantitate que debeat. puta pervenit rursus singulis creditoribus ad idem rem. solidos per libra. cum tamen possit totum dare et cedere bonis. cum compositio assentiunt creditores. et ita recipientes liberant eum de residuo. cum illi non sponte. sed coacte fecerint illam remissionem volentes illa parte potius careere quam toto. quoniam et si cedet bonis tota licet nihil sibi reservando et non suffragantur bona illa ad satisfaciendum si postea pervenerint ad piguorem fortunam tenent de residuo de soluti. **C**oardoardus. **D**e dānis datis tēpē guerze adinnicem in civitates quod et per quos potest fieri restitutio. quam faciunt pactum cum certis partibus et capitulis. **N**ota quod in quodam summula sic dicitur quod quibus sunt pupilli multi et absentes que non assentiunt. et forte est aliquid predictum ex puecti que receperunt dāna iniuste. nisi eis est satisfactum nihilominus tamen est bonum pactum. quod que habent in publicam gerere possunt cum consensu maioris partibus subiectorum sibi pactum pacis subdē et licite relaxare iniuste dāna data. et si fiat relaxatio predicta tunc et versus. **N**ā in hoc modo possunt esse per bono rei publice si bi tallias imponere et hmoi. que gabellas vocant. **D**e bonis clericorum et religiosorum. non possunt laici facere relaxatōm. quod non sunt eorum foro subditi. nisi de bonis ecclesiasticis permittit eis aliquid dispendio. ut. di. xcyi. **B**on possunt tamen habere facere prelati spirituales fratres adinnicē de pscisu et pueictia clericorum et religiosorum que dāna receperunt in guerra. **H**ac autem relaxatōm que ad laicos et clericos intelligas de dāna. da. de reb. presumpt. nā res extantes ut e quos panos. et hmoi que habent et sciunt sua non esse. ut puta quod bellum iniustum non fuit ex parte suorum. et si iniustum ab eis accepit a quibus non poterant ipsa tenere non possunt. ut si dominos propositos inire possunt eis reddere. tenent.

alias si non inueniūt pauperib⁹ erogare. Idem videtur di
cendū. si de iustitia belli dubitat. nā vbi clare bellū iustū est
res acceptē efficiūtur capientiū. di. l. c. ius militare. q̄ tñ de
bent inter eos. p̄portionabiliter distribui p̄ duces belli. vt
xxij. q. v. c. dicat. nisi p̄ publicū editū datū sit vnicuiq̄ qd̄ ca
pit. Paupm̄ at̄ innocentū nō videt̄ tutū bōa auferre cuz
sunt sine culpa. ipsi subit̄ cā. eū sit aliq̄s puniēd⁹. de re. iur
li. vi. ¶ Pena tñ tpali frēq̄ster puniē vn⁹ p̄ altero diuersis
de caus. vt in. q. iij. p̄ totū. ¶ De tutorib⁹ curator. b⁹ nego
tiorū aliorū gestorib⁹ filijs familias z bñdōi q̄ extorsērūt vsu
ras. fecerūt rapias fraudes z dāna nōie aliēo. s. p̄ pupill⁹
patrōis l̄ patrib⁹ suis. nil tñ eorū p̄cēt ad ad eos. s. ad pu
pulos dños l̄ patres eorū. q̄ritur vtruz p̄ eos possit z deat
fieri restitutō ī ipis pupill. l̄ p̄rib⁹ eu dñis nesciētib⁹ z inui
tis de bonis eorū ad quos p̄ueniēt taliter extorta. ¶. di.
cunt qd̄ a indistincte q̄ sic in foro p̄sciētie. dūmō nō inimi
neat in picm̄ v. te p̄scie l̄ fame. si dephendēt aut scandalū
seq̄tur. puta q̄ aliq̄s creditur furat⁹ fuisse illa q̄ innocēs est
z bñdōi. tales. n. vt dicūt illi non p̄uertūt furtū occulte illa
recipiētes. cū pecunia fruct⁹. l̄ p̄ rapinas z fraudes habita
nō sint eorū. z rō est cuz p̄ efficacē cāz p̄dcōruz. s. tuto: um
curatorū z bñdōi. z p̄ intermediū illorū tale iniustū lucrum
deuenerit ad mā⁹ pupillorū. patrōrū l̄ p̄m. z ad restitutōz
sint obligati uti mediatoz iniustū eē videt̄. vt q̄ cā illorū in
iuste ablata sint. nūc iuste licētiā hēant illa satisfaccē ne ipi
de p̄prio satisfaccē tēant. ar. ad hoc de re. iur. vbi dic̄ Chri
so. Dis res p̄ quascūq̄ cās p̄hibē per eadē dissoluit. p̄ptēa
ad hoc agēō p̄dicti tenēt. z in hoc gerūt vitē curā sui. z il
lorū iniuste detinēt aliēa. ¶ Alij at̄ perfecti⁹ z eq̄s m̄dēt
per distinctōez viz q̄ aut t̄les adhuc hñt in māib⁹ admini
stratōez rerū illorū aut nō. z in p̄o casu p̄nt z dñt restitue
de bōis illorū ad quos p̄cēt lucruz. qd̄ hñt p̄ māib⁹ si noz
lūt remanē ipi obligati ad satisfacciēduz de suo. ¶ Et hoc si
ue eccle sue māiteite cū sufficienti cautela. vt ab ipis non
possit postea repeti. ¶ Et ad hoc videt̄ facē rō p̄me opōtia
cū regula illa Dis res. Si at̄ n̄ hñt ap̄l⁹ admistratōez tūc
subdistinguēō ē. q̄ aut p̄dēi tutores. p̄curatoēs z bñdōi. n̄
p̄nt illa restitue de suo. puta q̄ paupēs sunt. aut p̄nt. z si n̄
p̄nt sufficit q̄ venūciēt p̄ncipalib⁹ p̄ qb̄ fecerūt vsuras fran

tes z bñdōi. q̄
era q̄ ad eorū
nō satisfacciūt
suo cū p̄p̄tē
tenent nec tñ
tāde rōe impo
quib⁹ fecerūt vsu
hoc nō p̄uidet̄
er q̄ p̄ hñt tali
sicut p̄m̄ l̄ ob
q̄ puata persona
iudicē ecclesiasti
hñt cū p̄racter
rō dñm̄ per bo
mediatoz de q̄
extorta p̄ueniēt
sunt p̄cēt bñdōi
vlt ar. l. trans
vlt p̄caula tene
obligati q̄ rem
bñt. s. in p̄nc
nē facere nō vlt
q̄ntitate soluti
tū. si alias per
l̄ dñm̄ l̄ p̄ncip
m̄ dñt sic satisfaci
vlt illi q̄ scēbat le
tū vltat le nō cana
l̄ scēbare bñdōi
z vltatū p̄ tali cā
m̄ dñm̄ bis exigit
vltat restitutō seu
p̄p̄lū dñm̄ noz
m̄ dñt. Tristi p̄t ē a
vltate vltat et q̄
l̄ dñm̄ illi p̄t in
vltat. vt in vltatā tñ
vltat accipiēta q̄ ille
vltat vltat illi a q̄

des et hmoi. qui ignorant quod fecerunt pro eis talia illicita lu-
cra que ad eos deveniunt. unde et obligati sunt restitutionem. et si
non satisfaciunt ipsi principales habeant propositum satisfaciendi de
suo cum potest. Ad accipiendum autem occulte a predictis ad hoc
teneantur nec debent. et ratio est. quia quos ad se excusati sunt a restitu-
tione ratione impotentie. ut. xiiij. q. vi. i. c. si res. quo ad illos pro
quibus fecerunt usuras. l. fraudes auferendo ab eis occulte. pro
hoc non puidetur saluti eorum cum remaneant obligati in conscientia.
et quia sciunt talia fore facta. nec velint satisfacere. et sic non di-
stinguuntur per hanc obligationem quo ad estimatorem. Et nec potest quis
a privata persona cogi ad restitutionem male ablatorum. nisi per
iudicem ecclesiasticum. vel civilem nec videtur bene posse excusari a
furto cum protrahat rem alienam inuito domino. cum in usura transfe-
rat dominium per hoc esse exponit se multum periculum. Si autem tales
mediatores de quo dicitur esse. possunt restituere cum illi ad quos
extorta pervenerunt nolunt restituere que principaliter obligantur. po-
tunt petere humiliter non per coactionem l. fraudem a creditoribus
usurarum. l. fraudum remissionem. cum penes eos non remaneret
pecunia fenestra. et illi que eam habuerunt remaneant principaliter
obligati. quia remissione obtenta libere et sponte amplius non tene-
bunt. sed tamen principaliter. nisi et eis fieret remissio. quia si remissio
non facere non vellet teneat satisfacere de suo. et tunc versus ad
quantitatem solutam pro illis poterit occulte accipere de bonis eor-
um. si alias per viam iudicij habere non possunt. ita tamen quando non sequatur
scandalum l. periculum que semper vitanda sunt. Ubi autem media-
tor taliter sic satisfecit. debent per aliquem modum cautum declara-
rare illi que sciebat se obligatum ad illud amplius non teneri. ut fu-
ta si dicat se non curare ab eo illa recuperare quasi ac si dona-
ssit l. declare hereditibus suis. quod non recipiat a tali persona aliquid
ut debitum. pro tali causa et hmoi. Et dicitur. n. fides non patitur ut sel-
eratum bis erigatur. de re. iur. l. i. vi. quantum ad eum scui si-
enda est restitutio seu datio rei ablata l. alias illicite acquisi-
te. pro fundamento notanda est distinctio que potest. Tho. ij. q. q.
xxxij. di. Triplex potest esse aliquid acquisitum Uno modo quod id quod ac-
quisitum illicite debet ei a quo acquisitum extortum est. et siue non tra-
nsferatur dominium illi rei in accipiendum. ut in furto et rapina. siue
transferatur. ut in usura tamen petit repetitio Secundo modo dicitur aliquid
illicite acquisitum. ita quod ille a quo illicite acquisitum. non potest illud retinere
nec tamen debet illi a quo acquisitum. quia ille per iniustitiam dedit. et ille per

z d3 de nccitate salutis nō solū de p̄silio z honestate paul
perib' erogari. z h̄mōi. rō est l'. **T**ho. ij. ij. q. lxxij. q. ip̄a datio
z acceptio est lege. p̄hibita. vt in simōia. **Q**uidā tñ extēdūt
litū scōm modū ad oē lucrū in q̄ cōmittit p̄c̄m in dāte z re
cipiēte nō solū in simōia. s̄ ec̄ in pecūia accepta ex adulte
rio. z p̄ vsura. cū q̄s accipit mutuū sine cā rōabili. puta vt
āp̄i' dicit z in soluit vsurā. **I**llā vsurā vt dicit q̄ accipit reti
nē nō p̄t. n' tñ ei d3 reddē q̄ dedit. qz turpit' opat' est. dādo
mutuū ei quē nouerat nō indigē. **S**z **T**ho. nō dicit hoc s̄ cū
datio est p̄ legē. **I**n dco s̄t casu datio pecūie p̄ mutuo non
est p̄c̄tū. s̄ accipe illo mō vsurario mutuū est p̄c̄tū. qz dat
illi occasiōm mali. **U**n̄ s̄ peccet mortali sic mutuū accipi
endo. d3 tñ poti' reddē illi a q̄ accepit q̄s paupib' erogare
nisi vbi nō inuēiret ille a q̄ accepit. l' ec̄ nō vellz illā vsurā
reddē nō vsurario. s̄ bis a q̄b' extorsit ip̄e vsurari' vsuras p̄
eo satisfaciēdo p̄ illa pte. z tūc d3 vsurario sc̄care ne iterū il
li restituat z p̄cipue d3 h' facē cū licētia ep̄i. vt si dicit' vsu
rari' vellz ab eo repetē ep̄s cogat illū desistē a receptōe. z
ex quo vtilz gestū est negotiū ratū h̄re d3 nō tñ tēf ad hoc
f. in q̄rē l' dāe bis q̄b' debitor est vsurari'. s̄ sufficit qz resti
tuat a q̄ accepit. paupib' at̄ erogae nō d3. cū nouit eū a q̄
accepit. z p̄t ei dāe. qd̄ ex p̄sse **A**ug. d. Nolite facē elinas d̄
fenoē z vsur'. xiiij. q. v. nā cū dat paupib' qd̄ debet ēte p̄so
ne nō libeāt a restitutōis obligatōe ad illā p̄sonā. vt h̄r' c̄
d̄ hōi. c. sic dignū. cca finē. s̄ in simōia ip̄a datio z acceptio
pecūie est p̄hibita. **U**n̄ d̄r. i. q. i. c. anathēa dāti anathēa ac
cipiēti. z iō n' sibi retinē vs. nec illi reddē q̄ ddit. s̄ d3 d̄ ne
cessitate salut' paupib' erogae si p̄t. l' illi ecclē in c' iniuriā
data est pecūia applicari l' alteri. puideri. put hēs in. ij. pte
sum. ti. c. i. **S**ic in iuditiō p̄hibitu ē iudici l' assessori cū h̄nt
ētū salariū accipe aliqd̄ a p̄tib' p̄ iudicādo l' nō iudicādo l'
iudicādo h̄n l' male. z testi ē p̄hibitu accipe p̄ testimōio fe
rēdo. vñ **A**ug. **I**ō nō d3 vēdē iudex iustū iuditiū. a' testi' x̄m
testioiū. qz vēdit aduocat' iustū p̄c̄ciniū. z iuri' cōsult' x̄m
p̄siliū. **I**lli. n. i. vtrāqz pte ad exam̄ adhibēt. illi i vna pte p̄s
litū. xiiij. q. v. c. n̄ sa. qz g' p̄cipit iudex p̄ b' i. l' testi' p̄ se f̄tinē
n̄ p̄t. s̄ d3 illi f̄litui q̄ ddit si iuste ddit. putayt iuste iudicaz
itēdēs r̄dimē qd̄amō veratōz suā **A**ug. ille solz male sibi ab
latō pecūiā ipetē. q̄ iustū iuditiū emit. qm̄ vēale ēē n̄ d̄vit.

Sz si pecunia data fuit iudici ad eum corumpendum. vel
testi ad falsum testimonium dicendum vel alteri ad falso accu
sandum. vel aduocato ad iniuste aduocandum. illi datori reddi
non debet. quia turpiter dedit. nec sibi retinere debet. sed pauperibus elargi
ri. vel illi in cuius iniuria data est. et precipue si ex hoc amissus
iustam causam habetur hec in d. c. non sane. put ibi notat. 20. an. et
Archi. et ij. q. iij. c. q. recte. et Inno. et de immu. ecc. c. q. ple
rius. Ra. et Hosti. in sum. Sicut inferiores officiales ut num
erarij missi et hmoi. si aliquid extorqueunt per imperbitatem. ut denarij
um paruum et hmoi. tenentur pauperibus erogare et hoc vbi certum
salarij recipiunt ut dicitur glo. in c. non sane. **Q**uia cum salarij suffi
cienter recipiunt. si qua extorqueunt dant restituere. si est aliquid notabile
et idem videtur dicendum de notarijs catararijs et hmoi. quia officio
suo exercendo exigunt aliquid a personis. **S**i. n. habent sufficientes sala
rium tenentur ad restitutionem eorum que accipiunt nec videtur excu
sare consuetudo cum sit irrationabilis. ar. xiiij. q. i. c. militare. vel pau
peribus erogare. si de facili non potest inueniri. **S**i vero salarij non ha
berent non sufficientes credo que consuetudo excusat. quia nemo cogit
suis stipendijs militare. ar. in sup. de his que accipiunt pecu
niam ab accusatis vel incarceratis. an quis propter suam personam eos ut
intercedat pro eis et liberent. **S**ciendum que si accusati vel incarce
rati sunt culpabiles vnde et merito condemnandi. illam pecuniam nec
reddere debent datoribus. quia turpiter dederunt. nec sibi retinere possunt. quia
turpiter acceperunt impediens iustitiam. sed debent pauperibus erogari
ar. xiiij. q. v. q. habetur. **S**i vero sunt innocentes. et ad redimendam
suam veritatem dederunt et procurandam sui liberatorem. si in cessio
res eorum sunt officiales salariati alias pecuniam pro hoc recep
tam reddere debent vel pauperibus erogare. nisi data fuisset pro modum do
ni et liberalitatis. et precipue pro liberatorem. quia tunc retineri possunt
ar. i. q. ij. c. sic episcopus et similis. si in cessores non sunt officiales sala
riati. sed pro parte persone laborando pro hmoi iusta libertate iuste
faciunt et quod eis datur iuste retinere valet. **I**tem de pecunia data pro
adulterio commisso vel committendo quisvis quidam dicat que debet dari
non ei que dedit. nec sibi retineri. sed ei dari in cuius iniuriam da
ta est. merito. si vxor eius commisit adulterium. ex quo pecuniam ha
buit videtur que potest debeat pauperibus erogari. nisi ille mari
tus esset pauper quia propter paupertatem posset etiam
confessor ipsi mulieri tanquam pauperi dimittere. et similiter
de viro committente adulterium quo ad vxorem

ante viuent
et in turpi
dicitur. nisi q
ce timentem
adulterio ni
vbi pauperibus
ne de ac ipse
sui pro hmoi
bi retinere. **S**i
no mo. c. cu red
fatis rapina. vbi
iusticia. spoliat
tate non fuisse ad
modato et hmoi.
no. hnt dnt illari
bet restituta. talia
liberati. q. c. rebo
sp. q. tota. **S**i
puta pro hmoi
fuerat. q. v. q. i.
quo ipse accipit
liberat est ab ob
no. hnt et q. ad
no. hnt et q. ad
hnt. nec. no. hnt
pau. hnt. q. v. q. i.
v. q. c. v. q. i. **S**
manet. nisi ibi dnt
pau. v. q. c. v. q. i.
hnt. hnt. q. v. q. i.
no. hnt. q. v. q. i.
no. hnt. q. v. q. i.
no. hnt. q. v. q. i.
no. hnt. q. v. q. i.
no. hnt. q. v. q. i.
no. hnt. q. v. q. i.
no. hnt. q. v. q. i.

caſe viuentera ⁊ videt eſſe in hmōi. quali idem ius ſicut
⁊ in turpi lucio. vt in meretricio. qđ etiā p̄t retineri ſic ac-
q̄ſitū. niſi qđ leges p̄hibēt adulteria ⁊ puniūt. nō at ſimpli-
cē fornicatōm ⁊ meretricia **D**ibilomin^o de pecūia data p̄
adulterio nil ſtatuit ſicut de pecūia ſimōiaca ⁊ alijs hmōi
vñ paupib⁹ erogari poti⁹ inducēdi ſunt. xiiij. q. v. c. non ſane
ne **D**e acq̄ſit⁹ p̄ ludos fortune eſt illos caſus in q̄b⁹ d⁹ acq̄-
ſitū p̄ hmōi reſtitui dñt paup. b⁹ erogari. qñq; eē poſſi ſi-
bi retinere **S**⁊ de hoc ſup. e. li. ti. i. ¶ **D**e illicite acq̄ſitis p̄
mo mō. i. cū debet illud acq̄ſitū ei. a quo acq̄ſitum eſt vt in
furto. rapina. viura. ⁊ hmōi. ¶ **R**egula eſt qđ hmōi ſunt re-
ſtituēda ſpoliat⁹. ſiue ſint dñi illarū rerū. ſiue ad eos ſpec-
tet rē nō fuiſſe ablata. vt accidit in pignore deſiſto com-
modato ⁊ hmōi. l. n. tales q̄ hñt pignora deſiſta ⁊ hmōi
nō ſunt dñi illarū rerū. tñ ex honeſta cā illa tenēt. iō his de-
bēt reſtitui talia oblata nō dñis ipſarū rerū. ⁊ ſic intollige
illud. iij. q. i. c. reintegrāda ſunt omnia ſpoliat⁹. eſt. de reſti.
ſpo. p̄ totū **S**i at res ablata eſt ab eo qui iniuſte habuerat
puta p̄ furtū vel p̄ rapinā reſtituenda eſt dño illi rei nō illi
furatori qñis at malefaceret talis reſtituendo furatori a
quo ipſe accepit. ⁊ nō dño rei ipſius quē nouit tñ hm **Ab.**
liberat⁹ eſt ab obligatōe reſtitutōis. q; reſpoſuit rē in p̄ſi-
nū ſtatū ⁊ gradū **Q**uidā tñ dicūt qđ illud qđ acq̄ſitū eſt ex vſu-
ra mētali tñ. nō d⁹ illi reſtitui q̄ dedit. q; a ſe volūtarie ab-
dicauit nec tñ ſibi d⁹ retinē. q; p̄ legē accepit. eſt. de vſu. c.
p̄ſuluit. ſ⁊ d⁹ paupib⁹ erogari. ar. c. ſicut dignū. eſt. de homi.
de vſu. c. cū tu. ¶ **S**⁊ ita iura inducēta vident⁹ eſſe p̄ talem
opinione. nā ibi d⁹ qđ dñt ablata reſtitui eis quorū fuerūt
ſi repliunt vel eorū heredib⁹. n^o aliqđ ius. nec aliqđ doctor
ſolēnis facit iſtā diſtinctōem inter vſurā mentale ⁊ pacto
nale. vt p̄na debeat reſtitui ei q̄ dedit. ſcōda at nō. ſ⁊ paup
b⁹ erogari **S**⁊ ſicut indiſtincte di. **A**ug. de acceptis p̄ fur-
tū ⁊ rapinā qđ dñt reſtitui. nō dari paupib⁹ ſic indēns **Q**ui
p̄ ius ſocietat⁹ hñtane furtis rapinis inuaſiōib⁹ oppreſſionib⁹
aliq̄ ab hñtāt reddenda poti⁹ q̄s donāda cen ſemus exē-
plo zachai. xiiij. q. v. c. nō ſane. ita ⁊ indiſtincte dic̄ idem de
vſuris **N**olite elemoſinas facē de vſur. q. ea q̄ſi dicat bec
reddenda ſunt nō paupibus dā ſa. cū ſ. inueniunt q̄ dede-
runt ipſas vſuras **E**t cū d⁹ qđ qui dedit vſuras volūtaries

remittere rem sibi debitam gratis et relaxare suo debito-
ri. quod remissio siue donatio libere facta sine fraude. et coac-
tione postquam facta est per penitentiam non potest reuocari. ut dicit
Rai. ar. vij. q. i. c. q. s. p. culosum. Et sciendum quod illi qui ponunt se
in manibus creditorum. promittendo seu offerendo se ad vandum
quod peterent. rogantes tamen quod totum vel partem dimittant sed non inten-
dunt restituere. immo sperant quod pro nihilo vel modico quietam
bunt. alias non se ponerent in manibus eorum. a peccato quod de rapi-
ne usure seu alterius male usurpationis non sunt absoluti. quod
peccatum pro penitentiam et satisfactionem dimittit. quod illi vere non habent. **Et**
vtrum absoluti sint a debito seu obligatione restituendi distin-
guendum secundum **Egi. in q. n. libe. q. si creditor** propria voluntate et
deliberalitate dimisit et donauit non curas quod debitor inten-
deret non tenet ipse debitor amplius restituere si ei clare constat.
Secundum si creditor deceptus vel coactus vel desperatus. id est
nuncquam sperabat se illud debitum ab eo posse habere vel non posse
habere totum. et ideo potius voluit habere partem quam nihil dubitans ne ni-
hil haberet si totum vellet habere. **Talis. n. remissio non est. et adhuc**
obligat ad restituendum. **Et** haec materia est multum vtilis et
necessaria scribi. et in frequenter practica. et ideo seriosius et plenius
tractanda. et quod sentiunt doctores. in hoc referendum. **Cum** ex
quo querit vtrum usurario vel cuiuslibet alteri qui habet aliena suffi-
ciat in foro conscientie remissio sibi facta ab his a quibus extorsit
sit usuras vel alia male ablata. vel ab heredibus eorum si illi
non viuunt. rursus diuersimode a diuersis. ut in. **S. sequentibus**
Clar. de senis or. here. asserit quod habens male ablata nisi
reddat aut sufficientem faciat cautionem non potest liberari a sua
obligatione pro alium modum. cum potest aliquo modo restituere nec
enim potest debitum deobligari. **Et primo** per viam remissionis. **secundo**
nec per viam satisfactionis. **tertio** nec per viam liberationis. **quarto**
nec per viam translationis. **quinto** nec per viam donationis. **sexto**
nec per viam renuntiationis. **septimo** nec per viam puenientie et
discretionis. **Inducit** ad hoc has rationes quod non videntur multum
urgere. sed sine multa difficultate solui possunt per eos qui tenent quod
absque actuali restitutione potest tolli obligatio male ablatorum
ab eo qui obligatus per quoslibet horum modorum. dummodo nil fiat in
fraudem. **l. per metum. l. per dispensationem. s. non reuocandi. s. libere**
sponte grati et scienti. **Si** enim fraudulenter coacte libenter fieri
talis obligatio locum habet quod dicitur et non aliter. quod non po-

sit tolli talis obligatio p viam remissionis nisi restituatur
pbat sic. Nullus est capax remissionis nisi a pctō prius de
sistat. s; hñs rem male ablata qz diu remanet obligat^o ad
reddendū. nō dī diuincte a pctō. ergo nō est capax remi
ssionis z p pseqns obligatō illa tolli nō p̄t p viā remissōis
ad qd facit regula pctm. de re. iu. in. vi. Restitutio enī p qz
obligatio tollit est p̄ua remissōis. vñ nō videt remissio fie
ri nisi p restitutōm tollat pri^o obligatio. **S**z ad hoc m̄det
maior p̄t intelligi dupl^r Uno mō vt intelligat de remissi
one debiti rei ablate z sic videt falsa. nā p̄t alicui remitti
debitū si vult creditor libere z sp̄te. q; n̄is ille debitor nō
intēdat dare z nō sibi ampli^o obligat^o s̄m Regi. ¶ Secūdo
mō vt intelligat de remissōe peccati. z tūc est x̄a maior z
minor falsa. nā hñs male ablata si nō p̄t restituere yllō mō
remaneat obligat^o ad restitutōm cū poterit. c̄ de solut. c.
odoard. z tñ desistit a pctō si penitet z pponit restituere
in futurū **S**z si p̄t restituē s; male. z hoc intēdit facē si cre
ditor nō remittat. talis etiā adhuc remanet obligat^o ad re
stituendū. z tñ desistit a pctō penitēdo. z qd pendet ex re
gula Aug. pctm de re. iu. in li. vi. q; restitutio est p̄ua remi
ssioni verū est de restitutōe nō solū actuali s; eē mentali. z
in pposito z in equalēti. ¶ Nō tollat p viā satisfactōis po
bat sic Satisfacere est pctōū casus excidere z eorū sugge
stionib^o aditū nō indulgē. de pe. di. iij. satisfactio circa p̄n.
Cū ergo ablatio z detētio rei aliene sit cā peccati nisi ip̄a
cā peccati excidat qd sit p oppositū suū. s. restitutōem nisi
restituaf nō videt posse satisfacere q̄ntūcūq; acceptet cre
ditor. ¶ Insup cū p satisfactōm nō solū reparet amittitā. s; eē
eqlitas iniustitie q̄ ablata erāt p vspatōm z detentōem
alienorū nisi tollat cā iniustitie z ineqlitatē. q̄ sit p restitū
tionem subtractorū dū creditori reddat qd min^o hēbat qz
debebat ab ip̄o vsurpatore q̄ pl^o hēbat qz dēbat. nō repa
bit iniustitie eqlitas. z sic nō fiet satisfactio nisi reddat abla
ta Satisfactio. n. fieri d̄z p īgm debitorē q̄ violauit iustiti
am vsurpādo aliena nō per creditorē Ad hoc m̄deri p̄t q
vtiq; peccati cā excidi nō p̄t nisi p restitutōm. s; restitutio
nō solū fieri p̄t actu s; eē mente z pposito alias q̄ nō p̄t re
stituere cū nil hēat seq̄ret q̄ nō poss; satisfacē p peccatis
qd est falsum **S**ic eē eqlitas iniustitie repari p̄t

fit libera non est donatio vera. ff. de adimē. l. e. l. rē legatam
Iste autē q̄ t̄s donat. s. an̄ q̄s sit restitut⁹ nō libe dōat. q̄ nō li/
bē illō h̄z. cū nō actuali hēat. 7 si dicat q̄ libe restitut⁹ p̄t
h̄re. 7 p̄ns libe p̄t donare. q̄ detētor bonorū suorū patris
est reddē. tal. instātia nihil vs. q̄ restitut⁹ certificari nō p̄t
q̄ tal. h̄is sua male ablata sit pat⁹ ad ea restitūda. nisi ea
statim cū p̄t reddat. l. p̄ eis reddē. d. sufficētē cautōm faci/
at. q̄d p̄tinz ad scōam. p̄positōem **Nā** 7 si videant aliq̄ sig
q̄b⁹ se paratū ad satisfaciēdū oñdat nō. p̄bat eē sufficiētia
cū ill. vti possit. ita ille q̄ nō h̄z intētōm restitūdi sic ille q̄
h̄z. 7 tal. alioz detētor iniust⁹ cui dōatio fit an̄ restitutōm
nō p̄t eā vt verā dōatōm acceptāe l' accipē cū bona p̄scia.
Ad q̄d n̄det q̄ dōari p̄nt nō solū res habite. s̄ eē iura 7 a
ctōes 7 q̄ sperat h̄fi. n̄ p̄p̄t ea p̄t dici q̄ nō sit dōatio liba.
q̄ res actu n̄ hēf. **Et** cū hoc negotiū agat 7 discutiat fm
forū p̄scie. vbi credēdū est cuilibz p̄ se 7 p̄ se **Et** nō sit ar/
bitrad⁹ imēo. p̄p̄t salut. vt d̄. i. q. vj. sancim⁹. er q̄ d̄bitoz
offert se patū ad restitūdō si vult. rogat tñ vt donz n̄ coact
ē nō decept⁹ s̄ spōtāe p̄t sibi p̄suadē 7 credē libe dōasse p̄
cipue si n̄ egeat multū. n̄. n. p̄sumit de facili q̄s picē sua
7 dōat q̄ntū ad. vi. q̄ n̄ possit tolli p̄ viā renūciatōis p̄bat
sic. v̄ renūciatō n̄ h̄z locū. obligatō tolli n̄ p̄t p̄ viā renūciatō
tōis. s̄ an̄ q̄s fiat male ablatorū restitū n̄ p̄t ille cui restitutō
fiēi d̄z renūciatō. q̄ n̄ p̄t tolli obligatō d̄tinēt. alioz iniuste p̄
viā renūciatōis. maior ē nō **Ad**ior. p̄bat. nā renūciatō illa q̄
fit a spoliatoa n̄ q̄s restituat ip̄a decēt eē nlla. sic p̄z. 3. q. i.
c. ep̄is. 7 eē d̄ r̄li. spo. c. sollicitē. 7 id q̄ p̄sūt n̄ libe fiēi q̄ n̄
ē x̄sile q̄ spōte iuri suo renūciat q̄ renūciat spoliat⁹ **Sic** i
ppōito v̄ diceñ. q̄ d̄itor renūciat n̄ restitū n̄ v̄ spōte renū
ciat s̄z coact⁹ 7 h̄mōi **Ad** q̄d n̄det q̄ ea q̄ p̄tinēt i d̄cis c.
h̄nt locū i foro p̄tētōso v̄ p̄cedit p̄ p̄suptōm. s̄ i foro p̄scie
eē spoliat⁹ p̄t renūciat iuri suo. vt i ppōito. p̄t ea eo ip̄o q̄ of
fert se ad restitutōz. si vult iā f̄nesit 7 restituit eū i suo q̄n
tū ad. vj. q̄ n̄ possit tolli p̄ viā p̄ueniētēz d̄scōis p̄bat sic
Suppōito d̄ce regle p̄m li. vi. obliga⁹ illa q̄ iniust⁹ detētor a
liorū est obligat⁹ ad restitutōz necē ē q̄ tollat p̄ viā restitū
tōis. l' alia ē q̄pollētē. 7 q̄redo q̄ sit viā eq̄pollēs restitutōi. si
dicat q̄ sit remissōis viā l' dōatōis. se q̄t alia istō i p̄nēs
q̄ p̄t dici restitutō. 7 tñ i possessōe mie pōit⁹ q̄ p̄z eē flm p̄

quod habet. ff. de verbo. signi l. plus est. dñ. n. lbi q̄ restituere
est nō solū p̄ntiā rei p̄be. s̄ ec̄ possessōrē facere fructusq̄ re
ddere. q̄ p̄pter nullū p̄t dici restitut⁹. nisi in possessōe fuerit
p̄ntit⁹. Si ergo remissio q̄ fit an̄ restitutōm eq̄pollz resti
tutōi ip̄i sequit̄ hoc incōueniēs. q̄ ec̄ nō posit⁹ in possessio
ne dicit̄ restitut⁹. Et ad hoc r̄ndet̄ q̄ in foro p̄sciētie ⁊ ab
Aug. nō sumit̄ ita stricte restitutio sicut in foro p̄tētiolo.
In iura. **M**ā quōcūq̄ impleat̄ volūtas creditoris q̄ debito
re dñ restitutio facta. ⁊ cū q̄s cedit bon s̄ etiā an̄q̄s ponet
eos in possessiōnē nō restituit quo ad p̄sciām. **Q**uō ergo dī
cīt p̄fat⁹. **S**irar. l. q̄ nō sufficit remissio. nec p̄t liberari. nisi
restituatur si p̄t. videt̄ h̄c locū q̄ remissio fieret nō libere ⁊
sincere. s̄ remittēs inducēret̄ ad hoc vi: fraude. vel timore
seu desp̄tōe s̄. nil inde p̄seq̄ndi. **H**āc eādē q̄stionē formās
Lauren. de rodal. in tractatu de vsur/ pri/ recitat̄ opiniōm
doctorū. dicit̄ ergo glo. ⁊ in regula p̄ctū t̄z q̄ sic. **S**⁹ dicit̄
m⁹ ibidē p̄ l. q̄ nō sufficit nisi pecūia sit restitutōi parata.
Aliq̄orū vero theologorū opi. fuit. q̄ ec̄ nō sufficit q̄ res
sit parata restitutōi. s̄ ec̄ opt̄z q̄ offerat. **I**o. an. ibidē super
glo. demū assumit̄ viā mediā dicens. q̄ aut gerit in mente
vsurari⁹ restitutū. ⁊ remissio sufficiat aut nō ⁊ tūc se⁹. **S**ed
Fede. de senis in ope suo firmat̄ indistincte opiniōnē d̄cē
glo. sic dī. si is cui dñt restitui pecūie l̄ male ablata nō coa
ct⁹ l̄ decept⁹ nō circumuēt̄ ⁊ om̄i dolo ⁊ vi ⁊ calliditate ⁊
metu cessantib⁹ ec̄ p̄cibus vel vnitiorum exhibitōe induc
t⁹ debitā sibi pecūiā nō oblatā nec restitutōi paratā vsu
rario dimittat. liberat⁹ est vsurari⁹ a restitutōe. nō tñ a pec
cato qd̄ p̄traxit exercendo vsuras. nisi ⁊ de illo p̄ctō p̄niam
agat. **P**otest ec̄ dici q̄ p̄t est q̄ si vsurario p̄seuerante in
crimine ⁊ nō disposito ad aliq̄s restitutōm is qui d̄z recipere
vsuras remittat illas p̄po motu. l̄ ad p̄tītōm vsurarij li/
berat⁹ est. vsurari⁹ a restitutōe rei. ⁊ si non a p̄ctō q̄ de hoc
opt̄z satisfaccere deo per p̄nā. **H**ec ille. **H**āc opiniōm vide
tur firmat̄ **D**ost. in sam. ⁊ **A**rch. in c. ij. de vsuris li. vi. sup
xbo satisfaccū dī. **S**atisfaccū accipim⁹ quōcūq̄ vōluntati
creditoris satisfacciat. **I**dē **L**apuz de colt. **I**dē **H**of. ⁊ **H**uil. ⁊
demum idē **L**au. sic p̄cludit. vt tollat̄ oīs dubitatio an sit
l̄ non sit liber anim⁹ remittēs. ⁊ per p̄seq̄ns clara p̄sciētia
vsurarij. ⁊ vt facili⁹ inducant̄ hōies ad p̄tritiōnē. ⁊ decete.

vo a hab
cit remitt
tēt credi
causillim
creditoris
sej. Fede
Fede. p̄lar
est in crim
monete opu
fuiti. Frapin
f̄ p̄tōm li
q̄ vsurarij
p̄t malorū
n̄ et p̄ctū q̄
et q̄m cr̄ie
satisfaccōm
e. q̄m. et d̄
vō creditōr
Lencia r̄e
sus in q̄ d̄
eripit. de cē
gula q̄ satisf
obligat⁹ resti
accet. statōm
tūtōm l̄ q̄ nō
tūc. **H**ec q̄m in
cūā sic in indi
cōp̄no tenet̄ r̄e
de rekr. opt̄ cū
recipere m̄m̄ ad
ip̄t. li. vi. **H**ec p̄e.
x. q̄ est h̄c **A**ug.
vino videt̄ satisf
opt̄ Fede. q̄ **A**ug.
cū d̄ctōs vō. s̄ e
crediti. cū fuit q̄
de vsuras et p̄p̄e
tūtōi pecūia s̄as
vō. **A**ug. de restitutōe

ro a talibus abſtineant. cautum eſt predicare q̄ non ſuffi-
cit remiſſio ſc̄a q̄uis ſe diſpōat ad ſatiſſaciendū. ſi nō remi-
ttēt credito. ⁊ cauti⁹ q̄ optz q̄ pecūia ſit reſtitutōi pata ⁊
cautiſſime q̄ offerat pecūia. l. q̄ pl̄s eſt q̄ ponat in māib⁹
creditoris. **Sz** de iure ⁊ in foro p̄ſcie puto illā gl. e⁹ opionē
ſeq̄ **Fede.** vt dēi eſt eſſe veriſſimā. ⁊ ad hoc inducit ipſe
Fede. plures rōes. **Et** p̄ma eſt tal. In maiorib⁹ crimib⁹ ſic
eſt in crimē furti l. rapine l. violētie. re furtiua v̄l rapta re-
manēte apud furē l. raptorē de voluntate dñi purgat vitiū
furti l. rapine ſine aliq̄ reſtitutōe. vt li. ſi fur. d. v̄ſur. in p̄n. ⁊
ff. d. p̄cario li. ſi certe. g⁹ purgat vitiū v̄ſure remanēte v̄ſura
apud v̄ſurariū de volūtate dñi. ⁊ q̄ illa ſint maiora crimia.
p̄z ex maiortate pene ſiue agat civil: ſiue criminali. **Gravi⁹**
ut eſt p̄ctm̄ qd̄ q̄ui⁹ p̄ūit. vt. xxiij. q. iij. c. nō offerā⁹. **Secda** rō
eſt. q̄ in criē v̄ſurariū ⁊ in alijs maiorib⁹ ſufficit face⁹ p̄dignā
ſatiſſactōm l. em̄datōm. eē de rapto c. i. vt ſi q̄s libat⁹ a p̄cō
e. q̄nto. eē. d. v̄ſur. **Sz** ſatiſſactū intelligit̄ quōdūq̄ deſide-
riū creditoꝝ impleat. eē ſi nō ſoluat. ff. q̄ ſatiſda. co. li. i. ¶
Tercia rō eſt q̄ videt̄ p̄ m̄ eū inſolubil. **Sūt** q̄dā ſpales ca-
ſus in qb⁹ obligat⁹ ad reſtitutōm nō ſufficit remiſſio. vt. c.
erigit. de cēſi. li. vi. ⁊ ibi de hoc. ergo in alijs caſib⁹ ſtabit f̄
gula q̄ ſufficit remiſſio. **Sz** t̄z pe. de pal. in. iij. di. xv. q̄ dicit q̄
obligat⁹ reſtitutōm excuſat. p̄p̄ remiſſiōm creditoꝝ. q̄ p̄
acceptatōm tollit. ⁊ hoc niſi ſit tal. p̄ſona q̄ nō hēat adm̄-
ſtratōm l. q̄ nō p̄t donare. nec p̄ p̄ns remittē. q̄ remittē eſt
dare. **Itē** q̄n̄ in iure. eſt cautū q̄ remiſſio nō valeat. tē nō ex-
cuſat ſic in iudice delegato q̄ m̄vera ⁊ exp̄ſas recipiēs v̄l
extorq̄ns tene⁹ reddē nulla partiū remiſſione ſibi. p̄ futura
eē. de reſcripti. c. ſtatutū. li. vi. **Et** de viſitate iure ordinario
recipiēte mun⁹ ad c⁹ duplū reſtituendū tene⁹. eē. de cēſi. c. ex
igit. li. vi. **Hec** pe. q̄ ſi q̄s objicēt regulā. **Nō** remittit̄ p̄ctm̄
ic. qd̄ eſt x̄bū **Aug.** ⁊ reſtituē eſt rē in p̄ſinū ſtatū reponē.
vñ nō videt̄ ſatiſſace⁹ remiſſio. ad qd̄ m̄dēt̄ p̄dēi pe. **Lau.**
poſt **Fede.** q̄ **Aug.** i dē a regula nō habuit reſpectū ad ſiri-
ctā ſcatōz x̄bi. ſz ei⁹ mēs q̄ eſt x̄bis p̄ſerēda. eē. de x̄bo ſig.
c. intelligētia ſuit q̄ ſi offendit̄i. p̄ximū tuū rapiēdo. ſurā
do. v̄ſuras extorq̄ndo. recōcilies te cū īp̄o. ⁊ p̄it̄ q̄ hōies n̄
lactāt pecūias ſuas. ſz volūt̄ ſibi reſtitui res ablatas. p̄pte
rea. **Aug.** ſe retulit̄ ad x̄bū reſtituat̄ q̄ at̄ ſic in. q̄ iij

tellexerit Aug. ostendit multipliciter. hec ille. **Quod** autem
dic Lau. sup. s. esse predicandū nō sufficere remissionem nisi fiant
ea q̄ dicūt diuersi nō videt̄ tutū l' cautū. nā ex tali predicatō
ne ita p̄t seq̄ picl'm aiarū sicut cautela. Sic. n. predicator d̄s
sibi caue a predicādo ea q̄ b̄nt hōies inducē ad malū. z ab al
legādo mala. ita d̄s cauere a predicādo scrupulosa z ardua.
q̄n̄ p̄s opio est in p̄trariū hoc. n. estz inycere laqueū aiab?
qd̄ fieri nō d̄s. xx. vij. q. i. c. viduas Audiēdo. n. talia z nō suā
do cū ex auditū format sibi p̄sciam. hoc sibi necariū fiēdū.
q̄ bz h̄mōi remissionem. z ex difficultate nolit ponē se ad fa
ciē. Iū erit in malo statu rōne p̄scie sibi facte sup eo in q̄ b̄n
poterat trāsire cum bona p̄scia. Idretēa si predicator hoc di
cat in predicatōe s. sibi nō sufficere remissionem nisi zc. z postea
in audiētia p̄fessōis faciat p̄trariū z dicat illi sufficere. nō ne
ex hoc p̄t seq̄ magnū scādālū p̄tra doctrinā predicatōis. Ex
hoc. n. potest credē hōies sic esse de multz alijs q̄ predicato
res dic̄t. s. q̄ nō sunt simplz. Na. s̄z ad terrore dca. z sic peri
clitabiē fidei doctrina. nō video eē cū bona p̄scia q̄ absq̄
sul magno pctō possit hoc dicē in predicatōe si sentiat p̄riū.
q̄ hoc p̄ter tenēt doctores. S̄z z si teners aliq̄s aliā opi
onē cū ille sint scrupulose. nō d̄s velle inducē hōies ad su
os scrupulos. nō ergo predicando dicat q̄ sufficiat remissio.
ne inducat occasiōem mali. z apiat̄ via vsur. neq̄ dicat q̄
nō sufficit ne dicat medatiū l' scrupulos z laq̄os inijtiat au
ditorib̄. S̄z dicat qd̄ dic̄ Aug. q̄ optz q̄ restituat si p̄t. xiiij
q. vi. c. si res. z in restitutōe includit remissio. S̄z qd̄ si post
remissionem libe facta z veī vsurario. vsurariū mādat in te
stamto suo reddi vsuras. nunqd̄ qd̄ sel remissum est. d̄s resti
tui his q̄b̄ tenebat̄ p̄us. Diceñ. Im. Fede. q̄ in hoc d̄iling
uend̄ est. q̄ aut tal' tenor locut' est p̄ v̄ba trāsferētia se ad
factū vtputa q̄ iusz vsuras restitui his q̄b̄ dēbat eas f̄sti
tuē. z p̄barēt eas soluisse. z tūc nō obstatē remissioe tēbiē
satisfacere heres z hoc casu loq̄tur. c. ad uīam de iure iur.
Aut loq̄ p̄ v̄ba trāsferētia se ad ius nō ad factū. vtputa
q̄ iusz ea restitui q̄b̄ d̄s. z tūc sec' dicēdū est. hec ille. Item
sciend̄ q̄ cū alicui fit remissio libe z sine fraude. nō tē tal'
illd̄ qd̄ sibi remissū est paupib̄. dat̄ sibi. n. acq̄rit̄ illud ius si
ue debitū nō paupib̄. sic n' q̄s tenet̄ paupib̄ dare qd̄ sibi
donatū est. Possi. in sum. ti. d̄ vsur' dic̄ q̄ si fenerator p̄tes

peccant
re soluta
liber' n' te
p' ar. c. v
soluat. v
remittat li
n' tenet' s̄g
ex cert' p̄tes
paup' z inop
ipm' v̄surariū
p̄re nō p̄t. v
Et ho credit
locut' v̄b̄
v̄b̄ hoc fac
d̄ctū s̄t. v̄t
liber' cū nō b
d̄ctū v̄b̄ p̄o
nare. latitē
tēb̄. v̄t sibi
n' h̄c liber'
q̄ n̄tunt d̄c
nōt' d̄ctōib̄
illā recipiē
nōt' l' p̄riū re
liber' cū qd̄ nō
liber' d̄ctū p̄riū
nō nō h̄s offer
nō p̄mētia. d̄
ctōm z eē ip̄me
nō religio s̄t v̄
nōt' creditōri ve
le remia creditōri
liber' v̄t. c. p̄
liber' fuerit. l' ita
liber' q̄ n. c. nō s̄t
nōt' s̄t p̄riū legē d̄c
nōt' s̄t p̄riū vt a
nōt' s̄t. c. cū s̄t h̄
p̄riū s̄t p̄riū p̄riū

pecunie fenebris restituat ei a quo habuerat l' hēdi suo z
de volūtate e' pte retineat. vi. thologi indistincte q' nō est liba
t' ar. c. veniēs. ex. de simo. Si at vsurari' pte sine pco libalr
soluat. vt offerat z de al' a pte miam petat z c'ditor libalr
remittat. libat' est debitor. n' tē vltari' ad restitutōm. sic
n' tenet si gtl' accepissz gtl' oblatū fm Hof. h. tū bō' iuder
ex certl' plectur' motū sui ai info:mabit. Nā si creditor est
paup' z inops. z vsurari' diuesz potēs. nō psumo q' c'ditor
ipm vsurariū spōte ex corde libet sz b' faciat q' vltra recu
pare nō p't. vt illō tātillū qd' offert recupariz. z nō amittēt.
Si nō creditor sit diues z potēs q' ec' psueuit biltrionib' z
ioculatorib' tātūō de suo vōare l' pl' frequē plumi p't. q' ex
corde hoc faciat. h' ille. Itē in q'dā sūmula dī. q' si vsurari'
offert libe totā summā pecūie creditori oñdēs plēariā vo
lūtate cū nō hēat. q' si c'deret q' aliqd' accipet nō offeriz. c'
ditor nihil penit' vult accipe. sz libalr dimittē totū. iste ple
narie satisfec' prio sz nō deo. z iō postea sufficit sibi sola cō
tritio. vt satisfaciāt deo. Un' p'sulens ē nō p't' vt haud mi
n' hāc liberā satisfactōm faciāt. prio Itē sunt aliq' vsurarū
q' nitunt decipe deū. q' nūeratā pecūiā z acceptā tē expo
nūt c'ditorib' credētes q' illā nō accipiāt. q' si crederēt q'
illā recipēt. nō illā repñtarēt. ac ille tiorē l' xecundia ruct'
nihil l' parū recipit restidū dās z sic isti tles dicerent se sa
tisfacisse. qd' nō est fm Itē no. fm quosdā q' sunt. v. mōi sa
tisfaciēdi. Prim' est cū pecūia libe offerē. Secundus est cū pe
cūiā nō hz offert pignora. Tertius est. cū pecūiā nō hz n' pig
nora pgruētia. fac' tū inl' m. vt hēdes cōpellant ad satisfā
ctōem z ec' ipemet. Quart' ē cū mediāte sacerdote l' aliq'
alio religioso sit volūtaria z liba p'cordia. iste tū m' od' d' sp
cūde creditori velle z posse liberū d'bitor. Quint' ē cū p'sen
su z mīa creditor' pōit d'bitor' aliqz possessōm i māu alic'
bōesti viri. ex c'fructib' soluat p' tps d'bita. dū possessio ad
hēdes fuerat. l' ita d'z pmanē. p' icertl'. h' ibi Itē d'. ch. i ro
sa. xiiij. q. v. c. nō sa. dic' q' l' o. dicet at q' in bis i qb' ē p'cū
mo: tle fm legē diuīū. vt i furto l' rapina dispēsaē n' p't e'ps
imo n' ec' papa vt aliq' dicit. q' mī' p'niā egat. z filii' hat si p't
ex. d' vsu. c. cū t' In bis xō i qb' ē p'cū m. fm ius positū. z cū
ep'is seu isēion' pape it' d'cā ē dispēsa' ulls dispēsa' l' dilato

distincte nō p̄cessit; eis in sp̄e q̄ et cā possz cū alib⁹ transi
gere. ⁊ isti hñt maiorē ptatē q̄ illi q̄b⁹ libera admīstratio
fuerit. Item nō simplicif̄ dōauit. Itē papa scit hāc p̄sue
tudinē ⁊ diu tolerauit. Fuit tñ taratōs p̄ sniaz. hec lau.
Forte possit dici q̄ e. q̄ ad eccliam militatē viz dcm̄ lau.
⁊ ec̄ q̄ ad deū ⁊ ecclia triūphātē cuz ex cā rōnabili fac̄ p̄po
sitōs de minori q̄ntitate q̄s sint incerta. puta qz residuū di
mittit ei vt paup̄el. cuz als nō possz viuē sine indecētia sui
stat⁹ notabilr. S; absq; cā ep̄s sciēt p̄pōat de minori q̄n
titate notabilr viz dcm̄ pau. in foro dei. nō em̄ credenduz
est papā fecisse ep̄os dispensatorū bōuz paup̄m. vt poss̄ et
p̄ libito volūtāt; remittē l' p̄pōere sup̄ incert; vt d̄ his post
moduz pompose viuāt. Nec ip̄e papa possz cū bona p̄scia
absq; aliq̄ rōnabili cā facē h̄mōi taratōs lōge min⁹ q̄s sit
debitū incertozū ⁊ residuū. sciēt ill' debitorib⁹ dare. cū oia
bñ ⁊ plēe possit restituē. Sec⁹ cū dubitat; vtrū restituere
possit debitor. p̄ incert;. nā in dubio est sp̄ inf̄ ptatō sc̄m̄ pa
pe p̄ maxime in bonū vt dis. xl. c. nō nos. cū glo. Papa. n. ⁊
si hēat plēitudinē ptat; errare p̄t vt hō. ⁊ inf̄ cetera sue po
testat; n̄ aufēf̄ sibi p̄ditō ista cois hoim q̄n possit peccare
mortlr. ⁊ dñdē ad inferos ⁊ gū⁹ ceter; puniēd⁹ si delinq̄rit
vt d̄ di. xl. c. si papa. ⁊ in glo. Insup̄ cū restitutō certozū dē
at p̄cedē restitutōs incertozū. qz ep̄i circa vsurarios publi
cos. vt licētiet ad sacra ecclē ⁊ sepulturā p̄ p̄pōant sup̄ cer
ta q̄ntitate. p̄ incert; q̄s sibi solēt in burfaē magl; q̄s paupe
rib⁹ dare. ⁊ de ceter; n̄ p̄uideāt sufficient;. vt reddāt inteḡ
lit' mi⁹ bñ faciūt. q̄nimo si nō sufficerēt bōa q̄ rēanēt vsura
rijs vel heredib⁹ eozuz tenēt q̄ acceperunt. p̄ incertis p̄tri
buere. p̄ restitutōe certozum. als tures sunt ⁊ latrōes aue
rētes q̄ dñē certis p̄sonis. et d̄ vsu. c. cuz tu. xiiij. q. vi. si res
S; p̄suetudō in hoc non excusat. q̄ poti⁹ dicēda est corrup
tela. qz d̄ ius diuinus. di. viij. c. q̄ contra mores. xxxij. q. vij. c.
flagitia. Quātuz ad vj. f. de mō restituēdi seu ordie cir
ca qd̄ p̄siderāda sunt tria. p̄mo est qz restitutō certozuz p̄e
ponēda est restitutōi incertozuz. Sciend⁹ igif̄ qz certa oia
obligat restitutōi. i. cuz sciunt p̄sone q̄b⁹ est faciēda prius
integralit' soluēda sunt q̄s soluātur incerta q̄n. scitur l' du
bitatur bona restituētis nō sufficere ad vtramq;. nā tunc
restituēda sunt plene p̄us ⁊ integralit' certa. ⁊ hoc tripli

ci ratione. primo rōe successōis. scdo rōne obligatiōis. tertio rōe similitudinis. **¶** Quātū ad p̄mā rōem s. successōis aduertēdū diligēter q̄ nō succedit in paupib⁹ ip̄e x̄ps nisi q̄ nō repiunt p̄sone certe q̄b⁹ restitui d̄nt certa. vt q̄si per substitutiōm succedē videat. ac si diceret testator. dimitto meos hēdes tales z t̄les q̄b⁹ d̄eo. l. c̄ si nō d̄eo. **¶** Si si eos s̄i repiri p̄tingat. substitutio m̄ x̄pm cū paupib⁹ suis. **¶** Quātū ad scdā rōm obligatiōis. p̄bat hoc sic. nā paupib⁹ nō tenent hēdes dare s. p̄ restitutiōe d̄corū incertorū nisi vnica rōe s. in foro dei. s̄ creditorib⁹ certis. tenent duplici rōe. s. in foro dei. z in foro mūdi. q̄ hēdes p̄nt a creditorib⁹ in iudicio p̄uēiri. **¶** Quātū ad terciā rōm. s. similitudinis. p̄bat idē a sibi de voto simplici z solēni. **¶** Nā votū simplex nō ita obligat sic id q̄ ē solēne. nā q̄ ad deū simplex obligat. z solēne q̄ ad deū z mōm. i. forū mōi. vñ simplex votū impedit matrimoniu p̄hēdū. s̄ nō dirimit p̄tractū. **¶** Solēne at̄ impedit p̄tractū z p̄tractū dirimit. vt̄z di. xxvij. p̄ totū. z rō h⁹ est. q̄ in voto simplici est vnū vincūm ligās in solēni duplex. **¶** De restitutiōe d̄o certorū sciend q̄ restitutiō eē fieri d̄z cū quodā ordine. p̄ c̄ declaratiōe sciend q̄ s̄m triplicē volūta tē creditoris p̄tingit debitorē h̄re subām ei⁹. p̄ma est violēta. scda est p̄ditionata. terciā p̄formata. p̄ma repit̄ in furto z s̄lib⁹ scda in vsura. terciā in p̄tractib⁹ licit̄. siue iust̄. z s̄m hūc triplicē volūtatē q̄dū varie pus z polteri⁹ hō restituerē obligat. **¶** Cū igit̄ p̄ma volūta tē s. violēta debitor tenet. vt̄ puta q̄ abtulit p̄ furtū z rapinas z h̄mōi violentias. talia pus restitūda sunt q̄s vsura z alia debita. z hoc p̄pter tria s. p̄pter offēnsiōm. p̄pter ex. p̄batōm. z p̄pter cōpulsōem. **¶** Propt̄ offēnsiōm q̄dē nā maior in eis ferē iniuria. q̄ illa penit⁹ sunt inuolūtalia. s. rapina furtū z h̄mōi vsura d̄o alī q̄ mō est volūtaria. s. volūta tē p̄dēnata p̄pterea de sui natura minorē iniuriā in p̄cimū sapit. alia d̄o debita sine iniuria sūt. q̄ sunt volūtaria. puta id q̄d debet̄ rōe emptōis facte alic⁹ rei l̄ rōemutui liciti z h̄mōi. z id rapina z furtū pus restitui d̄nt q̄s ip̄a vsura. z alia debita licito mō p̄tracta. z ead rōe pri⁹ rapina. q̄ ḡn̄io in ea sit violētia z iniuria q̄s in furto. scdo d̄z s̄uari tal' o: do. p̄pt̄ exp̄opatōs. **¶** Nā in rapina z furto s̄m oēs d̄niū nō trāsfert̄. z id talia nūq̄s tota sūt possidētū. In vsura d̄o d̄niū trāsfert̄. videt̄. ter.

Nō p̄mā
p̄p̄tū
q̄ d̄nt
co iud
claus
q̄ exto
volūtari
ad illa ce
oim suā
caus bōp
ad restitū
dēt rōm
tutū z est
sue volo
ute vt d
e inuolūt
tū l̄ t̄p̄
pe alien
niat̄ d̄o
tū ad se
Me. lib.
habuit p̄
tutōe d̄o
ablatōrū
mouet. z id
q̄. l. c. l. a iu
uētō q̄ d̄p
feta. z r̄stitū
cōdo q̄ nō q̄
ta m̄dēnata
tū in tecnia
l̄s q̄ c̄ vt̄ d̄o
tū alit̄ obli
s̄ adit̄ noua c
p̄pt̄ate. s̄ ad
e ad ad ip̄o
d̄o in d̄o p̄
s̄a z volūtariē
tutō. s̄um ce

bio suad' est tal' ordo, ppter cōpulsōem. magis. n. debitor
ppellit' & artat' a iure restitutōe q̄ extorlit p furtū & rapinā q̄s
q̄ hūit p vsurā. nā ad rēstitutōz vsure ppellit' diuio & eccl'asti
co iurē. s̄ ad restitutōz rapinā ppellit' l' artat' iure diuino ec
cl'astico & civili. **Et** q̄b' seq̄ q̄ d' bito: si n̄ p̄t insolid' rēstitutōe
q̄ extorlit p rapinā & furtū & ec̄ q̄d' hūit p vsurā. & h' cū rōe
volūtāt' p̄curēt' q̄ i solūte vsurā aliq' volūtās e' p̄curit
ad illā expoliatōm vsure. **S**z expoliat' p furtū seu rapinā p̄
oēm suā volūtātē expoliat'. tū ec̄ rōe iur' coartāt'. nā a iure
civili hō ppellit' ad restitutōz rapit' & furti insolid' ec̄ si n̄ hēat
ad restitutōz vsuras & h' mōi snie est. **S**iz. or. hemitar'. q̄ vi/
dent' rōnabl' d'cā hoc excepto. s. q̄ d'it' p̄us restitui rapina
furtū & vsurā q̄s alia debita mō licito p̄tracto. hoc. n. est of
fēre holocaustū de rapina. **S**ic. n. iniuste accipe' ab aliq' di
uite vt daret' elina paup'. vt d. Aug. xiiij. q. v. c. forte. ita
& iniustū videt'. vt de eo q̄d' iuste dēt' al' i. puta hōesti mu/
tui l' ēptōis l' alie' liciti p̄tract' restituat' aliā hoc. n. est q̄
pe alienū vt reddat' alienū. & nō sunt faciēda mala. vt eues
niāt' bōa. ait' Ap̄ls ad Ro. Ad hoc. xiiij. q. v. c. neq̄ em. q̄n
tū ad scōam volūtātē q̄ d' p̄dōnata. q̄ s. cadit in vsurā. d'cē
Me. lōbard' q̄ p̄us tenet' q̄s restitutōe q̄ habuit p vsurā q̄s q̄
habuit p alios p̄tract' factos volūtariē. **Et** h' rōe. q̄ in' resti
tutōe d'bitōr solū suat' iustitia. s̄ in restitutōe vsure & male
ablatōr n̄ solū iustitia suat'. s̄ ec̄ iniuria deo scā & pximo ad
mouet'. & iō rēstitutio vsure p̄terēda ē. **S**i tñ p̄trariū obfue'it
q̄ s. tal' a iusta d'bita in satisfactōe p̄ponēt' male ablat'. ad
uertēd' q̄ duplici cāu hoc fieri p̄t. s. q̄n d'bita sunt clare māl
festa. & rēstitutō male ablatōr n̄ sic s̄ obscure sic iqrēdo. **S**e
cūdo q̄n res q̄ dēt' ē det' miata puta. qo. l' ioo. & male abla/
ta in d'ermiata. nā clarū sp̄ p̄cedit obscurū i iure & d'ermia
ta iō in termiata. s̄ illō p̄ter' n̄ obfue'it ec̄ i p̄dōs duos ca
sus q̄ ec̄ vī rōnabl' fiēt'. q̄: indecēs vī vsurā d'fe rēstitui d' re
iuste alteri obligata. **N**ā p hoc n̄ tollē iniuria scā. p̄rio & deo
s̄ addit' noua q̄ alienū aufert'. n. n. tēt' deo & p̄rio rōe vsu
re p̄petrātē. l' alteri' male ablati n̄ in q̄ntū p̄t d' iure. ar. ex' de
re. nēo ad ipossibile obligat'. **S**i g' n̄ p̄t rēstitutōe vsurā n̄ sōtra
hēdo ius altē' p̄ tē excusat' a rēstit. p̄p̄a b' mag' ēit violētū
seu p̄ volūtātē e' cui dēt' aliqd' rōe p̄ct' iustū sine liciti. s. sub
trahere suum creditor' q̄m fuerit accipe vsurā ab alio pp/

terea nō videt̄ rōnabile vt de iusto obseq̄o qđ fecit primo
s. ei mutuādo seu expectādo p̄ciū rei vēdite repositet incō/
modū z dānū. qđ p̄tingēt hoc s̄uādo cū qđ dedit vsurā reci/
pit iā cōmodū magnū ex mutuo sibi factor z iō dō sibi suffi/
cere vt vsurari⁹ restituat sibi cū poterit de suo z nō alieno
qđ s̄m regulā nō dō locupletari cū alteri⁹ iactura l' dāno. d̄
re. iij. li. vi. z hoc nisi iura p̄ia l' mūcipalia alit̄ disponerent
qđ in hōdi s̄uāda sunt. nā iure hūano possessiōes z alia vt
p̄p̄a possident̄. vt p̄z. di. viij. c. qđ iure. ¶ Quātū ad terciam
volūtātē qđ d̄ p̄formata hec rep̄it̄ in p̄ctib⁹ licit⁹ vbi volum
tas p̄bētū p̄formaf̄ insil' In restitutiōe ec̄ taliū aliq̄ p̄us re
stitutiōda sunt. nā p̄us restituit̄ dñt̄ oīcūq̄ certa debita. qm̄
qđcūq̄ ad pias cās relicta atq̄ dōata. c.⁹ rō estq̄z donatio z
ad pias cās largitio sunt ex sup̄ erogāt⁹ p̄silio v̄l sunt forte
bona incerta. Restitutio at̄ male ablatorū seu aliorū debi
torū certor̄ sunt obligatiōis p̄cepto. ¶ Pri⁹. n. restitui dñt̄ qđ
sunt s̄m nēccitatē p̄cepti q̄z qđ sunt sup̄ erogatiōz p̄silij. huic
s̄mē p̄cordat̄ Archi. in. c. nō sane. xiiij. q. v. Hinc ec̄ Rai. ait
qđ si creditores l' legatarij sil' venerāt ad hēdē p̄mo satisfact
endū est creditorib⁹. s̄ si veniūt sep̄atim libabūt heres sol
uēdo p̄ ordinē cui⁹z venienti siue creditorib⁹ siue legatario
dñt̄ tñ nil in dolo l' in fraudē op̄er. verūtñ si legatarij p̄veni
ant creditores z accipiunt. l' posteriores creditores. p̄ores
z posteriores in iure p̄uēiunt Creditores postmod̄ venien
tes heredē inq̄tare nō dñt̄ n' tñ de l' editate remābit ei.
vñ possit ad̄ satisfaccere ill. s̄ hñt̄ tāq̄z potiores ius suum
saluū p̄tra legatarios qđ p̄mo acceper̄t Silr z creditores a
teriores p̄tra posteriores qđ acceper̄t Id̄ qđ Uul. ait z addit
qđ si heres scit l' credit hereditatē vltra debita nō extēdi si
ue ex p̄tractu l' q̄si. seu ex malefatio v̄l q̄si nihil legatarijs
dō dare Si hō q̄ntitatē debitor̄ nescit dō creditorib⁹ satis
facere p̄mo. z si legatarij p̄ l' sil' cum creditorib⁹ legata pe
tāt z creditorib⁹ potiorib⁹ p̄mo soluēdum est Si at̄ de here
ditate nihil remanz p̄ solut⁹ debitor̄ legatarijs n̄ tenet. Si
hō hunc ordinē mutauit heres p̄mo. s̄ soluēdo legatarijs
seu scđarijs creditorib⁹ p̄orib⁹ in foro p̄scie mīme libat̄. nisi
hoc faciat ignozāt reputās. s̄ hēditatē sufficere ad oīa sol
uēda. l' nesciēs hunc cđitorē esse potiorē. ē. his at̄ p̄co. ¶ Post.
Item nota qđ ceteris paribus seruanda est regula.

Quil p̄
at sunt
licet fati
p̄erent
tari sol
capit l' au
satisfaccē
bi satisfat
auctoritat
reponenti
s. l. v̄ter
hoc est ipe
licet. s̄
tum. vt
stant z v
rogate nō
hō in v̄l
obligatiū
quos in p̄
saccedit
Tercio c
tur. z iō p̄
ec̄ p̄ten. s̄
hō nō hñ p̄
p̄scias quoz
his. r. de hoc.
p̄p̄p̄o h̄ec
reposit. l' si dō
frequentia p̄
allegio non gae
p̄p̄p̄o h̄ec at̄
l' d̄ p̄p̄. ¶ Qui
allegia p̄sonalia
p̄p̄a p̄rata no
reposit. p̄ cum
p̄p̄a nō hñt̄ d
v̄l h̄e sep̄atim. s̄
creditorib⁹ nō at̄
est h̄atū d̄nta

Qui prior est tempore potior in iure de regi. ll. vi. **U**bi
aut sunt privilegia paria. s. personarum et actionum insimul. et equa
liter satisfaciendum est nisi de aliquo illorum probetur quod alteri
preferendum sit secundum legem pacti scripti vel usus probati. **H**ec autem no
tari solent. **C.** de bo. auc. iudi. poss. l. p. debito. **T**unc ergo mer
cator vel alii frangit. vel ut vulgariter dicitur fallit non sufficiens
satisfacere creditoribus omnibus ex integro venientibus cunctis ut si
sibi satisfaciatur. h. ordo suat secundum **Bal.** in l. p. debito. **C.** de bo.
auctoritate iudi. poss. primo dicitur satisfieri dominis rerum. **U**bi gratia
deponens non deposita erant sibi facta. ut ff. de pui. credi. l.
fi. z. l. veteri. **S**ecundo satisfit mercatoribus si extat merces
hoc est ipse merces restituit tanquam singulariter pro portio ob
ligate. **S**i autem plus valerent id plus reddere ad modum credi
torum. ut ff. de ac. vel. l. julianus. **S**i autem ipse merces non
extant et vendite sunt sibi loco earum alie subrogate tales sub
rogate non reddunt loco earum. quia non sunt pro portio obligate ut
ff. de in re. h. so. l. q. d. a. **H**oc ratio assignatur. quia portio ex illa re redactum
obligatum non erat. ergo nec est res que emissa et habet ex eo. **I**dem
quod in pmutatōez dicitur est. quia ubi spes in obligatōe est non
succedit loco lateri altera. ut nota. ff. de h. bo. sig. l. la. beo.
Tercio ceteris probetur preferentia vxor. quia hypothecam habet ceteris
tunc id preferatur. ne dum precedentibus personalē obligatioez. sed
est preferentibus tacitam hypothecam. l. l. assiduis. **C.** que portio in pi
ba. non tamen preferatur creditoribus habentibus hypothecas expensas
Fiscus quod sibi habet privilegium cum muliere. **C.** de pui. fisci. l. que
uis. et de hoc est habes ex de pig. c. ex lris in gl. qm. **Q**uarto
pro hypothecas veniunt deponentes. si non extat depositum. ff.
depositi. l. si hōis. **S.** h. hoc est privilegium datur ceteris deponiti. pro
frequentia portio deponitōrum tamen sicut in l. p. d. c. t. p. tali pro
uilegio non gaudet que sub nomine deposito mutuat ad usuram
hypotheca autem est potior. quia pertinet ad ipsas rem. ff. de pac.
l. rescriptum. **Q**uinto veniunt simplices privilegiati. l. habentes pri
uilegia. personalia non realia. **S**exto et ultimo veniunt chirogra
pharum pro rata non attentata portio tractum. quia licitum est
debitori. pro cumulo creditorum facere deteriorē ceteris increditorum
portio non habentium dominium nec hypothecam. nec privilegium habentium
ut ff. de sepa. l. i. **S**exto. **E**t ista est ratio. quia in chirographariis
creditoribus non attendit tempus. hec ille verum ubi lex municipal
sua statutum civitatis aliter disponet. illi est standum et in foro

conscientie. si nō sit exp̄sse p̄tra deum. q̄ non de facili ius
dicādū est. q̄ nemo est arbitrad⁹ immēor diuini timoris ⁊
sue salut⁹. i. q. vii. c. sancim⁹. nihil euidē apparz p̄riū. **Uñ**
in aliqb⁹ ciuitatib⁹ vt florētie failēte mercatoē p̄ iudicos
institutos a cōitate sup̄ hmōi. vbi nō sufficiūt bōa debito/
ris fallēt⁹ ad plene restituedū oib⁹ satisfaciē vniciq̄s q̄ ra/
ta s̄m facultatē bonozū illi⁹ ⁊ nō p̄us vni q̄s alii nisi aliqb⁹
p̄sonis p̄uilegiat⁹ in hoc. vt i mlierib⁹ p̄ de tib⁹ rebūdis ⁊
hmōi qb⁹ plene satisfaciē añq̄s cuiq̄s aliorū **I**tē p̄mo nota
q̄ hi q̄ tenēt restitue. si oio nō p̄nt solue l restitue sufficit cō
tritiō ⁊ p̄positū restituedi. qm̄ ⁊ cōmode potest. xiiij. q. vi. c.
si res. qd̄ n̄m est cū nota sit paup̄tas. tal. n. nō d̄z excōicari
vt d̄f. d̄ solu. c. edoard⁹ n̄ aliq̄ p̄ea mulctari. ex d̄ vsu. c. cū
tu. ⁊ d̄: nota paup̄tas qm̄ cedit bōis. iōq̄ tli d̄z p̄sulē sac
dos. si d̄ paup̄tate tubitat q̄ cedat bōis. nota tñ q̄ nō su
fficit h̄ cessio ita q̄ nō sit ei aliq̄ p̄nia iniūgēda. q̄ nec solu
tio n̄ satisfactio plēaria sufficerz. **Q**uā h̄ cessio seu solutio q̄
ad satisfactōm hōi sufficiat. ad huc tñ ecclē nō est satisfc̄m.
ergo iudex ecclīastic⁹ seu sacdos p̄ v̄spatōe rei aliene iniū
gat sibi p̄nia. ⁊ in hoc offēdūt plimi p̄cōres delinq̄ntes q̄
putāt sufficē qd̄ satisfaciāt nec trāsgressiōm q̄s fecerit p̄mo
dū p̄fitef. h̄ host. in sum. ti. d̄ pe. ⁊ re. **S**cdo nota q̄ si tal
peuenerit p̄ ad piguorē fortunā tē satisfacē eē si cesserit
bōis. q̄ p̄ hoc nō sunt libati. s̄ tal cessio ad hoc eis p̄dest
ne iudicati trahēt in carcē. **C**. q̄ bōis ce. pos. vbi eē di. glo.
q̄ cessio i hoc eē p̄dest q̄ postea nō potest p̄uēire. n̄ in qm̄
tū face p̄nt. ⁊ sic hēf rō ne egeat ⁊ p̄tea p̄uēiri nō d̄z. n̄ tñ
sit id qd̄ acq̄sunt. q̄ merito videat debē p̄uēiri. bec in glo.
Sz q̄ h̄nt restitue si p̄uēiāt ex maleficio si nō sunt soluēdo
x̄beradi sunt p̄ d̄bito **S**z si n̄ p̄uēiunt ex maleficio nō d̄nt
tles x̄bari. s̄ sufficit q̄ cedat bonis. **A**rchi. xiiij. q. vi. si res.
Quo. terciō q̄ is q̄ aliēa abstulit p̄t restitue ⁊ n̄ restituit n̄ ē
in statu salut⁹. xiiij. q. vi. c. si res **D**ic̄ at Rai. in sum. sua q̄
dñs alie⁹ t̄: tē restitue ind̄bite exacta a se l̄a suis directe
l̄ indir̄ce. glo. su. indir̄ce. vt qm̄ d̄negat eis iustitiā l̄ n̄ desen
dit eos vt d̄z ⁊ sic extorq̄t aliq̄ **S**i tli dño ex aliqb⁹ cū stā
t̄is appareat multū difficile l̄ impossibile tal restitutio sa
t̄ videt q̄ possit p̄suli h̄m̄oi q̄ in p̄esatōe l̄ mittat eis p̄
ter cū eozū p̄sensu ⁊ liba volūtate aliq̄s p̄uitutē vel annua

plantiā
satisfaci
qd̄ doli
recepti
fons si p̄
moditate
hōi redd
eo sibi qu
no l̄ m̄o
cū vs satisf
hōne tēf sa
d̄viti. ⁊ Ra
p̄lic̄ m̄a
stane l̄ vlla
in p̄posito l̄
stane l̄ vlla
e⁹ ⁊ d̄voti
h̄s q̄ ced
hōi p̄t. v
d̄c̄at̄ d̄z d̄
hō sunt pa
cessi. bono. l̄
vs q̄nti. an h̄s
ep̄ veniētib
luctio p̄ rata
h̄s v̄t̄ q̄e fat
volunt̄ vltas
gula d̄ re. iū. q̄
h̄ca doc p̄sūo
n̄ v̄ d̄ p̄p̄oat
p̄i in hoc l̄ q̄
l̄th. s̄. q̄. r̄.
recti ex p̄sum.
h̄ca n̄ nō h̄nt
h̄ca v̄t̄ Rai. q̄
h̄ca h̄redita l̄
h̄ca p̄ d̄o. an. q̄
h̄ca v̄t̄. h̄. h̄

stantia in perpetuum l' ad tps. ita q' plenissime videat eis
satisfactum. l' ec' faciat in remissione p'corum illorum q' t'c' ali/
q' hospitale l' aliquo s'ile op' pietat' cu' p'sesu. tu eorum dz si p't
requi. hec ibi. **Quarto** n' q' is q' bz alia restitue' r' cu' per
sonis si p't in totu' l' i parte. s' n' p'mode. s' cu' multa sui in p'
moditate. t'c' p'ponat l' p'ueias cu' ip'o lesio l' spoliato amicas
h'it' d' redditib' suis modate. ita q' vict' sibi rem'eat assigna
do sibi quousq' fuerit p'larie satisfactum. l' paulati singul' a
nis l' m'it' b'. l' alijs t'p'ib' em'dz q'd p't. r' hoc cu' voluntate illi'
cui dz satisf' face'. q' si nullam inuenit mat'iam ap'd eu' absq' dila
tione t'c' satisf' face' l' bonis cede'. q' tal' p'cor' sp' est in mora.
Hosli. r' Rai. S' hoc meli' declarabit in vltio. s. se. **Si** at
p'dict' inueniat gram ap'd editores suos facietes sibi remi/
sione l' dilatione t'c' p't ea vti. r' in bono statui aie. si t'n bz
in p'posito faciendi q'd debuiss'. si n' potuiss' obtine' ipsa r'mi
sione l' dilatione. ¶ v. nota. q' vbi eent p'les creditores ali
e'. r' d'itori peteti dilacione aliq' creditores volut dae. aliq'
fi. s' q' cedat b'ois stab'it' maiori pte creditoru'. r' intellem'
toze p'te. v' e' mai' r' forti' d'bitu'. ec' si vn' est cui pl' q'z oib'
deat. **Si** no par sit d'bitu' stadu' e' maiori numero d'itoru'. **Si**
no sunt paria eligeda e' clem'tior s'nta s. dilatio d'ada. **L. de**
cessi. bono. l. fi. **Rai.** **No.** h' q' io. a. sup. c. q'z q'z. d' vsu. li. vi. mo
uz q'sti. an h'es vsurarij q'n' h'editas n' suffic' oib' deat satisf' a
ce' p' venietib' r' fert se d'risse q' n'. imo fiet eis r' alijs satisf'
factio p' rata vnu' queq' p'figete. ar. sup. d' testa. c. flatu'. i. fi.
Sz die ip'e sat' v' hoc cau' h'ri debet p'sidatio t'p'is. vt ille q' p'
us soluit vsuras recipiat q'd suu' e' integ' et' d' singul' fm re
gula. i. d' re. iu. q' p'or' cu' istoru' ps sit ca. vt dixi ibi r' i hypo
theca hoc p'sidam'. **L. q' p't i pig. ha. l. s' si fud'. r' b'oa vsura**
ru' v' e' hypotheca. d' vsu. c. cu' tu. multi t'n doctores tenet
p'riu' in hoc s. q' b'oa vsurarioi' sint hypothecata. vt host.
Arch. Fe. gof. r' Jo. a. ec' die q' d' hac hypotheca n' hem'
eertu' expressum. ¶ **Verto** nota q' vbi aliqs institutus t'c'
beres. r' no sufficit hereditas ad soluendu' oia legata r' de
bita dicit **Rai.** q' credit in iudicio aie q' no teneat. nisi in
q'ntu' hereditas se extendit. l' sufficit ec' si non fecit inuen/
tariu' **Jo. Jo. an. r' Fede. sec'** in iudicio p'tentoso. si no feciss'
inventariu'. s' si feciss' no tenet nisi durante hereditate ¶

Distinguit tamen inter legata et debita. quia debita sine
diminutione vel solutione durante. scilicet ad hoc hereditate. de legat
do si tot sunt quod non remaneat legitima. prout detrabe sua
legittima. et iterum quanta sunt in quosdam si fuit institutus heres. Et
nota quod heres potest deducere ante omnia expensas funeris et alia nece
sarias quas fecit causa hereditatis ut in testamento et hinc. **Ex**
pensas tamen quas fecisset superfluas ad honorem et pompam mundi
non potest cum tuta conscientia trahere de herede alieno. sed facere intelli
getur de suo. pe. de palu. in iij. **S**i autem sunt plures heredes
ad debita legata regulariter tenentur quilibet pro hereditaria parte.
L. de her. ar. **E**xipiuntur etiam casus secundum ipsos **Rai.** **Primus** est si alii
quod individuum est in obligatione faciendi vel non faciendi. tunc enim
quilibet tenetur in solidum. ff. de ver. ob. l. in executio. §. ij. glo. po
nitur hinc. ut si testator permittit se aliquid operaturum et pro
misit pro se vel heredem suum non fieri quod minus profundum suum tibi ire
liceat. hinc quilibet heredes erit in solidum obligatus. **S**ecundus casus est
si res que dicitur restitui ab uno in solidum possideat. **L.** de acq. re
be. l. ij. §. nemo. **Tertius** est in alimentis legatus que pro voluntate
defuncti iudicis vel ab uno in solidum vel a pluribus pro partibus de
sponsis petunt. ff. de alim. se. l. 3. **Quartus** est si testator ab uno
heredum legauerit creditori hereditario ante proferendum. tunc
enim heres ille versus ad quantitatem legatibus illius debiti sustinebit
ff. de le. iij. l. cum ab uno. **Quintus** in expensis funerum uxoris. non
tamen abstrinxit heredes pro hereditariis portionibus. sed est virum
pro portione que pertinet ad eum de dote uxoris sue. puta si ad eum
puenerit. 100. et in hereditate sint. 200. ipse vir tenetur pro ter
tia et heredes pro duabus partibus. ff. de reli. et sumpti. fune. l. quo
tiens. l. veluti. hec omnia etiam hosti. **Quod** debeat fieri restitu
tio uxori recipiuntur filii pro adulteri quibus vir reputatum suum de his
que consumit ipse filii spurii de bonis patris putativi. et hereditate
tota parte ad eum pertinet. **Primo** videtur de ipsa uxore ad
ultera quomodo tenetur ad quod. **S**ecundo de ipso filio spurio si te
netur et quomodo. **Tertio** vero de ipso patre que ex adulterio tale
filium habuit quomodo et ad quantum tenetur. **S**ic casus videtur
qui ponitur extra de pe. et re. c. officij. scilicet de muliere supponebat sibi
alienum partem quas vir eius reputatus suus nutrit et heredes instituit
it. unde idem videtur dicendum quantum ad restitutionem de ipsa muliere et
filio supposito. et huic fraudi dantur opera efficacem. et de mu
liere adultera que primo si debeat reuelare marito. ad hoc di

cen. l. iij. m.
neat aliq
picti est
bore sum
dem mag
et meli est
nati et pic
ti. **Secun**
ri et si illi
habet ex eo
procurat et lo
si non valde
licet in ab
al est picti
ri sua. na. pb
cu occidit d
picti p
tia non est
restituend
Quartus p
re publicis
si pber dicit
mes sine p te
hereditate. t.
re pfectu dicit
in talib. **Secun**
ipso auterse
hinc et tunc opter
ipsum no ffan
uere re malo tu
trat tal mulier
alud ptem l. m
dicit. q. h. p. m. o.
p. m. o. l. alie
rege sua viro q
habet hereditate
sine et pfectu m
ipso si apud m
si et occidit sup

cedendum q̄ aliquando non. aliquando sic **N**am vbi immis
neat aliqd̄ eorū piculorum nō d̄z reuelare marito **P**rimū
piclū est infamie s̄ mulieris. q̄ talr̄ reuelādo cū essz̄ antea
bōe fame seipsam pessime ac turpissime diffamaret. qd̄ q̄
dem magnum periclū est m̄leri **N**ā qd̄ puer. xij. scriptū
est meli⁹ est bonū nom̄ q̄z diuitie multe. s̄ intelligat̄ de vi
ris. tñ̄ 7 piculosus in honeti⁹ infamia mulierib⁹ ingerit no
tā **S**cōm̄ est piclū scādali s̄ viri p̄ sanguineorū 7 amico
rū ei⁹ si illis hoc innotesceret malū. nā nō solū apud se tur
barex̄ ex eo. s̄ vix extūc possent cū ea amicitia 7 pacem 7
p̄cordiā 7 societate h̄re. immo forte eā marit⁹ dimitteret.
iō nō valētes forsitā p̄tinere vterq̄ adulteriū p̄petraret. 7
sic innūerabilia 7 irrecupabilia inter eos oriēnt̄ mala **T**er
ciū est piclū mort̄ s̄ 7 vxo ris 7 sue spurie. plis atq̄ adulte
rii sui. nā. p̄babilr̄ timē possz̄. q̄ ei⁹ marit⁹ seu q̄cunq̄z alius
dū occidē aliū q̄rerz̄ necaret̄ s̄m̄ **S**cō. in. iij. **C**ocurētibus
p̄dicti piculū q̄ videtur valde. p̄babilia. 7 in pluribus eueniē
tia. nō d̄z talis m̄lr̄ suo p̄iuci reuelare. pp̄t̄ bonū incertum
restituendi hereditatē talib⁹ piculū se exponere manifeste.
Quartū. pp̄t̄ piclū in. p̄babilitatē. nam n̄ vir nec fili⁹ nec
eē publicus iudex hoc mulieri reuelāti credere obligant̄. n̄
si p̄bet dicta sua p̄ ineffabilia signa. aut p̄ violētās. p̄batō
nes. siue p̄ testes idoneos **N**am ex solo ei⁹ dicto non p̄t̄ ex
hereditate talem filiū. maxime in teris in q̄b⁹ p̄mogenita
ex p̄suetudine in toto l̄ in pte succedunt **I**nsup̄ s̄m̄ **S**cotū
in talib⁹ teris. si p̄t̄ crederet vxo ri sue in hoc non possz̄ tñ̄ a
spurio auferre hereditatem. nisi in publico foro. cū. p̄barz̄
talē. 7 tūc opteret mulierē nō tñ̄ apud maritū. s̄ apud to
tā p̄riam diffamari 7 isto p̄supposito s̄. q̄ nō debeat reues
lare rōe malorum grauiorum erinde p̄tingentiū. **Q**uō de
beat tal̄ mulier fat. s̄ facere diceat̄ infra. vbi tñ̄ nō imminēt
aliud piclū l̄ malū nisi infamie ipi⁹ adulate. v̄l mortis sue
videt̄ q̄ si p̄moriaē viro suo debeat añ̄ mortē ordinare cū
p̄fessore suo l̄ alia p̄sona matura. q̄ si moriat̄ postea reuelz̄
ex pte sua viro qñ̄ s̄. ex hoc p̄t̄ obuiari ne putati⁹ filius ha
beat hereditatē totā l̄ pte **A**liqñ̄ x̄o hoc marito l̄ alijs p̄
sonis eē p̄fessōm̄ tenet̄ m̄lr̄ reuelare. v̄z̄ si bec tria p̄curāt
s̄. p̄mo si apud maritū 7 alios fort̄ 7 q̄uis suspicio imp̄ssa
essz̄ 7 occasio suspicādi talr̄. **S**cōo si ex certis r 1

et sufficientibus causis sit et de vehementer et valde probabile est
quod nihil de primis periculum supradictum subsequetur a clerico si potest
minuetur. **Ter** si firmis persuasione filii bonis mariti voluntarie
ceos. si si puellam filii cessat ista ratio quod mittit per illum ad hospitium
cum non teneat alios nisi extrema necessitate cum alii desint quod puidet
atque his autem est percurantibus fuelari dicitur possit. **Si** vir ista percurat
runt rarissime presumendum est quod percurat. **In**supra dicitur possit si in
Ul. quod est reuelare possit si non timet maritum. aliquid in immo
neret periculum. **S**unt quidam utique viri sciunt uxorum adulterium sus
sineret vel esse sentientes. immo quoniam uxores suas ad hoc
bonitate. l. quod propositos filios non possunt habere. l. alia quocumque pudenda
occasio. **F**acta est hac notificatio ante quod vir eius pro edificatio
tote talis filii expedit. videtur obligari a retributione aliquid fidei.
quod fecit quod in se fuit ut dandum euitaret viri expensarum in e
ducendo. et hereditationis que ad alios. ar. ex. de iniuriis. et dicitur. da. c. si
culpa. **N**ec tamen de manifestare adulterium propter periculum
et infamie detrimunt. et odium ad eum euitand. et si ante manifesta
torem iam aliquid presumptis huiusmodi putati filii tenebit ipsa m
inquantum potest satisfacere si aliquid ut suum possidet et si magni exis
quoniam notificat nollet ipse filii credere hoc. nisi cedere bonis putati
ui prius petens saltim legitimam que sine causa expressis a iure au
ferri non deest ut legitimam filii. nec peritiam potest probari tenebitur
nihilominus ipsa mulier hereditas de portio illa ablata sibi de eo
tamen quod potest et non plus. ex. de reg. iur. li. vi. c. nemo. et hoc quod fuit i
mora notificandi. quoniam potuit puideri. **S**ed nunquam mirum talis de
reuelare crimine suum filio spurio et inducere eum ad dimittendum
dum hereditatem de heredi. **A**d hoc dicitur secundum **C**eo. ubi supra. quod
aut filii credent matri a non. **S**i autem credens non autem probabile est quod pro
ter deum dimitteret hereditatem. **N**am paucos repere contingit quod
ita perfecti sunt quod propter persuasione iustitiam in foro dei dimittant
magis possessiones. quod retinere possunt iure exteriori. et vellet spu
rii reputati. nisi hoc matri presumere potest. nisi antea multum fuisse
expta de bona voluntate filii sui. **N**on ergo de se exponere periculo
certo diffamatio apud filium propter incertam correctorem illius
Si vero non crederet. tunc sequeret in dupler malum. **P**rimum quod ip
sa diffamaret. **S**ecundum quod ab illo sic antea hereditas possideret
Si quis autem inisset quod tali filio deat reuelari. ne si ignorans for
te copularet pro matrem suam forori aut alteri sue propter iniquam seu
alia faceret que a iure spuris prohibita sunt. dicitur quod talis

legos
Si qm
Si de
tmeat
he. fil
p. v. m
no. h. s
ex. q. p
digna r
eti. r. d
l. h. p. d
ipm. l. e
p. p. m. a
f. p. d. i. a
v. d. e. l. i. g
q. i. n. d. u. e
v. a. v. a.
d. i. c. t. e.
h. i. s. q. i.
f. i. l. i. a.
c. o. t. a. l.
d. e. a. t. e.
v. a. l. i. c. i. t.
h. u. i. p. a.
m. i. l. i. m.
l. i. a. p. e. r. d.
a. c. t. d. o. s.
t. m. i. e. p. l. e.
f. i. l. i. o. s. t. a. l.
i. d. e. h. e. d. i. t.
n. o. b. i. c. p. t. l.
p. a. u. g. i. s. t. e.
f. i. a. t. a. d. r. i. t. i.
h. u. i. b. r. e. p. p.
h. y. m. i. u. l. t. i. a.
c. a. t. i. b. i. p. f. e.
b. o. n. i. v. i. r. i. d.
c. i. p. r. a. t. i. e.

Ignorantia dñi p̄seuerat oīo excusat cū sit ignorantia facti.
Si qñ tñ factū venirz ad lucē tale m̄f̄m̄ōiū dirimendū estz
Si xō q̄rat an dato q̄ tal' fili' ex v̄b' m̄f̄is se sp̄riū credat
teneat reddē bona q̄ habit e marito m̄f̄is ceterz filijs atqz
be. lib' alijs p̄dicti mariti. v̄d' q̄ sic hoc indubitan' c̄dit. ⁊
rōem illō credēdi hz tenet s̄m̄ deū nō tñ hūano iure. **S**i tñ
nō hz sufficiētē cām ⁊ rōm credēdi illō tē reddē nō tenet
ex q̄ p̄ se l' p̄ alterū sibi claret q̄ nō hz sufficiētē cās seu cō
dignā rōm c̄dēdi. **S**ūt at̄ inf' cet' a q̄tuor sig' q̄ reddūt suspe
ctū talē m̄f̄em. ita q̄ ei de facili nō d̄z credi. p̄mū est amor
l' si p̄diligit aliā plē viri sui. sc̄dm̄ est odiū. viz si p̄fuit m̄f̄is
l' p̄m' v̄rozē odire. Ecū est stultitia. q̄ m̄r' fatua ⁊ leuis ē
⁊ p̄tinac' sensus. q̄: tū est incertitū' cū nō p̄stat ip̄am esse l'
fuisse certā q̄ hūc p̄cedit de adulterio l' de viro. nō. n. hoc
p̄t oī' adultē eē certū. **S**z qd' remediū tali m̄lieri d̄z adibēt
dicēdū q̄ ei l' **S**co. vbi sup' ē p̄lex remediū dari p̄t. **P**rimū ē
q̄ inducat filiū intrāē religiōm. ⁊ tñ tale q̄ possit p̄fessōz
suā p̄uāē. ne s̄incidat in syllā volēs vitare caribdi. s̄m̄ estz
cleric' fiat. vñ v̄z tñ s̄m̄ deū eccl'astica b̄nf̄itia acceptare. ⁊
bis q̄si sufficiētib' merito iā p̄t' d̄mittat h̄ditatē alteri
si laico in sc̄lo remanēti. **S**i tñ p̄ nullā p̄suasiōm b̄oētam
co: tal' filij m̄ flectē nō p̄t' h̄ditatē d̄mittat nō. videt q̄
v̄eat se. p̄dē illi cū certa nō sit q̄ tal' ab ea ip̄suasibil' alijs
tā licit' ⁊ h̄oēl' flectēt ex i'. imo forte tenaci' retinerz. ne
sp̄m' putarēt cū talē notā multi caueāt male nati. **T**c de
mū. iij. s̄mediū addēd' ē. s̄. q̄ saluo iurē hūano ⁊ abs infamia
sua p̄t' d̄z d' sua v̄ote cū eā h̄bit' i' p̄tate l' d' p̄f̄ealib' si hz
⁊ c̄t' b̄ois ⁊ laborib' ⁊ sudorib' suis idēnē facē virū ⁊ legit
timā e' plē. **O**bligat' n. satisfacē viro d' ⁊ sup̄t' ab illegittio
filio. **S**z tal' fili' n̄ tē satisfacē q̄ p̄sup̄sit q̄z diu b̄oē fidei su
it. **D**e h̄ditate at̄ m̄r' obligat' h̄dit' viri ab intestato l' h̄
dit' i' c̄pt' l' q̄b' v̄isilr' c̄dit q̄ reliq̄s h̄ditatē q̄ si nescit d̄z
paupib' erogari. tē in q̄s s̄m̄ corū d̄tā iustitie n̄. n. dico q̄
tēat ad filiū. equalēs h̄ditati. q̄ su. d̄m̄ ē. plimū qd' differt
l' nē h̄re ⁊ p̄p̄e eē. s̄z qz iste legit' h̄es v̄traqz h̄uit h̄ditatē
lz s̄m̄ iustitiā fuit p̄p̄e p̄p̄t' a m̄' q̄s equalēs h̄ditati suffi
cit sibi p̄ h̄ditate fiēda. illō at̄ m̄' deterniet s̄m̄ art' itriū
boni viri. **Q**d' si nec hoc fieri p̄t' q̄ tē nō obligat' tenebit tñ
cū p̄generit ad piguorē fortunā. c̄f' de solu. c. odoardus. **T**

si viderit istum p̄tritu z p̄ces ei' inniti v̄itati. d̄s ei tanq̄s
pauperi dimitte v̄i v̄inat cū hoc eēt ei datura postea. xvi.
q. i. c. qm̄ hec Rai. q̄ intelligēdum videt. vbi datur decime
de more. put est de iure cōi. **Nā** sec' vbi de more nō dan'
l' valde diminute vidēt excusari. de hoc tam plene hēs in
i. pte. ti. i. z dicit ibi glo. **Uul.** q̄ illi q̄ resign' in māu p̄nar. j
q̄ hoc nō facerēt nisi p̄narj restituerēt eis. p pte l' p t. c. to
q̄ nescitur cui siēda est restitutō q̄ nō credit eos eē in sta
salutis dicit ec paulopost q̄ non est necesse. q̄ fiat hmōi
restitutō in māu p̄narj dūmō t̄i sit pat' ad arbitriū ei' v'
alteri' bōi viri satisfacc. dicit ec q̄ in hoc casu ep̄s q̄ est dis
pensato: paupm p̄t dilatōz dāe l' pte dimitte l' ec totuz si
vidēt se expedire ad necessariā suslētatōz illi' tanq̄s al' i'
paupis. ita t̄iq̄ q̄sto vtili' p̄t gēat negociū illi' cui faciēda
eēt restitutō. si p̄sona ei' eēt nota. viz exponēdo illa q̄ essent
restituēda in vsus tales q̄ mag' ei possent p̄ficē q̄ ad deū
hec ibi. **Si** tenet certis p̄sonis q̄ nolūt dare dilatōz. d̄s ad
petitionem ip̄orū absz dilatōe satisfacc l' credē bōis. qz fur
z raptor sp̄ est in mora. z iō sp̄ augēt pctm. ff. de cōdi. fur. l.
in re fur. vbi lesi egent z fame peunt. ne interueniēte pau
lulū mora inueniri nō valeāt q̄ redimanē di. v. **Semp.** n. vi
tāda est mora vbi est piclm. di. xxviij. c. de siracusane z hoc
ec si optet ip̄m mendicacē **Uñ** nō dico habito respectu ne
egeat **Nā** p̄tra hoc nota. ex de vsur. cū tu. t̄i **Uul.** addit si
ne culpa p̄t accipe vite necessaria s. extreme **Rai.** modera
te sibi vita retenta quousq̄ plene sibi satisfacciat **Hoff.** d̄o
sic dicit **Sz** qd si nō immineat tale piclm necessitat' z is q̄
tenet restituere nō p̄t induci ad restitutōem statim faciē
dam. puto q̄ discret' sacerdos p̄t p̄sciām suā informare. ex
eo q̄ intēdit vtiliter gerē negotiū c̄ditoris **Nā** si videt q̄
aliter nō p̄t recupare in p̄petuū l' nō ita cito. l' ita comode
p̄t recepto iuram̄to l' alia sufficiēti cantōe si h̄re p̄t dilatō
nē p̄cedere. z sub hac p̄ditōe si hec adimpleuēt in talē diē
p̄ctōrē absolue. z sic creditor qd ei debet' recuperet. z pctōz
nō recedat a p̄s bitero despat'. h' ille **Sz** q̄ in fine h'. **S. f.**
q̄ absoluat sub p̄dit'. p̄riū asserit **Uul.** di. q̄ absolutio pecc
cat' nunq̄s d̄s fieri sub p̄dit'. z iō p̄t dic' q̄ absoluat simpli
citer si est absoluēdus. s̄z declaret q̄ nō valebit absolutio.
nisi adimpleat p̄missum **Uul.** **Archi.** d̄o sup r iij

c. si res. xiiij. q. vi. qrit vtrum hñtl restituere debeat hñi re /
spect'ne egeat Et dic' videt' q' sic. ff. de re. iur. l. in p'denat' /
ff. de cessi. bo. l. ij. 7 sic nota p. B. de solu. c. odoard'. 7 facit /
ad hoc qd' habet. xiiij. q. ij. q'cuq' Bz Inno. p. nota. in c. cu /
tu. ex. de vsur. sec' credit' fm canoēs. vt ibi notat Ala. B. 7 /
Doñt. q' insolidū tenent detētores vsurariū. 7 nō solū in qñ /
tū face' pñt. q' Doñt. in sum. di. q' q' hñt restituere paulatim /
singulis m'sib' soluāt creditorib'. si alr nō pñt sine magno /
sui detrimēto. put potest. vel cōponāt se cū exspoliat'. q' si /
nullā pñt inuenire m'f'cordiā apud eos absq' dilate tunc /
tenet satisfacc' l' bōis cedē. q' pctōr sp est in mora. ff. de con /
di. fur. l. in re furtiua. ex de si c. cū in ecclia Multi tenēt vi /
ctū pcedēs tanq' equū s. q' tenent solue' qntū pñt retenta /
sibi vita cōmoda. ar. de cō. di. v. c. discipulos. ex de fur. c. si q's /
s3 Archi. p' sup' xbo reddē eiusdē. c. ibi dic' q' statim d3 red /
dē totū qd' p't. allegās 2 bo. scda scde. q. lxij. q' dic' q' itatim /
est fieda restitutio. dictū tñ 2 bo. p't dici non esse p' si sane /
intelligat. vt infra dice' 7 Bz in qdā summa d' q' q' hñt /
restituē vsuras 7 male ablata. 7 pponunt firmiter reddē. 7 /
nō pñt statim. q' nolūt cū familia egere v' medicare. 7 tñ /
incipiūt iux' posse satisfacc'. vtrū tales pñt absolui 7 cōicac /
7. aut sciūt psonas certas aut nō. 7 si sciūt ipi hñtes male /
ablata. 7 ipi ec' qb' debent hmōi nolūt tutū est. q' de p'cia /
eorū stēt ad terminū iporū 7 volūtātē Si xō tales nesciūt /
dāna sibi data 7 reuelatio possz esse piculosa ill' q' volūt re /
stituē tē nō est reuelandum ill' s3 psumendū q' p'fessor cau /
sam illoū vtil' agat. 7 p'fites intēdat. 7 pmittat satisfacc' /
re q'cito p't. q' hic h3 locū ratibabitio de bono 7 equo. tē /
p'fiteus absolui 7 cōmūicare p't. q' est in via salutis Si ve /
ro oīo nesciant p'one qbus est restitutio fieda. tūc est libe /
in p'tate plati l' discreti cōfessoris dare 7 cōstituire termi /
nū p'fitei. sic viderint nccitatē 7 cōtritōem ei' 7 volunta /
tē pmp'tā restituēdi. 7 infra iustū terminū tal' p't absolui 7 /
cōicare Itē vbi maior est p'ritio. ibi maior m'f'cordia 7 ve /
nia est fienda 7 remissio. 7 q' tot' mūd' fere est inuolut' in /
rapinis. sic p'posse tuo curze per mediū ne nimia securitas /
vel remissio p'ire faciat. quos discreta eq'tas poterat reuo /
care Item semper iniurias 7 spoliās l' cōplices eorū debēt /
humiliter postulare veniā ab eis quos offendit. ne illi res

mane
facit
hñt n
scrip
tio v
m'f'co
est vici
tio vt dū
tū q' min
sūt p'one
hñt ad re
ca materia
cōt' hñt
modi ad q'
p'fite' 7 dū
tū q' vt ce
p'p'abile nō
cū q' p'p'ō
tūc dāni est
mentis in tam
hñt est q' c
tū q' vt d' n
cōmōdi seu d
tūc d' d' d' d'
vtrū ad ipi s
hñt p'p'ō q' r
dūm s3 p'p'ō
tūc q' alienū
poterat temp'
tūc q' d' d' d'
oportuno et p'
tūc d' d' d' d'
et velle vt q' d'
tūc si dicat dom'
q' per equitatem
condam' p'co. q'
reobere lumen
leze p'p'um re
d' 7 dep'itum

maneāt in rancore ⁊ mala voluntate. **Q**uid autem deat
facere vxor ⁊ familia raptoris ⁊ vsurarij ⁊ bñdī. qui non
hñt nisi de obligatis restitutioni. habes sup in c. de rapia
S. xij. in fi. **N**ota q̄ **R**ai. ⁊ **H**ost. circa istā materiā restitu
tōis dicit **H**oc notēt face: dotea ⁊ retineāt q̄ s̄m maior v̄l
minor fuerit fraus vel dolus l' violētia maior. v̄l minor d̄s
esse discretio iudicant. ⁊ s̄m hoc in vsuris q̄ s̄nt in depōsi
tis vt dictū est sup. in c. de vsura q̄ om̄ino sunt restituende
tñ q̄ minor est ibi violētia q̄s inceter? poterit p̄fessor ec̄ cū
scit p̄sona cui siēda est restitutio maḡ moderare t̄ps reit̄
stitutiōē retenta sibi vita cōmoda ⁊ familie sue **Q**uidā cir
ca materiā istā dicūt ⁊ in eo iudicio sat? rōnabilr q̄ incert?
casib? nō tenet q̄s ad statim restituendū actualr etiā si h̄z
modū aliq̄le ad restituendū. ⁊ ab eo cui tenet inuenire non
possit n' dilatōz n' remissōz. s̄z subitā velit fieri sibi restitū
tōz qñ v̄s ex r̄stitutiōē statī l' statī r̄stitutiōē se q̄ret in euidēs
l' p̄babile dānū spūale l' t̄pale notabile ipsi? restituēt? l' ali
orū qd̄ p̄pōderaret dāno ei? q̄ d̄z h̄re ex carētia illi? rei. p̄t
tale dānū esse triplex. seu scādālū notabile v̄l dānū. piculū
mortis infamia quīs piculū notabile mortal' culpe. **R**ō at
bñdī est q̄. l. tal' restitutio possit differi. q̄ s̄m **S**co. credi
tor q̄ d̄z h̄re magis d̄s velle in bñdī casibus vt maximū in
cōmodū seu dānū ei? q̄ h̄z restituē euitet inmodica restitu
tionis dilatōē q̄s suū modicū incōmodum l' dānum ex cas
rētia ad t̄ps sue rei. **E**t si obijciat q̄ restituē est act? nega
tīvi p̄ceptū q̄: reducat seu explicat p̄ hoc qd̄ est nō retinere
alienū. s̄z p̄ceptū negatīvū obligat sp̄ ⁊ ad semp̄ **R**ūdet s̄m
Sco. q̄ alienū iniuste ⁊ inuito dño retinē simplr p̄hibetur
p̄pterea semp̄ ⁊ ad sp̄ isto mō n̄cē est saluti alienū nō reti
nē. s̄z qñ q̄s h̄z volūtātē ⁊ p̄positū restituendū alienū. p̄ t̄pē
oportuno ex tē tenet dño rei volēte. i. velle debente **V**ult
at hoc dñs rei ⁊ si nō actu. i. licito. tñ actu debito ⁊ h̄desto
q̄ velle d̄z q̄ q̄ suū h̄z retineat quousq̄ potuerit oportune
Et si dicat dominus rei hoc agit iniuste. ⁊ quia non vult
q̄ per quātūmcunq̄ tempus suum retineat **D**icendum se
cundum **S**co. q̄ domino etiā inordinate volente statim
rehabere suum. ⁊ per cōsequens cōtra rectam rationē no
lente. primum retinere suū. s̄c tenēs nō est de tētor iniust?
nā ⁊ depositum d̄z redditōē strictissima red dī cu repetitō

quia puuli vel infirmi. ⁊ sic restituēdo exponitur periculo
tpe cū familia sua furandi vel p̄stituēdi filias l' despatois
vbi retinēdo qd̄ h̄z alienū cuz ip̄o ⁊ industria sua puidz. ⁊
p̄cet sibi ⁊ familie sue. ⁊ dispōit ad satisfaciēdū paulatim.
Hoc sentire videt̄ **S**co. in. iij. **B**en. in q̄libet. vi. q. xxiij. ⁊
idē v̄ dicendū cuz q̄s h̄z infra artis sue v̄n ex labore suo
gubnat se ⁊ suos. ⁊ v̄dendo l' tradēdo ea vt restituat suis
creditorib' nō poterit laborare ⁊ in lucrari. puta libros q̄
ad iurispitos ⁊ medicos. ferreamēta quo ad artifices. **L**a
borādo at̄ cū p̄dicti vltra sustentatōs suā potēit in futurū
paulatim satisfaciē. **N**ec credo eē p̄ hoc qd̄ dicit̄ **T**ho. sc̄da
sc̄de. q. lxj. s. q̄ statim r̄stituendū est alienū simpliciter. **N**on
em̄ ita amare v̄ba accipiēda sunt. dicit̄ lex s̄z civilis. ⁊ in sa
cra scriptura statim d̄s fieri qd̄ in pl̄ro tpe vt ptz **M**ala
chi. iij. **S**tatim v̄riet ad tēplū r̄. ⁊ p̄cipue cuz eā ita v̄gē
ti differēt vt d̄m̄ ē. **P**ōt eē m̄l̄plicit̄ capi in iure. ⁊ nō so
lum p̄ potentiā facti s̄z iur̄ ⁊ p̄moditat̄ vt ptz. xxi. q. iij. c.
faciat in glo. **H**ec t̄n nō sunt p̄dicāda ne aperiet̄ via detē/
tioni aliēorū ad qd̄ n̄s p̄sone sunt inclinate se cū maḡ d̄is
crepatōe in p̄fessōe ⁊ p̄silijs tractāda: ⁊ cū m̄l̄t̄ circuitan/
t̄ijs p̄siderāda q̄ hōētēt̄ f̄c̄m̄. **A**d hoc eē fac̄ qd̄ dicit̄ **J**o. ne/
apoli. in quolibz. ix. q. xxi. ⁊ **R**ic. in. iij. ⁊ pe. de. pal. **I**tē po
tenti r̄stituē. male ablata statim v̄trū sufficiat relinquē. in
testamēto l' instrumēto q̄ hēdes r̄stituāt. **R**ūdet ad hoc
Jo. neapoli. in. ix. q̄libet. q. xxi. q̄ hoc sufficit in duob' casib'
bus t̄m̄. **P**rim' ē q̄n h̄ns male ablata credit̄ h̄e ⁊ p̄ cer
to vel quasi. p̄ certo q̄ talis retentio nō sit p̄ voluntatem
d̄ni. talis em̄ retētio non est iniuriōsa l' iniusta null'. n. pati
tur iniusticiā volēs vt d̄r. v. ethicoz. **S**c̄ds casus q̄n talis
retentio rei aliene est p̄ volūtatem d̄ni s̄z inordinata. puta
cū nō reddīt̄ gladi' furioso cū repetit̄ ip̄m in furia. hoc em̄
iuste sit. vt. xxi. q. ij. c. ne q̄s. **E**t silr̄ hoc est q̄n vult r̄ suam
statim h̄re q̄s retinēs non p̄t daē sine notabili dāno suo ⁊
extra ille cui' est p̄t sine dāno ⁊ in p̄modo carē ad t̄ps. **E**x
tra istos casus non sufficit ad salutē nisi statim restituat.
Rō est. q̄ de necessitate salut' est vitae p̄cū mortle. s̄z nō
soluz auferē alienū. s̄z eē detētio rei aliene eē p̄dictōs casus
est mortle q̄ p̄tra iusticiā. q̄ cū faciat iniuriā primo ⁊ h'
cū p̄t restituē **U**n̄ non sufficit ad salutē tali relinque in in/

strumento. vel per testamentum q̄ heredes restituant. sed
de necessitate salutis est statim restitue si p̄t. **S**3 si ille cui
est res l' cui obligat non p̄t illa re care sine in p̄modo suo
eē ad t̄ps oportz q̄ restituat etiā cū magno in p̄modo suo
nec sufficēt dimitte p̄ testamētus. **T**erti^o casus excus as a
restitutōe subita est cui ex hoc imminēt picl'm mortis cor
poralis. **E**t nota s̄m Ric. in. iij. di. xv. q̄ si ille q̄ dānus in/
tulit h̄s aliqd̄ vltra nccitatē sustentationis natuē q̄suis sibi
necessariū ad victū s̄m decentiā sue p̄sone restitue tenet
Non em̄ licitū est de alieno viuē cū seculari honore **S**i as
non h̄s nisi necessaria ad sustentatōz nature. tūc subdistinz
guēdum est. qz aut ille q̄ est passus dānū nō indigz ad sustē
tationem nature eo qd̄ ab eo ablatū est. z ille q̄ abstulit
p̄t retine. z restitue non tenet qz ex iure natuē licit^o est vni
cuiqz vsus possessōis necessarie ad sustentatōz nature. **E**x/
trema. n. nccitas facit oīa cōia. ff. ad legē rhodiaz de iactu
l. ij. §. cū in eadē. in tex. z glo. **A**ut indigz ad sustentatōz na/
ture eo q̄ ablatū est. z tūc subdistinguo qz aut p̄m^o. i. dñs
īp̄ius rei indigz ista re ad sustentatōz sue natuē priusqz fuit
necessaria ad sustentatōz nature illi^o q̄ abstulit aut eodē tpe
vterqz indigēs fact^o est ista re ad sustēta^oz sue nature. aut
ille q̄ abstulit fact^o est indigēs re. iste ad sustentatōz sue na/
ture p̄usqz iste a q̄ ablata est. **P**rimo mō z scdo p̄t dici si
ne p̄iudicio. q̄ ille q̄ abstulit rē istaz teneat restitue illi a q̄
abstulit. qz nūqz scā fuit res illi^o q̄ eā abstulit. s̄ sp̄ remāsit
illi^o de iure postqz em̄ sum in statu in quo res mea necessa
ria est mihi ad sustentatōz nature. nō p̄t fieri alteri^o me p̄di/
cente. **S**i tertio mō. tūc ille q̄ abstulit restitue nō tenet. qz
ab n̄to tpe quo facta est necessaria sibi acq̄sitū fuit. ius in
illa re illi q̄ abstulit. **E**t iō q̄suis dānū passus v̄iat postea
ad statū in quo sibi res ablata eēt sibi necessaria ad sustē
tationē nature. nō p̄pter hoc h̄s ius instare qz iste q̄ eam
abstulit. nisi iste q̄ eā abstulit reuenisset ad statū in q̄ am
pli^o res ista nō eēt sibi necessaria ad sustentatōz nature. **I**dē
per totū pe. de pal. in. iij. z **S**co. **E**x p̄dicti^o horū p̄s q̄ tales
qui h̄nt restituere z retineāt sibi quodāmō necessaria ad
sustentatōz sui z familie ad vitādū multa pericla anime
z corporis q̄ x̄siliūter se q̄ possent bōis suis cedēdo z oībus
expoliādo p̄ restitutione fienda. qd̄ forte tuti^o eēt restitue

q̄ in
Ab
te vi
votit
v̄it
nupti
releca
dam e
tand
sint ab
per p
bus r
solae
tium
p̄m
Nam q
le in
te tie
am eti
p̄re. ad
credonē
plus obli
nent. **N**ō
multū ind
m. **L**am
nō quōd
v̄it v̄it
non appar
post p̄de
ti que corr
rū d̄uadē
heredes bo
p̄t actio
fidei b̄uif
Intellect. c. b
ad q̄ p̄t
per testatō
et ali quod

et in deo confidere. etiam si oporteret mendicare sicut **Rai**
Ad hoc non videtur teneri de necessitate salutis. tamen dicitur tunc lau-
te viuere et potestatem vestiri cum familiaribus. et filias suas cum magis
dotes nuptui tradere. sic si non essent obligati restitutioni. sed pro
viuere et paruas dotes tradere. et si non possunt nobilibus mercatori
nuptui dare. dicitur artificibus et plebeo tradere. et alia superflua
resecare cum multa ergo prudentia hoc negocium agen-
dum est. cum efficaciter videntur facere quod possunt ad resti-
tuendum et in alijs se bene habere cum timore dei. credo quod pos-
sunt absolui et communicari. **Qui** autem et de eo quod possunt sem-
per peccant et annuatim reperiuntur. permittuntur p[ro]fessori-
bus restitutionem facere. et postea non faciunt more videntur ab-
soluendi. nisi prius faciant vel disponant efficaciter nego-
cium ut habeat executionem. et multo minus ei permittitur
communicatio summi. quantum dico spectat ad consilium p[ro]fessoris.
Item quantum ad sacerdotem qui habet communicare cum il-
lo se in manifesto ad hoc ingerit. quod iuris habes in. iij. par-
te. t. e. **¶ De** usurarijs autem manifestis quod sit agendum
cum eis in restitutione et collatione sacramentorum. habes su-
pra. e. c. de usur. Possent etiam tales petere remissionem a
creditoribus. quam si sine fraude et sponte obtinent. non ipsi am-
plius obligantur. nec etiam pauperibus illa remissa eis dare tenentur.
Ad tamen decem estis ut diues a paupere. et indigens parum a
multo indigente peteret remissionem **Queritur** utrum episcopus elapsus
xxx. xl. annis possit agere contra heredes vel possessores bono-
rum quodam illius qui in testamento reliquit mille libras soluendas
nomine usurarum incertarum cum de extorsione dictarum usurarum
non appareat nisi per p[ro]fessionem dicti testatoris. **R[es]pondetur** Lau-
post **Fede**. quod cum actio que competit ex testamento vel p[ro]di-
ti que competit episcopo per. l. nulli. sit personalis et spatiosa. xxx. anno-
rum claudatur per p[ro]p[ri]os. **¶ C. de** per script. xxx. vel. xl. annorum idem contra
heredes bona fide possidentes. que semper presumuntur non com-
petit actio ad dictas mille libras. nisi probaretur habere malam
fidem habuisse. et sciuisse vitium et crimen defuncti. quo casu debet
intelligi. c. tua nos. cum si. **Et** idem si de extorsione appareat per
alio quod per testamentum **Quo** autem ad possessores bonorum in quos
per testatorem vel eius heredem bona sunt alienata. non
est aliquod dubium si possiderunt spatium decem annorum

q: actio psonalis non cōpetit cōtra successorem singularem.
vt l. i. §. si heres. ff. ad trebel. nec ob pmo dicta s. q: actōes
epō cōpetētes duran. xl. annis. q: intelligit hoc de actioni
b^o cōpetētib^o epatui l' ecclips collegiat. s. h nō cōpetit ac
tio epō vt epō. s. vt iconomoz administratori bonozū pau
perū. **Querit** qd sit pmissio generali edicto q: qd cūq: de
derit vsurarū nōie aliqd tali veniat infra tot dies rē. **Si** ne
mo veniat nec eē aliqs vsuras certas vsurarius assignerit
infra terminū sibi ad id statutū lataq: est sententia p epm
declarās illas esse certas. vtrū vsurari^o sit tut^o si postea ap
pareāt psona certe qbus est restitutio fienda **Federic^o** de
senis sentit q: sic. eē quo ad illos q: tunc erant eē diotelsim.
fateē tū q: talib^o cōpetit remediū ptra epm l' paupes. **Sz**
cogita dic **Lau.** an sit xim. z p trariū practicaē qn non est
determinatū q: omnia veniāt sub nōie incertozū. hoc est qn
nō sit taxatio vere. z fm qntitatē ad quā ascendunt. s. mi
noz. z fm q: inter eos puentū est. z de hoc iudici p cui^o sen
tentia alio non dato psumit q: stat legitime. **An** at talis
practica sit iuri psona. tu ipse vide. **Prompti** sunt tū epī
ad eius obfuatōem. q: p seipis incerta bursant. nec ad il
lorum volūt restitutōez venire l' teneri. s. sit certa taxatio
fm puentōnem fm qd moris est. q: tū an possit de iure fieri
videndū est. **Querit** etiā **Archi.** q: siqs decedēs flinqt
sibi hēdem ex testamēto l' ab intestato. z ordinavit qsdam
executorē tū ad emēdā suozū fore factorū q: decedēs tpe
moris sue creditoribus tenebatur z iam termini solutōnis
fluxerant. **Dicit** rūdendo q: ille executor debita hmoi
soluē tenetur. z potest pueniri. quia elaps^o terminis solutō
nis cepit iniuriari creditorib^o in non soluendo defunctus.
Ex pcepto at dñi est solutio faciēda. ar. ij. q. i. c. magnum.
xxij. q. vel. c. tributū. q: peceat in termino nō soluēdo. tum
quia frangit pmissum. eē de pact. c. i. z. ij. tū q: illo elaps^o
inuito dño detineat alienū. ff. de excep. doli. li. ij. §. circa. z
hoc tenent quidā. s. vt nōie forefactorū hoc casu veniāt de
bita. quozū termin^o solutōnis tpe mortis elapsus erat z
p illis agi posset. **Secus** de debitis quozū termin^o non ad
uenerat. **Et** ita notat **Spe.** in rubrica qualitē scripta in iu/
ditio pferi. §. nūc x^o. **De** eo x^o demū cui datū est al
quid p errorem dic **Jo.** de rip. in tractatu de ptractib^o qd

in tali datione aut est error persone vel fortune vel alteri,
us p̄ditōis apposite. Si primo mō. puta intēdo dare Pe-
tro ⁊ do Martino. tūc martin⁹ tenet acceptū restituere l'
dāt. l' illi cui intēdebat dare. ar. xxix. q. i. §. i. ¶ Si vero error
fortūe. puta intēdo tibi dare vt paupi. ⁊ tu es diues. d̄r q'
sic acceptum tenet restituere dāt. l' alicui paupi nisi rect'
ptēs interim effect⁹ fuisz paup. Si x̄o sit error alic⁹ alteri
us p̄ditōis alterius. puta credo te sc̄m cū tu nō sis. ⁊ ideo
dono tibi. vel credo te celebraturū missas. iō do tibi d̄r q'
si receptori p̄stat de p̄cisa intētōe. dāt. l' qz alias nō daret
nisi ita p̄ditio subessz. talis error obligat ad restituendum
receptū. aut ad sufficientē supplēdū p̄ se l' p̄ aliū intētōnem
dātis. quorū rō est qz cū res in itū nō trāseat nisi eo mō q'
vult dans trāferre si nō exigat p̄ditio in ipm res nō tran-
sferet. Alij at̄ dicūt q' ad talē restitūdem tal' error non obli-
gat. nisi ipa p̄ditio circa quā errat essz cā motiua ⁊ final' ta-
lis datōis q' pbāt p̄ sile. Do tibi libras centū qz credo te
esse amicū meū dato q' accipiēs nō sit amic⁹ me⁹ nō obli-
gat ad restitūdem. ¶ Si at̄ amicitia sit causa. p̄pter quā
do tibi centū libras. i. si sis amic⁹ me⁹ ⁊ nō amic⁹ fueris ob-
ligaris ad restitūdem. Ex his ptz q' questores sancti Anto-
tonij. vel alij quicūqz nullo mō p̄nt sibi retinere ea que illis
paupibus vel locis. p̄ qbus petūt danē. qz hic est error p̄so-
net. ¶ Clerū tū qz nullus tenetur. p̄prijs stipendijs militare
nec causas aliorū. agere ad suas expēsas. dico q' tales p̄nt
viuē sup quest⁹ quos faciūt. ⁊ p̄t eis moderatū salariū dari
becille. ¶ Illa x̄o q' danē eis ex mēdatijs eorū questorum
videlz qz asserūt q' dicentē multe misse. p̄ dātib⁹ vel habe-
būt talē indigētia. l' absoluent a vot⁹ eorū l' a casib⁹ refua-
tis l' q' fiēt lectisternia in hospitali de b̄mōi. p̄ qb⁹ illi dāt
alias nō daturi. cū nec talia fiūt. l' x̄a sunt. totū est rapina
⁊ restitui d̄nt dantibus ea vel paupibus erogari. ar. xiiij. q.
v. c. non sane

¶ Explicet titulus de restitūtib⁹ fratris Antonini ar-
chiepi Florentini in quo diffuse tractatur de hac materia.

¶ <u>Incipit tabula materiā q̄ in hoc libro p̄tinentur</u>	
¶ <u>Tractatus de p̄fessore q̄ hic p̄mo ponit̄. diuidit̄ in tres p̄tes. q̄m̄ p̄ma ē de p̄tate seu auctoritate p̄fesso. z h̄. xv. c.</u>	
De p̄tate seu auctoritate p̄fessoris z q̄s possit vel non possit audire p̄fessiones. c. i.	c. i.
De ordinario p̄fessore quo ad ecclesiasticas p̄sonas z clericos. c. ij.	c. i.
De cardinalibus c. ij.	De p̄riarchis z alijs c. ij.
Abbatissa quid possit in sp̄ualibus c. ij.	
Cui debeant laici ordinarie confiteri. c. iij.	
Casus. viij. in q̄bus p̄t quis alteri p̄fiteri q̄s p̄prio sacerdoti sine eius licentia. c. iij.	
Quis possit p̄mittē z q̄s nō audiētia p̄fessionū. c. v.	c. iij.
Quō z q̄n curat̄ l' p̄sbiter procbial possit dare l' denegare licētia alteri p̄tendi subdito si petat illā. c. vi.	c. v.
De religiof̄ q̄ nō possunt audire p̄fessiones sine licentia p̄lati sui. c. vij.	c. vi.
De p̄tate audiēdi p̄fessōs attribut̄ a fr̄ib' p̄dicatozib' z minorib' a iure p̄ter. de. dudū. §. ij. de sepul. quō fieri possit. z quō exponitur. c. vij.	c. vi.
De effectib' q̄ sequūt̄ ex p̄missiōe audiētie p̄fessōis alēi facta int̄ fr̄es p̄ntatos s̄m formā de. dur. c. i. c. vij.	c. vij.
De casibus multiplicibus ep̄is reſuat̄ de q̄b' agit̄ in fine de sacerdote q̄ ab / de. dudū. de sepul. c. xi. c. vij.	c. x.
Soluit aliquem a casu a q̄ nō p̄t absoluerē. c. xij.	c. x.
An in generali p̄fessōe p̄tineant̄ specialia. c. xij.	c. x.
Quid possint penitentiarij curie romane c. xij.	c. x.
Quid si cōdū q̄n p̄fessor nō intelligit penitētē. c. xv.	c. x.
¶ <u>Explicunt capitula p̄me p̄t' huius opis</u>	
¶ <u>Incipit tabula scōde p̄t' hui' opis. q̄ erit de sciētie p̄fessoris z h̄. §. v.</u>	c. x.
Quō duplex est clavis ordinis s. scie z potētie. §. i.	c. x.
Quāta scia requirat̄ in p̄fessore. §. ij.	c. xi.
An p̄fessor teneat̄ scire. an p̄ctā in p̄fessōe audita sint mortalia vel ne. §. iij.	c. xj.
Quō iterāda est p̄fessio in. vi. casibus. §. iij.	c. xij.
An valeat p̄fessio ab inpt̄o scā. vt eā ut̄ ae n̄ opteat. §. v. c.	c. xij.
De attritione z p̄ritione. c. xij.	

De decem p̄ditōs q̄ requirunt in oī b̄da p̄fessōe s̄c̄da. c. xiiij.

Incipit tabula t̄cie p̄t̄ h̄ op̄is. q̄ erit ex b̄itate p̄fessoris
et h̄. S. decem

Q̄r p̄fessor d̄z h̄fe duo. s̄. timorē dei et zelū aiarū. S. i. c. xv.
Duo d̄z h̄fe p̄fessor: bonus. c. xv.

Quō se h̄fe d̄eat p̄fessor erga penitētē. et d̄ q̄b̄ inf̄rogād̄. et
ibi x̄sus. x. p̄cepto:ū d̄calogi et x̄sus. viij. p̄cōrū m. S. ij. c. xv.

q̄ ordine fieri d̄eant int̄rogatōnes et de q̄bus c. xvi.
In interrogationibus sciendis tria d̄nt obsuari c. xvi.

De circumstantiis p̄cōrū. et ibi versus earum. S. iij. c. xvi.
Circūstantie p̄cōrū p̄fite d̄e sunt in multiplici genē c. xvij

Circūstantie q̄ trahūt p̄ctm̄ ad aliō gē sunt p̄fite d̄e c. xvij
P̄ctm̄ p̄missum die festo trahit ad circūstantiā aliā. c. xvij

P̄ctm̄ dividitur in tria c. xvij.
Regle q̄nq; ad cognoscendū p̄ctm̄ mortale a veniali c. xvij

Que d̄eat suae et scire p̄fessor utilia et n̄c̄aria in ip̄o ex̄c̄is
quō h̄fe d̄eat p̄fess. audiē^o m̄les. c. xix tio p̄fess. S. iij. c. xvij

Qual et q̄nta d̄eat iniūgi satisfactō seu p̄nia a p̄fessore pe
Qualiter se habere debeat **Penitenti. S. v** c. xix.

p̄fessor: penitentiā iniungendo penitentibus. c. xix.
Cōtraria p̄nia d̄z imponi delicto c. xix.

P̄o p̄cō occulto non d̄z dari manifesta p̄nia c. xix.
Memoriale dicendū penitēti circa p̄niā faciēd̄. c. xix.

qd̄ h̄c̄dū q̄n penitēs nō p̄fite^r aliqd̄ p̄ctm̄ mort. qd̄ p̄fessor
Sacerdos d̄r solue^r l̄ ligare tripl̄ et **Enouit esse in eo. c. xix**

de modo et forma absoluendi. S. vi. c. xix.
Forma verbo:um absoluendi penitentem c. xix.

Forma et vis v̄bo:ū que requirunt in absolutione c. xix.
Forma absol. ab oīb̄ c̄sur̄. et penis tā a iure q̄z ab h̄oīe la. c. xix.

qd̄ h̄c̄dū q̄n p̄fessor: absoluit penitētē d̄ q̄ n̄ d̄uit. c. xix. c. xix.
Quid de p̄fessore qui non intelligit penitentem c. xix.

An penitēs teneat iterare p̄niā ei iniūctā i p̄cō mort. factā
i toto l̄ in pte. et an d̄cā p̄niā t̄r scā ei valeat i foro militā c. xix.

Remediū tuti^o sine p̄siliū dādū penitē t̄ eccl̄e. S. vij. c. xix.
ti q̄l̄ p̄ficē d̄eat p̄niā sibi iūctā. et q̄ p̄niā d̄eat sibi dari se

De celatōe p̄fessōis. S. viij. c. xix. **Curio: c. xixij**
Penitentia p̄fessoris cōfessionem reuelātis c. xixij.

Qui teneant ad sigillum confessionis. S. ix c. xix.
Ad que se extendat sigillum confessionis. S. fi. c. xix.

Quid scđū qđ p̄fessor Indignū d̄silio sup̄ aliquo casu c. xxi.

¶ Expliciūt. s. tercię p̄t. 7 p̄ p̄ns tractat̄ iste de p̄fessore.

¶ Incipiunt excoicaciones sedi aplice r̄suante. tā a iure

q̄ p̄ p̄cessum. siue p̄ exuagātes. b̄uit recollecte p̄ ordinē d̄o

in sequit̄ excoicatos r̄suante ep̄is vniuscuiusq̄ diot̄es c. xxi.

Excoicatos papales p̄nētes filiosos 7 religiosas c. xxii.

Excoicacion: s ep̄is ex iure r̄suante c. xxii.

¶ Incipit tabula super interrogatorio

Interrogatoriū qđ est scđs liber h̄ op̄is in ordine distinguit

tur in tres p̄tes p̄ncipales. q̄rū p̄ma est de interrogacionib̄

bus fiendis a p̄fessore v̄m ordinem decē p̄ceptoū decalo

gi. 7 h̄s capitula. xxiij. c. xxx

¶ Primū p̄ceptum p̄tinet tria c. c. xxx

De voti c. i. c. xxx De voti trāsgressiōe c. xxxi

De sup̄titionib̄. c. ij. c. xxxi De incātatōibus c. xxxi

De adoratiōe creaturaf. c. xxxi De diuinatōibus c. xxxi.

De arte notoria c. xxxi. De p̄stellatōibus c. xxxi.

De sortibus c. xxxi. De incātatōibus. c. xxxi.

De breuib̄us c. xxxi. De ob̄suatōe t̄p̄m c. xxxi.

De somnijs c. xxxi.

De blasphemia dei 7 scđōū multiplici. c. ij. c. xxxij.

¶ Scđm p̄ceptum h̄s c. duo c. xxxij.

De periurio. c. i. c. xxxij. De adiuratōe. c. ij. c. xxxij.

¶ Terciū p̄ceptum h̄s c. duo. c. xxxij.

De ob̄suatōe festozum. c. i. c. xxxij.

De auditōe misse dieb̄ d̄nicis 7 festiuis. c. xxxij.

De obseruatōe ieiuniozum c. ij. c. xxxij.

¶ Quartum p̄ceptum p̄tinet duo. c.

De h̄ore p̄ntū. c. i. c. xxxij. De gubnatōe sa. c. ij. c. xxxij.

¶ Quintum p̄ceptum h̄s vnicum capi. c. xxxij.

De h̄ōicid̄io triplici s. corde ore 7 op̄e. c. i. c. xxxij.

¶ Sextum p̄ceptum h̄s. i. c.

De luxuria actuali. 7 eī sp̄eb̄us. ca. i. c. xxxv.

¶ Nonū p̄ceptum h̄s. i. ca. c. xxxv.

De luxuria mentali. 7 eī sp̄eb̄us. c. i. c. xxxv.

¶ Septimum p̄ceptum hab̄s c. octo c. xxxvi.

De vsurpatōe rei aliene multiplici c. i. c. xxxvi.

Circa vsuram c. xxxvi De soccidis aialū c. xxxvi.

De v̄ditōe ad t̄miū. c. xxxvi De cambijs c. xxxvi.

De mutuātib⁹ sub spe	c. xxxvi
De accipiētibus ad vsurā	c. xxxvi
De faciētibus statuta in fauorē vsurarioꝝ	c. xxxvi
De emptōe impletoꝝ locoꝝ ⁊ montū c. ij	c. xxxvii
De fraudulētia q̄ multis modis ꝑmittitur c. iij	c. xxxvi
De falsificatōe c. iij	c. xxxvii
De iniustitia q̄ fit in iudicio. c. v	c. xxxvii
De furto. c. vi	c. xxxvii
De sacrilegio qd̄ ꝑmittit̄ circa res sacras. c. vij	c. xxxvii
De rapina violēta c. viij	c. xxxvii
¶ Decimū ꝑceptum. hz vnū. c.	
De desiderio hūdi res alienas. c. i	c. xxxviii
¶ Octauū ꝑceptū hz. c. duo De mēdatio. c. i	c. xxxix
De detractōe. c. ij	c. xxxix
¶ Explic̄ tabula sup p̄ma parte interrogatoꝝ	
¶ Incipit tabula sc̄de ptis int̄rogatoꝝ. q̄ est de. viij. vitijs capitalib⁹ ⁊ distinguitur in. viij. titulos	
De auaritia titul⁹ p̄m⁹. ⁊ hz capitula. ix	c. xxxix
De simonia. c. i	c. xxxix
De pditione. c. ij	c. xl
De acceptōe psonarū. c. iij	c. xl
De turpi lucto. c. iij	c. xl
De ludo multiplici. c. v. c. xli	c. xli
De inquietudine. c. vi	c. xli
De inhumanitate retinendi tenaciter. c. vij	c. xli
De Auaritia amādi res inord̄nate. c. viij	c. xli
De pdigalitate ꝑria auaritie. c. ix	c. xli
De inuidia titul⁹ secūdu. ⁊ hz c. iij. c. i	c. xli
De odio ⁊ filia b⁹ inuidie. c. ij	c. xliij
De susuratione. c. iij	c. xliij
De exulatōe in aduersis. c. iij	c. xliij
De tristitia in p̄speris c. xliij	c. xliij
De ira ipsa. c. i	c. xliij
De filia b⁹ ire. s. indignatōe. c. ij	c. xliij
De timore mētis c. xliij	c. xliij
De timore	c. xliij
De ptumelia	c. xliij
De blasphem̄ia ⁊ maledictōe creaturarū	c. xliij
De rixa. c. xliij	c. xliij
De seditione. c. xliij	c. xliij
De bello. c. xliij	c. xliij
De accidia ti. iij. ⁊ hz. c. v. c. xliij	c. xliij
De accidia ipsa. c. i	c. xliij
De filia b⁹ accidie. c. ij	c. xliij
De desperatōe	c. xliij
De malitia	c. xliij
De pusillanimitate	c. xliij

De rancore		c. xliij
De ociositate q̄ pcedit et tedio		c. xliij
De tpe seu pigrizia bñ opadi		c. xliij
De euagatōe mentis		c. xliij
De negligētia seu tepiditate. c. liij		c. xliij
De negligētia circa cōionem. capitula gr̄s		c. xliij
ōiani gla. ti. v. ⁊ h̄. iij. c. c. xliij. ōiani gla ipa. c. l.		c. xliij
De inmodestia ornat. c. ij		c. xliij
De filiab' inanīs glorie. ⁊ pmo de hypocrisi. c. iij		c. xlv
De iactantia. c. xlv	De ironia	c. xlv
De ptentione c. xlv	De discordia	c. xlv
De ptinatia. c. xlv	De siglitate nouitatu. c. xlv	
De inobediētia c. xlv	De gula ti. vi. ⁊ h̄. c. ii. c. xlv	
De gula ipa. c. l.	De ebrietate. c. ij.	c. xlv.
De insensibilitate		c. xlvj
De filiab' gule. ⁊ pmo de ebetudine. c. iij.		c. xlvj.
De loq̄citate. c. xlvj.	De curialitate	c. xlvj
De inepta leticia. c. xlvj	De choreis	c. xlvj
De immunditia seu pollutōe pcurata		c. xlvj
De luxuria titulus septim'. ⁊ h̄. capla duo		c. xlvj
De luxuria ⁊ ptinentib' ad ipaz caplm. i.		c. xlvj
De delectatōe morosa. c. lvi.	De filiab' luxurie. c. ij	c. xlvj
De cecitate mentis c. xlvj.	De p̄cipitatōne	c. xlvj
De inconsideratōne c. xlvj	De inconstātia	c. xlvj.
De amore sui c. xlvj	De odio dei	c. xlvj
De amore vite p̄ntis. c. xlvj	De bo: roē futuri sc̄i	c. xlvj
De supbia titul' octauus. ⁊ h̄. duo capitula.		c. xlvj
De superbia ipa. c. l.		c. xlvj
De filiab' supbie ⁊ pmo de derisione. c. ij		c. xlvj.
De ambitōe c. xlvj	De p̄sumptōe	c. xlvj
De temeraria iudicatōe		c. xlvj
De curiositate c. xlvj	De ingratitude	c. xlvj.
De scandalo c. xlvj	De adulatōne	c. xlvj
De blasphemia in sp̄m sanctum		c. xlvij.
De scismate		c. xlvij
De infidelitate paganorum ⁊ heretitorum		c. xlvij

¶ Explicat tabula sc̄de partis interrogatorij.
Incipit tabula tertie ptis interrogatorij. que est de sta

libus que continet capitula septem	c. lviij
De iugatos capitula p̄mū r bz. S. xxiij	c. lviij
De actu m̄rimoniij. r peccatis p̄missis in eo	c. lxi
Interrogatōnes fiende circa iugatos	c. l
De principibus rectorib⁹ r baronib⁹ c. ij r bz. S. lv.	c. l
De iudicib⁹ seu q̄buscūq̄ h̄ntib⁹ auctoritatē c. iij r bz. S. lx. c. lij	c. lij
De advocatib⁹ p̄curatorib⁹ r notarijs c. iij r bz. S. xxij c. liij	c. liij
De doctorib⁹ r scholaribus c. v r bz. S. xv	c. liij
De medicis r aromatorijs c. vi r bz. S. x	c. liij
De emulatōe v̄o. r detractōe q̄s faciūt medici interrogan- dum est. put babes sup̄.	c. lv
De mercatorib⁹ cāpsorib⁹ r p̄renetis c. vij r bz. S. xvij c. lv	c. lv
De artificibus r mechanicis c. viij r bz. S. xvi	c. lv
De lanificibus	c. lvi de setaiolo c. lvi
De tabnario r hospite	c. lvi de macellario c. lvi.
De pitore	c. lvi De sutoze p̄anozū c. lvi
De aurificibus	c. lvi De cerdonibus c. lvi
De fabris	c. lvi de locatorib⁹ equozum c. lvi
De h̄strionibus	c. lvi de citbarizantib⁹ c. lvi
De seruitoribus r laboratorib⁹	c. lvi
De rusticis r agricolis. c. ix. r bz. S. ij c. lvi	
De pueris r puellis c. x c. lvi	De clie i p̄i c. ij. bz. S. xxvi c. lviij
De h̄ficiatis r canonicis c. xij r bz. S. xlij. c. lviij	
De Religiof masculis r feminis c. xij r bz. S. xxxv. c. lx	
De Voto paup̄tatis	c. lx de Voto castitatis c. lx
De Voto obedientie	c. lxi de Offitio diuino c. lxi
De Exertitio	c. lxi de Orde r p̄fessōe c. lxiij
De Amore parentum	c. lxiij
De Prelat̄ in p̄i c. xv r bz. S. xv c. lxiij	
De Ep̄is r prelat̄is sup̄ioribus c. xiiij r bz. S. xxiij	c. lxiij
In iudicando in foro p̄tentioso	c. lxi
De Absolutōe r p̄nta iniūctōe c. xvi	c. lxi
De Penitentia iniungenda penitenti	c. lxiij
De inf̄rmis r quid agendum sit erga eos c. xvij	c. lxiij
Forma absolutōis in articulo mortis	c. lxiix
Forma absolutōis ab excōicatōe minori	c. lxiix
Forma abso'utōis a peccatis minor̄ excōicatōis	c. lxiix
Forma sacram̄ti baptismatis	c. lxiix
Forma p̄secratōis seu crismatis	c. lxiix

Forma absoluēdi a pctis c. lxx	Forma extrē. vnetōis	c. lxx
Forma psecratōis corpis xpi		c. lxx
Forma psecratōis sanguinis xpi		c. lxx
Forma ordinum minorum scz forma ostiarij		c. lxx
Forma lectorat ^o	c. lxx	Forma exorcizat ^o
Forma acolitatus	c. lxx	Forma subdiaconat ^o
Forma diaconat ^o	c. lxx	Forma p̄s biteratus
Forma sacramenti matrimonij		c. lxx

Explicit tabula sup tertia pte Interrogatorij
Incipit tabula sup tractat^o de restitutōib^o q̄ in b^o lib^o seu ope tercio loco ponit. vtz in sc̄da pte summe de vitijs capitalibus eiusdem fratris Antonini
Capitulū pmū de restitutionibus in genē In quo ponunt^r xx. mā^o rapiētū. q̄rū qlibz bz v. digitos seu modos z sunt cētū modi in qb^o fit restitutō l'erogatio c. lxx
Prima manus feneratoria c. lxx
Sc̄da man^o raptoria c. lxx
Tercia mā^o furatoria c. lxx **Quarta mā^o bellatoria** c. lxx
Quinta dānificatoria c. lxx **Sex mā^o p̄ticipatoria** c. lxx
Septima mā^o saclega c. lxx **vij. iniuste iudicatoria** c. lxx
Nonā manus in iudicō iniuste assistoria c. lxx
Decima fraudatoria c. lxx **Undec̄ satisfactoria** c. lxx
xij. man^o pditoria c. lxx **xiii. mā^o simōiaca** c. lxx
xiiii. mā^o impeditoria c. lxx **xv. manus lusoria** c. lxx
xvi. man^o locatōis z p̄ductionis viciatoria c. lxx
xvij. manus tripliciter luciatoria c. lxx
xviii. mā^o detractoria c. lxx **xix. mā^o p̄sone lesoria** c. lxx
xx. mā^o aīarū p̄datoria c. lxx

Incipit capitulū sc̄dm de Restitutōibus in quo ostēdit^r quid q̄ntum quib^o z quo ordine sit restituendū c. lxx
Prīmū capitulū ē d̄ dāno qd̄ infert^r hōi. q̄ ad aīam aufert^r do ei d̄tutes ifusas qd̄z morales p̄tigit fieri. iij. mod^o c. lxx
Sc̄dm capitulū est d̄ dāno qd̄ infert^r hōi q̄ ad corp^o inferendo ei lesiōs corpales qd̄ ec̄ p̄tingit fieri. iij. mod^o c. lxx
Tercium capitulū est de damno quod infertur homini q̄ ad famam z honorem per vituperationes verbales. qd̄ etiam fit q̄tuor modis. c. lxx

Quartū est de damno qđ infert hōi quo ad subām t̄pālē.
put pertinet ad restitutōm male ablatoꝝ certozum ⁊ in
certozum c. lxxviij.

In cūci teneā restitutē fruct⁹ voluptuose psūptos c. lxxix.

Quātū ad terciū p̄ncipale vbi fiēda est restitutio c. lxxix.

In fideiussoꝝ possit repetere a debitoꝝ vsuras p̄ eo solu
tas c. lxxix.

Quātū ad q̄rtum p̄ncipale s. per quos debeat fieri resti
tutio incertozum. c. lxxx.

Quātū ad v̄m per q̄s fieri d̄s restitutio certozū c. lxxxj.

De dānis dat̄ t̄pē gueriarum c. lxxxij.

De tutorum ⁊ curatorum vel negotioꝝ gestozum resti
tutione c. lxxxij.

Quantū ad q̄ntum s. cui fiēda est restitutio c. lxxxij.

De illicite acq̄sitis sc̄do modo c. lxxxij.

De illicite acq̄sitis per ludos c. lxxxij.

Quātū ad sextū. cur sit fiēda restitutio c. lxxxv.

Quātū ad septi nū de mō restituendi. seu ordine. c. lxxxix.

De restitutione certozum c. lxxxix.

Quomodo fieri debeat restitutio vrozis concipientis per
adulterium. c. lxxxij.

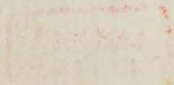
Quātū ad octauū. s. q̄n fieri d̄s restitutio c. lxxxij.

Utilissima p̄fessionis summula a **R**euerendissimo In
Chrīto patre fratre **A**ntonino archiepo **F**lorentino edi/
ta. finit feliciter.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

III B42

3

3

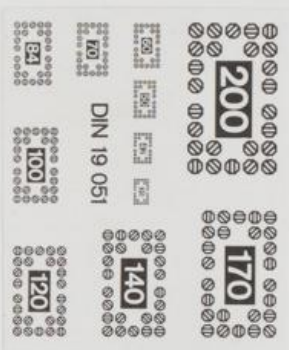
Kodak
LICENSED PRODUCT

KODAK Gray Scale

© The Tiffen Company, 2000

A 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 B

DIN 19 051

KODAK Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2000

Kodak
LICENSED PRODUCT

3/Color

White

Magenta

Red

Yellow

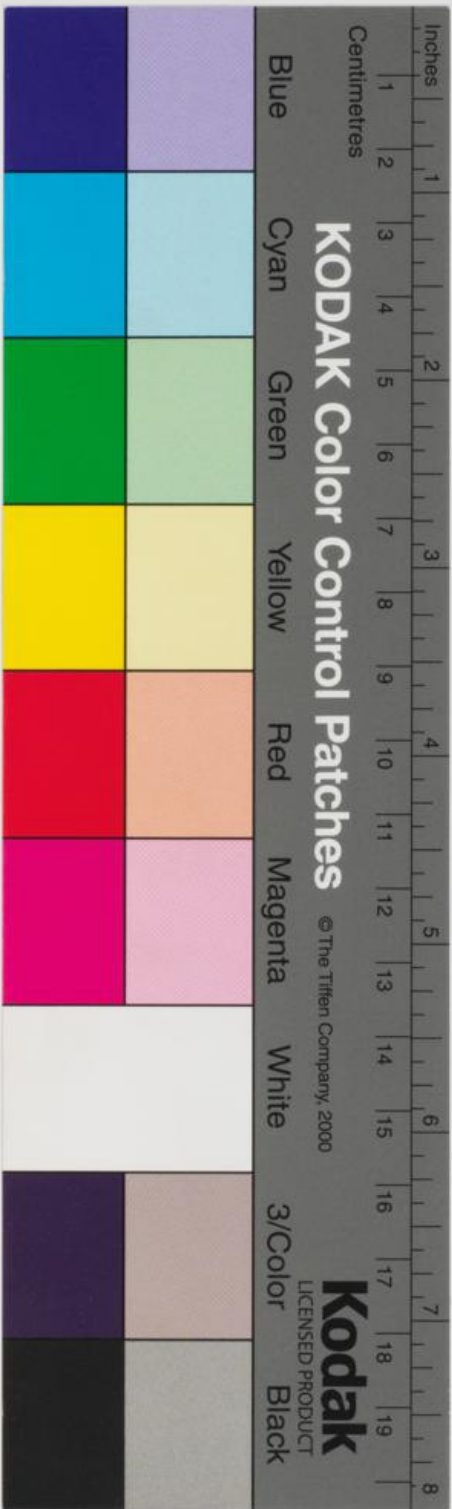
Green

Cyan

Blue

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

15

15

